Regeringens proposition till riksdagen med förslag till elsäkerhetslag och till lag om ändring av lagen om anmälda organ för vissa produktgrupper

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att det stiftas en ny elsäkerhetslag. Syftet med den föreslagna lagen är att genomföra Europaparlamentets och rådets lågspänningsdirektiv och Europaparlamentets och rådets direktiv om elektromagnetisk kompatibilitet. Lågspänningsdirektivet och direktivet om elektromagnetisk kompatibilitet utgör ett led i den omfattande reform av produktlagstiftningen som genomförs inom Europeiska unionen.

Utöver de bestämmelser som baserar sig på direktiven ska den föreslagna lagen dessutom innehålla nationella bestämmelser om elsäkerhet. Genom den föreslagna lagen säkerställs elanläggningars säkerhet vid byggandet av dem samt den elektriska utrustningens och elanläggningarnas säkerhet medan de är i drift. I lagen föreslås bestämmelser om kraven på byggandet av elanläggningar, om kraven på underhåll, reparation och besiktning av elanläggningar och elektrisk utrustning, om arbetena inom elbranschen och tillsynen över dem samt om ersättningar för elskador. Den gällande elsäkerhetslagen och de bestämmelser på lägre nivå som utfärdats med stöd av den föreslås bli upphävda. Totalreformen av elsäkerhetslagstiftningen är i huvudsak en lagteknisk reform och ändringar i innehållet har föreslagits i mycket begränsad omfattning.

I propositionen föreslås dessutom ändringar i lagen om anmälda organ för vissa produktgrupper så att dess tillämpningsområde omfattar hissäkerhetslagen, lagen om tryckbärande anordningar, lagen om överensstämmelse med kraven för utrustning och säkerhetssystem som är avsedda för användning i explosionsfarliga omgivningar, lagen om explosiva varors överensstämmelse med kraven och elsäkerhetslagen omfattas den föreslagna elsäkerhetslagen.

Lagarna avses träda i kraft så snart som möjligt.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL 1
INNEHÅLL 2
ALLMÄN MOTIVERING 4
1 INLEDNING 4
2 NULÄGE 5
2.1 Lagstiftning och praxis 5
Bakgrunden till författningsstrukturen 5
Författningarna om elsäkerhet 5
Säkerheten hos elektrisk utrustning 6
Den elektriska utrustningens och elanläggningarnas elektromagnetiska kompatibilitet (EMC) 6
Elanläggningarnas säkerhet 7
Tillsynen över elsäkerheten 9
Marknadskontrollen av elektrisk utrustning 9
Tillsynen över elentreprenörsverksamheten och elanläggningarna 10
2.2 Den internationella utvecklingen samt lagstiftningen i utlandet och i EU 10
Europeiska unionens nya lagstiftningsram 10
Det omarbetade lågspänningsdirektivet 11
Det omarbetade EMC-direktivet 13
Lagstiftning och praxis i vissa av Europeiska unionens medlemsstater 15
Nationella krav i olika länder 16
2.3 Bedömning av nuläget 17
3 PROPOSITIONENS MÅLSÄTTNING OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN 18
3.1 Målsättning och de viktigaste förslagen 18
Strukturen hos den föreslagna elsäkerhetslagen 20
Åland 21
3.2 Alternativ 22
4 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER 23
4.1 Ekonomiska konsekvenser 23
4.2 Konsekvenser för myndigheterna 25
5 BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN 26
5.1 Beredningsskeden och beredningsmaterial 26
Direktivpaketets ledningsgrupp 26
Arbetsgrupp 1 och arbetsgrupp 2 27
Underarbetsgrupp 1 och underarbetsgrupp 2 27
5.2 Remissyttranden och hur de har beaktats 27
Elbehörigheter 29
Bestämmelser om elplanering 30
Förenkling av klassificeringen av elanläggningar 30
Slopande av registret över anmälningar om besiktning av elanläggningar 31
Grävning för en jordkabel 32
Certifieringsbehörighet för eget arbete 32
Skadestånd 33
6 SAMBAND MED ANDRA PROPOSITIONER 33
DETALJMOTIVERING 35
1 LAGFÖRSLAG 35
1.1 Elsäkerhetslag 35

1 kap. **Allmänna krav** ... 35
2 kap. **Krav på elektrisk utrustning** ... 42
3 kap. **Krav på elanläggningar** ... 56
4 kap. **Krav på elarbeten och driftsarbeten** ... 66
5 kap. **Tillsyn** ... 84
6 kap. **Skada och olägenhet** ... 90
7 kap. **Särskilda bestämmelser** ... 94
1.2 Lag om ändring av lagen om anmälda organ för vissa produktgrupper ... 101
2 NÄRMARE BESTÄMMELSER OCH FÖRESKRIFTER ... 101
3 IKRAFTTRÄDANDE ... 102
3.1 Elsäkerhetslagen ... 102
3.2 Lagen om ändring av lagen om anmälda organ för vissa produktgrupper ... 102
4 FÖRHÅLLANDE TILL GRUNDLAGEN SAMT LAGSTIFTNINGSORDNING ... 102
4.1 Bemyndigande att utfärda förordning och överföring av lagstiftningsbehörighet ... 102
4.2 Överföring av förvaltningsuppgifter på andra än myndigheter ... 104
4.3 Rätten till arbete och näringsfrihet ... 106
4.4 Skyddet för privatliv, yttrandefrihet och rätten till trygghet ... 108
4.5 Sammanfattning ... 110
LAGFÖRSLAG ... 112
Elsäkerhetslag ... 112
Lag om ändring av lagen om anmälda organ för vissa produktgrupper ... 150
BILAGOR ... 152
PARALLELLTEXT ... 152
Lag om ändring av lagen om anmälda organ för vissa produktgrupper ... 152
FÖRORDNINGSUTKAST ... 154
Förordning om den elektriska utrustningens och elanläggningarnas elektromagnetiska kompatibilitet ... 154
Förordning om den elektriska utrusningens säkerhet ... 158
Förordning om elarbeten och driftsarbeten ... 162
Förordning om elanläggningar ... 167
Förordning om delegationen för el- och hissäkerhet ... 173

ALLMÄN MOTIVERING

1 Inledning

Europeiska kommissionen utfärdade den 21 november 2011 nio förslag till Europaparlamentets och rådets produktdirektiv, det s.k. Alignment Package (nedan *direktivpaketet*). Direktivpaketet innehöll nio direktivförslag och bland dessa fanns också förslaget till Europarlamentets och rådets direktiv om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning om elektromagnetisk kompatibilitet KOM(2011) 765 slutlig (omarbetning) och förslaget till Europaparlamentets och rådets direktiv om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning om tillhandahållande på marknaden av elektrisk utrustning avsedd för användning inom vissa spänningsgränser KOM(2011) 773 slutlig (omarbetning). Direktivpaketet innehåller dessutom ytterligare ett direktivförslag inom den gällande elsäkerhetslagens tillämpningsområde, dvs. förslaget till Europaparlamentets och rådets direktiv om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning om tillhandahållande på marknaden av hissar och säkerhetskomponenter till hissar KOM(2011) 770 slutlig (omarbetning).

Europaparlamentet och rådet godkände gemensamt på kommissionens förslag (21.11.2011) de åtta direktiv som ingick i direktivpaketet i sedvanlig lagstiftningsordning genom medbeslutandeförfarandet (artikel 289.1 i EUF-fördraget). Europaparlamentet antog direktiven den 5 februari 2014 och rådet antog direktiven den 20 februari 2014. Rådet och Europaparlamentet undertecknade direktiven den 26 februari 2014. Direktiven delgavs medlemsstaterna för kännedom och publicerades officiellt i Europeiska unionens tidning den 29 mars 2014. Direktiven trädde i kraft den 18 april 2014. Medlemsstaterna ska godkänna och publicera de nationella lagar och bestämmelser som behövs för genomförande av direktiven senast den 19 april 2016 och tillämpningen av bestämmelserna börjar den 20 april 2016. Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/29/EU om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning om tillhandahållande på marknaden av pyrotekniska artiklar (omarbetning) (*pyroteknikdirektivet*) hade antagits redan tidigare den 2 juni 2013 och hade publicerats i Europeiska unionens officiella tidning den 28 juni 2013. De direktiv som ingår i direktivpaketet har anpassats till EU:s nya lagstiftningsram (New Legislative Framework, *NLF*). Bland de antagna direktiv som ingick i direktivpaketet fanns också Europarlamentets och rådets direktiv 2014/30/EU om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning om elektromagnetisk kompatibilitet (omarbetning), nedan *EMC-direktivet*, och Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/35/EU om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning om tillhandahållande på marknaden av elektrisk utrustning (omarbetning), nedan *lågspänningsdirektivet*, samt Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/33/EU om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning om tillhandahållande på marknaden av hissar och säkerhetskomponenter till hissar, nedan *hissdirektivet*.

De förslag till EMC-direktivet, lågspänningsdirektivet och hissdirektivet som Europeiska kommissionen hade lagt fram satte igång arbetet för reformering av elsäkerhetslagstiftningen. Det fanns också grundlagsenliga orsaker till att lagberedningsarbetet inleddes. Det gällande lågspänningsdirektivet och det gällande hissdirektivet har införlivats med den nationella lagstiftningen huvudsakligen genom handels- och industriministeriets beslut. Det här sättet för genomförande av direktiv uppfyller inte längre kraven i den gällande grundlagen, eftersom bestämmelser om många av de aktuella frågorna borde enligt grundlagen ha utfärdats på lagnivå. Grundlagens krav har beaktats vid genomförandet av det gällande EMC-direktivet.

Krav som härleds från grundlagen ska beaktas vid både planeringen av beredningsprojektet och prövningen av olika lagstiftningsalternativ. I grundlagens bemärkelse är endast lagar och förordningar författningar. Förordningar är statsrådets förordning, republikens presidents förordning och ministeriernas förordningar. Den gällande grundlagen känner inte längre till en sådan författning som handels- och industriministeriets beslut. Enligt 80 § i grundlagen ska

bestämmelser om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter samt om frågor som enligt grundlagen i övrigt hör till området för lag utfärdas genom lag, och riksdagen kan inte överlåta sin lagstiftningsbehörighet till denna del (delegeringsförbud). Delegering av lagstiftningsbehörigheten förutsätter dessutom att det i lag finns en grundläggande bestämmelse om saken samt en tillräckligt noggrant avgränsat och exakt bemyndigande. Problemet med hela elsäkerhetslagstiftningen är uttryckligen det att bestämmelser om sådana frågor som borde ha utfärdats på lagnivå har utfärdats på lägre nivå än lag, och att de paragrafer som bemyndigar att utfärda förordningar är bristfälliga och att det på lagnivå inte finns några grundläggande bestämmelser alls eller inte tillräckliga sådana. Av denna anledning bör hela elsäkerhetslagstiftningen genomgå en totalreform.

2 Nuläge

2.1 Lagstiftning och praxis

Bakgrunden till författningsstrukturen

Den nuvarande strukturen hos elsäkerhetslagstiftningen uppstod i samband med en omfattande reform i mitten av 1990-talet då förvaltningsmodellen i fråga om elsäkerhet ändrades. Åren 1928—1994 sköttes övervakningen av elsäkerheten och därtill hörande besiktningsuppgifter på föreningsbasis, först av föreningen Sähkötarkastuslaitos ry och sedan 1980 av Elinspektionscentralen. Aktörerna inom branschen svarade gemensamt för utvecklingen av elsäkerheten. Tillsynen och andra myndighetsuppgifter och å andra sidan tekniska besiktnings- och provningsuppgifter skiljdes åt i samband med reformen på 1990-talet. Elinspektionscentralens verksamhet lades ned och dess uppgifter fördelades mellan olika aktörer. År 1995 inrättades ett nytt statligt ämbetsverk, Säkerhetsteknikcentralen, Tukes, för skötseln av tillsyns- och myndighetsuppgifter. Säkerhetsteknikcentralen bytte namn den 1 januari 2011 och blev Säkerhets- och kemikalieverket (Tukes). Tekniska besiktnings- och provningsuppgifter anförtroddes åt företag och inrättningar, som kan agera som s.k. tredje parter. Också bedömningen av kompetensen hos dem som utför arbeten inom branschen privatiserades på samma sätt. Orsaker till reformen var bl.a. den europeiska integrationen, effektivitetsideologin, privatiseringen och utvecklingen av tjänster.

Författningarna om elsäkerhet

Bestämmelserna om elmateriels och elanläggningars säkerhet och elektromagnetiska kompatibilitet finns i elsäkerhetslagen (410/1996, RP 4/1996 rd) och de författningar på lägre nivå som utfärdats med stöd av den.

Elsäkerhetslagen omfattar elmateriels och elanläggningars livscykel från konstruktion till urdrifttagande. I lagen uppställs grundläggande krav på både säkerhetsnivå och elektromagnetisk kompatibilitet. Elsäkerhetslagen innehåller också bestämmelser om tillsynsmyndigheter, deras rättigheter vid tillsynen, till buds stående tvångsmedel samt om straffpåföljder. Lagen innehåller dessutom skadeståndsbestämmelser som utgår från det strikta ansvaret samt bestämmelser om skyldigheten för innehavare av sådana elanläggningar som medför olägenhet eller fara för andra elanläggningar att vidta korrigerande åtgärder. Närmare bestämmelser om verkställigheten och tillämpningen av elsäkerhetslagen har utfärdats genom författningar på lägre nivå.

Elsäkerhetslagen baserar sig till sina centrala delar på elsäkerhetskommitténs betänkande (kommittébetänkande nr 14/1993) och på förslaget från en arbetsgrupp som handels- och industriministeriet tillsatt 1995. Elsäkerhetslagen har ändrats sju gånger under dess giltighetstid.

Följande författningar på lägre nivå har utfärdats med stöd av elsäkerhetslagen: elsäkerhetsförordning (498/1996), handels- och industriministeriets beslut om tillämpning av elsäkerhetslagen (657/1996), handels- och industriministeriets beslut om arbeten inom elbranschen (516/1996), handels- och industriministeriets beslut om elanläggningars säkerhet (1193/1999), handels- och industriministeriets beslut om ibruktagning och drivande av elanläggningar (517/1996), och statsrådets förordning om den elektriska utrustningens och elanläggningarnas elektromagnetiska kompatibilitet (1466/1997).

Med stöd av elsäkerhetslagen har två författningar om hissar utfärdats: För det första handels- och industriministeriets beslut om hissars säkerhet (564/1997), genom vilket det nuvarande hissdirektivet har genomförts. Dessutom handels- och industriministeriets förordning om användning av hissar (663/1996), som är en nationell författning om hissar som utfärdats med stöd av elsäkerhetslagen.

Med stöd av elsäkerhetslagen, elsäkerhetsförordningen och förordningen om utrustning och säkerhetssystem som är avsedda för explosionsfarliga luftblandningar (917/1996) har det dessutom utfärdats handels- och industriministeriets beslut om utrustning och säkerhetssystem som är avsedda för explosionsfarliga luftblandningar (918/1996), genom vilken Europaparlamentets och rådets direktiv 1994/9/EG om tillnärmning av medlemstaternas lagstiftning om utrustningar och säkerhetssystem som är avsedda för användning i explosionsfarliga omgivningar (*ATEX-utrustningsdirektivet*) har genomförts.

Genom elsäkerhetslagens övergångsbestämmelse har följande författningar, som utfärdats med stöd av ellagen (319/1979), lämnats i kraft och de är fortfarande i kraft: Handels- och industriministeriets beslut om elsäkerhetskrav på elektromedicinsk utrustning inom human- och veterinärmedicin (1679/1993) och handels- och industriministeriets beslut om elektrisk utrustnings säkerhet (1694/1993).

Säkerheten hos elektrisk utrustning

Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/95/EG om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning om elektrisk utrustning avsedd för användning inom vissa spänningsgränser (nedan direktiv *2006/95/EG*), som är en föregångare till lågspänningsdirektivet, har i Finland genomförts genom elsäkerhetslagen, elsäkerhetsförordningen och handels- och industriministeriets beslut om elektrisk utrustnings säkerhet. Handels- och industriministeriets beslut om elektrisk utrustnings säkerhet har utfärdats med stöd av den ellag som upphävdes 1996.

Syftet med direktiv 2006/95/EG är att garantera att elektrisk utrustning som finns på Europeiska unionens marknad inte riskerar säkerheten för människor, husdjur eller egendom, om den är korrekt installerad och underhållen och används för de ändamål den är avsedd för. Direktivet tillämpas på alla risker som användningen av elektrisk utrustning kan medföra. I direktiv 2006/95/EG presenteras de väsentliga säkerhetskrav för elektrisk utrustning som ska uppfyllas för att utrustningen får släppas ut på marknaden i EU. I enlighet med EU:s harmoniseringslagstiftning säkerställer direktivet också den fria rörligheten för sådan elektrisk utrustning som överensstämmer med kraven.

Direktiv 2006/95/EY tillämpas på all elektrisk utrustning som är konstruerad för användning vid en märkspänning mellan 50 och 1000 V (AC) för växelström och mellan 75 och 1500 V (DC) för likström, med undantag för sådan utrustning och vissa fenomen som räknas upp i direktivet. Med märkspänning avses inmatnings- eller ursprungsspänning, inte sådan spänning som eventuellt förekommer inom utrustningen.

Den elektriska utrustningens och elanläggningarnas elektromagnetiska kompatibilitet (EMC)

Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/108/EG om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om elektromagnetisk kompatibilitet och om upphävande av direktiv 89/336/EEG (nedan direktiv *2004/108/EG*), som är föregångare till EMC-direktivet, har genomförts i Finland genom elsäkerhetslagen och statsrådets förordning om elmateriels och elanläggningars elektromagnetiska kompatibilitet.

Av elmateriel förutsätts förutom säkerhet, pålitlighet och reparabilitet dessutom klanderfri elektromagnetisk kompatibilitet med annan elmateriel i den miljö där materielen är avsedd att användas. Målet med störningsfri funktion kan nås genom att man säkerställer den elektromagnetiska kompatibiliteten hos elmateriel och elanläggningar som ska användas i samma användningsmiljö. Elmateriel får å ena sidan inte sända ut oacceptabla störningar till sin omgivning, men den ska å andra sidan i viss mån tåla störningar från omgivningen.

Skilda ändamålsenliga störningsnivåer har fastställts för bostads- och industrimiljöer i syfte att säkerställa materielens elektromagnetiska kompatibilitet och funktion i den avsedda användningsmiljön. Det är möjligt att uppnå kompatibilitet mellan materiel och anläggningar i varje användningsmiljö genom att man säkerställer att ingen anläggning sänder ut störningar som överstiger den överenskomna nivån och att all materiel tål störningar av en viss grad.

Elanläggningarnas säkerhet

De krav som gäller byggande och drivande av elanläggningar (elinstallationer) utgör nationell reglering. De viktigaste delområdena bland kraven handlar om teknisk konstruktion, byggarens yrkeskompetens, elbesiktningar samt de speciella kraven för säkerheten vid elarbeten.

De väsentliga säkerhetskraven i fråga om elanläggningars tekniska konstruktion har angetts i handels- och industriministeriets beslut om elanläggningars säkerhet. Kraven anses bli uppfyllda om installationen görs med iakttagande av vissa SFS-standarder. Elsäkerhetsmyndigheten fastställer en förteckning över standarderna. Det går också att avvika från standarderna enligt vissa förfaranden. Innan elsäkerhetslagen från 1996 stiftades utfärdades de tekniska kraven för elanläggningarna genom myndighetsföreskrifter, som omfattade sammanlagt hundratals sidor.

I lag har det föreskrivits krav angående yrkeskompetensen hos dem som utför elarbeten. För byggande och reparation av fasta elinstallationer (elanläggningar) av alla slag krävs elentreprenörsrättigheter (behörighet att utföra elarbeten). Även reparationerna av elektrisk utrustning omfattas av samma krav. Den som saknar yrkeskompetens inom elbranschen får endast utföra vissa enkla arbeten, såsom byte av säkring och byggande och reparation av enfas skarvsladd (*lekmannaarbeten*).

Det viktigaste kravet i fråga om elentreprenörsrättigheter är att den verksamhetsutövare som utför elarbeten i sin tjänst som ansvarig person har en ledare för elarbeten som har ett behörighetsintyg som bevis på behörigheten. För installatörer som utför självständigt arbete som anställda hos en verksamhetsutövare har det också i 11 § i handels- och industriministeriets beslut om arbeten inom elbranschen föreskrivits krav angående yrkeskompetensen. Ledaren av elarbeten ska försäkra sig om att kraven är uppfyllda.

Behörighetsintyget ger behörighet att verka som ledare av elarbeten hos en verksamhetsutövare samt som driftsledare för elanläggning med de begränsningar som nämns i behörighetsintyget. Innan verksamheten inleds utser verksamhetsutövaren en ledare av elarbeten som har ett behörighetsintyg som ger behörighet till ledning av elarbeten inom verksamhetsområdet. Verksamhetsutövaren gör en anmälan om utsedd ledare av elarbeten till Säkerhets- och kemikalieverket.

Behörighetsklasserna är elbehörighet 1, 2 och 3 samt, som specialbehörigheter, hissbehörighet 1 och 2. Behörighetssystemet förenklades avsevärt år 1996 genom att antalet klasser och specialområden minskades väsentligt. Samtidigt slopades behörigheten för elplanering, eftersom den inte ansågs behövlig ur säkerhetsbestämmelsernas synvinkel. Behörighetsintygens bundenhet vid viss giltighetstid slopades redan tidigare på grund av den alltför tunga byråkratin jämfört med den nytta som fås av den. Villkoren för beviljande av intyg över elbehörighet 2, som ger behörighet som ledare av alla elarbeten med lågspänningsinstallationer, ändrades så att intyget beviljades också för personer med montörutbildning. Elsäkerhetsmyndighetens register omfattar för närvarande cirka 20 000 verksamhetsutövare med rätt att utföra elarbeten, och antalet giltiga behörighetsintyg överstiger 25 000.

För de största elanläggningarna ska det utses en driftsledare som ansvarig person. Sådana elanläggningar är elanläggningar som med högspänning anslutits till ett nätbolags elnät samt lågspänningsanslutningar av motsvarande storlek. Innehavaren av en elanläggning utser till driftsledare en person som har ett behörighetsintyg som berättigar till arbete som driftsledare. Innehavaren av en elanläggning gör en anmälan om utsedd driftsledare till Säkerhets- och kemikalieverket.

Behörighetsintyg för ledaren av elarbeten och driftsledaren beviljas av ett bedömningsorgan. Elsäkerhetsmyndigheten, Säkerhets- och kemikaliverket Tukes, beviljar på ansökan verksamhetsrättigheter för bedömningsorgan. Elsäkerhetsmyndigheten utövar också tillsyn över bedömningsorganens verksamhet. Under den nuvarande lagens hela giltighetstid har det funnits endast ett enda bedömningsorgan, nämligen Person- och företagsbedömning SETI Ab. Villkoret för beviljande av verksamhetsrättigheter för ett bedömningsorgan är att organet har ett intyg som beviljats av (Finlands nationella ackrediteringsorgan) FINAS. Intyget baserar sig på bedömningsorganets bedömning av verksamheten som gäller beviljande av el- och hissbehörighet. Vid bedömningen verifieras att kraven angående kännedom om elsäkerhetsbestämmelserna och organets opartiskhet och oavhängighet uppfylls genom tillämpning av den europeiska standarden SFS-EN17024 ”Conformity assesment – General requirements for bodies operating certification of persons” (´Bedömning av överensstämmelse – allmänna krav på organ som utför personcertifieringar). Utöver den första bedömningen och den mer omfattande bedömning som görs med jämna intervaller övervakar FINAS genom periodiska kvalitetsrevisioner SETI Ab:s verksamhet kring beviljande av elbehörigheter för att kraven i bestämmelserna blir uppfyllda.

Innan en elanläggning eller en del av den tas i drift, ska verksamhetsutövaren genomföra en ibruktagningsbesiktning för att försäkra sig om att anläggningen är säker vid drift. Den innehåller visuell granskning samt olika slags mätningar och provningar. Protokollet över ibruktagningsbesiktningen lämnas till den som beställt elarbetet.

Elentreprenören ska dessutom låta utföra en certifieringsbesiktning av en elanläggning som hör till en viss anläggningsklass som fastställts i bestämmelserna. En certifieringsbesiktning utförs i fråga om bostadsbyggnader som är större än ett parhus, andra elanläggningar med huvudsäkringar över 35 ampere (A) samt vissa speciella utrymmen oberoende av säkringsstyrka. Vid ändrings- och utbyggnadsarbetena går den vanligaste gränsen vid arbetsområde med ett överströmsskydd med märkström över 35 A. Närmare detaljer anges i handels- och industriministeriets beslut om ibruktagande och drivande av elanläggningar.

Innehavaren av en elanläggning har ansvaret för att elanläggningen också fortsättningsvis är säker. Skicket hos elanläggningen måste ges akt på och felen måste avhjälpas. Klassificerade elanläggningar, med undantag för elanläggningar i bostadshus, ska genomgå periodiska besiktningar. Det ska också upprättas ett underhållsprogram för elanläggningar som betraktas som krävande.

Certifieringsbesiktningar och periodiska besiktningar utförs av auktoriserade organ (4 st.) och av auktoriserade besiktningsmän (100 personer) som fått tillstånd av Säkerhets- och kemikalieverket. På säkerheten i arbetet i fråga om personer som utför elarbeten tillämpas kraven i arbetarskyddslagen (738/2002). Med stöd av elsäkerhetslagen har det utfärdats eltekniska specialkrav, som handlar bl.a. om arbete i spänningsfri miljö, arbete i närheten av spänningsförande delar av en elanläggning samt om spänningsarbeten. Bestämmelser om de väsentliga säkerhetskraven har utfärdats i handels- och industriministeriets beslut om arbeten inom elbranschen. Arbetet anses uppfylla de väsentliga kraven om vissa standarder iakttas. Säkerhets- och kemikalieverket har fastställt att en sådan standard är SFS6002 Säkerheten vid elarbeten. Det går också att avvika från standarden enligt vissa förfaranden.

Tillsynen över elsäkerheten

I elsäkerhetslagen betonas de ekonomiska aktörernas och elanläggningsinnehavarnas ansvar för säkerheten hos den elektriska utrustningen och elanläggningarna. Tillverkaren har ansvaret för säkerheten hos de produkter som denne tillverkar och för att dessa överensstämmer med kraven, importören svarar för säkerheten hos de produkter som denne släpper ut på marknaden, verksamhetsutövaren svarar för säkerheten hos en elanläggning som denne byggt och innehavaren svarar för säkerheten hos den elektriska utrustningen och de elanläggningar som denne har i sin besittning.

I samband med totalreformen av elsäkerhetslagen år 1996 omvandlades en stor del av de uppgifter som myndigheterna tidigare hade skött till uppgifter som utförs enligt företagsekonomiska principer. Sådana uppgifter är bl.a. provningen av elektrisk utrustning, besiktningen av elanläggningar samt bedömningen av personers kompetens. Tillsynsmyndigheten fick betydligt mindre resurser än tidigare. Samtidigt slopades praxisen att lokala nätbolag (elverk) i egenskap av myndigheter utför besiktningar av alla nya elanläggningar.

Den högsta ledningen och styrningen av tillsynen över elsäkerheten hör till arbets- och näringsministeriets uppgifter. Säkerhets- och kemikaliverket utövar tillsyn över den elektriska utrustningens och elanläggningarnas säkerhet. Kommunikationsverket fungerar som marknadskontrollmyndighet i fråga om den elektromagnetiska kompatibiliteten för teleutrustning och -nät samt för radio- och TV-mottagare. Säkerhets- och kemikalieverket är marknadskontrollmyndighet i fråga om den övriga elektriska utrustningen.

Säkerhets- och kemikalieverket säkerställer elsäkerheten och att kraven i författningarna uppfylls genom marknadskontrollen av produkter samt övervakar dem som utför elarbeten, elanläggningar och dem som utför elbesiktningar.

Säkerhets- och kemikalieverket samarbetar med nationella intressentgrupper och deltar i internationellt samarbete. Säkerhets- och kemikalieverket undersöker vid behov de allvarligaste olyckor som inträffat. Till Säkerhets- och kemikalieverkets uppgifter hör också att följa utvecklingen av standarder inom branschen. Säkerhets- och kemikalieverket får utfärda anvisningar för harmonisering av tillämpningen av elsäkerhetsbestämmelserna samt administrativa anvisningar. Till Säkerhets- och kemikalieverkets uppgifter hör dessutom utvecklings-, kommunikations- och informationsverksamhet kring elsäkerheten.

Marknadskontrollen av elektrisk utrustning

Den obligatoriska förhandskontrollen av elektrisk utrustning slopades nästan helt när avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet trädde i kraft vid ingången av 1994. I fråga om marknadskontrollen av elektrisk utrustning övergick man till ett förfarande enligt direktiv 73/23/EEG om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning om elektrisk utrustning av-

sedd för användning inom vissa spänningsgränser. Marknadskontrollen av elektrisk utrustning överfördes från Elinspektionscentralen till Säkerhetsteknikcentralen, sedermera Säkerhets- och kemikalieverket, den 1 november 1995.

Bedömningen av huruvida den elektriska utrustningen överensstämmer med kraven sker huvudsakligen genom tillverkarens egna åtgärder. Tillverkaren av utrustning meddelar genom s.k. tillverkarens försäkran att produkten i fråga överensstämmer med de väsentliga kraven och som ett tecken på detta fäster tillverkaren CE-märkning på produkten. Det enklaste sättet att visa att kraven uppfylls är ofta att tillverka produkten i enlighet med harmoniserade standarder. Tillverkaren kan, om denne så önskar, anlita tjänster av ett oberoende testlaboratorium för att verifiera att utrustningen överensstämmer med kraven.

I enlighet med principerna för EU:s inre marknad får den elektriska utrustningen fritt röra sig inom unionen, om dess överensstämmelse med kraven har visats i enlighet med direktiven. Enligt principerna för den gemensamma marknaden får den fria rörligheten för produkter inte förhindras genom obligatoriska gränskontroller eller andra obligatoriska kontroller före utsläppandet på marknaden. Produkternas överensstämmelse med kraven ska övervakas huvudsakligen genom andra metoder, exempelvis marknadskontrollen. Inom EU är det varje medlemsstats skyldighet att ordna med marknadskontroll.

Med marknadskontroll avses den verksamhet som bedrivs och de åtgärder som vidtas av myndigheterna för att se till att den utrustning som finns på marknaden överensstämmer med kraven och att den inte äventyrar hälsan, säkerheten eller andra aspekter av skyddet av allmänintresset. Kontrollen inriktar sig på ekonomiska aktörer samt på utrustning, märkningen på utrustning och dokumentationen om dessa.

Tillsynen över elentreprenörsverksamheten och elanläggningarna

Säkerhets- och kemikalieverket utövar tillsyn över elanläggningar, elarbeten och elbesiktningsverksamheten. I fråga om elanläggningar gäller tillsynen kontroll av att de byggs av sådana verksamhetsutövare som har behörighet, och att de används på rätt sätt, att underhållet är adekvat och tillräckligt, att behövliga periodiska besiktningar utförs och att driftsledare som ansvarig person utses för de mest krävande anläggningarna. I fråga om elarbeten registreras de verksamhetsutövare som har rättigheter och deras ledare av elarbeten som ansvariga personer, verksamheten övervakas så att de elanläggningar som byggs (distributionsnät, elinstallationer i fastigheter) är säkra när de tas i bruk, att montörerna har tillräckliga yrkeskunskaper och är instruerade i sitt arbete, att de speciella elsäkerhetskraven iakttas och att det utförs inget obehörigt elarbete. I fråga om tillsynen inom elbranschen beviljas auktorisationer för organ och besiktningsmän och deras verksamhet övervakas. Tillsynsmetoderna omfattar exempelvis fältkontroller samt kontroller med hjälp dokument och register.

2.2 Den internationella utvecklingen samt lagstiftningen i utlandet och i EU

Europeiska unionens nya lagstiftningsram

Med den nya lagstiftningsramen strävar man efter att främja en enhetlig och effektiv produktreglering för att eliminera handelshinder samt att främja människors hälsa och säkerhet samt miljöskyddet. Den nya lagstiftningsramen grundar sig på två rättsakter: Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 765/2008 om krav för ackreditering och marknadskontroll i samband med saluföring av produkter och upphävande av förordning (EEG) nr 339/93 (nedan *NLF-förordningen*) och Europaparlamentets och rådets beslut nr 768/2008/EG om en gemensam ram för saluföring av produkter och upphävande av rådets beslut 93/465/EEG (nedan

NLF-beslutet). I rättsakterna definieras de centrala begrepp och principer som den sektorspecifika produktregleringen bygger på och i enlighet med vilka regleringen ska utvecklas.

NLF-förordningen tillämpas vid sidan av den sektorspecifika lagstiftningen sedan den 1 januari 2010. Den innehåller bestämmelser om ackreditering, marknadskontroll, kontroll av produkter från tredjeländer och om CE-märkning. NLF-förordningen är direkt tillämplig rätt och som sådan förpliktande för medlemsstaterna.

I NLF-beslutet fastställs en gemensam ram för EU:s lagstiftning om harmonisering med avseende på produkter. Ramen består av sådana bestämmelser som allmänt används inom EU:s produktlagstiftning (t.ex. definitioner, bestämmelser om näringsutövarnas skyldigheter, krav på anmälda organ, skyddsmekanismer och förfaranden för bedömning av produkters överensstämmelse med kraven). I den nya lagstiftningsramen åläggs verksamhetsutövarna skyldigheter som effektiverar verkställigheten av och tillsynen över produktlagstiftningen. I NLF-beslutet beskrivs alternativa sätt att visa att en produkt överensstämmer med kraven. NLF-beslutet är inte direkt tillämplig rätt, utan utgör en anvisning för EU-lagstiftaren vid beredningen av ny sektorspecifik lagstiftning.

Inom Europeiska unionen har två olika reformprojekt pågått i syfte att harmonisera och förtydliga bestämmelserna om produkters överensstämmelse med kraven, produktsäkerhet och marknadskontroll. Europeiska kommissionen lade fram ett direktivpaket den 21 november 2011. Direktiven i direktivpaketet har anpassats till NLF-beslutet.

Vidare framlade Europeiska kommissionen i anslutning till produktsäkerhets- och marknadskontrollpaketet den 13 februari 2013 ett förslag till förordning om konsumentprodukters säkerhet (KOM(2013) 78 slutlig) och ett förslag till förordning om marknadskontroll av produkter (KOM(2013) 75 slutlig). Syftet med förslagen är att förbättra säkerheten hos de varor som rör sig på den inre marknaden. Ett särskilt syfte med förordningsförslagen är att samla ihop och stärka EU:s krav angående produktsäkerheten, att effektivisera marknadskontrollen och samordningen av den samt att förenkla strukturen hos EU-regleringen. I förslaget sammanförs bestämmelserna om marknadskontroll, som för närvarande ingår i hela tre olika regleringshelheter. Utöver NLF-förordningen finns bestämmelser om marknadskontroll dessutom i harmoniseringslagstiftningen för varje produktsektor samt i direktivet om allmän produktsäkerhet. Förslagen uppskattas kunna ha omfattande inverkningar på lagstiftningen om produktsäkerhet och marknadskontroll. Behandlingen av EU:s produktsäkerhets- och marknadskontrollpaket på EU-nivå har avbrutits på grund av kravet gällande ursprungsbeteckning för produkter i artikel 7 i produktsäkerhetsförordningen.

Det omarbetade lågspänningsdirektivet

Lågspänningsdirektivet, som har antagits 2014, grundar sig långt på direktiv 2006/95/EG som antogs 2006. I det nya direktivet har NLF-förordningen beaktats och sådana ändringar som NLF-beslutet förutsätter har gjorts i direktivet. Avsikten är att det nuvarande direktvet med hjälp av det nya direktivet anpassas till de ramar som ges i NLF-förordningen och i NLF-beslutet, och att innehållet i och strukturen hos lågspänningsdirektivet harmoniseras med de övriga produktdirektiv som utfärdats vid samma gång. Genom det nya direktivet upphävs lågspänningsdirektivet från 2006.

Kapitel 1 i lågspänningsdirektivet innehåller direktivets allmänna bestämmelser. Syftet med lågspänningsdirektivet är att se till att sådan elektrisk utrustning inom direktivets tillämpningsområde som tillhandahålls på marknaden uppfyller kraven och är säker samt att säkerställa den fria rörligheten på den inre marknaden. Lågspänningsdirektivet är ett direktiv som harmoniserats i dess helhet, och detta innebär att det inte lämnats mycket nationellt utrymme

när det gäller genomförande. I vissa artklar i lågspänningsdirektivet har dock medlemsstaterna getts en möjlighet att utfärda kompletterande bestämmelser.

Till det nya lågspänningsdirektivets tillämpningsområde hör sådan elektrisk utrustning som är ny på Europeiska unionens marknad när den släpps ut på marknaden eller tas i bruk, dvs. det är fråga om ny utrustning som har tillverkats av en tillverkare som är etablerad inom unionen eller ny eller begagnad utrustning som importerats från ett tredjeland. Lågspänningsdirektivet omfattar sådan utrustning som är konstruerad för användning vid en märkspänning mellan 50 och 1000 V för växelström och mellan 75 och 1 500 V för likström.

Definitionerna i lågspänningsdirektivet motsvarar de definitioner som finns i NLF-förordningen och NLF-beslutet. I slutet av det första kapitlet finns bestämmelser om de väsentliga säkerhetskraven för sådan elektrisk utrustning som omfattas av direktivets tillämpningsområde.

Kapitel 2 i lågspänningsdirektivet innehåller bestämmelser om de ekonomiska aktörernas skyldigheter. Alla ekonomiska aktörer enligt direktivet har skyldighet att vidta sådana åtgärder som är nödvändiga för att säkerställa att endast sådan elektrisk utrustning som överensstämmer med kraven släpps ut på marknaden och tillhandahålls på marknaden. De ekonomiska aktörerna svarar för detta i enlighet med sin uppgift i leverantörs- och distributörskedjan, och därför har detaljerade bestämmelser utfärdats om fördelningen av skyldigheterna.

I lågspänningsdirektivet betonas särskilt tillverkarens skyldigheter i och med att det föreskrivs att bedömningen av elektrisk utrustnings överensstämmelse med kraven hör uteslutande till tillverkarens skyldigheter. I ingressen motiveras detta med att tillverkaren har de bästa möjligheterna att genomföra förfarandet för bedömning av överensstämmelse med kraven, eftersom denne har detaljerade uppgifter om konstruktions- och produktionsprocessen. Tillverkaren ska för det första visa att elektrisk utrustning överensstämmer med de väsentliga säkerhetskraven genom att denne iakttar det förfarande för bedömning av överensstämmelse som anges i direktivet. Genom att tillverkaren upprättar en EU-försäkran om överensstämmelse åtar sig denne ansvaret för att den elektriska utrustningen i fråga uppfyller de krav som anges i direktivet. En CE-märkning som fästs på en produkt visar å sin sida utåt att produkten överensstämmer med kraven och är således en synlig följd av processen för bedömning av överensstämmelse.

Importören å sin sida svarar för att den elektriska utrustning som denne släppt ut på marknaden uppfyller kraven i lågspänningsdirektivet. Importören är också skyldig att försäkra sig om att tillverkaren har iakttagit förfarandena för bedömning av överensstämmelse och att den dokumentation som förutsätts enligt direktivet är tillgänglig för de nationella myndigheterna. Distributören å sin sida svarar för att den iakttar vederbörlig omsorg för att se till att dess hantering av den elektriska utrustningen inte inverkar negativt på dess överensstämmelse med kraven. De ekonomiska aktörerna ska vidta sådana åtgärder som närmare anges i lågspänningsdirektivet också i sådana fall där de upptäcker att en produkt som omfattas av direktivets tillämpningsområde utgör en risk.

I lågspänningsdirektivet åläggs dessutom de ekonomiska aktörerna att upprätta och bevara teknisk dokumentation, att anbringa märkningar på elektrisk utrusning samt att ange sina kontaktuppgifter och samarbeta med de nationella myndigheterna. I lågspänningsdirektivet föreskrivs också om sådana fall där bestämmelser om tillverkarens skyldigheter tillämpas på importörer och distributörer.

Kapitel 3 i lågspänningsdirektivet innehåller närmbare bestämmelser om den elektriska utrustningens överensstämmelse med kraven. I kapitlet finns bestämmelser om presumtion om överensstämmelse för sådan elektrisk utrustning som omfattas av lågspänningsdirektivets till-

lämpningsområde, om EU-försäkran om överensstämmelse samt om CE-märkning som ska anbringas på elektrisk utrustning och om hur detta ska göras.

I kapitel 4 i lågspänningsdirektivet föreskrivs det om marknadskontroll. I kapitlet föreskrivs bl.a. om de förfaranden som ska iakttas om en nationell myndighet upptäcker att en produkt utgör en risk, om unionens förfarande i fråga om skyddsåtgärder samt om produkter som trots överensstämmelse med kraven utgör en risk. I början av kapitlet hänvisas det dessutom till NLF-förordningen och i bestämmelsen konstateras det att de kontroll- och tillsynsförfaranden som anges i artiklarna 16-29 i NLF-förordningen och artikel 15.3 ska tillämpas vid marknadskontrollen enligt lågspänningsdirektivet.

I lågspänningsdirektivets kapitel 5 föreskrivs om kommittéförfarande och utfärdas vissa övergångsbestämmelser och slutbestämmelser. Medlemsstaterna ska också föreskriva om sanktioner som tillämpas när ekonomiska aktörer bryter mot nationella bestämmelser som utfärdats med stöd av lågspänningsdirektivet. De sanktioner som föreskrivs ska vara effektiva, proportionella och avskräckande.

I lågspänningsdirektivets övergångsbestämmelser konstateras att medlemsstaterna inte får förhindra ibruktagande av eller tillhandahållande på marknaden av sådan elektrisk utrustning som omfattas av och är förenlig med 2006 års direktiv 2006/95/EG och som släppts ut på marknaden före den 20 april 2016.

Enligt lågspänningsdirektivet ska medlemsstaterna senast den 19 april 2016 anta och offentliggöra de bestämmelser i lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa de ändringar som gjorts i direktivet. Medlemsstaterna ska tillämpa bestämmelserna från och med den 20 april 2016.

I lågspänningsdirektivet saknas kapitlet ”Anmälan av organ för bedömning av överensstämmelse” som finns i övriga direktiv som ingår i direktivpaketet. I det gällande lågspänningsdirektivet ingår artiklar om anmälda organ.

Det omarbetade EMC-direktivet

Det nya EMC-direktiv som utfärdats 2014 baserar sig på 2004 års direktiv 2004/108/EG. I det nya direktivet har NLF-förordningen beaktats och sådana ändringar som NLF-beslutet förutsätter har gjorts i direktivet. Avsikten är att det gamla direktivet ska med hjälp av det nya EMC-direktivet anpassas till de ramar som ges i NLF-förordningen och i NLF-beslutet och således att innehållet i och strukturen hos EMC-direktivet förenhetligas med de övriga produktdirektiv som utfärdats vid samma tidpunkt. Genom det nya direktivet upphävs 2004 års EMC-direktiv.

Kapitel 1 i EMC-direktivet innehåller direktivets allmänna bestämmelser. Syftet med EMC-direktivet är att se till att elektrisk utrustning och elanläggningar som hör till direktivets tillämpningsområde och som tillhandahålls på marknaden uppfyller kraven angående elektromagnetisk kompatibilitet samt att säkerställa den fria rörligheten för dessa på den inre marknaden. EMC-direktivet är ett direktiv som harmoniserats i dess helhet och detta innebär att det inte har lämnats mycket nationellt utrymme när det gäller genomförande. I vissa artklar i EMC-direktivet har dock medlemsstaterna getts en möjlighet att utfärda kompletterande bestämmelser.

Till EMC-direktivets tillämpningsområde hör sådan elektrisk utrustning och sådana elanläggningar som är nya på Europeiska unionens marknad när de släpps ut på marknaden eller tas i bruk, dvs. det är fråga om ny utrustning och nya anläggningar som har tillverkats av en tillver-

kare som är etablerad inom unionen eller ny eller begagnad utrustning eller elanläggning som importerats från ett tredjeland. I EMC-direktivet regleras sådan elektrisk utrustning och sådana elanläggningar vars fysiska egenskaper är av sådan art att de kan åstadkomma elektromagnetiska utsläpp som kan medföra störningar för andra anordningars verksamhet eller att deras egen funktion kan påverkas på ett oacceptabelt sätt när de blir utsatta för sedvanliga elektromagnetiska störningar.

Definitionerna i EMC-direktivet motsvarar långt de definitioner som finns i NLF-förordningen och NLF-beslutet. De definitioner på anläggning, utrustning, fast installation, elektromagnetisk kompatibilitet, elektromagnetisk störning, störningstålighet samt elektromagnetisk miljö som presenteras i EMC-direktivet hänför sig dock enbart till EMC-direktivets behov.

I artikel 6 i kapitel 1 finns bestämmelser om de väsentliga kraven för elektrisk utrustning och elanläggningar som omfattas av EMC-direktivets tillämpningsområde.

Kapitel 2 i EMC-direktivet innehåller bestämmelser om de ekonomiska aktörernas skyldigheter. Alla ekonomiska aktörer enligt EMC-direktivet har skyldighet att vidta sådana åtgärder som är nödvändiga för att säkerställa att endast sådan elektrisk utrustning som överensstämmer med kraven släpps ut på marknaden och tillhandahålls på marknaden. De ekonomiska aktörerna svarar för detta i enlighet med sin uppgift i leverantörs- och distributörskedjan, och därför har detaljerade bestämmelser utfärdats om fördelningen av skyldigheterna.

I EMC-direktivet betonas särskilt tillverkarens skyldigheter i och med att det föreskrivs att bedömningen av elektrisk utrustnings överensstämmelse med kraven hör uteslutande till tillverkarens skyldigheter. I ingressen motiveras detta med att tillverkaren har de bästa möjligheterna att genomföra förfarandet för bedömning av överensstämmelse med kraven, eftersom denne har detaljerade uppgifter om konstruktions- och produktionsprocessen. Tillverkaren ska för det första visa att elektrisk utrustning överensstämmer med de väsentliga kraven genom att denne iakttar de förfaranden för bedömning av överensstämmelse som anges i direktivet. Genom att tillverkaren upprättar en EU-försäkran om överensstämmelse åtar sig denne ansvaret för att den elektriska utrustningen i fråga uppfyller de krav som anges i EMC-direktivet. En CE-märkning som fästs på en produkt visar å sin sida utåt att produkten överensstämmer med kraven och är således en synlig följd av processen för bedömning av överensstämmelse.

Importören å sin sida svarar för att den elektriska utrustning som denne släppt ut på marknaden uppfyller kraven i EMC-direktivet. Importören är också skyldig att försäkra sig om att tillverkaren har iakttagit förfaranden för överensstämmelse med kraven och att den dokumentation som förutsätts enligt direktivet är tillgänglig för de nationella myndigheterna. Distributören å sin sida svarar för att den iakttar vederbörlig omsorg för att se till att dess hantering av den elektriska utrustningen inte inverkar negativt på dess överensstämmelse med kraven. De ekonomiska aktörerna ska vidta sådana åtgärder som närmare anges i direktivet också i sådana fall där de upptäcker att en produkt som omfattas av direktivets tillämpningsområde utgör en risk.

I EMC-direktivet åläggs dessutom de ekonomiska aktörerna att upprätta och bevara teknisk dokumentation, att anbringa märkningar på elektrisk utrusning samt att ange sina kontaktuppgifter och samarbeta med de nationella myndigheterna. I EMC-direktivet föreskrivs också om sådana fall där bestämmelser om tillverkarens skyldigheter tillämpas på importörer och distributörer.

Kapitel 3 innehåller närmbare bestämmelser om den elektriska utrustningens och elanläggningarnas överensstämmelse med kraven. Trots att både elektrisk utrustning och elanläggningar har inkluderats i EMC-direktivets tillämpningsområde har det dock utfärdats skilda be-

stämmelser om dem. Detta beror på att på själva den elektriska utrustningen tillämpas principen om fri rörlighet inom unionen, medan de fasta installationerna, som ofta utgörs av flera anordningar eller kombinationer av flera anordningar och apparater, installeras på ett visst förutbestämt ställe med tanke på permanent bruk.

I kapitlet finns bestämmelser om presumtionen om överensstämmelse för sådan elektrisk utrustning och sådana elanläggningar som omfattas av direktivets tillämpningsområde, om de förfaranden för bedömning av överensstämmelse som tillämpas på elektrisk utrustning, om EU-försäkran om överensstämmelse samt om CE-märkning som ska anbringas på elektrisk utrustning och den bruksanvisning som ska åtfölja elektrisk utrustning. Kapitel 3 innehåller dessutom särskilda bestämmelser med tanke på fasta installationer och anordningar i dem. Den teknik att utfärda bestämmelser som tillämpats i fråga om EMC-direktivet är sådan att närmare bestämmelser om detaljerna utfärdas oftast i bilagorna till direktivet och att det i själva direktivet endast hänvisas till bilagorna.

I kapitel 4 i EMC-direktivet finns bestämmelser om anmälan av organ för bedömning av överensstämmelse. I kapitlet finns bestämmelser om bl.a. anmälan av organ till kommissionen och om anmälande myndigheter, om kraven på anmälande myndigheter, de anmälande myndigheternas informationsskyldighet, krav avseende anmälda organ och presumtion om överensstämmelse för anmälda organ samt om ansökan om anmälan och anmälningsförfarandet i övrigt. Med tanke på det nationella genomförandet av bestämmelserna om bedömningsorgan i EMC-direktivet och i övriga produktdirektiv som utfärdats samtidigt föreslås det att det stiftas en horisontell lag om anmälda organ för vissa produktgrupper.

I kapitel 5 i EMC-direktivet föreskrivs det om marknadskontroll. I kapitlet föreskrivs bl.a. om de förfaranden som ska iakttas om en nationell myndighet upptäcker att en produkt utgör en risk, om unionens förfarande i fråga om skyddsåtgärder samt om produkter som trots överensstämmelse med kraven utgör en risk. I början av kapitlet hänvisas det dessutom till NLF-förordningen och det konstateras att de kontroll- och tillsynsförfaranden som anges i artiklarna 16—29 i NLF-förordningen och artikel 15.3 ska tillämpas vid marknadskontrollen enligt EMC-direktivet.

I EMC-direktivets kapitel 6 föreskrivs om kommittéförfarande och utfärdas vissa övergångsbestämmelser och slutbestämmelser. Medlemsstaterna ska också föreskriva om sanktioner som tillämpas när ekonomiska aktörer bryter mot nationella bestämmelser som utfärdats med stöd av EMC-direktivet. De sanktioner som föreskrivs ska vara effektiva, proportionella och avskräckande.

I EMC-direktivets övergångsbestämmelser har det konstaterats att medlemsstaterna inte får förhindra ibruktagande av eller tillhandahållande på marknaden av sådana produkter som omfattas av och är förenliga med 2004 års EMC-direktiv och som släppts ut på marknaden före den 20 april 2016. De intyg som beviljats på basis av det tidigare direktivet är i kraft med stöd av det nya EMC-direktivet.

Enligt EMC-direktivet ska medlemsstaterna senast den 19 april 2016 anta och offentliggöra de bestämmelser i lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa de ändringar som gjorts i EMC-direktivet. Medlemsstaterna ska tillämpa bestämmelserna från den 20 april 2016.

Lagstiftning och praxis i vissa av Europeiska unionens medlemsstater

De krav som ställs i EMC-direktivet och i lågspänningsdirektivet är enhetliga för alla Europeiska unionens medlemsstater. Kraven gäller bl.a. ekonomiska aktörer, anmälda organ, mark-

nadskontroll, den elektriska utrustningens överensstämmelse med kraven och utsläppandet på marknaden av elektrisk utrustning.

EMC-direktivet och lågspänningsdirektivet har införlivats med den nationella lagstiftningen på olika sätt i olika länder, t.ex. genom att en författning som är nästan identisk med direktivet har utfärdats, genom att direktivets bestämmelser har inkluderats i två, tre nationella författningar eller genom att direktivens krav har inkluderats i mer allmänna horisontella författningar.

I Sverige har lågspänningsdirektivet införlivats med den nationella lagstiftningen genom ellagen (SFS 1997:857), förordningen om elektrisk materiel (1993:1068) samt genom elsäkerhetsverkets föreskrift (ELSÄK-FS 2000:1). I Tyskland har direktivet införlivats med den nationella lagstiftningen genom en lag om tekniska anordningar och konsumentprodukter samt den första bestämmelsen i lagen om anordningars och produkters säkerhet.

I Sverige har EMC-direktivet införlivats med den nationella lagstiftningen genom Elsäkerhetsverkets föreskrifter om elektromagnetisk kompatibilitet (ELSÄK-FS 2007:1) och i Tyskland genom en lag om elektromagnetisk kompatibilitet.

Nationella krav i olika länder

Bestämmelser om de krav som ställs på elanläggningar utfärdas i princip på olika sätt i olika i olika länder. De viktigaste delområdena bland kraven handlar om teknisk konstruktion, elarbetares yrkeskompetens, besiktningar och om säkerheten vid elarbeten.

När det gäller den tekniska konstruktionen är kraven nuförtiden mycket enhetliga i olika länder. De flesta länder har övergått från sina nationella installationsföreskriftssamlingar till att tillämpa internationella och europeiska IEC- och CENELEC-standarder. Varje land har dock i allmänhet också några nationella avvikelser, som vanligen baserar sig på en installationspraxis som under en lång tid rått i landet i fråga. I Finland finns det relativt få sådana. Grundläggande skillnader uppstår också på grund av det sätt på vilket eldistributionssystemet är jordat, vilket delvis bestämmer vilka krav som ska iakttas. Det vanligaste sättet är systemjordning (TN-S), som också används i Finland, men t.ex. i Norge förekommer mycket allmänt också ett system utan systemjordning (IT-jordning). I Danmark och många sydeuropeiska länder är det dessutom vanligt också med lokal anslutning (TT-jordning).

De krav på yrkeskompetens som ställts på den som utför elarbeten har traditionellt varit mycket lika i de nordiska länderna. Av en verksamhetsutövare (elentreprenör som är berättigad att utföra elarbeten) har det förutsatts att denne har en ledare för elarbeten som har ett behörighetsintyg som tecken på sin yrkeskompetens. Det förekommer dock också vissa skillnader mellan länderna. I Sverige ställs alla funktionella krav på den yrkeskompetenta personen, inte på det företag för vilket han eller hon arbetar. En del av kraven i den finska lagstiftningen ställs också på det företag för vilket den yrkeskompetenta personen arbetar. I Sverige har man följaktligen upptäckt vissa problem med nuvarande praxis och det har inletts en debatt om huruvida en reform av bestämmelserna behövs. I Norge krävs viss visad yrkeskompetens också av varje enskild elinstallatör som utför elarbeten. I Sverige å sin sida finns inte något sådant krav alls. Kraven i Finland ligger delvis mellan de ovan nämnda eftersom det utfärdats krav på montörens behörighet, men ledaren av elarbeten har ansvaret för kontrollen. Enligt den finska lagstiftningen krävs det inte något yrkespass, e.d. certifikat som utfärdats av en tredje part, av en montör som utför elarbeten.

Också flera andra europeiska länder har utfärdat yrkesmässiga kompetenskrav för den som utför elarbeten, men bestämmelserna och sätten att visa att man är behörig varierar i fråga om

detaljerna. Lagbaserade krav på yrkeskompetens finns t.ex. i Belgien, Österrike, Schweiz och Spanien. I andra länder å sin sida förutsätts i praktiken att man registrerar sig hos ett fackgille e.d. eller skaffar sig ett certifikat som utfärdats av en tredje part, och yrkeskåren eller den som beviljar certifikatet ställer själv kraven med avseende på utbildning, yrkeserfarenhet e.d. (England, Tyskland, Holland).

Det har ansetts att EU:s direktiv om erkännande av yrkeskvalifikationer också omfattar elinstallationsverksamheten. Direktivet tillåter för en person som i sitt ursprungsland under en tillräckligt lång tid utövat ett yrke att flytta till ett annat medlemsland för att där bedriva sitt yrke. I fråga om elarbeten har direktivet införlivats med lagstiftningen i Finland genom handels- och industriministeriets beslut (516/1996).

Den besiktning som byggaren av en elanläggning själv utför i det skede då elanläggningen tas i drift kallas ibruktagningsbesiktning. De detaljerade kraven på de tester, mätningar och visuella kontroller som ingår i besiktningen har fastställts i de internationella IEC-standarder som gäller elanläggningars tekniska konstruktion. Praxisen i olika länder är mest enhetlig när det gäller dessa besiktningar. Däremot förekommer många skillnader i fråga om vilka andra besiktningar som utförs i idrifttagningsskedet samt när det gäller vilka slags periodiska besiktningar som ska göras, på vilka objekt och med vilka intervaller.

I vissa länder är de besiktningar av elanläggningar som utförs av s.k. tredje parter fortfarande myndighetsverksamhet, såsom fallet var i Finland före år 1996, eller verksamheten är en skyldighet eller rättighet för det lokala nätbolag som distribuerar el. Som det enda nordiska land har Norges lokala nätbolag fortfarande också sådana myndighetsuppgifter. I andra länder utförs besiktningarna av elinspektörer som är ackrediterade eller som visat sin kompetens på annat sätt. Så är fallet också i Finland. Dessutom finns det också andra än lagbaserade system, som i praktiken kan vara i ännu högre grad bindande än de krav som uppställs i säkerhetsföreskrifterna. I Sverige t.ex. är det villkor för beviljande av fastighetsförsäkring att en inspektör från försäkringsbolagens gemensamma organ, Elektriska Nämnden, med jämna mellanrum utför ganska detaljerade tekniska besiktningar av elanläggningar.

De grundläggande krav som ställs på säkerheten vid elarbete (under den tid arbetet pågår), såsom bortkoppling från nätet så att ett spänningsfritt tillstånd uppstår, säkerställande av att anläggningen är spänningsfri, arbetsjordning, förhindrande av återkoppling etc., är mycket lika i de olika länderna. Det finns dock landspecifika skillnader, t.ex. i fråga om avstånd och fastställandet av ansvariga parter, som har historiska orsaker. Bestämmelserna om säkerheten vid arbetet har inte harmoniserats i EU på samma sätt som produktkraven, och varje land kan därför enligt egen prövning ställa högre krav än minimikraven. När det gäller säkerheten vid elarbetet har harmoniseringen dock främjats av den europeiska standarden EN 50110 ”Operation of electrical installations”, på vilken också vår nationella standard om säkerheten vid elarbetet är baserad.

2.3 Bedömning av nuläget

Den nuvarande elsäkerhetslagstiftningen är täckande, men utspridd, svåröverskådlig och ologisk till sin struktur. Trots allt har den gällande regleringen fungerat bra och det finns inte något behov av att göra några betydande ändringar i substansen. Elsäkerhetslagens regleringsområde har också omfattat bestämmelserna om hissäkerhet, och den nationella bestämmelsen om genomförande av ATEX-utrustningsdirektivet har utfärdats delvis med stöd av elsäkerhetslagen. Klarhet skulle kunna skapas i regleringen, om bestämmelserna om hissarnas säkerhet och bestämmelserna i ATEX-utrustningsdirektivet avskiljdes från elsäkerhetslagen och togs in i egna speciallagar. Då skulle tillämpningsområdet för olika bestämmelser vara klart.

Den viktigaste orsaken till att elsäkerhetslagstiftningen reformeras är att de produktdirektiv som omarbetats till följd av NLF-harmoniseringen, dvs. lågspänningsdirektivet, EMC-direktivet och hissdirektivet, ska införlivas med den nationella lagstiftningen. Det finns dock också grundlagsmässiga skäl till att elsäkerhetslagstiftningen behöver reformeras, eftersom elsäkerhetsbestämmelserna inte till alla delar motsvarar de krav angående författningsnivå och befullmäktigande att utfärda förordningar som anges i 80 § i grundlagen.

Det gällande lågspänningsdirektivet har införlivats med den nationella lagstiftningen genom elsäkerhetslagen, elsäkerhetsförordningen och handels- och industriministeriets beslut om elektrisk utrustnings säkerhet. Det här sättet för genomförande uppfyller inte längre den gällande grundlagens krav när det gäller kraven på författningsnivå. I grundlagens bemärkelse är endast lagar och förordningar författningar. Grundlagen känner inte längre till en sådan författning som handels- och industriministeriets beslut. Med stöd av elsäkerhetslagen har också andra beslut av handels- och industriministeriet utfärdats.

Problemet med hela elsäkerhetslagstiftningen är att bestämmelser om sådana saker som på grund av sitt innehåll borde ha utfärdats på lagnivå har utfärdats genom författningar på lägre nivå, och dessutom är de paragrafer som berättigar till utfärdande av förordningar bristfälliga, och att det på lagnivå inte finns några grundläggande bestämmelser alls eller inte tillräckliga sådana. Av ovan nämnda orsaker är hela elsäkerhetslagstiftningen i behov av en totalreform.

Det finns inget behov av att göra några betydande ändringar i de nationella bestämmelserna om elanläggningars säkerhet och bestämmelserna om elentreprenader när det gäller de frågor som ska regleras. De gällande nationella författningarna behöver dock preciseras i någon mån.

3 Propositionens målsättning och de viktigaste förslagen

3.1 Målsättning och de viktigaste förslagen

Syftet med propositionen är att stifta en ny elsäkerhetslag genom vilken EMC-direktivet och lågspänningsdirektivet ska införlivas med den nationella lagstiftningen. Ett ytterligare syfte med lagen är att säkerställa säkerheten av elanläggningar vid byggandet samt säkerheten av elektrisk utrustning och elanläggningar vid driften, dvs. efter att de släppts ut på marknaden. Den föreslagna elsäkerhetslagens tillämpningsområde ska alltså vara mer omfattande än EMC-direktivets och lågspänningsdirektivets tillämpningsområden. Kapitel IV ”Anmälan av organ för bedömning av överensstämmelse” i EMC-direktivet har genomförts nationellt genom lagen om anmälda organ för vissa produktgrupper (278/2016). Avsikten är att kapitel V i EMC-direktivet och kapitel IV i lågspänningsdirektivet ska genomföras nationellt genom lagen om marknadskontrollen av vissa produkter, RP 40/2016 rd. I statsrådets förordningar, som ska utfärdas med stöd av den föreslagna elsäkerhetslagen, ska statisk hänvisningsteknik användas för hänvisning till bilagorna II-IV till EMC-direktivet och bilagorna III-IV till lågspänningsdirektivet. Bestämmelser om de väsentliga kraven i EMC-direktivet (bilaga I) och om de viktigaste säkerhetskraven för elektrisk utrustning konstruerad för användning inom vissa spänningsgränser i lågspänningsdirektivet, dvs. de väsentliga kraven (bilaga I) och om utrustning och fenomen som ligger utanför tillämpningsområdet för lågspänningsdirektiv (bilaga II till), avses bli utfärdade genom statsrådets förordningar, vilka ges med stöd av den föreslagna lagen, vilket alltså betyder att hänvisningstekniken med hänvisningar till direktiven inte ska användas i detta fall. Förfaringssättet kan motiveras med att det är logiskt att föreskriva om alla väsentliga krav (väsentliga krav angående elektromagnetisk kompatibilitet, väsentliga säkerhetskrav för elektrisk utrustning avsedd för användning inom vissa spänningsgränser, väsentliga säkerhetskrav för elanläggningar och väsentliga krav i fråga om säkerheten vid elarbeten) i bilagorna till statsrådets förordningar. Eftersom de väsentliga kraven på elan-

läggningarnas konstruktion och de väsentliga kraven angående elarbeten utgör nationell reglering, kan hänvisningsteknik med hänvisningar till direktiv inte användas till deras del.

Det nya EMC-direktivet och lågspänningsdirektivet tillämpas på sådan elektrisk utrusning och sådana elanläggningar som släpps ut på marknaden. Säkerheten vid byggandet av elanläggningar samt den elektriska utrustningens och elanläggningarnas säkerhet under drifttiden ska regleras genom den nationella regleringen.

Man beslöt att genomföra en totalreform av elsäkerhetslagstiftningen, eftersom en delreform inte skulle ha varit möjlig av grundlagsmässiga och lagtekniska orsaker. Målsättningen med propositionen är att bringa elsäkerhetslagstiftningen i överensstämmelse med grundlagen. Det föreslås endast mycket begränsade ändringar i sakinnehållet. Det föreslås att gällande bestämmelser på lägre författningsnivå lyfts upp på lagnivå. Klarhet skapas i lagstiftningen och lagstiftningen uppdateras.

Det viktigaste målet för propositionen är att skapa innehållsmässig och strukturell klarhet i elsäkerhetslagstiftningen, vilket underlättar tillämpningen och tolkningen av bestämmelserna. Klarhet skapas i lagens tillämpningsområde genom att lagstiftningen om hissars säkerhet och genomförandebestämmelserna för ATEX-utrustningsdirektivet avskiljs från elsäkerhetslagen och tas in i egna speciallagar. Målet är att elsäkerhetslagen ska innehålla entydiga och klara bestämmelser om den elektriska utrustningens och elanläggningarnas överensstämmelse med kraven, de ekonomiska aktörernas skyldigheter, förfaranden för bedömning av överensstämmelse, om underhållet, reparationen och besiktningen av elektrisk utrustning och elanläggningar och om arbeten inom elbranschen samt om tillsynen över dem, om myndigheternas uppgifter, administrativa tvångsmedel, straff, ersättningar för elskador och ändringssökande samt om sådana materiella bestämmelser på lagnivå som grundlagen förutsätter samt om bemyndigandet att utfärda förordningar. Ett ytterligare mål är att i elsäkerhetslagstiftningen införa den harmoniserade terminologi som används i Europeiska unionens nya lagstiftningsram.

Det behöver inte göras några stora ändringar i den nationella delen av regleringen. Det föreslås dock att följande ändringar görs:

Klassificeringen av elanläggningar föreslås bli förenklad. Speciella utrymmen, såsom explosionsfarliga utrymmen (ex-utrymmen) och behandlingsrum, har införlivats i andra anläggningsklasser för att en fabrik, byggnad e.d. objekt alltid ska besiktas som en helhet och att den inte ska bestå av olika utrymmen som besiktas med olika långa intervaller. I fråga om anläggningsklass 1b föreslås besiktningsintervallet bli förkortat från 15 år till 10 år.

Bestämmelser om entreprenader som utförs av entreprenörer med certifieringsbehörighet föreslås bli slopade och i övergångsbestämmelsen föreslås en begränsad övergångstid för befintliga entreprenörer med certifieringsbehörighet.

I den föreslagna lagen föreslås att registeranmälan angående genomförd certifieringsbesiktning och periodisk besiktning av elanläggningar slopas. Som ny skyldighet föreslås att den som utför en certifieringsbesiktning eller en periodisk besiktning ska fästa en besiktningsdekal på kopplingen eller på motsvarande ställe. Distributionsnätsinnehavarens registreringsskyldighet föreslås till övriga delar förbli oförändrad.

Genom den föreslagna lagen framhävs betydelsen av underhåll: till lagen föreslås bli intaget ett allmänt krav angående innehavarens ansvar och behövligt underhåll.

I den föreslagna lagen föreslås en precisering av när någon behörighet att utföra elarbeten inte krävs. Utöver de undantag som den nuvarande lagen känner till, föreslås det att det under vissa

förutsättningar ska gå att avvika från villkoren för utförande av elarbeten i följande fall: elarbeten på kraftsystemet i ett elfordon som är avsett för vägtrafik, grävningsarbete för nedläggning av jordkabel och tillfälliga installationer i samband med undervisningsarbetet på en läroanstalt.

Avsikten med den föreslagna lagen och en förordning av statsrådet som ska utfärdas med stöd av den är att förenkla studiepoängsbilagan för olika utbildningar som krävs för elbehörighet. Dessutom föreslås det att närmare bestämmelser utfärdas om innehållet i den arbetserfarenhet som krävs. Kraven angående innehållet i utbildningen ska förbli oförändrade.

Med elsäkerhetsmyndighet avses Säkerhets- och kemikalieverket.

Avsikten är att den gällande elsäkerhetslagen och de författningar på lägre nivå som utfärdats med stöd av den ska upphävas genom den föreslagna lagen.

I denna proposition föreslås det att tillämpningsområdet för lagen om anmälda för vissa produktgrupper ändras så att hissäkerhetslagen, lagen om tryckbärande anordningar, lagen om överensstämmelse med kraven för utrustning och säkerhetssystem som är avsedda för användning i explosionsfarliga omgivningar, lagen om explosiva varors överensstämmelse med kraven och elsäkerhetslagen omfattas av tillämpningsområdet för lagen om anmälda för vissa produktgrupper. Det föreslås att den gällande lagen om tryckbärande anordningar, elsäkerhetslagen och lagen om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor samtidigt stryks ur lagens tillämpningsområde.

Medlemsstaterna ska tillämpa bestämmelserna i EMC-direktivet och i lågspänningsdirektivet från och med den 20 april 2016. Av denna anledning föreslås lagarna träda i kraft så snart som möjligt efter det att de har antagits och blivit stadfästa.

Strukturen hos den föreslagna elsäkerhetslagen

Avsikten har varit att skapa klarhet i strukturen hos den föreslagna elsäkerhetslagen i och med att kraven för elektrisk utrustning och kraven för elanläggningar har skilts åt i den nya elsäkerhetslagen.

I 1 kap. om allmänna bestämmelser föreskrivs det om lagens målsättning, tillämpningsområde, definitioner, förhållandet till annan lagstiftning och om de allmänna kraven på elektrisk utrustning och elanläggningar.

I 2 kap. ingår bestämmelser om kraven angående elektrisk utrusning. Kraven angående elektrisk utrustning kan inbegripa såväl krav på elektrisk utrustning som skyldigheter för ekonomiska aktörer. Ekonomiska aktörers skyldigheter och ansvar har i EMC-direktivet och lågspänningsdirektivet anpassats till NLF-beslutet med vikten lagd på tillverkarens primära ansvar för säkerställande av att elektrisk utrustning överensstämmer med kraven. Bedömningen av överensstämmelse med kraven hör enligt förslaget entydigt till tillverkaren. I kapitlet föreslås bestämmelser också om tillverkarens representants, importörens och distributörens skyldigheter. I slutet av kapitlet föreslås dessutom bestämmelser om sådana skyldigheter som gäller alla ekonomiska aktörer, bl.a. förfarandet i en situation där elektrisk utrustning inte överensstämmer med kraven samt om skyldighet att lämna uppgifter och samarbeta med elsäkerhetsmyndigheten. Bestämmelserna i 29 § utgör nationell reglering. Bestämmelserna i 2 kap. ska kompletteras genom statsrådets förordning om den elektriska utrustningens säkerhet och statsrådets förordning om den elektriska utrustningens och elanläggningarnas elektromagnetiska kompatibilitet.

I 3 kap. föreslås bestämmelser om kraven på elanläggningar. Kapitlet föreslås innehålla både nationella krav och de krav på elanläggningar som anges i EMC-direktivet. Kapitlet föreslås innehålla bestämmelser om ibruktagande av elanläggningar, om väsentliga krav på elanläggningar, elanläggningarnas elektromagnetiska kompabilitet, ansvaret för innehavare av elanläggningar, klassificering av elanläggningar, underhåll av elanläggningar och kraven angående besiktning av elanläggningar (ibruktagningsbesiktning, certifieringsbesiktning och periodisk besiktning) samt om distributionsnätsinnehavarens register. Bestämmelserna i 3 kap. ska kompletteras genom statsrådets förordning om elanläggningar och statsrådets förordning om den elektriska utrustningens och elanläggningarnas elektromagnetiska kompatibilitet.

I 4 kap. ska finnas bestämmelser om elarbeten och driftsarbeten. Kraven inbegriper kraven angående arbeten inom elbranschen och kraven på verksamhetsutövare i anslutning till besiktningar av elanläggningar samt bestämmelser om säkerheten vid elarbeten. Kapitlet föreslås innehålla krav på kompetensbedömningsorgan, auktoriserade organ och auktoriserade besiktningsmän. Bestämmelserna i 4 kap. utgör ren nationell reglering. Bestämmelserna i 4 kap. ska kompletteras med statsrådets förordning om elarbeten och driftsarbeten.

I 5 kap. föreslås bestämmelser om tillsynsåtgärder för elanläggningar som närmast förutsätts enligt den nationella lagstiftningen och som berör auktoriserade organ, auktoriserade besiktningsmän och kompetensbedömningsorgan, verksamhetsutövare samt innehavare av elanläggningar. Avsikten är att bestämmelser om marknadskontrollen enligt de direktiv som ingår i direktivpaketet utfärdas horisontellt i en lag om marknadskontroll. Den föreslagna elsäkerhetslagen innehåller således inga bestämmelser om marknadskontroll, utan till dess del görs en hänvisning till den horisontella marknadskontrollagen. Det finns dock behov att föreskriva om vissa omständigheter i samband med marknadskontroll också i detta kapitel, såsom rätten till information och särdragen hos marknadskontrollen av elektrisk utrustning och elanläggningar på det sätt som föreslagits t.ex. i 91 § i den föreslagna lagen.

I 6 kap. föreslås bestämmelser om ett system för skadestånd för elskador, som ska förbli oförändrat. Skadeståndsansvaret enligt elsäkerhetslagen och elmarknadslagen ska klargöras genom den föreslagna lagen.

I 7 kap. föreslås särskilda bestämmelser. Till sådana bestämmelser hör straffbestämmelser, bestämmelser om ändringssökande, bestämmelser om en delegation för el- och hissäkerhet, ikraftträdelsebestämmelsen samt övergångsbestämmelserna. I kap. föreslås dessutom bestämmelser om vissa intyg som anmälda organ utfärdar. Om utsedda anmälda organ och om deras skyldigheter har i övrigt utfärdats bestämmelser i en horisontell lag om anmälda organ för vissa produktgrupper. Det föreslås att 7 kap. ska kompletteras genom statsrådets förordning om delegationen för el- och hissäkerhet.

Åland

I 18 och 27 § i självstyrelselagen för Åland (1144/1991) finns bestämmelser om hur behörigheten fördelar sig mellan riket och landskapet Åland. Förslaget till elsäkerhetslag handlar om frågor som enligt 18 § i självstyrelselagen faller inom landskapet Ålands lagstiftningsbehörighet, eftersom förslaget handlar om sådan näringsverksamhet som avses i 18 § 22 punkten i självstyrelselagen och de villkor för undantag som skulle ge riket lagstiftningsbehörighet inte uppfylls. Således svarar landskapet Åland för genomförandet av EMC-direktivet och lågspänningsdirektivet inom landskapet. Elsäkerheten kan dessutom omfatta frågor kring allmän ordning och säkerhet, vilka enligt 18 § 6 punkten i självstyrelselagen för Åland också faller inom landskapets lagstiftningsbehörighet. Konsumentskyddet (27 § 10 punkten) och standardiseringen (27 § 19 punkten) däremot faller inom rikets lagstiftningsbehörighet. Således har land-

skapet Åland inte behörighet att genom standarder bestämma om nivån på elsäkerhet. Noteras bör att nivån på elsäkerhet ofta fastställs redan på EU-nivån.

3.2 Alternativ

Trots att lågspänningsdirektivet och EMC-direktivet långt baserar sig på totalharmonisering, har medlemsstaterna dock till många delar möjlighet att besluta, hur de genomför det nationella verkställandet. Elsäkerhetsbestämmelserna inbegriper dessutom många nationella bestämmelser. I samband med arbetet för beredning av de nya elsäkerhetsbestämmelserna granskades tre olika alternativ för en totalreform av lagstiftningen om elsäkerhet och hissäkerhet.

Alternativ I

Enligt detta alternativ hade det stiftas en ny elsäkerhetslag genom vilken EMC-direktivet och lågspänningsdirektivet skulle genomföras. Dessutom skulle lagen ha omfattat den nationella regleringen. Detta alternativ skulle ha motsvarat den nuvarande lagstiftningsmodellen. I denna modell skulle lagen ha haft ett vitt tillämpningsområde och någon överlappande reglering skulle inte ha förekommit. Detta alternativ slopades, eftersom det skulle ha varit svårtolkat till hissbestämmelsernas del. Hissar som produkter avviker från elektrisk utrustning och elanläggningar, och hissbestämmelserna tillämpas ofta av helt andra aktörer än elbestämmelserna.

Alternativ II

Enligt detta alternativ skulle följande tre lagar ha stiftats: en lag om elproduker, en lag om elanläggningar och entreprenader samt en lag om hissäkerhet. Detta alternativ gallrades bort, eftersom gränsdragningen mellan de två förstnämnda lagarna inte skulle ha varit klar på alla punkter. Lagstiftningens tydlighet skulle således ha lidit och det skulle ha förekommit överlappande reglering i större utsträckning.

Alternativ III

Enligt detta alternativ ska det stiftas en ny elsäkerhetslag som omfattar genomförandet av EMC-direktivet och lågspänningsdirektivet samt den nationella regleringen som har samband med dessa. Dessutom ska det stiftas en särskild hissäkerhetslag som omfattar genomförandet av hissdirektivet och den nationella lagstiftningen om hissar i drift. Alternativ III ansågs vara det bästa alternativet. Man stannade för detta alternativ på grund av dess enkelhet och klara lagsystematik. Det ansågs inte ändamålsenligt att i elsäkerhetslagstiftningen inkludera bestämmelser om hissar. Det tredje alternativet gjorde det möjligt att samla bestämmelserna om elanläggningar och bestämmelserna hissar så att de bildar skilda, klara och systematiska helheter. Valet av detta alternativ resulterar i överlappande reglering i viss mån i elsäkerhetslagen och i hissäkerhetslagen, men med hänsyn tagen till den strukturella tydligheten hos författningarna och båda lagarnas längd samt dessutom behovet att stifta två allmänna lagar, var detta alternativ det absolut mest ändamålsenliga.

Det fjärde alternativet skulle ha varit att stifta en till sitt tillämpningsområde mycket omfattande produktbalk genom vilken alla direktiv i direktivpaketet skulle ha genomförts. Detta alternativ skulle ha varit arbetskrävande och svårt att genomföra, och det var inte möjligt att utreda det närmare inom ramen för den frist som gäller för genomförandet av direktivpaketet.

I samband med totalreformen har också de bestämmelser på lägre nivå som utfärdats med stöd av elsäkerhetslagen gåtts igenom och det har föreslagits att vissa saker i dem ska lyftas upp på lagnivå i den föreslagna elsäkerhetslagen.

4 Propositionens konsekvenser

Det förslag till direktivpaket som kommissonen framlade i november 2011 inbegriper kommissionens konsekvensbedömning (SEC(2011) 1376 final) samt ett sammandrag över konsekvensbedömningen (SEC(2011) 1375 final). Enligt bedömningen har direktivpaketet många positiva effekter. Genom direktivpaketet främjas genomförandet av den inre marknaden och den inre marknadens funktion. Genom direktivpaketet säkerställs att en så hög skyddsnivå som möjligt avseende hälsa och säkerhet, konsumentskydd och miljöskydd, och andra allmänna intressen, kan tillgodoses genom de produkter som tillhandahålls på marknaden inom EU. För det andra säkerställs den fria rörligheten för varor i och med att de nationella bestämmelserna ersätts av en enda harmoniserad helhet av krav avseende marknadsföringen av de aktuella produkterna vilken tillämpas i alla EU:s medlemsstater. Enligt bedömningen bidrar direktivpaketet till att göra lagstiftningen om produkter mer konsekvent, vilket underlättar tillämpningen och tolkningen av bestämmelserna.

Propositionens mål är att i den föreslagna lagen ta in sådana bestämmelser som behövs för att det nya EMC-direktivet och det nya lågspänningsdirektivet kan sättas i kraft. Propositionen är till stora delar lagstiftningsteknisk och den inbegriper inte några betydande ändringar i de tekniska kraven och säkerhetskraven för elektrisk utrusning och elanläggningar.

4.1 Ekonomiska konsekvenser

I och med genomförandet av EMC-direktivet och lågspänningsdirektivet ska klarhet skapas i ekonomiska aktörers skyldigheter, men det handlar inte om några betydande ändringar. De flesta skyldigheter som åläggs ekonomiska aktörer kompletterar de befintliga skyldigheterna eller motsvarar den sedvanliga praxisen vid företag som redan är ansvarstagande i den nuvarande lagstiftningens anda. Det är möjligt att de krav som gäller importörer/distributörer och spårbarhet (importörens skyldighet att försäkra sig om att tillverkaren vidtagit vissa åtgärder och distributörens skyldighet att försäkra sig om att apparaten har försetts med de märkningar och anvisningar som krävs) har en kostnadseffekt, men den betraktas som skälig. De konsekvenser som propositionen medför bedöms vara ganska obetydliga allt som allt och de orsakas närmast av de ändringar som föreslås i den nationella delen av lagstiftningen.

I Säkerhets- och kemikalieverkets register över elentreprenörer finns fler än 20 000 verksamhetsutövare. Av verksamhetsutövarna tillhör drygt 5 000 klassen reparatörer av elmateriel (elbehörighet 3) och drygt 15 000 klassen elmontörer (elbehörighet 1 och 2). Antalet behörighetsintyg är ännu högre, en del härstammar från Elinspektionscentralens tid och en del har beviljats av SETI Ab. SETI Ab har under de gångna 20 åren behandlat närmare 26 000 ansökningar om behörighetsintyg, varav 1 181 (4,5 %) har avslagits. Årligen har SETI Ab beviljat 950—1 200 behörighetsintyg. I genomsnitt 10 beslut om avslag per år har lett till begäran om omprövning. Under de 20 åren har sammanlagt 15 klagomål över SETI Ab:s beslut om avslag lämnats in till förvaltningsdomstolar. Vid förvaltningsdomstolarna har det konstaterats att avslagsbesluten varit riktiga med undantag av två fall där det förutsatts att saken ska tas upp för ny behandling. Endast sju entreprenörer bland de ovan nämnda cirka 15 000 entreprenörer som utför installationsarbeten har behörighet att certifiera sitt eget arbete, vilket betyder att andelen sådana entreprenörer som nu föreslås falla bort är ytterst marginell. I övergångsbestämmelsen föreslås att den certifieringsbehörighet för elentreprenörer som beviljats med stöd av elsäkerhetslagen (410/1996) ska förbli i kraft till den dag som anges i beslutet om beviljande av behörighet, men dock för högst fem år efter ikraftträdandet av den föreslagna lagen. Syftet med den föreslagna bestämmelsen är att trygga ställningen för de entreprenörer som är verksamma inom branschen.

I Säkerhets- och kemikalieverkets register finns för närvarande fyra auktoriserade organ och 107 auktoriserade besiktningsmän. I Finland finns endast ett kompetensbedömningsorgan, Person- och företagsbedömning SETI Ab. Besiktningar av tredje part görs årligen enligt följande: cirka 5 000 certifieringsbesiktningar och cirka 3 000 periodiska besiktningar.

Avsikten är att klassificeringen av elanläggningar förenklas genom den föreslagna lagen. I tabell 1 presenteras den nuvarande klassificeringen samt det ungefärliga antalet elanläggningar som tillhör olika klasser. Den grundläggande indelningen i klasser består av elanläggningar i byggnader (byggnad eller fastighet) eller elanläggningar utomhus (t.ex. distributionsnät, gatubelysningsnät). Dessutom har vissa specialutrymmen i byggnader eller utomhus klassificerats skilt (explosionsfarliga utrymmen och behandlingsrum). De sistnämnda har gjort klassificeringen av elanläggningar komplicerad, eftersom det inom en byggnad eller ett område utomhus kan finnas ett litet delområde som tillhör en annan anläggningsklass. På grund av skillnaderna i anläggningsklass har intervallen för periodiska besiktningar inom ett sådant litet område varit ett annat jämfört med besiktningsintervallen för övriga elanläggningar, och det har även funnits skillnader i fråga om vem som får utföra besiktningen. I den föreslagna lagen har specialutrymmena i fråga inte längre placerats i skilda klasser utan de har inkluderats i den större helhet som de utgör en del av, vilket klart förenklar klassificeringen och gör det lättare för dem som svarar för underhållet av fastigheter att behärska kraven.

Tabell 1. Elanläggningar specificerade enligt anläggningsklass

Anläggningsklass	Antalet elanläggningar
1a	100 000
1b	100 000
1d	2 500
2b	3 000
2c+d	4 000
3a	800
3b	130
3c	100

Anläggningar av klass 3 (cirka 1 000 st.)

– explosionsfarliga utrymmen som förutsätter kemikaliestillstånd (cirka 800)
– behandlingsrum på sjukhus och läkarstationer som inbegriper operationssalar o.d. (cirka 130 st.)
– nätbolagens elnät (cirka 100 st.)

Anläggningar av klass 2 (cirka 7 000 st.)

– behandlingsrum på andra sjukhus och läkarstationer (cirka 130 st.)
– elanläggningar som innehåller delar med över 1000 V nominell spänning, elanläggningar med över 1600 kVA, elanläggningar för vilka en driftsledare krävs (cirka 4 000 st)

Anläggningar av klass 1 (cirka 200 000 st.)

– elanläggningar i ett bostadshus med fler än två lägenheter (cirka 100 000 st.)
– andra elanläggningar med huvudsäkringar över 35 A (affärshus, offentliga byggnader, industribyggnader, lantbruksbyggnader) (cirka 100 000)
– explosionsfarliga utrymmen som är anmälningspliktiga (servicestationer etc.) (cirka 2 5000 st.)

Anläggningar utanför klassificeringen

– parhus, egnahemshus och mindre objekt (cirka 1,5 miljoner st.)

När klassificeringen av elanläggningar förenklas uppgår de mindre klasserna 1d, 2b, 3a och 3b i de större anläggningsklasserna, vilket innebär att det totala antalet elanläggningar inte ändras mycket men klassificeringen förenklas. På motsvarande sätt ändras inte det totala antalet besiktningar mycket till följd av förenklingen. Förkortningen av intervallen för periodiska besiktningar i klass 1b från 15 år till 10 år ökar antalet besiktningar i den klassen. Detta kan dock inte betraktas som någon markant belastning för anläggningsinnehavarna, eftersom besiktningsintervallerna också fortsättningsvis är mycket långa. En förenkling av klassificeringen av elanläggningar gör det lättare för fastighetsinnehavarna att tillägna sig de skyldigheter som åläggs dem i författningarna och därigenom främjar den också beställningen av periodiska besiktningar.

I den föreslagna lagen föreslås slopande av anmälan om genomförda certifieringsbesiktningar och periodiska besiktningar av elanläggningar till distributionsnätsbolagens och Säkerhets- och kemikalieverkets register. Det föreslagna slopandet av besiktningsanmälningar kommer för sin del att minska de kostnader som medförs för näringslivet. Det har gjorts cirka 8 000 anmälningar per år. Den föreslagna ändringen ligger i linje med målen för ökad avreglering.

Det att bilverkstäder, vilkas antal i Finland är mycket stort, inte längre behöver skaffa elarbetsbehörighet för reparation av elbilar, dvs. utse en ledare av elarbeten med behörighetsintyg och registrera sig, kan anses minska företagens administrativa börda.

4.2 Konsekvenser för myndigheterna

Säkerhets- och kemikalieverket ska vara elsäkerhetsmyndighet enligt den föreslagna lagen. Säkerhets- och kemikalieverket är tillsynsmyndighet också enligt den gällande elsäkerhetslagen. Mer omfattande bestämmelser om marknadskontroll än den föreslagna lagens bestämmelser föreslås i en lag om marknadskontrollen av vissa produkter genom vilken kapitel V i EMC-direktivet och kapitel IV i lågspänningsdirektivet huvudsakligen ska genomföras. I och med genomförandet av EMC-direktivet och lågspänningsdirektivet ska bestämmelserna om marknadskontroll preciseras i den föreslagna lagen, varvid elsäkerhetsmyndigheten får en mer detaljerad handlingsmodell med tanke på tillsynen över elektrisk utrustning. I den föreslagna lagen skapas klarhet i myndigheternas verksamhet i fråga om produktkontroll i och med att det ställs klara krav angående ekonomiska aktörers skyldigheter samt genom att produkternas spårbarhet förbättras. På basis av den föreslagna lagen ska elsäkerhetsmyndigheten lättare kunna spåra produkter som inte överensstämmer med kraven och ekonomiska aktörer som är ansvariga för sådana produkter, särskilt i de fall då produkterna härstammar från tredje länder. Detta kommer troligen att effektivisera den marknadskontroll som elsäkerhetsmyndigheten utför och förbättra verksamhetens resultat.

I propositionen föreslås bestämmelser om elsäkerhetsmyndighetens rätt att av andra myndigheter få sådana uppgifter som är nödvändiga för tillsynen; detta gäller även sekretessbelagd information. Det är av väsentlig betydelse att information fås, särskilt med tanke på undersökningen av olyckor. När det finns bestämmelser om saken i lag, underlättas samarbetet mellan myndigheter. Myndigheternas arbetsbörda kommer dock inte att öka, eftersom en motsvarande bestämmelse ingår i gällande lag.

Skyldigheten att underrätta elsäkerhetsmyndigheten om olyckor ska i likhet med den gällande praxisen omfatta polisen, räddnings- och arbetarskyddsmyndigheterna och distributionsnätsinnehavarna. Saken har betydelse ur olycksutredningens och statistikens samt säkerhetsutveckl-

ingens synvinkel. Skyldigheten att anmäla olyckor har inga konsekvenser för myndigheternas verksamhet, eftersom samma förfarande tillämpas redan på basis av den nuvarande lagen. Som en ny skyldighet föreslås att elsäkerhetsmyndigheten ska informera Olycksutredningscentralen om en olycka eller ett olyckstillbud.

Dessutom ska huvudstaben under försvarsministeriets ledning enligt 3 § övervaka elsäkerheten vid vissa objekt med iakttagande av bestämmelserna i den föreslagna lagen.

Den föreslagna regleringen medför inga konsekvenser av betydelse för myndigheternas nuvarande verksamhet.

I lagen om anmälda organ för vissa produktgrupper (278/2016) har bestämmelserna om organ för bedömning av överensstämmelse preciserats. Ur bedömningsorganens synvinkel innebär lagen vissa nya åtgärder och sökande av auktorisation på nytt. När tillämpningen av det nya EMC-direktivet och det nya lågspänningsdirektivet började den 20 april 2016 upphävdes samtidigt automatiskt anmälningarna av anmälda organ enligt direktiv 2004/108/EG och direktiv 2006/95/EG. Av denna orsak krävdes en särskild bedömning och anmälan av anmälda organ för det nya EMC-direktivets del. I Finland fanns det ett anmält organ enligt direktiv 2006/95/EG som vid ikraftträdande av det nya lågspänningsdirektivet blev tvunget att upphöra med sin verksamhet som anmält organ enligt lågspänningsdirektivet, eftersom det nya lågspänningsdirektivet inte längre omfattar några anmälda organ. Ett anmält organ enligt det nya EMC-direktivet har ansökt om bedömning i Finland och det har anmälts som anmält organ enligt EMC-direktivet. Detta medförde en del extra arbete för organen, FINAS och arbets- och näringsministeriet.

5 Beredningen av propositionen

5.1 Beredningsskeden och beredningsmaterial

Det nationella genomförandet av direktivpaketet har organiserats officiellt med hjälp av en ledningsgrupp och två officiella arbetsgrupper. För det nationella genomförandet av lågspänningsdirektivet, EMC-direktivet och hissdirektivet bildades dessutom två inofficiella underarbetsgrupper.

Direktivpaketets ledningsgrupp

Arbets- och näringsministeriet tillsatte den 11 januari 2012 en ledningsgrupp som fick i uppdrag att samordna det nationella genomförandet av direktivpaketet. Ledningsgruppen tillsattes för perioden 11.1.2012—30.6.2015. Ledningsgruppens uppgift var att samordna projektet. Ansvaret för samtliga direktiv inom direktivpaketet vilar på gruppen för konsumentpolitik och teknisk lagstiftning på avdelningen för arbetslivs- och marknadsfrågor vid arbets- och näringsministeriet. Också Säkerhets- och kemikalieverkets experter samt existerande delegationer och deras sektioner har anlitats som hjälp vid lagberedningsarbetet.

Enligt tillsättningsbeslutet har projektets ledningsgrupp till huvuduppgift att samordna det nationella genomförandet av direktivpaketet. Ledningsgruppen planerar, leder och samordnar genomförandet av projektet, säkerställer de resurser som behövs för projektet, utreder horisontella och grundlagsmässiga frågor samt följer särskilt beredningen av de allmänna lagarna om ackreditering och marknadskontroll.

Europeiska kommissionen framlade i februari 2013 sina förslag till förordningar om marknadskontroll och produktsäkerhet. Av denna anledning utfärdade arbets- och näringsministeriet ett beslut den 13 september 2013 om ändring av uppgifterna för den ledningsgrupp vars

uppgift var att samordna det nationella genomförandet av direktivpaketet. I beslutet ändrades ledningsgruppens uppdragsbeskrivning så att ledningsgruppen i fortsättningen skulle samordna det nationella genomförandet av EU:s produktlagstiftningsreform till den del det är fråga om lagstiftningen inom arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde. Med detta åsyftas de omarbetade produktdirektiven samt den huvudsakligen nya produktsäkerhetsförordningen och delvis också den nya marknadskontrollförordningen. Ledningsgruppens mandatperiod förlängdes så att den sträckte sig ända till den 31 december 2015. Ledningsgruppens mandatperiod förlängdes ytterligare den 24 september 2015 så att den nya mandatperioden sträcker sig till den 30 juni 2016. Med tanke på projekthelheten tillsatte arbets- och näringsministeriet dessutom två arbetsgrupper: arbetsgrupp 1 och arbetsgrupp 2. Ledningsgruppens uppgift är att leda det utredningsarbete som arbetsgrupp 2 utför. Ledningsgruppen följer också det arbete som arbetsgrupp 1 utför till den delen det utredningsarbete som görs där inverkar på det arbete som utförs i arbetsgrupp 2 eller på arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde.

Arbetsgrupp 1 och arbetsgrupp 2

Arbets- och näringsministeriet tillsatte den 6 september 2013 två arbetsgrupper för att förbereda det nationella genomförandet av EU:s produktlagstiftning. Arbetsgruppernas mandatperiod var 6.9.2013—1.12.2015.

Arbetsgrupp 1 hade till uppgift att utreda de ändringar av lagstiftningen om marknadskontroll som EU:s nya marknadskontrollförordning förutsätter samt de ändringar av lagstiftningen som följer av de förvaltningsövergripande skyldigheter som föreskrivs i den nya produktsäkerhetsförordningen. Arbetsgruppens ytterligare uppgift var att utreda de ändringsbehov som gäller den nationella lagstiftningen om ackreditering.

Arbetsgrupp 2 hade till uppgift att utgående från de omarbetade, NLF-anpassade produktdirektiven samt EU:s nya produktsäkerhetsförordning utreda de ändringar som behöver göras i den nationella produktsäkerhetslagstiftningen inom arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde. Arbetsgruppen hade enligt beslutet inte till uppgift att bereda sådana innehållsmässiga ändringar i produktlagstiftningen som gäller säkerhetskraven på produkter i större utsträckning än vad som är nödvändigt för att EU-lagstiftningen kan genomföras och de krav som ställs i grundlagen uppfyllas.

Underarbetsgrupp 1 och underarbetsgrupp 2

Med tanke på beredningen av totalreformen av elsäkerhetslagstiftningen grundade arbets- och näringsministeriet vid sidan av de två officiella arbetsgrupperna dessutom två inofficiella underarbetsgrupper, eftersom det fanns ett behov att få med branschexperter i totalreformen av elsäkerhetslagstiftningen. Målet för underarbetsgrupperna var att bereda de regeringspropositioner jämte författningsförslag som totalreformen av elsäkerhetslagstiftningen kräver i enlighet med ledningsgruppens och de officiella arbetsgruppernas principer. Underarbetsgrupp 1 hade till uppgift att bereda elsäkerhetsbestämmelserna och underarbetsgrupp 2 att bereda hissäkerhetsbestämmelserna. Delegationen för elsäkerhet har dessutom haft möjlighet att kommentera propositionsutkastet under lagberedningsarbetets gång.

5.2 Remissyttranden och hur de har beaktats

Remissförfarandet i samband med propositionsutkastet inleddes den 19 oktober 2015 och avslutades den 16 november 2015. Utlåtande över propositionsutkastet begärdes av följande instanser: utrikesministeriet, justitieministeriet, inrikesministeriet, försvarsministeriet, finansministeriet, undervisnings- och kulturministeriet, jord- och skogsbruksministeriet, kommunikat-

ionsministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, miljöministeriet, Ålands landskapsregering, Livsmedelssäkerhetsverket Evira, Energimyndigheten, Regionförvaltningsverket i Södra Finland/ansvarsområdet för arbetarskyddet, Konkurrens- och konsumentverket, Trafiksäkerhetsverket Trafi, Regionförvaltningsverket i Västa och Inre Finland/ansvarsområdet för arbetarskyddet, Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården Valvira, Strålsäkerhetscentralen (STUK), Teknologiska forskningscentralen VTT, Dataombudsmannens byrå, Tullen, Säkerhets- och kemikalieverket, Arbetshälsoinstitutet, Kommunikationsverket, Akava ry, Elektroniikan Tukkukauppiaat ry, Finlands Näringsliv EK, Finsk Energiindustri rf, Finansbranschens Centralförbund, Person- och företagsbedömning SETI Ab, Förbundet för Finsk Handel FH rf, Kuluttajaliitto – Konsumentförbundet ry, Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK, Yrkeshögskolan Metropolia, Arbetsgivarna för servicebranscherna PALTA ry, RAKLI ry, FFC ry, SESKO rf, STKE ry, Tjänstemannacentralorganisationen STTK ry, Suomen Isännöintiliitto ry, Suomen Kauppakeskusyhdistys ry, Finlands Fastighetsförbund rf, Finlands Kommunförbund, Suomen Sairaatekniikan Yhdistys ry, Finlands Standardiseringsförbund SFS rf, Företagarna i Finland rf, Finlands Konsultbyråers Förbund SKOL rf, Finlands Elentreprenörsförbund STUL ry, Sähköinsinööriliitto ry, Sähkölaitteistojen Kunnossapitoyhdistys SÄKPY ry, Elbranschernas fackförbund, Sähkösuunnittelijat NSS ry, Sähkötarkastusyhdistys SÄTY ry, Sähköteknisen kaupan liitto ry, Sähkötieto ry, Tammerfors yrkeshögskola, Teknisen Kaupan ja Palveluiden yhdistys ry, Teknologiindustrin rf, Olje- och biodrivmedelsbranschen rf, Dekra Industrial, Finn-Tarkastus, Inspecta Oy, Oy Elspecta Ab och SGS Fimko Oy.

Vid sidan av begärda utlåtanden fick ministeriet också ta emot remissyttranden från vissa andra parter eftersom begäran om utlåtande hade publicerats på ministeriets webbplats. Sammanlagt 57 remissyttranden lämnades. Det har sammanställts ett sammandrag av remissyttrandena som finns tillgängligt på arbets- och näringsministeriets registratorskontor (TEM/1808/03.01.01/2015). De synpunkter och ändringsförslag som lämnats i remissyttrandena har i mån av möjlighet beaktats vid den fortsatta beredningen av propositionen och i de ändringar som gjorts i propositionen, i och med att paragraferna i lagförslaget och motiveringarna har kompletterats både innehållsmässigt och språkligt. Nedan presenteras några centrala frågeställningar i remissyttrandena.

Som en allmän observation som gjorts på basis av remissyttrandena kan det konstateras att det närmast i remissyttrandena från organisationer inom elbranschen har föreslagits åtstramning av gällande bestämmelser i fråga om vissa detaljer. I princip har de föreslagna åtstramningarna dock inte kunnat genomföras eftersom elsäkerheten i Finland är redan nu på en mycket hög nivå t.ex. med dödsfall mätt och de åtstramningar som föreslagits inte direkt inriktar sig på lösning av återstående problem. Det finns anledning att undvika överflödig reglering och den leder inte nödvändigtvis till höjning av säkerhetsnivån. Det är förstås helt naturligt att de centrala aktörerna inom elbranschen vill fortlöpande utveckla elsäkerheten också på författningsnivån. Å andra sidan konstaterade några remissinstanser i sina utlåtanden att man inte i onödan bör öka aktörernas kostnader och skyldigheter (Företagarna i Finland), och vissa remissinstanser var nöjda med att det i propositionen föreslås åtgärder för minskning av den administrativa bördan och förenkling av lagstiftningen (Konkurrens- och konsumentverket). En åtstramning av bestämmelserna skulle vara tvivelaktig mot bakgrund av målet att öka avregleringen och minska den administrativa bördan. Av ovan nämnda orsaker har det i propositionen inte föreslagits införande av strängare krav.

I remissyttrandet från Ålands landskapsregering konstateras att propositionen enligt 18 § 22 punkten i självstyrelselagen för Åland faller inom landskapet Ålands lagstiftningsbehörighet, eftersom förslaget handlar om sådan näringsverksamhet som avses i 18 § 22 punkten i självstyrelselagen och de villkor för undantag som skulle ge riket lagstiftningsbehörighet inte upp-

fylls. Elsäkerheten kan i vissa fall också tolkas vara en fråga som hör till den allmänna ordningen och säkerheten, och också den faller inom landskapets lagstiftningsbehörighet.

Justitieministeriet anförde att klarhet bör skapas i kompetensbedömningsorganets ställning och uppgifter särskilt mot bakgrund av 124 § i grundlagen. I remissyttrandet fästes dessutom uppmärksamhet vid regleringens förhållande till näringsfriheten samt till rätten att företa inspektioner i utrymmen som skyddas av hemfriden. Uppmärksamhet fästes också vid kravet på exakthet i fråga om straffparagrafen, behovet av straffbestämmelser och graden av tillräknande (uppsåtlighet). I sitt remissyttrande tog justitieministeriet dessutom upp den hänvisningsteknik med hänvisningar till bilagorna till direktivet som används i lagförslaget. I sitt remissyttrande fäste justitieministeriet också uppmärksamhet vid att man i motiveringarna till avsnittet lagstiftningsordning inte hade redogjort för hur grundlagskutskottets utlåtande GrUU 57/2006 rd över regeringens proposition med förslag till lag om ändring av elsäkerhetslagen (RP 230/2006 rd) hade beaktats i den förevarande propositionen. Arbets- och näringsministeriet konstaterar att grundlagsutskottets utlåtande GrUU 57/2006 rd har nämnts och beaktats redan tidigare i regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av elsäkerhetslagen (RP 118/2007 rd) som lämnats år 2007. Regeringens proposition RP 230/2006 rd återtogs, eftersom den dåvarande riksdagens mandatperiod höll på att löpa ut och propositionen skulle ha förfallit om den inte hade hunnit behandlas innan regeringens mandatperiod löpte ut. Därför avläts en ny regeringsproposition RP 118/2007 rd, genom vilken det nuvarande EMC-direktivet har genomförts. Också i den förevarande regeringspropositionen har målet varit att beakta grundlagsutskottets utlåtande (GrUU 57/2006 rd), och bl.a. av denna anledning har man beslutat sig för att genom propositionen genomföra en totalreform av elsäkerhetslagstiftningen.

Elbehörigheter

Sähkömestarien ja sähköyliasentajien yhdistys, SAMSKY ry, Sähköasennuksen tutkintotoimikunta 8514, Elentreprenörsförbundet STUL ry, Elentreprenörsförbundet STUL ry/gruppen för samarbete med läroanstalter på 2:a stadiet, Sähkötekniset työnantajat STTA ry, Sähkölaitteistojen Kunnossapitoyhdistys SÄKPY ry, Elbranschernas fackförbund och Tammerfors yrkeshögskola föreslog i sina remissyttranden höjning av nivån på den miniutbildning som krävs för elbehörighet 2 från grundläggande examen i elbranschen enligt de gällande bestämmelserna till yrkesexamen inom elbranschen. Undervisnings- och kulturministeriet konstaterade i sitt utlåtande i fråga om elbehörighet 2 att ministeriet stöder förslaget att de gällande kraven ska förbli oförändrade. Höjning av kravet angående utbildningsnivå har inte föreslagits av följande orsaker:

Det tidigare system med krav på behörighetsintyg som förutsattes av en ledare för elarbeten var mycket mer komplicerat än det nuvarande systemet och innehöll också ett flertal specialentreprenadsbranscher. De krav som ställdes inom elsäkerhetsbranschen var annars också ganska detaljerade. Flera av specialbranscherna inom elentreprenader slopades i samband med lagreformen år 1996, och delvis redan tidigare, och samtidigt förenklades klassificeringen av allmänna entreprenörsgrupper så att man övergick från fyra nivåer till tre nivåer. Specialklassen för entreprenörskap för eget behov avskaffades och kompetenskraven för elplanering slopades helt.

I samband med förenklingen av systemet uppluckrades också innehållskraven, som hade upplevts som stränga. Kravet på minimiutbildning för installationsrättigheter sänktes från övermontör ned till nivån för treårig yrkesinstitutsutbildning (nuvarande grundexamen). Elsäkerhetsmyndighetens observationer i samband med tillsynen stöder inte förslaget att återinföra strängare utbildningskrav.

En åtstramning av kraven skulle strida mot åtgärderna för ökad avreglering. Den skulle också begränsa individens möjligheter att bli en företagare inom elinstallationsbranschen. Om strängare utbildningskrav infördes skulle många människor hamna i oöverstigliga svårigheter när det gäller planeringen av livet och möjligheterna att bedriva yrke. Att avlägga en ny examen på högre nivå i vuxen ålder kan vara en omöjlig uppgift för en person som på sin tid valt sin utbildningslinje i den fasta tron att den valda linjen och nivån ger elbehörighet och möjlighet till entreprenörskap inom branschen. De krav på utbildningsnivå som ställs i författningarna bör vara konsekventa genom åren och årtionden och de får inte variera fram och tillbaka. Vid behov kan kravnivån naturligtvis också höjas, men höjningen ska då basera sig på klara och bevisbara säkerhetsproblem, vilka nu inte har upptäckts.

Elbehörighet 2 krävs även för mycket små installationsarbeten, t.ex. installering av belysningen i ett utomhusförråd i form av ett par lampor och stickproppar. Det skulle vara oskäligt att en person som avlagt yrkesskolans elmontörslinje (grundexamen) inte skulle få utföra sådana arbeten som företagare.

Höjning av utbildningskraven har motiverats med krävd kompetensnivå och med säkerheten. Det är svårt att av motiveringarna utröna i vilken utsträckning som revirtänkande eller andra kommersiella intressen ligger bakom kravet och vad som anses vara en nödvändig kravnivå i författningar. Det är lätt att med säkerhetsaspekter motivera åtstramning av nästan vilket som helst krav.

De flesta remissinstanser har inte föreslagit införande av strängare krav när det gäller utbildning. I begäran om utlåtande efterfrågades det inte särskilt något ställningstagande till utbildningskraven.

Utgångspunkten för beredningen av totalreformen av elsäkerhetslagstiftningen var att bringa den nuvarande nationella elsäkerhetslagstiftningen i överensstämmelse med grundlagen, men avsikten var inte att i detta skede vidta några stora och grundläggande reformer av systemet. Dessa skulle ha krävt omfattande och tidskrävande utredningsarbeten, som tidtabellen för genomförandet av direktiven i direktivpaketet inte skulle ha tillåtit. Under beredningen konstaterades det i allmänhet att det också i fortsättningen behövs ett system med behörigheter.

Bestämmelser om elplanering

Social- och hälsovårdsministeriet föreslog att man ska överväga att till lagförslaget foga krav angående planerare av elanläggningar och att precisera de specialkrav som räknas upp i 82 § vilka ska iakttas utöver arbetarskyddslagen och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den. Förslaget att till lagen foga bestämmelser om elplanering understöddes av bl.a. Sähkötekniset työnantajat STTA ry och Sähkölaitteistojen Kunnossapitoyhdistys SÄPKY ry.

I propositionen föreslås inte några bestämmelser om elplanering utöver det som föreskrivs i de allmänna kraven i 6 §. Elsäkerhetslagen omfattar alltså också planeringen. Elplanering har behandlats närmare i detaljmotiveringen till 55 §. En elplan ska uppfylla de tekniska krav som utfärdats med stöd av lag, fastän några auktorisationskrav inte har föreslagits. I en säkerhetslag kan det å sin sida inte utfärdas bestämmelser om auktorisation av sådan elplanering som har samband med funktionaliteten av en byggnad. För närvarande har inga formella behörighetskrav för elplaneringen föreskrivits, men ett frivilligt certifieringssystem tillämpas inom branschen.

Förenkling av klassificeringen av elanläggningar

Klassificeringen av elanläggningar bestämmer vilka elanläggningar som ska genomgå en certifieringsbesiktning, vilka elanläggningar som ska genomgå periodiska besiktningar och hur ofta, vem som är behörig att utföra besiktningarna och för vilka anläggningar ett underhållsprogram ska göras upp. Ett arbete för att reformera och förenkla systemet för klassificering av elanläggningar hade redan en längre tid pågått på arbets- och näringsministeriet. Ministeriet begärde utlåtande över förslaget till ändring av handels- och industriministeriets beslut om ibruktagande och drivande av elanläggningar första gången i mars 2011. Syftet med förslaget var att precisera och skapa klarhet i den största klassen av anläggningar, dvs. klass 1b. Ändringar i anläggningsklassen 1b föreslogs utgående från riskerna. På basis av erhållna utlåtanden beslutade arbets- och näringsministeriet att med hjälp av de centrala organisationerna inom branschen utarbeta ett nytt förordningsförslag som innebar en mer övergripande förenkling av klassificeringen. Ministeriet ordnade ett omfattande remissförfarande angående det nya förordningsförslaget i mars 2012. Ministeriet erhöll många remissyttranden och de var fortfarande delvis motstridiga. Remissvaren behandlades i elsäkerhetsdelegationens arbetssektion 2012. Förslaget bearbetades vidare utifrån remissvaren, men huvudlinjerna i förslaget förblev oförändrade. Arbets- och näringsministeriet beslutade i april 2014 att det skulle vara förnuftigt att skjuta upp reformen av klassificeringen för att ske i samband med den aktuella totalreformen av elsäkerhetslagstiftningen. Den nu föreslagna reformen av klassificeringen av elanläggningar motsvarar också långt den version av anläggningsklassificeringen som då senast var aktuell.

Konkurrens- och konsumentverket och Finlands Fastighetsförbund rf understödde förslaget till en förenklad klassificering av elanläggningarna enligt lagförslaget. Inspecta Tarkastus Oy var av den åsikten att förslaget till ändring av elsäkerhetslagen inte skapar klarhet i klassificeringen, utan tvärtom orsakar tolkningsproblem angående anläggningsklasserna och de specialobjekt som dessa eventuellt inbegriper. Oy Elspecta Ab anförde också att anläggningsklasserna 3a och 3b bör bibehållas som skilda klasser. Auktoriserade organ motsatte sig i regel förenkling av klassificeringen. Huvudstaben föreslog att det ska införas en ny klass i klassificeringen av elanläggningar. FFC och Elbranschernas fackförbund föreslog att kravet på besiktning av elanläggningar av klass 1 ska omfatta även egnahemshus. Dessutom föreslogs det att om anläggningsklasserna slås ihop bör beteckningarna för underklasser (a, b, c, d) bibehållas med motiveringen att en ändring av dessa kan orsaka förvirring och att man redan vant sig vid beteckningarna. Dessutom skulle en ändring av beteckningarna för underliggande klasser medföra extra kostnader. Efter remissförfarandet har propositionen ändrats så att de nuvarande beteckningarna för underliggande klasser har bibehållits. Klass 1 har underbeteckningar a och b, klass 2 har underbeteckningar c och d och klass 3 har underbeteckning c.

Andra parter än parterna inom elbranschen har uttryckligen önskat att klassificeringen och kraven i samband med den ska förenklas, eftersom de ska tillämpa bestämmelserna och ett klassificeringssystem med flera nivåer är komplicerat. I och med slopandet av klass 3a försvinner också ett ur konkurrenssynvinkel tvivelaktigt missförhållande: hittills har endast auktoriserade organ fått besikta omfattande kemikalieobjekt, men inte auktoriserade besiktningsmän. Objekt med samma typ av elteknik har dock kunnat besiktas av en auktoriserad besiktningsman, men då har mängden kemikalier varit mindre. Slopandet av klass 3a skulle eliminera auktoriserade organs ensamrätt till att utföra besiktningar av objekt i klass 3a. Auktoriserade organ har följaktligen motsatt sig slopandet av klass 3a, eftersom detta samtidigt tar ifrån dem deras ensamrätt till att utföra besiktningar av objekt i klass 3a. Det beslutades dock att klassificeringen av elanläggningar ska förenklas. Reformen av klassificeringen av elanläggningar motiveras närmare i detaljmotiveringen till 44 §.

Slopande av registret över anmälningar om besiktning av elanläggningar

Förslaget att distributionsnätsinnehavarens register över anmälningar om utförda besiktningar ska slopas understöddes av Elspecta, Finsk Energiindustri rf, Konkurrens- och konsumentverket, Sähkötarkastusyhdistys SÄTY ry och av Elenia Oy. Sähkölaitteistojen Kunnossapitoyhdistys SÄKPY ry, STUL, FFC, Sähkötekniset työnantajat STTA ry och Elbranschernas fackförbund motsatte sig förslaget att distributionsnätsinnehavarens register ska slopas. I remissyttrandena föreslogs införande av ett mer täckande riksomfattande register över elanläggningar.

Det beslöts att registret över utförda besiktningar ska i enlighet med målet för ökad avreglering slopas i och med propositionen, eftersom elsäkerheten kan tryggas med myndigheternas alternativa tillsynsåtgärder. Som nytt krav föreslås i propositionen en skyldighet att märka besiktade objekt med en dekal som visar att besiktning har utförts. Distributionsnätsinnehavarens skyldighet att föra register över besiktningsanmälningar kan inte betraktas som motiverad, eftersom registret inte direkt betjänar distributionsnätsinnehavaren utan endast myndigheten. Efter år 1996 har distributionsnätsinnehavaren inte heller haft några andra uppgifter av myndighetstyp. Olika slags registreringsskyldigheter är i allmänhet byråkratiska, de kräver mycket resurser, och ökar i sista hand näringslivets kostnader. Genom propositionen minskas näringslivets extra administrativa börda och kostnader, utan att detta inverkar på elsäkerheten eller nivån på tillsynen över den. De uppgifter om anslutningar och vem som har byggt elanläggningarna i dem som nätbolaget erhåller i samband med sin normala verksamhet, ska dock också fortsättningsvis stå till tillsynsmyndighetens förfogande.

Grävning för en jordkabel

Energimyndigheten, Konkurrens- och konsumentverket och STUL understödde förslaget till ändring av elsäkerhetslagen så att regleringen om jordkablar luckras upp. Caruna Oy och Suur-Savon Sähkötyö Oy anförde att det krav angående utbildning och arbetserfarenhet som ställs på ledaren för elarbeten är överdimensionerat när det gäller arbeten som består av grävning av ett dike för jordkabeln, täckning av diket eller plogning. FFC och Elbranschernas fackförbund ansåg att kraven skulle vara strängare än vad som har föreslagits.

I propositionen föreslås det att avvikelse från förutsättningarna för utförande av elarbeten ska kunna göras i fråga om grävning för en jordkabel så att det inte skulle ställas oskäliga krav på jordbyggnadsentreprenörer som verkar som självständiga verksamhetsutövare men dock så att en tillräcklig nivå av elsäkerhets tryggas. Saken har motiverats i mera detalj i detaljmotiveringen till 56 §. Genom den föreslagna ändringen fastslås den allmänna praxisen inom branschen som inte har varit helt förenlig med gällande bestämmelser.

Certifieringsbehörighet för eget arbete

Paikallis-Sähkö Oy, Caverion Industria Oy, Slatek, VR-Track Oy Kunnossapito och SSAB Europe Oy anförde att de önskar att elentreprenörens certifieringsbehörighet för eget arbete ska kvarstå. I propositionen föreslås dock inte att certifieringsbehörigheten för eget arbete ska bibehållas.

En elentreprenör med certifieringsbehörighet ska enligt nuvarande bestämmelser ha ett certifierat kvalitetssystem. Å andra sidan behöver sådana objekt som de har byggt inte genomgå någon certifieringsbesiktning av en auktoriserad besiktningsman eller ett auktoriserat organ. Tanken bakom bestämmelsen har varit att existensen av ett kvalitetssystem garanterar att elanläggningen är tillräckligt felfri och säker när den överlåts till kunden. Tillsynsmyndighetens observationer vid övervakningen visar dock att det kan finnas betydliga brister också hos sådana arbeten som utförts av entreprenörer med certifieringsbehörighet. Upprätthållandet av ett kvalitetssystem har alltså inte garanterat tillräcklig grad av säkerhet. Syftet med den föreslagna ändringen är att förenkla regleringen. Sju entreprenörer har certifieringsbehörighet för

eget arbete. Det nu föreslagna slopandet av entreprenörernas certifieringsbehörighet för eget arbete representerar en mycket marginell andel av entreprenörerna, eftersom det i Säkerhets- och kemikalieverkets register finns cirka 16 000 verksamhetsutövare med behörighet att utföra elinstallationsarbeten. I övergångsbestämmelsen föreslås det att den certifieringsbehörighet för elentreprenörer som beviljats med stöd av elsäkerhetslagen (410/1996) ska förbli i kraft till den dag som anges i beslutet om beviljande av behörighet, men dock för högst fem år efter ikraftträdandet av den föreslagna lagen. Syftet med den föreslagna övergångsbestämmelsen är att trygga ställningen för de entreprenörer som är verksamma inom branschen.

Skadestånd

Finlands fastighetsförbund ansåg det vara ett missförhållande att elanläggningsinnehavarens ansvar för inträffade skador är mer omfattande än det i produktansvarslagen föreskrivna ansvaret för en produkttillverkare eller importör eller den som marknadsför produkten som sin egen. Energimyndigheten och Finsk Energiindustri rf ansåg propositionens mål att skapa klarhet i skadeståndsansvaret enligt elsäkerhetslagen och elmarknadslagen som något i och för sig positivt, men föreslog kompletteringar till propositionen. Också justitieministeriet gjorde några enskilda anmärkningar angående propositionens kapitel om skada och olägenhet. Justitieministeriets ändringsförslag har beaktats till denna del.

Arbets- och näringsministeriet har gett ett utlåtande över propositionens konsekvenser för företag. Enligt utlåtandet fick propositionsutkastets bedömning av konsekvenser för företagen vitsordet 3/3.

6 Samband med andra propositioner

Samtidigt med denna proposition finns i riksdagen för behandling en proposition till riksdagen med förslag till hissäkerhetslag (RP 23/2016 rd). Genom den förevarande propositionen föreslås elsäkerhetslagen av den 14 juni 1996 bli upphävd. I och med att elsäkerhetslagen upphävs, blir också följande författningar på lägre nivå, som handlar om hissar, upphävda: elsäkerhetsförordningen (498/1996), handels- och industriministeriets beslut om hissars säkerhet (564/1997), handels- och industriministeriets förordning om användning av hissar (663/1996) och handels- och industriministeriets beslut om arbeten inom elbranschen (516/1996). De författningar som föreslås bli upphävda har till de delar som handlar om hissar inkluderats i den hissäkerhetslag som finns i riksdagen för behandling och i den förordning av statsrådet som föreslås bli utfärdad med stöd av den. I den föreslagna elsäkerhetslagen finns hänvisningar till hissäkerhetslagen och i den föreslagna hissäkerhetslagen finns hänvisningar till den elsäkerhetslag som föreslås i denna proposition, men de föreslagna lagarna saknar tills vidare författningsnummer.

Genom den förevarande propositionen föreslås lagen om anmälda organ för vissa produktgrupper bli ändrad så att den föreslagna elsäkerhetslagen ska omfattas av tillämpningsområdet för lagen om anmälda organ för vissa produktgrupper. Genom den horisontella lagen om anmälda organ för vissa produktgrupper genomförs kapitel 4 i EMC-direktivet nationellt.

Samtidigt med denna proposition finns i riksdagen för behandling en proposition till riksdagen med förslag till lag om marknadskontrollen av vissa produkter (RP 40/2016 rd). Den föreslagna elsäkerhetslagen föreslås bli inkluderad i den lag om marknadskontrollen av vissa produkter som finns i riksdagen för behandling, och i dess tillämpningsområde. Avsikten är att kapitel 5 i EMC-direktivet och kapitel 4 i lågspänningsdirektivet huvudsakligen ska genomföras nationellt genom den horisontella lagen om marknadskontrollen av vissa produkter.

Samtidigt med denna proposition finns i riksdagen för behandling en proposition till riksdagen med förslag till lag om tryckbärande anordningar (RP /2016 rd), regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om explosiva varors överensstämmelse med kraven och till vissa lagar som har samband med den (RP 20/2016 rd) samt regeringen proposition till riksdagen med förslag till lag om överensstämmelse med kraven för utrustning och säkerhetssystem som är avsedda för användning i explosionsfarliga omgivningar (RP 19/2016 rd). I tillämpningsområdet för den nu föreslagna lagen om ändring av lagen om anmälda organ för vissa produktgrupper ska inkluderas lagen om tryckbärande anordningar, lagen om explosiva varors överensstämmelse med kraven och lagen om överensstämmelse med kraven för utrustning och säkerhetssystem som är avsedda för användning i explosionsfarliga omgivningar, vilka behandlas av riksdagen.

Propositionen har samband med genomförandet av EMC-direktivet och lågspänningsdirektivet. De båda ovan nämnda direktiven har trätt i kraft den 18 april 2014 och medlemsstaterna ska senast den 19 april 2016 anta de lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa direktivet. Medlemsstaterna ska tillämpa bestämmelserna från och med den 20 april 2016.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag

1.1 Elsäkerhetslag

1 kap. **Allmänna krav**

1 §. *Lagens syfte.* I *1 mom.* föreslås syftet med lagen vara att säkerställa en trygg användning av elektrisk utrustning och elanläggningar och förhindra uppkomsten av skadliga verkningar av elektromagnetiska störningar, som orsakas av elanvändningen samt att trygga ställningen för den som lidit skada av elström eller magnetfält från elektrisk utrustning eller elanläggningar. Ett ytterligare syfte med lagen föreslås vara att säkerställa den elektriska utrustningens överensstämmelse med kraven och den fria rörligheten för elektrisk utrustning. Den fria rörligheten för varor är ett av huvudmålen för EU:s inre marknad. Detta mål eftersträvas bl.a. genom harmonisering av lagstiftningen i medlemsstaterna. Enligt artikel 4 i lågspänningsdirektivet får medlemsstaterna inte hindra tillhandahållande på marknaden av elektrisk utrustning som uppfyller kraven i direktivet och enligt artikel 5.1 i EMC-direktivet får medlemsstaterna inte inom sina territorier, med hänvisning till skäl som har samband med elektromagnetisk kompatibilitet, hindra att utrustning som uppfyller bestämmelserna i direktivet tillhandahålls på marknaden eller tas i bruk.

Enligt *2 mom.* innehåller den föreslagna lagen bestämmelser om de krav som ställs på elektrisk utrustning och elanläggningar, om visande av att elektrisk utrustning och elanläggningar stämmer överens med kraven och om tillsynen över överensstämmelsen, om arbeten i elbranschen och övervakningen av dem samt om skadeståndsskyldigheten för innehavare av elektrisk utrustning och elanläggningar.

I *3 mom.* föreslås ett konstaterande att Europarlamentets och rådets direktiv 2014/30/EU om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning om elektromagnetisk kompatibilitet (*EMC-direktivet*) och Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/35/EU om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning om tillhandahållande på marknaden av elektrisk utrustning (*lågspänningsdirektivet*) ska genomföras genom den föreslagna lagen.

2 §. *Lagens tillämpningsområde.* I lagen föreslås övergripande bestämmelser om säkerhetskraven och kraven i fråga om störningstålighet för både elektrisk utrustning (elprodukter och -komponenter) och elanläggningar (elinstallationer). I lagen ingår bestämmelser som förutsätts med tanke på genomförandet av EMC-direktivet och lågspänningsdirektivet samt bestämmelser om de frågor som ska regleras nationellt. Lagens tillämpningsområde föreslås alltså vara mer omfattande än EMC-direktivets och lågspänningsdirektivets tillämpningsområden.

I *1 mom.* föreslås lagen bli tillämpad på elektrisk utrustning och elanläggningar som avses bli använda vid produktion, överföring, distribution eller användning av el och vilkas elektriska eller elektromagnetiska egenskaper kan förorsaka risk för skada eller störningar. Sådan elektrisk utrustning och sådana elanläggningar som inte kan medföra någon risk eller skadlig störning föreslås bli lämnade utanför lagens tillämpningsområde.

Dessutom ingår i 2 kap. 8 § i den föreslagna lagen begränsningar av tillämpningsområdet för kapitlet i fråga. Begränsningarna beror på genomförandet av lågspänningsdirektivet och EMC-direktivet. Också i 3 kap. 30 och 37 § i den föreslagna lagen ingår en begränsning av tillämpningsområdet.

I *2 mom.* föreslås att den föreslagna lagen också ska tillämpas på radioutrustning och kommunikationsnät till den del som dessa kan orsaka fara för någons liv, hälsa eller egendom eller skadliga störningar, om vilka det inte föreskrivs i informationssamhällsbalken (917/2014) eller i de bestämmelser som utfärdats med stöd av den. I artikel 2.2a i EMC-direktivet hänvisas till Europaparlamentets och Rådets direktiv 1999/5/EG om radioutrustning och teleterminalutrustning och om ömsesidigt erkännande av utrustningens överensstämmelse (nedan *R&TTE-direktivet*), som dock redan har upphävts. Med stöd av artikel 2.3 i EMC-direktivet kan dock en hänvisning göras till nyare bestämmelser i Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/53/EU om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning om tillhandahållande på marknaden av radioutrustning (nedan *radioutrustningsdirektivet*) från och med den tidpunkt då dessa genomförs nationellt.

I enlighet med radioutrustningsdirektivet tillämpas i fråga om de väsentliga säkerhetskraven för radioutrustning de väsentliga säkerhetskraven i lågspänningsdirektivet med stöd av radioutrustningsdirektivet. När elsäkerheten hos radioutrustning bedöms, tillämpas dock inte spänningsgränser. I fråga om de väsentliga kraven tillämpas på radioutrustning också EMC-direktivet med stöd av radioutrustningsdirektivet. I syfte att undvika onödiga överlappande bestämmelser föreslås att lågspänningsdirektivet och EMC-direktivet och de bestämmelser i den föreslagna elsäkerhetslagen som baseras på dem inte ska tillämpas på radioutrustning annat än i fråga om de väsentliga säkerhetskraven och de väsentliga krav som gäller elektromagnetisk kompatibilitet.

Kommissionen kan med stöd av artikel 2.2 i radioutrustningsdirektivet utfärda genomförandebestämmelser i vilka det fastställs huruvida viss elektrisk utrustning överensstämmer med definitionen på radioutrustning.

Genom radioutrustningsdirektivet har det tidigare R&TTE-direktivet upphävts. Det finns dock skillnader i tillämpningsområdet för de två direktiven. Exempelvis teleterminalutrustningen omfattas inte av radioutrustningsdirektivets tillämpningsområde och den regleras i fortsättningen alltså endast med stöd av EMC-direktivet. Mottagarna (såsom tv- och radioapparater) har tidigare omfattats av EMC-direktivets tillämpningsområde, men de ska i fortsättningen regleras med stöd av radioutrustningsdirektivet.

3 §. *Begränsningar av tillämpningsområdet.* I paragrafen föreslås bestämmelser om begränsningar av den föreslagna lagens tillämpningsområde. Enligt *1 mom*. 1 punkten föreslås lagen inte bli tillämpad på utsläppandet på marknaden och ibruktagandet av eldrivna maskiner till den del det finns bestämmelser om dem i statsrådets förordning om maskiners säkerhet (400/2008). Punkten motsvarar 15 § i den gällande elsäkerhetsförordningen.

Enligt 1 mom. 2 punkten ska lagen inte tillämpas på sådana produkter och sådan utrustning för hälso- och sjukvård och tillbehör till dem som avses i lagen om produkter och utrustning för hälso- och sjukvård (628/2010). Den föreslagna lagen föreslås dock bli tillämpad på nämnda produkter, nämnd utrustning och nämnda tillbehör, om det är fråga om reparations- och underhållsarbeten. Punkten motsvarar 16 § i den gällande elsäkerhetsförordningen.

Enligt 1 mom. 3 punkten ska den föreslagna lagen inte tillämpas på skada som beror på avbrott i elöverföringen, eldistributionen eller elleveransen samt på ersättandet av sådan skada som uppstått på grund av sådant fel i eldistributionen, den övriga nättjänsten eller elleveransen som avses i 97 § i elmarknadslagen (588/2013). Sådana skador som beror på avbrott i elöverföringen, eldistributionen eller elleveranserna omfattas inte av skadeståndsansvaret enligt elsäkerhetslagen, eftersom de skador som då uppstått inte har förorsakats genom överföring av elström eller magnetfält, utan de beror på att elström eller magnetfält saknas. Bestämmelser om ersättning för de skador som beror på avbrott i elöverföringen, eldistributionen eller elle-

veranserna finns i elmarknadslagen. Också på bedömningen av fel i eldistributionen, annan nättjänst eller elleveranserna tillämpas elmarknadslagen samt villkoren för elleverans och nättjänster, men inte elsäkerhetslagen. Det skadeståndsansvar som föreskrivs i elsäkerhetslagen ska således inte heller omfatta sådana skador som beror på kvalitetsmässiga avvikelser i elektriciteten. Ersättningsfrågor som föranletts av avvikelser i kvaliteten på den el som leverats till elförbrukaren prövas nuförtiden på basis av elmarknadslagen och de elförsäljningsvillkor och villkor för nättjänster som utfärdats på basis av den samt på basis av produktansvarslagen (694/1990). Om elnätet har byggts eller har underhållits i strid med elsäkerhetsföreskrifterna, omfattas dock de skador som beror på detta av skadeståndsansvaret enligt elsäkerhetslagen. De begränsningar av tillämpningsområdet som anges i 3 punkten eliminerar alltså exempelvis inte elnätsinnehavarens ansvar för att bygga och skydda sitt elnät i enlighet med kraven i elsäkerhetslagen. 1 mom. 3 punkten är ny.

I *2 mom.* föreskrivs om sådana undantag som gäller försvarsförvaltningen. Bestämmelserna om undantag som gäller försvarsmakten har varken i elsäkerhetslagen eller i elsäkerhetsförordningen definierats exakt och avgränsats noggrant såsom grundlagen förutsätter, utan bestämmelser om sådana saker som hör till förordningsnivån har nuförtiden utfärdats i förvarsministeriets och försvarsförvaltningens anvisningar. I lagen ska således intas en bestämmelse om bemyndigande. Dessutom bör klarhet skapas i ansvarsfrågor i samband med övervakningen. Ändringen ska inte ändra på nuläget, utan avsikten är att klarlägga regleringen och att få den att uppfylla kraven i grundlagen.

I momentet föreskrivs om ett bemyndigande för statsrådet att genom förordning utfärda närmare bestämmelser om vissa helheter i 2—5 kap. i elsäkerhetslagen. Undantaget omfattar liksom tidigare elektrisk utrustning och elanläggningar. En förordning av statsrådet bör utfärdas till den del som det är fråga om visande av överensstämmelse med kraven i fråga om produkter som är uteslutande avsedda för militärt bruk samt den som utför certifieringsbesiktning eller periodisk besiktning, anmälningar om elanläggningar och ansvariga personer, lämnande av information och ordnande av övervakning vid sådana objekt som är sekretessbelagda av försvarsskäl. En i bestämmelsen avsedd produkt som är uteslutande avsedd för militärt bruk kan inte vara en produkt med dubbla användningsområden.

Av sådana elektrisk utrustning och sådana elanläggningar som omfattas av bestämmelsens tillämpningsområde förutsätts samma nivå av elsäkerhet som av annan elektrisk utrustning. Det är motiverat att närmare bestämmelser om anmälningar och information i fråga om ur försvarssynpunkt känsliga detaljer i anslutning till försvarsmaktens elektriska utrustning och elanläggningar ska utfärdas genom förordning. Försvarsmaktens elektriska utrustning och elanläggningar skulle kunna besiktas av ett anmält organ, ett auktoriserat organ eller en auktoriserad besiktningsman, men någon besiktning av försvarsmaktens särskilt fastställda elektriska utrustning eller elanläggningar genom en utomstående parts försorg ska inte förutsättas. Bestämmelserna om övervakning ska utformas så att de motsvarar nuläget, dvs. att huvudstaben utövar tillsyn över elsäkerheten under försvarsministeriets ledning. Närmare bestämmelser om ordnandet av övervakningen ska utfärdas genom förordning av statsrådet och de grundläggande bestämmelserna om övervakningen ska härledas från lag.

En betydande del av försvarsmaktens försvarsmateriel och krigsmateriel tillverkas utanför EU varför säkerhetskraven för elektrisk utrustning inte baserar sig på EU-rätten. Av ovan nämnda skäl och på grund av produkternas särart visas inte deras överensstämmelse med kraven i regel inte genom EU-försäkran om överensstämmelse och CE-märkning. När det gäller sådan försvarsmateriel som tillverkats inom EU:s inre marknad vållar tillämpningen av den grundläggande bestämmelsen inga problem. All elektrisk utrustning och alla elanläggningar som försvarsmakten skaffat har tillverkats i enlighet med internationellt kända standarder och de uppfyller de allmänna kraven i 6 § i lagförslaget. Den elektriska utrustningen och elanläggningar-

na i fråga släpps inte ut på marknaden, utan de används under hela sin livscykel internt av försvarsmakten och de myndigheter som deltar i landets försvar. Av tydlighetsskäl borde det genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om visande av överensstämmelse med kraven enligt 2 kap. i elsäkerhetslagen när det gäller försvarsmaktens elektriska utrustning. I nuläget finns det på sina ställen luckor i regleringen, eftersom det för de produkters del som försvarsförvaltningen skaffar från tredje länder och som är avsedda uteslutande för militärt bruk inte handlar om det typiska utsläppandet på marknaden enligt 2 kap. i elsäkerhetslagen som bedömningen av överensstämmelse enligt lag är bunden vid.

4 §. *Definitioner*. I paragrafen föreslås definition av de viktigaste begrepp som förekommer i lagen. Målet är att definitionerna huvudsakligen följer den terminologi som används i lågspänningsdirektivet och i EMC-direktivet. För den nationella lagstiftningens behov förklaras i paragrafen motsvarande begrepp som i artikel 2 i lågspänningsdirektivet och i artikel 3 i EMC-direktivet. Ett av de viktigaste syftena med direktivpaketet var att harmonisera begreppen i olika direktiv, så att man kan tala om samma saker med samma termer. Begreppen enligt NLF har förklarats närmare i Europeiska kommissionens publikation ”Blåboken om genomförandet av EU:s produktbestämmelser” / ”The ‘Blue Guide’ on the implementation of EU product rules,” 2014”. I paragrafen definieras dessutom vissa termer som används i den nationella lagstiftningen.

I den föreslagna 4 § 1 punkten föreslås definition av begreppet elektrisk utrustning. Med elektrisk utrustning avses färdig apparat, maskin eller anordning som behöver el för att kunna fungera eller av vilken det förutsätts särskilda eltekniska egenskaper. Som elektrisk utrustning betraktas också kombinationen av sådana anordningar som tillhandahålls på marknaden som en funktionell helhet, och komponenter eller sammansatta inbyggnadsdelar som är avsedda att byggas in i en apparat av slutanvändaren. Hushållsmaskiner, belysningsanordningar och hemelektronik hör till typisk funktionell elektrisk utrustning. Som elektrisk utrustning betraktas dessutom apparater, maskiner, anordningar och förnödenheter som är avsedda för produktion, överföring och mätning av elektricitet och av vilka eller i fråga om vilka det krävs vissa eltekniska egenskaper. Således betraktas även installationsutrustningen som elektrisk utrustning.

I den föreslagna 4 § 2 punkten definieras begreppet elanläggning. Med elanläggning avses enligt förslaget fast installation eller annan motsvarande funktionell helhet bestående av elektrisk utrustning och eventuellt andra anordningar, förnödenheter och konstruktioner.

I 4 § 3—5 och 29 punkten definieras på motsvarande sätt som i EMC-direktivet elektromagnetisk störning, elektromagnetisk kompatibilitet, elektromagnetisk miljö och störningstålighet. Definitionerna motsvarar artiklarna 3.4—3.6 och artikel 3.8 i EMC-direktivet.

I 6 punkten föreslås definition av ett kompetensbedömningsorgan. Definitionen motsvarar artikel 3.21 i EMC-direktivet.

De föreslagna definitionerna på aktörer, dvs. tillverkare, tillverkarens representant, importör och distributör, i 9, 14, 15 och 18 punkten avser att motsvara artiklarna 2.3—2.6 i lågspänningsdirektivet och artiklarna 3.11—3.14 i EMC-direktivet. Ekonomisk aktör, som definieras i 7 punkten, inbegriper, i likhet med lågspänningsdirektivet och EMC-direktivet, de ovan nämnda aktörerna.

Enligt 8 punkten avses med teknisk dokumentation dokument för beskrivning av den elektriska utrustningens eller elanläggningars egenskaper som tillverkaren ska upprätta för att visa att viss elutrustning eller -anläggning överensstämmer med kraven.

Definitionen på harmoniserad standard i 10 punkten motsvarar den definition på harmoniserad standard som finns i artikel 2.1 c i EU:s standardiseringsförordning (EU) nr 1025/2012.

Den definition på teknisk specifikation som föreslås i 11 punkten motsvarar artikel 2.8 i lågspänningsdirektivet och artikel 3.16 i EMC-direktivet. Teknisk specifikation är ett dokument som upprättats på förhand och som motsvarar en standard och där det fastställs vilka tekniska krav som en produkt ska uppfylla.

I 12 punkten föreslås definition av begreppet ackreditering. I den föreslagna lagen görs, på samma sätt som i artikel 3.18 i EMC-direktivet, en hänvisning till NFL-förordningen, som innehåller en definition på ackreditering. Enligt artikel 2.10 i NLF-förordningen avses med ackreditering en förklaring från ett nationellt ackrediteringsorgan om att ett organ för bedömning av överensstämmelse uppfyller kraven i harmoniserade standarder och, i förekommande fall, eventuella ytterligare krav, bland annat de som fastställs i sektorsspecifika program, för att utföra specifika bedömningar av överensstämmelse.

I 13 punkten föreslås dessutom ingå en definition på CE-märkning. Definitionerna motsvarar artikel 2.14 i lågspänningsdirektivet och artikel 3.25 i EMC-direktivet.

Den föreslagna definitionen i 16 punken på utsläppande på marknaden och den föreslagna definitionen i 19 punkten på tillhandahållande på marknaden motsvarar artiklarna 2.1 och 2.2. i lågspänningsdirektivet och artiklarna 3.9 och 3.10 i EMC-direktivet.

I 17 punkten föreslås ingå en definition på bedömning av överensstämmelse som motsvarar artikel 2.10 i lågspänningsdirektivet och artikel 3.20 i EMC-direktivet.

I 20—21punkten föreslås definition av begreppen återkallelse respektive tillbakadragande, som har samband med marknadskontrollen. Definitionerna motsvarar artiklarna 3.22 och 3.23 i EMC-direktivet och artiklarna 2.11 och 2.12 i lågspänningsdirektivet.

I 22 punkten föreslås en definition på fast installation. Den motsvarar artikel 3.3 i EMC-direktivet. Med fast installation avses enligt artikeln en elanläggning som är en kombination av olika typer av apparater eller andra anordningar, som är monterad, installerad och avsedd för permanent användning på en på förhand fastställd plats.

I 24—26 punkten föreslås definition av begreppen auktoriserad besiktningsman, auktoriserat organ och kompetensbedömningsorgan. Behovet av dessa definitioner härleds från den nationella lagstiftningen. Ett auktoriserat organ, en auktoriserad besiktningsman och ett kompetensbedömningsorgan utses av elsäkerhetsmyndigheten.

I 27 punkten föreslås en definition på verksamhetsutövare. Definitionen på verksamhetsutövare motsvarar definitionen på elentreprenör i den gällande elsäkerhetslagen. Med verksamhetsutövare avses varje fysisk eller juridisk person som utför byggnads-, reparations- eller underhållsarbeten på elanläggningar eller reparations- och underhållsarbeten på elektrisk utrustning.

I 28 punkten föreslås definition av begreppet elskada. Definitionen motsvarar 4 § 6 punkten i den gällande elsäkerhetslagen.

I 30 punkten föreslås definition av anmält organ. Med anmält organ avses i den föreslagna lagen ett organ som utsetts av en av Europeiska unionens medlemsstater och som anmälts till Europeiska kommissionen och som är behörigt att utföra bedömningar av överensstämmelse

med kraven. I Finland beviljar arbets- och näringsministeriet tillstånd att verka som anmält organ enligt EMC-direktivet och underrättar Europeiska kommissionen om tillståndet.

I 31 punkten föreslås definition av begreppet harmoniserad unionslagstiftning. Definitionen motsvarar artikel 2.13 i lågspänningsdirektivet och artikel 3.24 i EMC-direktivet.

5 §. *Förhållande till annan lagstiftning.* I paragrafen görs en informativ hänvisning till annan lagstiftning som är av betydelse med tanke på tillämpningen av den föreslagna lagen.

I *1 mom*. föreslås en hänvisning till NLF-förordningen som är direkt tillämplig rätt i medlemsstaterna. I NLF-förordningen finns bestämmelser om ackreditering, marknadskontroll, kontroll av produkter från tredjeländer och om CE-märkning. NLF-förordningen tillämpas på elektrisk utrustning och elanläggningar, och NLF-beslutet har utgjort grunden för utarbetning av EMC- och lågspänningsdirektiven. NLF-förordningen och EMC-direktivet samt lågspänningsdirektivet kompletterar således varandra och bildar en helhet. De allmänna principerna om marknadskontroll, ackreditering och CE-märkning har fastställts i den horisontella NLF-förordningen och de har kompletterats med bestämmelserna i sektorsdirektiven.

Med stöd av *lex specialis* -principen tillämpas en NLF-förordning av *lex generalis* -typ enligt artikel 15.2 endast i den mån det inte finns några särskilda bestämmelser med samma syfte, av samma natur eller med samma verkan som dem i annan, befintlig eller framtida, harmoniserad gemenskapslagstiftning som i de regler som fastställts i denna förordning. Jämförelse enligt lex specialis -principen görs mellan NLF-förordningen och annan lagstiftning artikel för artikel.

Enligt *2 mom*. finns bestämmelser om hissar i hissäkerhetslagen. Det föreslås att bestämmelserna om hissars säkerhet åtskiljs från elsäkerhetslagstiftningen och bildar en egen speciallag.

Enligt *3 mom.* finns bestämmelser om överensstämmelse med kraven i fråga om utrustning och säkerhetssystem som är avsedda att användas i explosionsfarliga utrymmen i lagen om överensstämmelse med kraven för utrustning och säkerhetssystem som är avsedda för användning i explosionsfarliga omgivningar.

Enligt *4 mom.* finns bestämmelser om marknadskontroll, yttre gränskontroll enligt artiklarna 27—29 i NLF-förordningen, tillsynsmyndigheterna och ändringssökande i lagen om marknadskontrollen av vissa produkter. Den horisontella lagen om marknadskontrollen av vissa produkter, nedan *marknadskontrollagen*, baserar sig på NLF-förordningen och de speciella bestämmelserna om nio produktgrupper inom Europeiska unionens harmoniseringslagstiftning. Kapitel 5 i EMC-direktivet och kapitel 4 i lågspänningsdirektivet genomförs nationellt huvudsakligen genom marknadskontrollagen, och den föreslagna lagen ska inte innehålla bestämmelser om frågorna i EMC-direktivets och lågspänningsdirektivets kapitel om marknadskontroll. Säkerhets- och kemikalieverket är marknadskontrollmyndighet enligt marknadskontrollagen och Tullen den yttregränskontrollmyndighet som avses i den lagen. Lagen föreslås innehålla de allmänna bestämmelserna om myndigheternas befogenheter och om marknadskontrollmyndighetens tillsynsmetoder i de situationer där produkter inte överensstämmer med kraven. I lagen föreslås dessutom ingå bestämmelser om sökande av ändring i myndighetens marknadskontrollbeslut. Bestämmelser om övervakningen av byggandet och driften av sådana elanläggningar som omfattas av den föreslagna lagens tillämpningsområde föreslås dock bli utfärdade i 5 kap. i den föreslagna elsäkerhetslagen. Tillsynen över iakttagandet av den nationella regleringen, bl.a. i fråga om besiktningen av elanläggningar, ska behållas i den nya elsäkerhetslagen.

Enligt *5 mom*. innehåller lagen om anmälda organ för vissa produktgrupper bestämmelser om de krav som ställs på anmälda organ och om tillsynen över anmälda organ samt om ändringssökande. Avsikten är att kapitel 4 i EMC-direktivet huvudsakligen ska genomföras nationellt genom den ovan nämnda lagen. Den allmänna horisontella lagen om anmälda organ innehåller bestämmelser genom vilka ett organ får status som ”anmält organ”, och i den allmänna lagen ska det dessutom föreskrivas om förutsättningarna om förvärv av status och bevarande av statusen. I 7 kap. i den föreslagna elsäkerhetslagen ska finnas bestämmelser om omständigheter under verksamhetstiden för anmälda organ enligt EMC-direktivet.

Bestämmelser om kraven angående säkerheten i arbetet finns enligt *6 mom.* i arbetarskyddslagen (738/2002). Arbetarskyddslagen tillämpas på elarbete. I arbetarskyddslagen ställs krav på arbetsgivare och arbetstagare.

Enligt *7 mom.* finns bestämmelser om ersättningsfrågor i samband med avbrott i elöverföringen, eldistributionen och elleveranserna samt fel i eldistributionen, den övriga nättjänsten eller elleveransen i elmarknadslagen (588/2013), särskilt i dess 13:e kapitel.

Enligt *8 mom.* innehåller 30 kap. i informationssamhällsbalken (917/2014) bestämmelser om utsläppande på marknaden av radioutrustning. På radioutrustning tillämpas direktiv 2014/53/EU om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning om tillhandahållande på marknaden av radioutrustning och om upphävande av direktiv 1999/5/EG (*radioutrustningsdirektivet*). Radioutrustningsdirektivet har genomförts i Finland genom en ändring av informationssamhällsbalken samt genom statsrådets förordning som utfärdas med stöd av informationssamhällsbalken. I de väsentliga kraven för radioutrustning, vars uppfyllelse övervakas med stöd av 30 kap. i informationssamhällsbalken, ingår väsentliga krav angående elsäkerhet, dock utan att spänningsgränserna tillämpas, samt en tillräcklig nivå av elektromagnetisk kompatibilitet.

Den nya bestämmelsen i informationssamhällsbalken omfattar sådan utrustning som med avsikt sänder eller tar emot radiovågor i radiokommunikations- eller radiobestämningssyfte och för detta systematiskt använder radiofrekvenser. Radioutrustningen ska stöda en effektiv och ändamålsenlig användning av frekvensresurser för att skadliga störningar ska kunna undvikas. Fastän mottagarna själva inte orsakar skadliga störningar, har mottagningsförmågan viktig betydelse för att säkerställa effektiv och störningsfri användning. Därför är det viktigt att de väsentliga kraven tillämpas också på radioutrustning. En radiomottagare ska fungera så att den skyddar särskilt mot risken för störningar från delade eller parallella kanaler, och stöder på detta sätt effektiviserad användning av delade eller parallella kanaler. Tidigare har endast sändare omfattats av regleringen om radioutrustning.

Radioutrustningen ska konstrueras så att den säkerställer skyddet av människors och husdjurs hälsa och säkerhet samt skyddet av egendom, och uppfyllandet av de väsentliga kraven angående elsäkerhet. I enlighet med det nya radioutrustningsdirektivet tillämpas på de väsentliga elsäkerhetskraven för radioutrustning lågspänningsdirektivet, dock så att den nedre gränsen för spänningsområde enligt lågspänningsdirektivet inte tillämpas. Med stöd av det nya radioutrustningsdirektivet tillämpas också EMC-direktivet på radioutrustning. I syfte att undvika onödiga överlappande bestämmelser, ska EMC-direktivet och lågspänningsdirektivet och de bestämmelser i den föreslagna elsäkerhetslagen som baserar sig på dem inte tillämpas på radioutrustning annat än för de väsentliga kravens del.

Kommissionen kan med stöd av artikel 2.2 i radioutrustningsdirektivet utfärda genomförandebestämmelser i vilka det fastställs huruvida viss elektrisk utrustning överensstämmer med definitionen på radioutrustning.

6 §. *Allmänna krav på elektrisk utrustning och elanläggningar*. Enligt *1 mom.* innehåller paragrafen den centrala materialrättsliga bestämmelsen i elsäkerhetslagen. För att elsäkerhet ska kunna uppnås och störningar undvikas föreslås i paragrafen bestämmelser på allmän nivå om hur elektrisk utrustning och elanläggningar ska konstrueras, byggas, tillverkas och repareras samt hur de ska underhållas och drivas. Utgångspunkten är att elektrisk utrustning och elanläggningar inte får medföra fara för någons liv, hälsa eller egendom. Elektrisk utrustning och elanläggningar får inte heller medföra elektriskt eller elektromagnetiskt oskäliga störningar. Då en helt störningsfri driftsmiljö i praktiken inte kan skapas, förutsätts elektrisk utrustning och elanläggningar också tåla störningar i rimlig utsträckning. Det ska krävas att elektrisk utrustning och elanläggningar fungera på det avsedda sättet också i det fält som skapas av annan elektrisk utrustning och andra elanläggningar. Innehållet i paragrafen ska motsvara 5 § i den gällande elsäkerhetslagen. Genom innehållet i paragrafen säkerställs för sin del också genomförandet av artikel 1 i EMC-direktivet och artikel 1 i lågspänningsdirektivet.

Enligt *2 mom.* får elektrisk utrustning eller elanläggningar som inte uppfyller de krav som ställs i 1 mom. inte släppas ut på marknaden, överlåtas till någon annan eller tas i bruk.

2 kap. Krav på elektrisk utrustning

7 §. *Påvisande av den elektriska utrustningens överensstämmelse med kraven.* Enligt *1 mom.* ska den som släpper ut elektrisk utrustning ut på marknaden kunna visa att den elektriska utrustningen uppfyller kraven i 6 §. Detta innebär att all elektrisk utrustning, också sådan som inte omfattas av lågspänningsdirektivet, ska vara säker och elektromagnetiskt kompatibel.

En ekonomisk ska aktör på begäran av tillsynsmyndigheten till myndigheten i fråga lämna alla uppgifter och alla dokument på finska, svenska eller på ett annat språk som godtas av elsäkerhetsmyndigheten vilka behövs för att den elektriska utrustningens överensstämmelse med kraven ska kunna visas. Sådana uppgifter och dokument som elsäkerhetsmyndigheten kan begära kan vara 1) uppgifter om tillverkaren av elektrisk utrustning, 2) uppgifter om importören av elektrisk utrustning, 3) uppgifter om alla ekonomiska aktörer som levererat elektrisk utrustning till den ekonomiska aktören och alla ekonomiska aktörer som denne levererat elektrisk utrustning till, 4) märkningar på, säkerhetsinformation och andra anvisningar om elektrisk utrustning, 5) dokument om riskbedömning, 6) provningsrapporter eller andra dokument där det beskrivs hur den elektriska utrustningens överensstämmelse med kraven har visats.

I *2 mom.* föreslås att den som tillverkar eller importerar elektrisk utrustning som inte släpps ut på marknaden, men som också överlåts till att användas av andra, ska kunna visa att den elektriska utrustningen uppfyller de allmänna kraven i 6 § i denna lag. Också annan elektrisk utrustning än sådan som släpps ut på marknaden ska var säker och elektromagnetiskt kompatibel, särskilt om den överlåts till att användas av andra. Elektrisk utrustning anses inte ha blivit utsläppt på marknaden om den t.ex. tillverkats för eget bruk eller har köpts av en privatperson i ett tredjeland när denne vistades i landet.

Paragrafen motsvarar nuläget, bestämmelserna i 13 § i elsäkerhetslagen. Innehållet i paragrafen utgör nationell reglering.

8 §. *Tillämpningsområdet för kraven på elektrisk utrustning.* Tillämpningsområdet för 8—28 § i den föreslagna lagen motsvarar tillämpningsområdet för EMC- och lågspänningsdirektiven.

I *1 mom.* föreslås bestämmelser om tillämpningsområdet för kraven på elektrisk utrusning på motsvarande sätt som i artikel 1.2 i lågspänningsdirektivet. Bestämmelserna i 9—28 § i den föreslagna lagen föreslås bli tillämpade på elektrisk utrustning som är konstruerad för använd-

ning vid en märkspänning mellan 50 och 1000 V för växelström och mellan 75 och 1500 V för likström.

I *2 mom.* föreslås bestämmelser om tillämpningsområdet för kraven på elektrisk utrusning på motsvarande sätt som i artikel 2.1 i EMC-direktivet. Bestämmelserna i 9—28 § i den föreslagna lagen föreslås bli tillämpade på sådan elektrisk utrustning som är avsedd för slutanvändarna eller på sådana kombinationer av utrustning som tillhandahålls på marknaden som en funktionell helhet, som sannolikt orsakar elektromagnetiska störningar eller vars funktion sannolikt påverkas av sådana störningar.

I *3 mom.* föreslås ett bemyndigande om att närmare bestämmelser om begränsningar av tillämpningsområdet får utfärdas genom förordning av statsrådet. Genom förordningar föreslås, på motsvarande sätt som i bilaga II till lågspänningsdirektivet och artikel 2.2 i EMC-direktiv, bestämmelser om sådan elektrisk utrustning som 9—28 § i den föreslagna lagen inte ska tillämpas på.

Den föreslagna lagen ska tillämpas på både ny elektrisk utrustning och begagnad elektrisk utrustning som importeras från tredjeländer när denna för första gången släpps ut på marknaden. Detta ska också omfatta begagnad elektrisk utrustning som importerats från tredjeländer och som har tillverkats innan tillämpningen av den föreslagna lagen börjar. Lagen föreslås bli tillämpad på alla former av försäljning, också distansförsäljning och elektronisk försäljning. Oberoende av försäljningssättet ska de produkter som är avsedda att bli tillhandahållna på marknaden inom unionen vara förenliga med den föreslagna lagstiftningen.

Närmare begränsningar av tillämpningsområdet för 9—28 § i den föreslagna lagen ska utfärdas skilt för elsäkerhetens och den elektromagnetiska kompatibilitetens del, eftersom det ena direktivet kan utesluta viss utrustning från tillämpningsområdet för 9—28 § men det andra gör det inte. Som exempel kan nämnas elektrisk utrusning som används i explosionsfarliga omgivningar. Enligt bilaga II till lågspänningsdirektivet omfattas utrustningen i fråga inte av lågspänningsdirektivets tillämpningsområde, men de omfattas däremot av EMC-direktivets tillämpningsområde. Kraven enligt 8—28 § i den föreslagna lagen ska således i fråga om elektromagnetisk kompatibilitet tillämpas på elektrisk utrustning som används i explosionsfarliga omgivningar.

Enligt bilaga II till lågspänningsdirektivet ska kraven enligt 9—28 § i den föreslagna lagen inte tillämpas på 1) elektrisk utrustning som omfattas av lagen om överensstämmelse med kraven för utrustning och säkerhetssystem som är avsedda för användning i explosionsfarliga omgivningar, 2) elektrisk utrustning som omfattas av lagen om produkter och utrustning för hälso- och sjukvård (629/2010), 3) elektrisk utrustning som omfattas av hissäkerhetslagen, 4) elenergimätare, 5) elstängsel, 6) specialiserad elektrisk utrustning för användning på fartyg, i flygplan eller på tåg, som uppfyller sådana säkerhetsbestämmelser som är utarbetade av internationella organ i vilka Finland är representerat, 7) utvärderingsbyggsatser som utformats särskilt för enskilda kunder och som används av fackmän endast i forsknings- och utvecklingsanläggningar.

Enligt artikel 2.2 i EMC-direktivet ska kraven enligt 9—28 § i den föreslagna lagen inte tillämpas på 1) elektrisk utrustning som omfattas av informationssamhällsbalkens (917/2014) tillämpningsområde, 2) elektrisk utrustning som omfattas av luftfartslagens (1194/2009) tillämpningsområde, 3) utvärderingsbyggsatser som utformats särskilt för enskilda kunder och som används av fackmän endast i forsknings- och utvecklingsanläggningar, 4) radioutrustning som används av radiosändaramatörer, i den mening som anges i radioreglementet som antagits inom ramen för Internationella teleunionens stadga och Internationella teleunionens konvention, om inte utrustningen är tillgänglig på marknaden.

Paragrafens tillämpningsområde motsvarar nuläget, bestämmelserna i 2 § i handels- och industriministeriets beslut om elanläggningars säkerhet och bestämmelserna i 24 f § i elsäkerhetslagen.

9 §. *Elektrisk utrustning för marknadsföringsändamål.* I paragrafen föreslås villkor för visande av elektrisk utrustning på utställningar och mässor. I ett sådant fall att elektrisk utrustning vid utställningstillfället inte uppfyller kraven i lag, ska den elektriska utrustningen vara försedd med en tydlig märkning av vilken det framgår namnet på och datumet för mässan, demonstrationstillfället eller utställningen. Dessutom ska det av märkningen på den elektriska utrustningen klart framgå att sådan elektrisk utrustning inte överensstämmer med kraven och den inte är till salu förrän tillverkaren eller importören har fått den att överensstämma med kraven. Visningar ska endast få äga rum under förutsättning att tillräckliga åtgärder har vidtagits för att säkerställa elsäkerheten och undvika elektromagnetiska störningar. Paragrafens 1 mom. motsvarar nuläget, bestämmelserna i 24 h § 3 mom. i elsäkerhetslagen. Syftet med paragrafen är att genomföra artikel 5.3 i EMC-direktivet.

10 §. *Tillhandahållande på marknaden.* I paragrafen föreslås bestämmelser om tillhandahållande av elektrisk utrustning på marknaden. Elektrisk utrustning ska få tillhandahållas på marknaden endast om den uppfyller de krav om vilka det föreskrivs i den föreslagna lagen.

Elektrisk utrustning tillhandahålls på marknaden när den levereras för distribution, förbrukning eller användning på marknaden i samband med kommersiell verksamhet, mot betalning eller kostnadsfritt. Med begreppet tillhandahållande på marknaden åsyftas varje enskild produkt och inte produkttyp, oberoende av huruvida produkten är tillverkad som enskild produkt eller i serietillverkning.

Den fria rörligheten av elektrisk utrustning, dvs. tillhandahållande av elektrisk utrustning på marknaden, ska inte få hindras på grund av elsäkerhet eller elektromagnetisk kompatibilitet, om den elektriska utrustningen uppfyller kraven i den föreslagna lagen. Den elektriska utrustningens fria rörlighet ska dock kunna begränsas med avseende på elektrisk utrustning som överensstämmer med kraven men som utgör en risk för människors hälsa eller säkerhet eller för andra aspekter av skyddet i allmänhetens intresse. Paragrafen motsvarar nuläget, bestämmelserna i 24 g § i elsäkerhetslagen. Genom paragrafen ska artikel 3 i lågspänningsdirektivet och artikel 4 i EMC-direktivet genomföras.

11 §. *Begränsning av utsläppandet på marknaden och användningen av elektrisk utrustning.* Enligt *1 mom*. ska elsäkerhetsmyndigheten få vidta särskilda åtgärder med avseende på ibruktagande eller användning av elektrisk utrustning om ett särskilt problem rörande elektromagnetisk kompatibilitet måste undanröjas. Dessutom ska särskilda åtgärder enligt förslaget kunna vidtas om man av säkerhetsskäl ska skydda allmänna kommunikationsnät eller mottagar- eller sändarstationer.

Enligt *2 mom.* ska elsäkerhetsmyndigheten anmäla de särskilda åtgärderna enligt 1 mom. till Europeiska kommissionen och de övriga medlemsstaterna. Paragrafen motsvarar nuläget, bestämmelserna i 24 h § i elsäkerhetslagen. I paragrafen föreslås motsvarande bestämmelser om begränsning av elektrisk utrustnings fria rörlighet på marknaden som finns i artikel 5 i EMC-direktivet.

12 §. *Väsentliga krav på elektrisk utrustning.* I paragrafen föreslås bestämmelser om de väsentliga kraven på elektrisk utrusning. I *1 mom.* föreskrivs att med beaktande av aktuell tillämpbar teknik ska elektrisk utrustning, när den har installerats och underhållits på rätt sätt och används för avsett ändamål, vara så konstruerad och tillverkad att den är elektromagne-

tiskt kompatibel och inte medför någon risk för människors hälsa, säkerhet, husdjur eller egendom. Skyddet mot både de risker som elektrisk utrustning kan orsaka och mot sådana risker som kan orsakas av yttre påverkan på den elektriska utrustningen ska säkerställas.

Syftet med de väsentliga kraven är att säkerställa en hög skyddsnivå. Tillverkaren ska tillämpa en sådan skyddsnivå med avseende på användarna vilken motsvarar produktens användningsändamål enligt tillverkarens definition i produktinformationen. Tillverkarna ska beakta att produkten används under förhållanden som rimligen kan förutses, innan de ska släppa ut en produkt på marknaden. Tillverkarna ska också beakta eventuell annan användning än den avsedda användning som de definierat, betrakta användningen från den genomsnittliga användarens synvinkel och i vilket syfte och till vilket ändamål de sannolikt ska använda produkten.

De resultat som ska nås eller de risker som ska undvikas ska fastställas i de väsentliga kraven, men det görs inte någon specifikation av tillämpliga tekniska lösningar. Exakta tekniska lösningar kan efter tillverkarens prövning presenteras i en standard eller i någon annan teknisk specifikation. Vid ett sådant flexibelt tillvägagångssätt kan tillverkaren välja på vilket sätt den uppfyller kraven.

I *2 mom.* föreslås motsvarande bestämmelser om elleveranser som finns i artikel 5 i lågspänningsdirektivet. Elnätsinnehavaren ska inte få införa strängare säkerhetskrav på elektrisk utrustning än de säkerhetskrav som anges i den föreslagna paragrafen eller med stöd av den när det gäller anslutning till nät eller elleverans till användare av elektrisk utrustning. Med ovan nämnda väsentliga säkerhetskrav på elektrisk utrustning avses krav som motsvarar de viktigaste säkerhetskraven i bilaga 1 till lågspänningsdirektivet.

I *3 mom.* föreslås ett bemyndigande att utfärda närmare bestämmelser om de väsentliga säkerhetskraven på teknisk utrustning och de väsentliga kraven i fråga om elektromagnetisk kompatibilitet genom förordning av statsrådet.

För att säkerställa att den elektriska utrustningen används säkert och i tillämpningar som den är avsedd för ska de väsentliga uppgifterna enligt de allmänna villkoren för de viktigaste säkerhetskraven i bilaga I till lågspänningsdirektivet anges på den elektriska utrustningen eller, om detta inte är möjligt, i ett medföljande dokument. Den elektriska utrustningen ska kunna monteras och anslutas till nätet på ett säkert och korrekt sätt. Den elektriska utrustningen ska vara konstruerad och tillverkad så att den är säker, förutsatt att utrustningen används till de ändamål den är avsedd för och underhålls på tillbörligt sätt.

Genom åtgärder av teknisk art ska det säkerställas att elektrisk utrusning inte medför risk för människor, husdjur eller egendom. Vid bedömningen av risker ska både elektriska risker och icke-elektriska, på erfarenhet baserade risker beaktas. Därvid ska det säkerställas att människor och husdjur är tillräckligt skyddade mot fara för fysisk skada eller annan skada som kan orsakas av direkt eller indirekt beröring. Det får inte uppstå temperaturer, ljusbågar eller strålning, som skulle kunna orsaka fara. Isoleringen ska vara lämplig för de förhållanden som kan förutses.

Genom åtgärder av teknisk art ska det också säkerställas att den elektriska utrustningen är skyddad mot risker som kan orsakas av yttre påverkan på den elektriska utrustningen. Den elektriska utrustningen ska vara mekaniskt motståndskraftig så att människor, husdjur eller egendom inte utsätts för fara. Den elektriska utrustningen ska också vara motståndskraftig mot påverkan som inte är av mekanisk natur under de förväntade miljöbetingelserna. Människor, husdjur och egendom får inte heller utsättas för fara vid sådan överbelastning hos den elektriska utrustningen som kan förutses.

Enligt kraven angående elektromagnetisk kompatibilitet i bilaga I till EMC-direktivet ska elektrisk utrusning med beaktande av aktuell tillämpbar teknik vara konstruerad och tillverkad så att det därigenom säkerställs att 1) den elektromagnetiska störning som den alstrar inte överskrider den nivå över vilken radio- och teleutrustning eller annan utrustning inte kan fungera som avsett, 2) den har en sådan tålighet mot den elektromagnetiska störning som kan förväntas vid avsedd användning att utrustningens eller anläggningens avsedda funktion inte i oacceptabel utsträckning försämras.

Paragrafen motsvarar nuläget, bestämmelserna i 3—7 § i handels- och industriministeriets beslut om elanläggningars säkerhet och 24 i § i elsäkerhetslagen.

13 §. *Tillverkarens skyldighet att säkerställa att den elektriska utrustningen överensstämmer med kraven.* I paragrafen föreslås motsvarande bestämmelser om tillverkarens skyldighet att visa att elektrisk utrustning överensstämmer med kraven som finns i artiklarna 6.1—6.3 i lågspänningsdirektivet och i artiklarna 7.1—7.3 i EMC-direktvet. Det föreslås mer detaljerade bestämmelser om tillverkarens skyldigheter än de nuvarande bestämmelserna i 13 och 24 j § i elsäkerhetslagen samt i handels- och industriministeriets beslut om elanläggningars säkerhet. Med tillverkare avses varje fysisk eller juridisk person som har ansvaret för konstruktionen eller tillverkningen av elektrisk utrustning och som släpper utrustningen i fråga ut på marknaden, i eget namn eller under eget varumärke. Definitionen innehåller två kumulativa villkor: personen ska vara tillverkare (eller den som låter tillverka) och denne ska marknadsföra den elektriska utrustningen i eget namn eller under eget varumärke.

Tillverkaren ska kunna konstruera och tillverka den elektriska utrustningen själv. Vid underentreprenader ska tillverkaren ansvara för den allmänna tillsynen över elektrisk utrustning och säkerställa att han eller hon erhåller all den information och alla dokument som behövs. En tillverkare, som helt eller delvis anlitar underleverantörer, ska inte kunna avsäga sig sina skyldigheter och överföra dem t.ex. på tillverkarens representant eller på distributören, detaljisten, grossisten, användaren eller på underleverantören.

I *1 mom*. föreslås att innan elektrisk utrustning släpps ut på marknaden ska tillverkaren säkerställa och visa att den elektriska utrustningen har konstruerats och tillverkats så att den uppfyller de i 12 § föreskrivna väsentliga kraven i fråga om säkerhet och elektromagnetisk kompatibilitet.

I *2 mom.* föreslås att tillverkaren ska genomföra ett lämpligt förfarande för bedömning av den elektriska utrustningens överensstämmelse med kraven och upprätta den tekniska dokumentation som krävs för att visa att den elektriska utrustningen överensstämmer med kraven. Bedömningen av överensstämmelse med kraven ska entydigt vara tillverkarens skyldighet. Tillverkaren har de bästa möjligheterna att genomföra förfarandet för bedömning av överensstämmelse, eftersom tillverkaren har detaljerade uppgifter om konstruktions- och produktionsprocessen.

Enligt *3 mom.* ska tillverkaren upprätta en EU-försäkran om överensstämmelse och fästa en CE-märkning på elektrisk utrustning, när den elektriska utrustningens överensstämmelse med kraven har visats i fråga om tillämpliga krav. I och med att tillverkaren upprättar EU-försäkran om överensstämmelse övertar denne ansvaret för att den elektriska utrustningen överensstämmer med kraven i den föreslagna lagen.

Enligt *4 mom.* ska den tekniska dokumentationen och EU-försäkran om överensstämmelse vara avfattade på finska eller svenska eller på ett annat språk som tillsynsmyndigheten godtar. Till denna del handlar det om ett krav som baserar sig på nationell prövning.

Enligt *5 mom.* ska tillverkaren bevara den tekniska dokumentationen och EU-försäkran om överensstämmelse i tio år från att den elektriska utrustningen har släppts ut på marknaden. Begreppet utsläppande på marknaden syftar på en enskild produkt och inte en produkttyp, och det beaktar inte huruvida produkten har tillverkats skilt eller i serieproduktion.

I *6 mom.* föreslås ett bemyndigande att genom förordning av statsrådet utfärda närmare bestämmelser om förfaranden för bedömning av överensstämmelse, den tekniska dokumentationen och EU-försäkran om överensstämmelse och dess innehåll.

Bestämmelser om förfarandet för bedömning av elektrisk utrustnings överensstämmelse med elsäkerhetskraven finns i bilaga III till lågspänningsdirektivet (modul A, intern tillverkningskontroll). Förfarandet för bedömning av överensstämmelse enligt modul A inbegriper skyldigheter av teknisk art för produkttillverkaren vilka har samband med tillverkningsprocessen, dokument som ska upprättas och de märkningar om överensstämmelse som ska anbringas på produkterna.

Vid bedömningen av överensstämmelse med kraven när det gäller den elektriska utrustningens elektromagnetiska kompatibilitet kan tillverkaren välja något av nedanstående förfaranden för bedömning av överensstämmelse: 1) Intern tillverkningskontroll enligt bilaga II till EMC-direktivet (modul A, intern tillverkningskontroll), 2) EU-typkontroll (modul B, EU-typkontroll) följt av överensstämmelse med typ som grundar sig på intern tillverkningskontroll (modul C, överensstämmelse med typ som grundar sig på intern tillverkningskontroll) enligt bilaga III till EMC-direktivet.

Modul B, dvs. EU-typkontroll, utgör den del av förfarandet för bedömning av överensstämmelse där ett anmält organ undersöker den tekniska konstruktionen för en produkt samt säkerställer och intygar att den tekniska konstruktionen uppfyller de väsentliga kraven. Modul C, överensstämmelse med typ som grundar sig på intern tillverkningskontroll, inbegriper skyldigheter av teknisk art för produkttillverkaren vilka har samband med säkerställande av att de berörda apparaterna överensstämmer med typen, dokument som ska upprättas och de märkningar om överensstämmelse som ska anbringas på produkterna.

Om elektrisk utrustning kan konfigureras på olika sätt, bör bedömningen av den elektromagnetiska kompatibiliteten styrka huruvida den elektriska utrustningen uppfyller de väsentliga kraven med avseende på elektromagnetisk kompatibilitet i de konfigurationer som tillverkaren bedömer som representativa för normal användning i de avsedda tillämpningarna. I sådana fall bör det räcka med att man gör en bedömning av den konfiguration som antas alstra mest störningar och den konfiguration som är mest mottaglig för störningar.

Den tekniska dokumentationen om elektrisk utrustning ska göra det möjligt att bedöma om utrustningen uppfyller de tillämpliga kraven, och innehålla en tillfredsställande analys och bedömning av risken eller riskerna. På kraven angående innehållet i den tekniska dokumentationen tillämpas i tillämpliga delar bestämmelserna i bilaga III till lågspänningsdirektivet och i bilagorna II och III till EMC-direktivet. Den tekniska dokumentationen ska finnas tillgänglig när en produkt släpps ut på marknaden, oberoende av produktens geografiska ursprung eller plats.

Om den tekniska dokumentationen har utarbetats på något annat språk än finska eller svenska, ska tillverkaren på begäran från en myndighet som utövar tillsyn över efterlevnaden av denna lag tillställa en översättning till finska eller svenska av den tekniska dokumentationen eller de delar av den tekniska dokumentationen som är relevanta med tanke på tillsynen över efterlevnaden av lagen.

I EU-försäkran om överensstämmelse ska det anges att överensstämmelse med de viktigaste säkerhetskraven enligt bilaga I till lågspänningsdirektivet och de väsentliga kraven med avseende på elektromagnetisk kompatibilitet enligt bilaga I till EMC-direktivet har visats. EU-försäkran om överensstämmelse ska vara förenlig med bilaga IV till lågspänningsdirektivet och bilaga IV till EMC-direktivet, den ska innehålla de uppgifter som specificerats i förfarandena för bedömning av överensstämmelse och den ska regelbundet uppdateras.

För att en faktisk möjlighet att få uppgifter med tanke på marknadskontrollen ska kunna säkerställas, ska alla uppgifter som behövs för identifiering av de unionsrättsakter som berörs vara tillgängliga i en enda EU-försäkran om överensstämmelse. För att minska den administrativa bördan skulle en sådan enda EU-försäkran om överensstämmelse kunna vara ett dokument som består av enskilda försäkringar om en produkts överensstämmelse med kraven.

14 §. *Tillverkarens skyldighet att säkerställa att serietillverkning överensstämmer med kraven.* I paragrafen föreslås, på motsvarande sätt som i artikel 6.4 i lågspänningsdirektivet och i artikel 7.4 i EMC-direktivet, bestämmelser om tillverkarens skyldighet att säkerställa att serietillverkningen fortsätter att överensstämma med kraven. De skyldigheter för tillverkaren som nämns i paragrafen är mer detaljerade än de som föreskrivs i de nuvarande bestämmelserna.

I *1 mom.* föreslås bestämmelser om tillverkarens skyldighet att säkerställa att elektrisk utrustning som tillverkas i serie överensstämmer med kraven. Med serietillverkning avses sådan produktion där produkter tillverkas på annat sätt än som enskilda produkter.

I *2 mom*. föreslås bestämmelser om tillverkarens skyldighet att ta hänsyn till ändringar i konstruktionen eller egenskaperna av elektrisk utrustning och ändringar i de harmoniserade standarder eller de andra tekniska specifikationer som det hänvisas till vid försäkran om överensstämmelse med kraven för elektrisk utrustning.

Det vilken typ av åtgärder som tillverkaren ska vidta bestäms enligt arten av ändringar som gjorts i harmoniserade standarder och tekniska specifikationer, och särskilt på basis av huruvida ändringarna i betydlig mån påverkar uppfyllandet av väsentliga eller andra juridiska krav och om de gäller produkten i fråga. Detta kan exempelvis innebära uppdatering av EU-försäkran om överensstämmelse, ändringar i produktmodellen eller kontakt med ett anmält organ.

Enligt *3 mom.* ska tillverkaren, när det anses lämpligt i syfte att skydda konsumenternas hälsa och säkerhet mot de risker som är förenade med elektrisk utrustning, utföra provning av elektrisk utrustning som tillhandahållits på marknaden. Tillverkaren ska granska och vid behov föra bok över inkomna klagomål, elektrisk utrustning som inte överensstämmer med kraven och återkallelser av elektrisk utrustning samt informera distributörerna om sådan övervakning.

15 §. *CE-märkning.* I paragrafen föreslås på motsvarande sätt som i artikel 17 i lågspänningsdirektivet och i artikel 17 i EMC-direktivet bestämmelser om CE-märkning. Paragrafen motsvarar nuläget, bestämmelserna i 13 a § i handels- och industriministeriets beslut om elanläggningars säkerhet och 24 k § i elsäkerhetslagen.

I *1 mom.* föreskrivs på motsvarande sätt som i artikel 16 i lågspänningsdirektivet och artikel 16 i EMC-direktivet att bestämmelser om de allmänna principerna för CE-märkningen finns i artikel 30 i NLF-förordningen.

I *2 mom.* föreslås bestämmelser om tillverkarens skyldighet att fästa en CE-märkning på elektrisk utrustning som uppfyller kraven i den föreslagna lagen innan den elektriska utrustningen släpps ut på marknaden.

Tillverkaren ska kunna fästa CE-märkningen på den elektriska utrustningen efter det att förfarandet för bedömning av överensstämmelse har genomförts. CE-märkningen är obligatorisk och den ska fästas alltid innan elektrisk utrustning släpps ut på marknaden eller tas i bruk. När tillverkaren fäster en CE-märkning på utrustningen visar tillverkaren att han eller hon åtar sig ansvaret för att produkten uppfyller de krav som ställs i den tillämpliga harmoniseringslagstiftningen. Märkningen ska fästas så att den är väl synlig, läsbar och hålls på plats när produkten används. Om det inte är möjligt eller motiverat att fästa märkningen på utrustningen eller dess märkplåt, ska den fästas på förpackningen och de dokument som åtföljer produkten. CE-märkningen bör inte fästas på en apparat exempelvis i det fall att man skulle vara tvungen att gravera CE-märkningen på apparaten och detta skulle försämra dess egenskaper t.ex. hållbarhet. På motsvarande sätt skulle CE-märkningen på en apparat som är avsedd att vara genomsynlig störa den centrala egenskapen, dvs. genomsynligheten, hos apparaten. Det skulle vara omöjligt att fästa CE-märkningen exempelvis i ett sådant fall att ytan på apparaten inte tillåter fästande av märkning eller när apparaten är storleksmässigt för liten.

16 §. *Märkningar på elektrisk utrustning, kontaktuppgifter och medföljande dokument.* I paragrafen föreslås bestämmelser om tillverkarens skyldighet att ombesörja märkningar på och dokument som åtföljer produkten på motsvarande sätt som i artiklarna 6.5—6.7 i lågspänningsdirektivet och artiklarna 7.5—7.7 i EMC-direktivet. De skyldigheter för tillverkaren som nämns i bestämmelsen är mer detaljerade än de som föreskrivs i de nuvarande bestämmelserna.

Enligt *1 mom.* ska tillverkaren säkerställa att elektrisk utrustning som släpps ut på marknaden har försetts med sådana märkningar som krävs enligt denna lag och att elektrisk utrustning åtföljs av behövliga bruksanvisningar och tillbörlig säkerhetsinformation.

Enligt *2 mom.* ska den elektriska utrustningen vara försedd med typnummer, partinummer eller serienummer eller annan identifieringsmärkning. Om det inte är möjligt att fästa märkningen på den elektriska utrustningen, ska den fästas på förpackningen eller de dokument som åtföljer produkten.

I *3 mom.* föreslås bestämmelser också om tillverkarens ansvar för att uppge sitt namn, sitt registrerade firmanamn eller registrerade varumärke samt sin postadress. Uppgifterna ska finnas på den elektriska utrustningen eller, om detta inte är möjligt, på förpackningen till elektrisk utrustning eller i den dokumentation som åtföljer elektrisk utrustning. I adressen ska det anges en enda kontaktpunkt där tillverkaren kan kontaktas. Syftet med bestämmelsen är att säkerställa att tillsynsmyndigheten vid behov kan nå tillverkaren på den angivna adressen. Dessutom uppmuntras tillverkaren att uppge sin webbadress utöver postadressen.

I *4 mom.* föreskrivs att de bruksanvisningar som åtföljer den elektriska utrustningen ska innehålla behövliga uppgifter om hur den elektriska utrustningen kan användas på ett säkert sätt för avsett ändamål.

I *5 mom.* föreskrivs att märkningarna på den elektriska utrustningen samt den säkerhetsinformation, de bruksanvisningar och andra dokument som åtföljer den elektrisk utrustningen, ska vara tydliga, förståeliga och lättbegripliga och att de ska finnas på både finska och svenska. Språkkravet är ett krav som baserar sig på nationell prövning.

I *6 mom.* föreskrivs om ett bemyndigande att genom förordning av statsrådet utfärda närmare bestämmelser om de krav som ställs på märkningarna på, uppgifterna om och anvisningarna för den elektriska utrustningen.

Det föreslås att det genom förordning av statsrådet ska utfärdas bestämmelser om tillverkarens ansvar att på den elektriska utrustningen ange de väsentliga uppgifter som är nödvändiga för att säkerställa att den elektriska utrustningen används säkert och i tillämpningar som den är avsedd för. Om det inte är möjligt att ange uppgifterna på den elektriska utrustningen ska de anges i en bruksanvisning som åtföljer den elektriska utrustningen. Den elektriska utrustningen ska dessutom åtföljas av information om särskilda försiktighetsåtgärder som eventuellt ska vidtas i samband med montering, installation, underhåll eller användning av den elektriska utrustningen för att säkerställa att den överensstämmer med de väsentliga kraven angående elektromagnetisk kompatibilitet när den tas i bruk.

Utrustning vars överensstämmelse med de väsentliga kraven angående elektromagnetisk kompatibilitet inte kan garanteras i bostadsområden ska dessutom åtföljas av en tydlig uppgift om denna begränsade användning. Uppgiften om begränsad användning ska i förekommande fall finnas även på förpackningen.

17 §. *Tillverkarens representant.* I paragrafen föreslås motsvarande bestämmelser om tillverkarens representant som finns i artikel 7 i lågspänningsdirektivet och i artikel 8 i EMC-direktivet. I paragrafen fastställs vilka uppgifter som tillverkarens representant enligt uppdraget åtminstone ska kunna utföra och vilka uppgifter som inte kan inbegripas i den skriftliga fullmakten.

I *1 mom.* föreslås tillverkaren ha möjlighet att genom skriftlig fullmakt utse tillverkarens representant som har rätt att på tillverkarens vägnar utföra vissa uppgifter som hör till denne.

Enligt *2 mom.* ska tillverkaren inte på tillverkarens representant kunna överlåta skyldigheten enligt 13 § 1 mom. att säkerställa den elektriska utrustningens överensstämmelse med kraven eller skyldigheten enligt 2 mom. att ombesörja upprättandet av den tekniska dokumentationen i samband med förfarandet för bedömning av överensstämmelse.

Enligt *3 mom.* ska tillverkarens representant utföra de uppgifter som specificeras i fullmakten från tillverkaren. Den skriftliga fullmakten ska ge tillverkarens representant rätt att 1) hålla EU-försäkran om överensstämmelse och den tekniska dokumentationen tillgänglig för elsäkerhetsmyndigheten i tio år från det att den elektriska utrustningen har släppts ut på marknaden, 2) på en motiverad begäran från tillsynsmyndigheten lämna denne alla behövliga uppgifter och dokument som behövs för att visa att den elektriska utrustningen överensstämmer med kraven, 3) på begäran av tillsynsmyndigheten samarbeta med denne för vidtagande av åtgärder i syfte att undanröja risker som den elektriska utrustning som omfattas av representantens uppdrag kan medföra.

18 §. *Importörens skyldigheter i samband med att elektrisk utrustning släpps ut på marknaden.* I paragrafen föreslås motsvarande bestämmelser om importörens skyldigheter i samband med utsläppandet på marknaden av elektrisk utrustning som finns i artiklarna 8.1—8.2 och 8.4 i lågspänningsdirektivet och i artiklarna 9.1—9.2 och 9.4 i EMC-direktivet. Nuförtiden har det inte utfärdats lika detaljerade bestämmelser om importörens skyldigheter. Med importör avses en ekonomisk aktör som släpper elektrisk utrustning som importerats från ett tredjeland ut på marknaden. Importören är inte enbart en återförsäljare av produkter, utan denne har en central roll i säkerställandet av att importerade produkter överensstämmer med kraven.

I *1 mom.* föreskrivs att importören får släppa ut på marknaden endast sådan elektrisk utrustning som överensstämmer med kraven.

Enligt *2 mom.* ska importören, innan elektrisk utrustning släpps ut på marknaden, se till att tillverkaren har säkerställt att den elektriska utrustningen överensstämmer med kraven och har genomfört ett förfarande för bedömning av överensstämmelse enligt 13 § 2 mom. Importören ska dessutom säkerställa att tillverkaren har upprättat teknisk dokumentation, att CE-märkning har fästs på den elektriska utrustningen, att den elektriska utrustningen åtföljs av de dokument som krävs, att den elektriska utrustningen har försetts med märkningar och kontaktuppgifter enligt 16 § 2 och 3 mom. och att den elektriska utrustningen åtföljs av bruksanvisningar och säkerhetsinformation enligt 16 § 4 mom. på finska och svenska.

I *3 mom.* föreskrivs att om importören har skäl att misstänka att elektrisk utrustning inte uppfyller de väsentliga säkerhetskraven eller de väsentliga krav som gäller elektromagnetisk kompatibilitet enligt denna lag, får importören inte tillhandahålla den elektriska utrustningen på marknaden innan den har fåtts att överensstämma med kraven. När elektrisk utrusning är förenad med en risk, ska importören utan dröjsmål underrätta tillverkaren och tillsynsmyndigheten om den.

19 §. *Importörens skyldighet att lämna sina kontaktuppgifter.* I paragrafen föreslås motsvarande bestämmelser om importörens skyldighet att på den elektriska utrustningen lämna sina kontaktuppgifter som finns i artikel 8.3 i lågspänningsdirektivet och i artikel 9.3 i EMC-direktivet. Paragrafen motsvarar nuläget, bestämmelserna i 3 § 2 mom. i statsrådets förordning om den elektriska utrustningens och elanläggningarnas elektromagnetiska kompatibilitet.

I den föreslagna paragrafen föreskrivs att importören på den elektriska utrustningen eller, om detta inte är möjligt, på förpackningen eller i ett dokument som medföljer elektrisk utrustning ska ange sitt namn, sitt registrerade firmanamn eller registrerade varumärke och den postadress där importören kan kontaktas. Syftet med bestämmelsen är att säkerställa att elsäkerhetsmyndigheten vid behov kan nå importören på den adress som angivits. Dessutom uppmuntras importören att uppge sin webbadress utöver postadressen.

20 §. *Importörens skyldighet att bevara och lämna dokument.* I paragrafen föreslås motsvarande bestämmelser om importörens skyldighet att bevara och lämna dokument som finns i artikel 8.7 i lågspänningsdirektivet och i artikel 9.7 i EMC-direktivet.

Enligt den föreslagna paragrafen ska importören hålla en kopia av EU-försäkran om överensstämmelse tillgänglig för tillsynsmyndigheten i tio år från det att den elektriska utrustningen har släppts ut på marknaden och säkerställa att den tekniska dokumentationen på begäran kan ställas till tillsynsmyndighetens förfogande. Begreppet tillhandahållande på marknaden syftar på en enskild produkt och inte på en produkttyp, och det beaktar inte huruvida produkten har tillverkats skilt eller i serieproduktion. I varken EMC-direktivet eller lågspänningsdirektivet krävs det att elektrisk utrustning ska åtföljas av EU-försäkran om överensstämmelse.

21 §. *Distributörens skyldigheter vid tillhandahållande av elektrisk utrustning på marknaden.* I paragrafen föreslås motsvarande bestämmelser om distributörens skyldigheter när denne tillhandahåller elektrisk utrustning på marknaden som finns i artiklarna 9.1, 9.2 och 9.4 i lågspänningsdirektivet och artiklarna 10.1, 10.2 och 10.4 i EMC-direktivet. Nuförtiden har det inte utfärdats lika detaljerade bestämmelser om distributörens skyldigheter. Utöver tillverkare och importörer är distributörer den tredje gruppen ekonomiska aktörer som har ålagts särskilda skyldigheter. Med distributör avses varje annan fysisk eller juridisk person i leveranskedjan än tillverkaren eller importören som tillhandahåller elektrisk utrustning på marknaden.

Enligt *1 mom.* ska en distributör iaktta vederbörlig omsorg för att säkerställa att den elektriska utrustning som denne tillhandahåller på marknaden överensstämmer med de krav som ställs i den föreslagna lagen.

Enligt *2 mom*. ska distributören, innan elektrisk utrustning tillhandahålls på marknaden, kontrollera att den elektriska utrustningen är försedd med CE-märkning, den elektriska utrustningen åtföljs av behövlig dokumentation, den elektriska utrustningen har försetts med de märkningar och kontaktuppgifter som avses i 16 § 2 och 3 mom. och i 19 § samt att den elektriska utrustningen åtföljs av säkerhetsinformation och bruksanvisningar enligt 16 § 4 mom. på finska och svenska.

I *3 mom.* föreskrivs att om distributören har skäl att misstänka att elektrisk utrustning inte uppfyller de väsentliga säkerhetskraven eller de väsentliga krav som gäller elektromagnetisk kompatibilitet, får distributören inte tillhandahålla den elektriska utrustningen på marknaden innan den har fåtts att överensstämma med kraven i den föreslagna lagen. Om den elektriska utrustningen är förenad med en risk, ska distributören dessutom informera tillverkaren eller importören och elsäkerhetsmyndigheten om den.

22 §. *Importörens och distributörens skyldighet att säkerställa lagrings- och transportförhållandena för elektrisk utrustning.* I paragrafen föreslås på motsvarande sätt som i artikel 8.5 och artikel 9.3 i lågspänningsdirektivet samt i artikel 9.5 och artikel 10.3 i EMC-direktivet bestämmelser om importörens och en distributörens skyldighet att så länge denne har ansvaret för elektrisk utrustning, se till att lagrings- och transportförhållandena inte äventyrar den elektriska utrustningens överensstämmelse med kraven.

23 §. *Tillämpning av bestämmelserna om tillverkarens skyldigheter på importören och distributören.* I paragrafen föreslås på motsvarande sätt som i artikel 10 i lågspänningsdirektivet och i artikel 11 i EMC-direktivet bestämmelser om de situationer där importören och distributören ska jämställas med en tillverkare och när tillverkarens alla skyldigheter tillämpas på dem. Importören och distributören föreslås ha samma skyldigheter som tillverkaren när denne släpper ut elektrisk utrustning på marknaden i eget namn eller under eget varumärke eller ändrar elektrisk utrustning som redan släppts ut på marknaden på ett sådant sätt att överensstämmelse med kraven enligt denna lag kan påverkas.

24 §. *Ekonomiska aktörers identifieringsuppgifter*. I paragrafen föreslås på motsvarande sätt som i artikel 11 i lågspänningsdirektivet och i artikel 12 i EMC-direktivet bestämmelser om en ekonomisk aktörs skyldighet att lämna sådana uppgifter som behövs med tanke på spårbarheten. Enligt *1 mom.* ska ekonomiska aktörer på begäran lämna tillsynsmyndigheten identifikationsuppgifter om alla ekonomiska aktörer som har levererat elektrisk utrustning till dem och om alla ekonomiska aktörer som de har levererat elektrisk utrustning till.

Enligt *2 mom.* ska ekonomiska aktörer kunna ge den information som avses i 1 mom. i tio år från det att de fått elektrisk utrustning levererad och i tio år från det att de har levererat elektrisk utrustning.

25 §. *Ekonomiska aktörers skyldigheter när elektrisk utrustning inte överensstämmer med kraven.* I paragrafen föreslås på motsvarande sätt som i artiklarna 6.8, 8.7 och 9.4 i lågspänningsdirektivet och artiklarna 7.8, 9.6 och 10.4 i EMC-direktvet bestämmelser om tillverkarens eller importörens åtgärder i sådana situationer där elektrisk utrustning som denne släppt ut på marknaden visar sig inte överensstämma med kraven.

Enligt *1 mom.* ska distributören eller importören då omedelbart på eget initiativ vidta åtgärder för att få den elektriska utrustningen att överensstämma med kraven, dra tillbaka den eller ordna med återkallelse av sådan utrustning som tillhandahållits för användarna. Enligt förslaget räcker det endast med en motiverad misstanke för att skyldigheten att vidta åtgärder ska inträda.

Enligt *2 mom.* ska distributören i aktörskedjan för sin del säkerställa att de behövliga säkerhetsåtgärderna vidtas. Om en distributör har skäl att misstänka att den elektriska utrustning som denne tillhandahåller på marknaden inte överensstämmer med kraven i den föreslagna lagen, ska distributören se till att det vidtas nödvändiga åtgärder för att få den elektriska utrustningen att överensstämma med kraven, dra tillbaka den eller ordna med återkallelse av den.

I *3 mom.* föreskrivs att om elektrisk utrustning medför en risk, ska den ekonomiska aktören omedelbart informera de nationella behöriga myndigheterna i de EU-medlemsstater på vilkas marknader denne tillhandahållit den elektriska utrustningen ifråga och meddela detaljerade uppgifter om bristande överensstämmelse med kraven och de korrigerande åtgärder som vidtagits.

I *4 mom.* föreslås på motsvarande sätt som i artikel 6.4. 2 i lågspänningsdirektivet och artikel 8.6 i EMC-direktivet bestämmelser om tillverkarens och importörens skyldighet att, när det anses lämpligt i syfte att skydda konsumenternas hälsa och säkerhet, utföra provning av elektrisk utrustning som tillhandahållits på marknaden, granska och vid behov föra bok över inkomna klagomål, elektrisk utrustning som inte överensstämmer med kraven och återkallelser av elektrisk utrustning samt informera distributörerna och leverantörerna om all sådan övervakning. Det är sannolikt att tillverkaren eller elsäkerhetsmyndigheten skulle kräva åtgärder enligt detta moment.

26 §. *Ekonomiska aktörers skyldighet att lämna uppgifter och samarbeta med elsäkerhetsmyndigheten.* I paragrafen föreslås på motsvarande sätt som i artikel 6.9, 8.9 och 9.5 i lågspänningsdirektivet samt i artikel 7.9, 9.8 och 10.5 i EMC-direktivet bestämmelser om ekonomiska aktörers skyldighet att lämna uppgifter och samarbeta med elsäkerhetsmyndigheten.

Enligt *1 mom.* ska en ekonomisk aktör på begäran av elsäkerhetsmyndigheten till tillsynsmyndigheten i fråga lämna alla uppgifter och all den dokumentation på finska, svenska eller på ett annat språk som godtas av elsäkerhetsmyndigheten vilken behövs för att den elektriska utrustningens överensstämmelse med kraven ska kunna visas.

Enligt *2 mom.* ska en ekonomisk aktör på begäran av elsäkerhetsmyndigheten samarbeta med myndigheten i åtgärder som syftar till att undanröja risker som är förenade med elektrisk utrustning som den ekonomiska aktören tillhandahåller på marknaden.

Rätten att få uppgifter och den ekonomiska aktörens samarbete har en viktig betydelse för elsäkerhetsmyndighetens verksamhet. En effektiv övervakning förutsätter en i lag tryggad rätt att få sådana uppgifter som behövs för tillsynen.

27 §. *Krav på angående elektromagnetisk kompatibilitet för elektrisk utrustning som byggs in i en fast installation.* I paragrafen föreslås på motsvarande sätt som i artiklarna 19.1 och 19.3 i EMC-direktivet bestämmelser om kraven i fråga om elektriskt utrusning som byggs in i en fast installation. Paragrafen motsvarar nuläget, bestämmelserna i 24 m § i elsäkerhetslagen.

I *1 mom.* föreskrivs att kraven på den elektriska utrustningens elektromagnetiska kompatibilitet ska tillämpas på elektrisk utrustning som tillhandahålls på marknaden och som kan byggas in i en fast installation på samma sätt som på all annan elektrisk utrustning som släpps ut på marknaden.

I *2 mom.* föreskrivs att när det gäller elektromagnetisk kompatibilitet tillämpas de krav på elektromagnetisk kompatibilitet om vilka det föreskrivs i 11—25 § inte på sådan elektrisk utrustning som är avsedd att bli inbyggd i en bestämd fast installation och som inte annars tillhandahålls på marknaden. Den fasta installationens identitet och dess egenskaper avseende

elektromagnetisk kompatibilitet ska framgå av den medföljande dokumentationen tillsammans med de försiktighetsåtgärder som ska vidtas när apparaten byggs in i den fasta installationen för att installationens överensstämmelse med kraven inte ska äventyras. Dokumentationen ska innehålla uppgifter enligt 16 § 2 och 3 mom. samt uppgifter enligt 19 §. Av dokumenten ska dessutom framgå vilken goda tekniska praxis som iakttagits.

I *3 mom.* föreskrivs att den som bygger en fast installation ska säkerställa att den dokumentation som krävs överlämnas till innehavaren av elanläggningen. Innehavaren ska bevara dokumentationen så att elsäkerhetsmyndigheten har tillgång till den under hela den tid då installationen är i bruk.

28 §. *Presumtion om överensstämmelse för elektrisk utrustning.* I paragrafen föreslås på motsvarande sätt som i artiklarna 12—14 i lågspänningsdirektivet och i artikel 13 i EMC-direktivet bestämmelser om de standarder som ger presumtion om överensstämmelse. Paragrafen motsvarar nuläget. I fråga om lågspänningsdirektivet ingår motsvarande bestämmelser i 8—10 § i handels- och industriministeriets beslut om elanläggningars säkerhet och i fråga om elektromagnetisk kompatibilitet finns motsvarande bestämmelser i bilaga 1 punkt 3 till statsrådets förordning om elektromagnetisk kompatibilitet hos elektrisk utrustning och elanläggningar.

Enligt *1 mom.* ska elektrisk utrustning anses uppfylla de väsentliga säkerhetskrav och de väsentliga krav på elektromagnetisk kompatibilitet som avses i 12 § i den föreslagna lagen, om den överensstämmer med de harmoniserade standarder eller delar av dem vars referensuppgifter har offentliggjorts i Europeiska unionens officiella tidning.

Den elektriska utrustningens överensstämmelse med kraven ska i första hand visas genom harmoniserade standarder. Presumtion om överensstämmelse med kraven i fråga om de väsentliga krav som gäller elektromagnetisk kompatibilitet kan fås endast genom harmoniserade standarder. Elektrisk utrustning ska anses överensstämma med de väsentliga säkerhetskraven om utrustningen överensstämmer med de harmoniserade standarderna eller delar av dem. När harmoniserade standarder ännu inte utarbetats och offentliggjorts, anses den elektriska utrustningen överensstämma med de väsentliga säkerhetskraven om den elektriska utrustningen överensstämmer med de säkerhetsbestämmelser som fastställs genom internationella standarder från Internationella elektrotekniska kommissionen (IEC). Villkoret är att det förfarande för offentliggörande som anges i artiklarna 13.2 och 13.3 i lågspänningsdirektivet ska ha tillämpats på de internationella standarderna i fråga.

I fråga om väsentliga säkerhetskrav ska presumtionen om överensstämmelse också kunna fås i enlighet med nationella standarder, om några harmoniserade standarder eller av IEC fastställda internationella standarder inte ännu har utarbetats och offentliggjorts. I ett sådant fall kan den elektriska utrustningen anses uppfylla de väsentliga säkerhetskraven, om utrustningen har tillverkats i en stat som är part till EES-avtalet och vid tillverkningen har sådana i tillverkningslandet gällande standarder vars säkerhetskrav motsvarar säkerhetskraven i sådana standarder som gäller i Finland, tillämpats. Den elektriska utrustningens överensstämmelse med kraven ska i första hand visas genom harmoniserade standarder.

I *2 mom*. föreskrivs om de fall där elektrisk utrustning kan uppfylla de väsentliga säkerhetskraven och de väsentliga kraven på elektromagnetisk kompatibilitet fastän den inte överensstämmer med de harmoniserade standarderna. Då ska den elektriska utrustningens överensstämmelse med kraven kunna visas på ett tillförlitligt sätt. Således ska det inte vara obligatoriskt att tillämpa harmoniserade standarder och överensstämmelse med kraven ska kunna visas också på andra sätt. Överensstämmelse med kraven ska dock också i ett sådant fall visas särskilt. Det föreslagna momentet är ägnat att öka företags satsningar på produktutveckling.

I *3 mom.* föreslås ett bemyndigande att genom förordning av statsrådet kunna utfärda närmare bestämmelser om de standarder som ger presumtion om överensstämmelse med kraven och om den ordning i vilken dessa ska tillämpas. Detta ska gälla standarder som ska iakttas för att man ska ha möjlighet att uppfylla de väsentliga säkerhetskraven.

29 §. *Särskilda krav på anslutningsdon för hushållsbruk.* I paragrafen föreslås bestämmelser om de speciella kraven på konstruktionen hos sådana anslutningsdon som är avsedda för hushållsbruk och annat motsvarande bruk i Finland (exempelvis skolor, kontor, offentliga byggnader) samt om skyldigheterna för sådana ekonomiska aktörer som tillverkar eller tillhandahåller stickproppar och vägguttag för hushållsbruk eller motsvarande bruk på marknaden i Finland. De speciella kraven ska omfatta enfasiga stickproppar och vägguttag för högre spänning än 50 V men längre än 440 V.

I *1 mom.* föreskrivs att de stickproppar och vägguttag som avsetts för hushållsbruk eller motsvarande bruk ska till sin konstruktion överensstämma med någon i Finland tillämplig standard och uppfylla de krav som fastställs i standarden för att de ska kunna tillhandahållas på marknaden, överlåtas till annan eller tas i bruk. Förteckningen över tillämpliga standarder har publicerats i anslutning till standard SFS-6000-8-813, som ingår i en förteckning som elsäkerhetsmyndigheten publicerat med stöd av 33 §.

Enligt *2 mom.* omfattar bestämmelserna i 1 mom. också stickproppar och vägguttag som är inbyggda delar i elektrisk utrustning.

Sådana anslutningsdon som är avsedda för hushållsbruk har till största delen inte standardiserats internationellt eller på den europeiska nivån, utan flera olika nationella standarder tillämpas i olika länder. Sådana stickproppar och vägguttag som är avsedda för hushållsbruk omfattas enligt bilaga II till lågspänningsdirektivet inte av direktivets tillämpningsområde.

För att man ska kunna säkerställa att de anslutningsdon för hushållsbruk eller motsvarande bruk som släpps ut på marknaden i Finland uppfyller de krav som ställs på dem, ska den ekonomiska aktör som tillverkar eller släpper ut stickproppar eller vägguttag på marknaden i Finland, enligt *3 mom.* säkerställa att ett intyg över att stickpropparna och vägguttagen uppfyller kraven i den standard om anslutningsdon som tillämpas i Finland, finns tillgängligt för elsäkerhetsmyndigheten. Eftersom de stickproppar och vägguttag som är avsedda för hushållsbruk inte omfattas av lågspänningsdirektivets tillämpningsområde, kan någon EU-försäkran om överensstämmelse enligt lågspänningsdirektivet inte upprättas för stickproppar och vägguttag, utan överensstämmelse med kraven ska visas genom ett intyg över anslutningsdonens standardenlighet.

I 17 § i handels- och industriministeriets tidigare beslut om elektrisk utrustnings säkerhet (1694/1993) krävdes att anslutningsdon som är avsedda för hushållsbruk inte får saluföras, överlåtas till någon annan eller tas i bruk i Finland innan ett besiktningsorgan som avses i elsäkerhetslagen har certifierat deras säkerhet och över detta gett ett intyg om överensstämmelse som baserar sig på en standard som tillämpas i Finland eller om det intyg som gäller anslutningsdonets överensstämmelse baserar sig på en standard som tillämpas i Finland och intyget har utfärdats av ett besiktningsorgan som har fått rätt att inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet besiktiga sådan elektrisk utrustning som omfattas av lågspänningsdirektivet, dvs. ett organ som anmälts enligt direktiv 2006/95/EG.

Kravet ska lindras och preciseras genom att det krävs ett intyg över att anslutningsdon överensstämmer med standarden. Intyget skulle kunna utfärdas av en provningsanstalt som innehar tillräckligt kunnande på området. Efter att det nya lågspänningsdirektivet trätt i kraft kan det

inte längre uppställas några krav på intyg som utfärdas av ett anmält organ, eftersom det nya lågspänningsdirektivet inte innehåller några bestämmelser om anmälda organ.

De nationella systemen för anslutningsdon i olika länder är inte helt kompatibla med varandra. Särskilt vissa avvikelser mellan anslutningsdonen kan vara av betydelse med avseende på användarnas säkerhet, om olika system används samtidigt eller parallellt. Genom att man försäkrar sig om att de anslutningsdon som är avsedda för hushållsbruk och motsvarande bruk är förenliga endast med sådana standarder som tillämpas i Finland, kan en säker användning av el och elektrisk utrustning säkerställas under olika driftsförhållanden och i olika användningssituationer. Standarderna ställer klara krav på konstruktionen hos anslutningsdon som är avsedda för hushållsbruk och annat bruk och på de säkerhetstester som ska utföras på dem.

Om sådan elektrisk utrustning som tillhandahålls på marknaden, som överlåtits för användning till annan eller som tagits i bruk i Finland, har en inbyggd stickpropp eller ett inbyggt vägguttag, ska dessa vara förenliga med de standarder som tillämpas i Finland, för att den elektriska utrustningen ska kunna anslutas till elnätet på ett säkert sätt utan några övergångsdon eller adaptrar.

3 kap. **Krav på elanläggningar**

30 §. *Begränsning av tillämpningsområdet.* I paragrafen föreskrivs att bestämmelserna i 32—34 § i den föreslagna lagen inte ska tillämpas på elanläggningar i kommunikationsnät, hissar, luftfartyg, fordon eller farkoster. Nedan i 32—34 § finns bestämmelser om förfarandet med en förteckning över standarder som uppfyller de väsentliga säkerhetskaraven och om förfarandet för avvikelse från standarderna. Det anses inte ändamålsenligt att göra en förteckning över konstruktionsstandarder inom nämnda tekniska branscher, eftersom det är fråga om specialanläggningar och antalet standarder eller motsvarande tekniska specifikationer för dem är mycket stort och eftersom internationella avtal vanligen följs i fråga om dem. De väsentliga säkerhetskraven omfattar dock också dessa anläggningar. Begränsningen av tillämpningen motsvarar bestämmelserna i 1 § 2 mom. i handels- och industriministeriets gällande beslut om elanläggningars säkerhet.

31 §. *Säkerhetskrav på elanläggningar.* I paragrafen föreslås bestämmelser om de krav som ställs på elanläggningars konstruktion på motsvarande sätt som i EU:s produktdirektiv enligt den nya metoden. Det existerar dock inte någon EU-reglering om kraven för elanläggningar och därför är kraven nationella.

Vid ett dylikt föreskrivande förfarande innehåller lagen och förordningarna endast de väsentliga säkerhetskraven för konstruktionernas del. När det gäller de detaljerade kraven följs standarder som utarbetats av standardiseringsorganisationer. Det är inte obligatoriskt att följa standarderna, utan det är möjligt att avvika från dem genom vissa förfaranden. Att följa standarden är dock det enklaste sättet att visa överensstämmelse med kraven, eftersom en lösning som är förenlig med en standard anses uppfylla de väsentliga säkerhetskrav som anges i bestämmelserna.

Förfarandet har tillämpats på konstruktionen hos elanläggningar sedan 1999, då bestämmelser om dem utfärdades i handels- och industriministeriets beslut om elanläggningars säkerhet. Innan dess gällde mycket detaljerade elsäkerhetsföreskrifter, som hade utarbetats av Elinspektionscentralen, och andra publikationer som kompletterade dem.

Enligt *1 mom*. ska elanläggningar konstrueras, byggas och repareras i enlighet med god säkerhetsteknisk praxis med beaktande av kravet på säkerhetsnivå enligt 6 § 1 mom. 1 punkten.

Därigenom beaktas det faktum att samhällets uppfattning om acceptabel säkerhetsnivå utvecklas med tiden. När det gäller detaljer kan samma utveckling skönjas i innehållet i standarderna.

I *2 mom*. föreslås bestämmelser om grunderna för väsentliga säkerhetskrav. Momentet föreslås innehålla en grundläggande bestämmelse. Med stöd av bestämmelsen om bemyndigande i 4 mom. får närmare bestämmelser om de väsentliga säkerhetskraven för elanläggningar utfärdas genom förordning av statsrådet. Avsikten är inte att göra några ändringar i innehållet i de väsentliga kraven för elanläggningar.

I *3 mom.* föreskrivs att i elanläggningarnas konstruktion ska hänsyn tas till de förhållanden som råder och de installationssätt som tillämpas i Finland. De standarder som gäller elanläggningarnas konstruktion är i stor utsträckning internationella. Vissa val måste dock träffas bl.a. på grund av de kalla vinterförhållanden som råder i Finland samt det sätt för jordning av distributionssystemet som tillämpas. Dessa har således beaktats i de finländska SFS-standarder om elanläggningars konstruktion som baserar sig på internationella IEC-standarder. Innehållet i paragrafen motsvarar 2 § i handels- och industriministeriets beslut om elanläggningars säkerhet.

I *4 mom.* föreslås att närmare bestämmelser om de väsentliga säkerhetskraven för elanläggningar utfärdas genom förordning av statsrådet.

32 §. *Uppfyllande av säkerhetskraven.* Enligt *1 mom.* ska elanläggningar anses uppfylla väsentliga säkerhetskrav, om de konstrueras, byggs och repareras med tillämpning av standarder eller publikationer vilkas motsvarighet med de väsentliga kraven har fastställts i enlighet med 33 § (presumtion om överensstämmelse).

I *2 mom.* föreslås att det ska vara möjligt att under vissa förutsättningar avvika från standarderna. En elanläggning kan uppfylla de väsentliga säkerhetskraven trots att den inte överensstämmer med de standarder som gäller den. I ett sådant fall ska elanläggningens överensstämmelse med kraven kunna visas på ett tillförlitligt sätt. Således ska det inte vara obligatoriskt att tillämpa standarder och överensstämmelse med kraven ska kunna visas också på andra sätt. Överensstämmelse med kraven ska dock också i ett sådant fall visas särskilt.

33 §. *Tillämpliga standarder och publikationer.* Enligt *1 mom.* ska elsäkerhetsmyndigheten offentliggöra en förteckning över de standarder vilka, om de följs, medför att en elanläggning anses överensstämma med kraven i den föreslagna lagen. När det gäller direktiv enligt den nya metoden fastställer Europeiska kommissionen en förteckning över de standarder som ger presumtion om överensstämmelse. När det gäller elanläggningar är förfarandet nationellt, och fastställandet av en förteckning över standarder hör till elsäkerhetsmyndighetens uppgifter. Så har det varit ända sedan år 1999. Elsäkerhetsmyndigheten har publicerat förteckningen i sin egen serie av anvisningar. Förteckningen uppdateras årligen eller med längre intervall, när det görs väsentliga uppdateringar av de standarder som ingår i förteckningen. Enligt 4 § i handels- och industriministeriets beslut om elanläggningars säkerhet ska det begäras ett yttrande av elsäkerhetsdelegationen för att förteckningen ska kunna fastställas. Avsikten är att detta förfarande med yttrande nu ska slopas som onödigt.

I det föreslagna *2 mom.* föreskrivs att om standarder inte har uppgjorts i fråga om vissa elanläggningar, kan sådana publikationer tillämpas som är jämförbara med standarder och vilkas motsvarighet med de väsentliga säkerhetskraven har fastställts i enlighet med 1 mom.

I *3 mom.* föreslås bestämmelser om byte av standard. Byggandet av en elanläggning utgör en del av det övriga byggandet av en byggnad, och detta tar vanligtvis en tid som kan räknas i månader eller år. Därför är det på sin plats att på författningsnivå fastställa hur man ska förfara

om upplagan av den standard som följs vid byggandet i den ovan nämnda förteckningen byts under byggtiden. Enligt nuvarande bestämmelser kan en elanläggning, som vid tidpunkten för uppdateringen av förteckningen är under uppbyggnad, färdigställas och tas i bruk enligt den föregående standarden inom tre år från uppdateringen. Det föreslås inga ändringar i detta. Regeln har på sin tid beretts noggrant av aktörerna inom elbranschen. Den har visat sig fungera bra och bidrar också till förutsägbarhet när det gäller alla kommande standardbyten.

Som under byggnad varande elanläggning betraktas ett fall där det konkreta byggarbetet redan har inletts, eller när konkreta åtgärder utgående från elschemat redan har vidtagits, t.ex. att anbudsofferter redan har begärts. Däremot betraktas enbart existensen av ett elschema inte som sådant fall, eftersom scheman kan vara mycket gamla och uppgjorda för säkerhets skull med tanke på varierande nivåer.

Innehållet i paragrafen motsvarar långt 4 § i handels- och industriministeriets beslut om elanläggningars säkerhet.

34 §. *Avvikelse från standarderna.* I paragrafen föreslås bestämmelser om förfaranden för avvikelse från listade standarder. Enligt *1 mom.* ska det vid behov vara tillåtet att avvika från standarderna, om motsvarande nivå av säkerhet kan uppnås på annat sätt. Genom avvikelse möjliggörs exempelvis sådan produktutveckling som leder till lösningar som de existerande standarderna ännu inte känner till. Avvikelse kan också behövas vid några specialobjekt eller i speciella situationer. Möjligheten till avvikelse kan däremot inte utnyttjas till att godkänna ett installationsfel eller till att göra avkall på sådan säkerhetsnivå som standarderna anger.

Enligt *2 mom.* ska avvikelse alltid planeras i förväg och dokumenteras skriftligt, så att det kan konstateras att de väsentliga säkerhetskraven uppfylls. Konstruktören eller byggaren av en elanläggning ska vid behov utarbeta en skriftlig utredning om avvikelsen. Beställaren ska också ha samtyckt till att avvikelse görs. Den ska vid behov kunna kompletteras med ett utlåtande från ett auktoriserat organ eller en auktoriserad besiktningsman. Avvikelse från standarderna har i praktiken gjorts mycket sällan.

I *3 mom.* föreslås att närmare bestämmelser om förfarandet för avvikelse från standarderna utfärdas genom förordning av statsrådet.

Bestämmelserna motsvarar 5 § i handels- och industriministeriets gällande beslut om elanläggningars säkerhet.

35 §. *Ändring i driftsförhållandena.* I paragrafen föreslås att när driften av en elanläggning eller driftsförhållandena ändras, ska det vidtas nödvändiga åtgärder för ändring av anläggningens konstruktion. Det kan t.ex. vara fråga om situationer i vilka en vanlig kontorsbyggnad omvandlas till sjuk- och behandlingsutrymmen eller att det i ett utrymme som tidigare varit torrt i fortsättningen finns stänkande vatten eller brännbart damm. Innehavaren av en elanläggning har ansvaret för att denna skyldighet fullgörs. Bestämmelserna motsvarar 6 § i handels- och industriministeriets gällande beslut om elanläggningars säkerhet.

36 §. *Sammankoppling av elanläggningar.* I paragrafen föreskrivs att innehavarna av de elanläggningar som ska kopplas samman ska ge varandra tillräckliga tekniska uppgifter om sina elanläggningars konstruktion för att sådana risk- eller störningsfaktorer som medförs av att elanläggningar sammankopplas ska kunna beaktas i deras konstruktion. Bestämmelserna motsvarar 7 § i handels- och industriministeriets beslut om elanläggningars säkerhet.

37 §. *Tillämpningsområdet för kraven på elanläggningars elektromagnetiska kompatibilitet.* Det föreslås att tillämpningsområdet för 38—41 § ska motsvara EMC-direktivets tillämp-

ningsområde. Det tillämpningsområde som föreslås i paragrafen motsvarar nuläget, dvs. bestämmelserna i 24 f § i elsäkerhetslagen.

I *1 mom.* föreslås motsvarande bestämmelser om tillämpningsområdet för kraven på elanläggningar som finns i artikel 2.1 i EMC-direktivet. Det föreslås att 38—41 § ska tillämpas på elanläggningar som sannolikt orsakar elektromagnetiska störningar eller vars funktion sannolikt påverkas av sådana störningar.

I *2 mom.* föreslås ett bemyndigande att utfärda närmare bestämmelser om begränsning av tillämpningsområdet för kraven gällande elektromagnetisk kompatibilitet genom förordning av statsrådet. Genom förordning utfärdas på motsvarande sätt som i artikel 2.2 i EMC-direktivet bestämmelser om elanläggningar som 38—41 § inte tillämpas på.

Avsikten är att det genom förordning av statsrådet i enlighet med artikel 2.2 i EMC-direktivet utfärdas bestämmelser om att kraven i 38—41 § i den föreslagna lagen inte ska tillämpas på 1) elanläggningar som omfattas av informationssamhällsbalkens (917/2014) tillämpningsområde, 2) elanläggningar som omfattas av luftfartslagens (1194/2009) tillämpningsområde, 3) radioutrustning som används av radiosändaramatörer, i den mening som anges i radioreglementet som antagits inom ramen för Internationella teleunionens stadga och Internationella teleunionens konvention, om inte utrustningen är tillgänglig på marknaden.

38 §. *Elanläggningar för marknadsföringsändamål.* I paragrafen föreslås på motsvarande sätt som i artikel 5.3. i EMC-direktivet bestämmelser om de villkor på vilka elanläggningar får visas på utställningar och mässor. Paragrafen motsvarar nuläget, bestämmelserna i 24 h § 3 mom. i elsäkerhetslagen. I ett sådant fall att en elanläggning vid utställningstillfället inte uppfyller kraven i den föreslagna lagen, ska elanläggningen vara försedd med en tydlig märkning av vilken det framgår namnet på och datumet för mässan, demonstrationstillfället eller utställningen. Dessutom ska det av märkningen på elanläggningen klart framgå att sådan elanläggning inte överensstämmer med kraven och inte får tillhandahållas på marknaden förrän tillverkaren eller importören har fått den att överensstämma med kraven. Visningar får endast äga rum under förutsättning att tillräckliga åtgärder har vidtagits för att säkerställa elsäkerheten och undvika elektromagnetiska störningar.

39 §. *Väsentliga krav med avseende på elanläggningars elektromagnetiska kompatibilitet*. I paragrafen föreslås på motsvarande sätt som i artiklarna 6 och 19 i EMC-direktivet bestämmelser om kraven på elanläggningars elektromagnetiska kompatibilitet. Paragrafen motsvarar bestämmelserna i 24 i § och 24 m § i elsäkerhetslagen.

Enligt det föreslagna *1 mom*. ska elanläggningar konstrueras och byggas i enlighet med god teknisk praxis så att de, om de underhålls och repareras på rätt sätt, är elektromagnetiskt kompatibla. När det gäller fasta installationer ska uppgifterna om komponenters avsedda användning beaktas för att det kan säkerställas att de väsentliga kraven på elanläggningar är uppfyllda.

Enligt *2 mom.* ska den som bygger en elanläggning dokumentera tillämpad teknisk praxis och överlämna dokumentationen till elanläggningens innehavare. Innehavaren av en elanläggning ska hålla dokumentationen tillgänglig för kontroll för elsäkerhetsmyndigheten så länge som elanläggningen i fråga är i drift.

I *3 mom.* föreslås att närmare bestämmelser om de väsentliga kraven för elanläggningars elektromagnetiska kompatibilitet och de särskilda kraven på fasta installationer utfärdas, på motsvarande sätt som i artikel 6 i och bilaga I till EMC-direktivet, genom förordning av statsrådet.

Enligt de väsentliga kraven med avseende på elektromagnetisk kompatibilitet, ska en elanläggning med beaktande av aktuell tillämpbar teknik vara konstruerad och tillverkad så att man därigenom säkerställer att 1) den elektromagnetiska störning som anläggningen alstrar inte överskrider den nivå över vilken radio- och teleutrustning eller annan utrustning inte kan fungera som avsett, 2) elanläggningen har en sådan tålighet mot den elektromagnetiska störning som kan förväntas vid avsedd användning att den elektriska utrustningens eller elanläggningens avsedda funktion inte i oacceptabel utsträckning försämras.

Enligt de särskilda krav som gäller fasta installationer ska installationen av en elanläggning utföras enligt god teknisk praxis och i enlighet med informationen om hur dess komponenter är avsedda att användas för att uppfyllandet av de väsentliga kraven angående elektromagnetisk kompatibilitet ska kunna säkerställas.

40 §. *Presumtion om elanläggningars överensstämmelse med kraven när det gäller väsentliga krav på elektromagnetisk kompatibilitet.* I paragrafen föreslås på motsvarande sätt som i artikel 13 i lågspänningsdirektivet bestämmelser om de standarder som ger presumtion om överensstämmelse. Paragrafen motsvarar bestämmelserna under punkt 3 i bilaga 1 till statsrådets förordning om den elektriska utrustningens och elanläggningarnas elektromagnetiska kompatibilitet.

Enligt *1 mom.* anses en elanläggning uppfylla de väsentliga kraven angående elektromagnetisk kompatibilitet i 39 § i den föreslagna lagen, om den överensstämmer med de harmoniserade standarder vars referensuppgifter har offentliggjorts i Europeiska unionens officiella tidning eller delar av dessa standarder.

Enligt *2 mom.* ska en elanläggning kunna uppfylla de väsentliga kraven angående elektromagnetisk kompatibilitet fastän den inte överensstämmer med de harmoniserade standarderna. I ett sådant fall ska elanläggningens överensstämmelse med kraven kunna visas på ett tillförlitligt sätt. Således ska det inte vara obligatoriskt att tillämpa harmoniserade standarder och överensstämmelse med kraven ska kunna visas också på andra sätt. Överensstämmelse med kraven ska dock också i ett sådant fall visas särskilt.

41 §. *Ibruktagande av elanläggningar och begränsning som gäller ibruktagande.* I paragrafen föreskrivs om ibruktagande och drivande av elanläggningar på motsvarande sätt som i artiklarna 4 och 5 i EMC-direktivet. Paragrafen motsvarar nuläget, dvs. bestämmelserna i 24 g § och 25 h § 1 och 2 mom. i elsäkerhetslagen.

I *1 mom.* föreskrivs att en elanläggning får tas i bruk endast, om den uppfyller de krav som ställs på den i den föreslagna lagen. Elsäkerhetsmyndigheten ska inte av skäl som gäller elsäkerheten eller den elektromagnetiska kompatibiliteten få förhindra ibruktagande av en elanläggning som uppfyller kraven i lag.

Enligt *2 mom.* ska byggaren av en elanläggning, innan den tas i bruk, säkerställa att elanläggningen har konstruerats och tillverkats så att den uppfyller säkerhetskraven enligt 31 § och de väsentliga kraven angående elektromagnetisk kompatibilitet enligt 39 §.

I *3 mom.* föreslås att elsäkerhetsmyndigheten dock får vidta särskilda åtgärder med avseende på ibruktagande eller drivande av en elanläggning om ett problem rörande elektromagnetisk kompatibilitet måste undanröjas. Dessutom ska särskilda åtgärder kunna vidtas om man av säkerhetsskäl ska skydda allmänna kommunikationsnät eller mottagar- eller sändarstationer.

Enligt *4 mom.* ska elsäkerhetsmyndigheten informera Europeiska kommissionen och de övriga medlemsstaterna om begränsning av ibruktagandet och driften av en elanläggning.

42 §. *Tidpunkten för ibruktagande av elanläggningar.* I *1 mom.* föreskrivs om tidpunkten då en elanläggning anses ha tagits i bruk och i *2 mom*. om tidpunkten då en elanläggning anses ha blivit tagen i bruk för sitt egentliga bruksändamål. De två ovan nämnda tidpunkterna kan vara olika. Fastställandet av tidpunkterna behövs med tanke på kraven angående besiktningar. Innehållet i paragrafen motsvarar 16 § i den gällande elsäkerhetslagen.

43 §. *Ibruktagningsbesiktning av elanläggningar.* Syftet med elsäkerhetslagen är att framhäva verksamhetsutövarens ansvar för en elanläggning som denne har byggt. Enligt det föreslagna *1 mom.* får en elanläggning tas i bruk först när det vid ibruktagningsbesiktningen har utretts att anläggningen inte förorsakar sådan fara eller störning som avses i 6 §. Den som bygger en elanläggning ska alltid utföra en ibruktagningsbesiktning innan en elanläggning tas i bruk. Om byggaren är förhindrad att utföra ibruktagningsbesiktningen, exempelvis på grund av dödsfall eller av något liknande skäl, övergår skyldigheten på elanläggningens innehavare för att besiktningen inte blir ogjord. Den som utför besiktningen ska dock alltid vara en verksamhetsutövare som är behörig att bygga elanläggningar. Vid ibruktagningsbesiktningen görs olika slags mätningar och provningar samt en visuell kontroll för att säkerställa att en elanläggning som byggts är säker och överensstämmer med kraven.

Enligt *2 mom.* ska, med undantag för ringa arbeten, ett protokoll sättas upp över ibruktagningsbesiktningen. Protokollet ställs till anläggningsinnehavarens förfogande. Fastän inget egentligt protokoll över ringa arbeten behöver lämnas till innehavaren, ska elanläggningens provningsresultat dock vid behov överlämnas. Sådana ska vara t.ex. specialresistormätningar vid installationen av golvvärmekablar, som kan ha betydelse bl.a. för utredning av fel.

I *3 mom.* föreslås att närmare bestämmelser om innehållet i protokollet och om arbeten som anses vara ringa utfärdas genom förordning av statsrådet.

De krav som anges i paragrafen är förenliga med bestämmelserna från 1996. Inga ändringar föreslås i dem.

44 §. *Klassificering av elanläggningar.* Elanläggningar har i de nuvarande bestämmelserna delats in i klasser som avgör huruvida de ska genomgå en certifieringsbesiktning av en tredje part i ibruktagningsskedet, huruvida de ska genomgå periodiska besiktningar, vem som kan utföra ovan nämnda besiktningar och huruvida ett underhållsprogram ska göras upp för anläggningen i fråga.

Bestämmelser om klassificeringen finns nuförtiden i handels- och industriministeriets beslut om arbeten inom elbranschen. I *1 mom.* föreslås att bestämmelserna om klassificeringen av elanläggningar ska lyftas upp på lagnivå eftersom klassificeringen ålägger de verksamhetsutövare som bygger elanläggningar och innehavare av elanläggningar betydande åtgärdsförpliktelser. Klassificeringen har dock visat sig vara onödigt komplicerad, och den föreslås samtidigt bli förenklad. Förenklig av klassificeringen förbereddes redan under den nuvarande lagens tid, och ett offentligt remissförfarande hann genomföras med anledning av förslaget, men man beslutade sig för att vänta på totalreformen av elsäkerhetslagen innan förenklingen slutförs. Den klassificering som nu föreslås i regeringspropositionen är förenlig med den tidigare version som utarbetades i förberedelseskedet.

Den största nackdelen med klassificeringen enligt de nuvarande bestämmelserna är dess mångdimensionella och komplexa karaktär. Den grundläggande indelningen i klasser utgår från hela byggnader eller industrifastigheter eller motsvarande objekt. Dock har vissa speciella utrymmen, såsom behandlingsrum och explosionsfarliga omgivningar, klassificerats skilt. Då kan intervallen för periodiska besiktningar av ett utrymme eller ett rum som utgör en del av en byggnad skilja sig från besiktningsintervallen för den övriga byggnaden, och när det gäller den

behöriga besiktningsmannen finns det också skillnader mellan olika explosionsfarliga omgivningar, t.ex. intervallen för periodiska besiktningar av en läkarstation som finns i en affärsbyggnad avviker från besiktningsintervallen för den övriga delen av byggnaden. En motsvarande situation uppstår i fråga om flytgasförångare i växthus: en auktoriserad besiktningsman som besiktar de övriga delarna av elanläggningen i växthuset får inte ens besikta elanläggningen i förångaren. En innehavare av en elanläggning som inte är förtrogen med de speciella krav som gäller i elbranschen har svårt att behärska sådana krav, och därför har det också hänt att besiktningar har försummats.

I fråga om explosionsfarliga omgivningar kan specialklassificeringen av utrymmen i den sektorspecifika författningen om elbranschen också anses vara ett något föråldrat förfarande eftersom det har utfärdats nya, relativt täckande författningar om explosionsfarliga omgivningar vilka är oberoende av substansen. Anläggningar med brännbara vätskor och gaser som är förenade med en risk för storolycka regleras nuförtiden i enlighet med kraven i Sevesodirektivet. Kraven omfattar hela produktionsanläggningar o.d. oberoende av substansen, så att krav uppställs på bl.a. ledningssystemet och säkerhetsutredningarna. Särskilt med tanke på explosionsfarliga miljöer har det genomförts också ett s.k. ATEX-atmosfärdirektiv, dvs. Europaparlamentets och rådets direktiv 1999/92/EG. I det förutsätts att det görs en klassificering av explosionsfarliga omgivningar i olika kategorier, genomgång av skyddsförfaranden och utrustning som används samt utarbetande av ett s.k. explosionsskyddsdokument. Förfarandena ska verifieras regelbundet och alltid när det görs betydande ändringar. Direktivet omfattar förutom brännbara vätskor och gaser dessutom också utrymmen med risk för dammexplosion, och det gäller inte enbart elanläggningar utan också alla möjliga energikällor.

Principen för den förenklade klassificeringen är att en byggnad eller fastighet besiktas i sin helhet. Om byggnaden innehåller ovan nämnda specialutrymmen, ska dessa besiktas samtidigt. Detta framhävs i 46 och 50 § som handlar om innehållet i besiktningarna. På detta sätt garanteras att också specialutrymmena också fortsättningsvis besiktas. Samtidigt rättas också två andra missförhållanden till. Specialklassen för explosionsfarliga omgivningar har hittills omfattat endast brännbara vätskor och gaser. Elanläggningarna i dessa har mycket sällan orsakat olyckor. Genom förslaget jämställs också de dammexplosiva miljöerna, som visat sig vara mer problematiska, med utrymmen som innehåller brännbara vätskor när det gäller besiktningsskyldighet. Genom förslaget elimineras också det missförhållande att endast ett auktoriserat organ fått hittills besikta objekt med omfattande mängder kemikalier. Objekt med samma typ av speciell elteknik men där mängden kemikalier är mindre har dock kunnat besiktas också av en auktoriserad besiktningsman. Skillnaden har inte berott på kompetenskraven för besiktningsmän utan på andra omständigheter, och är därför tvivelaktig ur konkurrenssynvinkel. Auktoriserade organ har motsatt sig förslaget att förenkla klassificeringen.

Den nya klassificeringen ska, i likhet med sin föregångare, bestå av tre klasser. Den lägsta klassen i fråga om bostadshus ska utgöras av byggnader med fler än två bostadslägenheter samt i fråga om andra elanläggningar objekt som är försedda med huvudsäkringar på över 35 A (exempelvis affärs-, industri- och jordbruksbyggnader eller -fastigheter samt elnät på offentliga platser). Inga ändringar föreslås således i den nedre gränsen för klassificeringen. Klass 2 föreslås bestå av storspänningsanslutningar och de lågspänningsanslutningar vars anslutningseffekt är över 1 600 kVA. Dessa är samtidigt anläggningar vars drift förutsätter en driftsledare enligt 60 §. Klass 3 föreslås bestå av nätbolagens nätverk.

I fråga om de underliggande klasserna till huvudklasser bibehålls bokstavsbeteckningarna enligt nuvarande bestämmelser i syfte att undvika missförstånd. Detta gjordes också vid den föregående reformen av klassificeringen. Enligt lag ska det alltså i fortsättningen endast finnas följande underklasser: 1a, 1b, 2c, 2d och 3c. Elanläggningar i de specialutrymmen som hör till

de nuvarande underklasserna 1d, 2b, 3a och 3b, vilka ska slopas, ska i fortsättningen ingå i de ovan nämnda klasserna.

Enligt *2 mom.* ska klassificeringen av elanläggningar inte tillämpas på elanläggningar i kommunikationsnät, hissar, luftfartyg, fordon eller farkoster.

45 §. *Certifieringsbesiktning av elanläggningar.* Enligt *1 mom.* ska de elanläggningar som omfattas av klassificeringen av anläggningar enligt 44 § genomgå en certifieringsbesiktning av en tredje part. Anläggningarna anses vara så krävande till sin utformning att det i ibruktagningsskedet behövs en besiktning som är oberoende av elanläggningens byggare eller elanläggningens innehavare. Också de ändrings- och utbyggnadsarbeten på anläggningarna som anses vara betydande ska genomgå en certifieringsbesiktning.

Relativt enkla elanläggningar, t.ex. elanläggningar i egnahemshus eller sommarstugor, ska inte i fortsättningen heller omfattas av besiktningsskyldigheten. En stor del av elanläggningarna står utanför den klassificering av elanläggningar som avses i 44 §. De tillhör på sätt och vis klass 0, eftersom de är mindre elanläggningar.

I *2 mom.* föreslås att den som bygger en elanläggning har det primära ansvaret för att elanläggningen besiktas. Byggaren känner mycket bättre till bestämmelserna inom elbranschen än den blivande innehavaren av en elinstallation, och på detta sätt säkerställs att besiktningen beställs. Om byggaren är förhindrad att fullgöra sin skyldighet exempelvis på grund av dödsfall eller av något annat liknande skäl, övergår skyldigheten dock på anläggningens innehavare för att besiktningen inte blir helt ogjord.

Fastän det primära ansvaret för att besiktning utförs har ålagts byggaren, ska innehavaren vid behov kunna delta i valet av den som utför certifieringsbesiktningen.

I *3 mom.* föreslås att närmare bestämmelser om elanläggningars ändrings- och utbyggnadsarbeten som anses vara betydande får utfärdas genom förordning av statsrådet.

46 §. *Tidpunkten för, innehållet i och den som utför certifieringsbesiktningen.* Avsikten är att inga väsentliga ändringar jämfört med de nuvarande bestämmelserna ska göras i tidpunkten för och innehållet i certifieringsbesiktningen. Enligt *1 mom.* ska en certifieringsbesiktning utföras innan elanläggningen tas i bruk för sitt egentliga bruksändamål eller inom en bestämd tid därefter. Närmare bestämmelser om tidpunkten ska utfärdas genom förordning av statsrådet utgående från klassificeringen av anläggningar i 44 §. Sedvanliga elanläggningar har enligt de gällande bestämmelserna kunnat besiktas inom tre månader från ibruktagandet, och någon ändring i denna praxis föreslås inte. Dessutom ska nätbolagens nätverk, i vilka många utbyggnader och ändringar ständigt görs, ska kunna besiktas före utgången av det kalenderår som följer byggnadsåret. Också denna praxis följer den gällande bestämmelsen, och det tycks inte finnas något behov att ändra på den. En certifieringsbesiktning av elanläggningar i krävande explosionsfarliga omgivningar samt i behandlingsrum föreslås bli gjord innan dessa tas i bruk för sitt egentliga ändamål på det sätt som närmare föreskrivs genom en förordning. Bestämmelsen ska omfatta även dammexplosiva miljöer, som inte klassificerats skilt i den gällande lagstiftningen.

Den viktigaste besiktningen av en elanläggning i samband med byggandet av den är den detaljerade ibruktagningsbesiktning som byggaren själv genomför. Syftet är inte att denna exakt upprepas vid en certifieringsbesiktning, utan att man då genom stickprov försäkrar sig om att elanläggningens byggare fullgjort sin skyldighet och lyckats göra besiktningen rätt och att den anläggning som byggts också i övrigt är säker. Med tanke på att klassificeringen av elanläggningar förenklas ska det för säkerhets skull föreskrivas särskilt att eventuella specialutrymmen

inom objektet — såsom behandlingsrum, explosionsfarliga omgivningar och brandfarliga utrymmen — alltid inbegrips i urvalet av objekt som blir föremål för besiktning.

När det är fråga om elektromagnetisk kompatibilitet är avsikten inte att man vid ibruktagnings- och certifieringsbesiktningen gör egentliga störningsmätningar, eftersom detta skulle vara mycket svårt, dyrt och oändamålsenligt. Vid en certifieringsbesiktning bör man dock försäkra sig om att byggaren fullgjort sina skyldigheter med avseende på elektromagnetisk kompatibilitet och fogat den behövliga dokumentationen om detta till det material som överlämnas till innehavaren. Den som utför en certifieringsbesiktning kan utöver dokumentationen dessutom t.ex. i fråga om frekvensomformare kontrollera huruvida man använt rätt typ av kabel, huruvida eventuella störningsskydd installerats på rätt sätt också vid skarvar och att de är försedda med eventuell säkerhetsbrytare.

Enligt *2 mom.* får certifieringsbesiktningen utföras av ett auktoriserat organ eller en auktoriserad besiktningsman. Förenkling av klassificeringen av anläggningar enligt 44 § i den föreslagna lagen fråntar de auktoriserade organen deras exklusiva rättighet som har snedvridit konkurrensen och gjort det svårare att behärska kraven.

Enligt *3 mom.* ska det utfärdas ett besiktningsintyg över certifieringsbesiktningen som ska ställas till innehavarens förfogande på samma sätt som enligt de gällande bestämmelserna. Som ett preciserat krav föreslås att innehavaren av en elanläggning ska bevara intyget över en certifieringsbesiktning i minst 10 år. Den som utfört besiktningen ska dessutom fästa en besiktningsdekal på huvudcentralen eller på motsvarande ställe. Om elanläggningen är ny eller om den har genomgått en totalrenovering, ska på dekalen dessutom antecknas uppgift om tidpunkten för följande periodiska besiktning.

Enligt *4 mom*. får närmare bestämmelser om tidpunkten för certifieringsbesiktning i fråga om olika anläggningstyper samt om innehållet i besiktningsintyget och besiktningsdekalen utfärdas genom förordning av statsrådet.

47 §. *Elanläggningsinnehavarens ansvar för anläggningens säkerhet och elektromagnetiska kompatibilitet.* I *1 mom.* betonas innehavarens ansvar för att elanläggningen är säker och att den överensstämmer med kraven. Det påpekas dessutom att för att ovan nämnda villkor ska uppfyllas krävs tillräckligt underhåll, eftersom de periodiska besiktningar som utförs sällan inte räcker till för att garantera att anläggningen hålls i skick. Det ska dock inte ställas några formalitetsbundna krav för underhållet, eftersom anläggningarna är av mycket varierande art. Sådant underhåll som säkerställer att anläggningen hålls i skick kan anpassas efter anläggningens behov och art.

Kravet enligt *2 mom.,* som gäller övervakning av elanläggningens skick och säkerhet samt avhjälpande av de brister som upptäckts i anläggningen, har funnits i handels- och industriministeriets gällande beslut om arbeten inom elbranschen.

48 §. *Underhåll av och underhållsprogram för elanläggningar.* I *1 mom.* föreslås i likhet med de gällande bestämmelserna att det för elanläggningar av klass 2 och 3 ska göras upp ett underhållsprogram för upprätthållande av elsäkerheten. Inga krav ska ställas på innehållet i programmet, vilket gör att det kan anpassas efter anläggningens behov och art.

Enligt *2 mom.* ska underhållsprogrammet för andra elanläggningars del kunna ersättas med bruks- och serviceanvisningar för apparatur och anläggningar.

49 §. *Periodisk besiktning av elanläggningar.* I paragrafen föreskrivs, i likhet med de gällande bestämmelserna, om en skyldighet att låta utföra periodiska besiktningar av klassificerade

elanläggningar (klass 1—3) med undantag för bostadsbyggnader. Om en del av bostadshuset består av en affärslokal eller annat utrymme som motsvarar klassificerade anläggningar, t.ex. en stor affär på gatuplanet i ett bostadshus, ska också den genomgå en periodisk besiktning.

Enligt *1 mom.* ska en elanläggning av klass 1 eller 2 som är i drift, med undantag av elanläggningar i bostadshus, genomgå en periodisk besiktning med tio års intervaller.

I *2 mom.* föreslås att intervallerna för periodiska besiktningar i fråga om anläggningar av klass 1 förkortas från femton år till tio år. Den femton år långa intervallen mellan besiktningarna kan betraktas som icke trovärdig, eftersom många affärslokaler och dylika renoveras till och med flera gånger under en så lång period. Perioden är också alltför lång för att objektets säkerhet under driften skulle kunna säkerställas. Förkortningen av besiktningsintervallerna anses inte medföra betydliga extra kostnader för en fastighetsägare som har en elanläggning i sin fastighet, eftersom besiktningsintervallerna också fortsättningsvis föreslås vara långa.

Enligt *3 mom.* ska elanläggningar av klass 3 genomgå periodisk besiktning med fem års intervaller. Enligt 1 och 3 mom. ska intervallerna för periodiska besiktningar av anläggningar av klass 2 eller 3 förbli oförändrade.

I *4 mom.* föreslås att den som innehar en elanläggning ska sörja för den periodiska besiktningen av anläggningen.

50 §. *Innehållet i periodisk besiktning och den som utför besiktningen.* I *1 mom*. föreslås bestämmelser om innehållet i periodiska besiktningar som till stor del stämmer överens med de gällande bestämmelserna.

Enligt *2 mom.* ska det med beaktande av att klassificeringen av elanläggningar har förenklats för säkerhets skull föreskrivas särskilt att eventuella specialutrymmen, såsom behandlingsrum, explosionsfarliga omgivningar och brandfarliga utrymmen, alltid ska inbegripas i de objekt som blir föremål för besiktning.

Enligt *3 mom*. får en periodisk besiktning utföras av ett auktoriserat organ eller en auktoriserad besiktningsman. Den föreslagna förenklingen av klassificeringen av anläggningar innebär att de auktoriserade organen fråntas deras exklusiva rättighet som har snedvridit konkurrensen och gjort uppfyllandet av kraven mer komplicerat.

51 §. *Besiktningsprotokollet över periodisk besiktning samt besiktningsdekal.* Enligt *1 mom.* ska den som utför en periodisk besiktning till anläggningsinnehavarens förfogande utfärda ett besiktningsprotokoll och fästa en besiktningsdekal på huvudcentralen eller på motsvarande ställe.

I *2 mom.* föreslås att den som innehar anläggningen ska bevara besiktningsprotokollet samt beviset på att de brister som nämnts i protokollet har avhjälpts åtminstone till följande periodiska besiktning. Denna skyldighet är ny. Ett bevis på att bristerna avhjälpts skulle t.ex. kunna vara ett ibruktagningsprotokoll över reparationer av fel som upprättats av den elentreprenör som gjort reparationerna eller, i fråga om små brister, ett enkelt undertecknat dokument där det intygas att bristerna avhjälpts. Om avhjälpande av bristen inte förutsätter behörighet för elarbeten, kan ett sådant dokument naturligtvis upprättas också av någon annan än en elentreprenör.

I *3 mom.* föreskrivs att närmare bestämmelser om innehållet i besiktningsprotokollet och besiktningsdekalen får utfärdas genom förordning av statsrådet.

52 §. *Distributionsnätsinnehavarens register.* I enlighet med den gällande lagstiftningen har distributionsnätsbolag varit skyldiga att med tanke på elsäkerhetsmyndigheten inom sitt distributionsområde föra register över elanläggningar och deras byggare och de certifieringsbesiktningar och periodiska besiktningar som anläggningarna genomgått. Avsikten har dock varit att distributionsnätsinnehavare inte behöver sätta upp något skilt register för detta ändamål, utan att de uppgifter som behövs också skulle kunna lagras i de kundregister som är i bruk och som redan annars innehåller en del av de nämnda uppgifterna.

Registreringen av uppgifter om utförda besiktningar har skett så att ett auktoriserat organ eller en auktoriserad besiktningsman som utfört besiktningen har varit skyldigt eller skyldig att göra en anmälan om utförd besiktning till distributionsnätsinnehavaren eller, i fråga om elanläggningar som betraktas som krävande, till elsäkerhetsmyndigheten. Det föreslås nu att dylika anmälningar och registreringar av besiktningsuppgifter ska slopas. Distributionsnätsbolagen har upplevt registreringen av besiktningsuppgifter som arbetsam och besvärlig, och de anser att den inte tjänar deras egentliga verksamhet på något sätt. Distributionsnätsbolagen har inte haft några egentliga myndighetsuppgifter sedan 1996. Antalet besiktningsanmälningar som gjorts och registrerats årligen har uppgått till cirka 8000. Den arbetsinsats som gått åt till detta kan anses vara oproportionellt stor jämfört med den nytta som kan fås av de registrerade uppgifterna vid övervakningen av att besiktningar utförs. Att besiktningsanmälningar och registreringar av dem slopas minskar för sin egen lilla del de kostnader som medförs för näringslivet.

När skyldigheten att registrera besiktningar nu föreslås bli slopad föreslås i stället bestämmelser om obligatorisk skyldighet att fästa en besiktningsdekal på besiktningsobjektets huvudcentral eller på ett motsvarande ställe, vilket hittills har varit frivilligt. Med hjälp av dekalen kan exempelvis brandmyndigheten eller, när objektet byter ägare, den nya ägaren lätt konstatera att besiktningsskyldigheten har fullgjorts. I propositionen föreslås dessutom bestämmelser om skyldighet att bevara besiktningsprotokollet.

Det är dock inte ändamålsenligt att till övriga delar slopa distributionsnätsbolagens registerföring enligt elsäkerhetslagen, och distributionsnätsbolagen betraktar detta inte heller som problematiskt, eftersom uppgifterna utgör del av deras nuvarande kunduppgifter. Vid tillsynen över elsäkerheten utnyttjas särskilt uppgifter från dem som bygger elanläggningar, men uppgifterna kan också fortsättningsvis användas vid övervakningen av att besiktningar utförs, eftersom kraven angående besiktningsskyldighet i elsäkerhetslagen har definierats i form av liknande eltekniska uppgifter som ingår i distributionsnätsbolagens anslutningsuppgifter.

4 kap. Krav på elarbeten och driftsarbeten

53 §. *Definition av elarbete och driftsarbete.* I *1 mom.* definieras vad som avses med elarbete. Med elarbete avses reparations- och underhållsarbeten på elektrisk utrustning samt byggnads-, reparations- och underhållsarbeten på elanläggningar.

Enligt *2 mom.* ska som elarbete inte betraktas demontering av elektrisk utrustning eller elanläggningar, om utrustningen eller anläggningarna på tillförlitligt och behörigt sätt gjorts spänningslösa. En tillförlitlig bortkoppling från elnätet förutsätter vanligtvis åtgärder som vidtas av personer som är yrkeskunniga inom elbranschen.

I *3 mom.* definieras vad som avses med driftsarbete. Med driftsarbete avses åtgärder för att driva en elanläggning och åtgärder för besiktning av en elanläggning.

Paragrafens innehåll skiljer sig inte på något väsentligt sätt från de gällande bestämmelserna. Bestämmelsen motsvarar 1 § i handels- och industriministeriets beslut om arbeten inom elbranschen.

54 §. *Grundläggande krav på elarbete och driftsarbete.* I paragrafen föreskrivs att den som utför elarbete eller driftsarbete ska ha förtrogenhet med eller vara instruerad för uppgiften och respektive elsäkerhetskrav. Detta allmänna krav gäller såväl s.k. lekmannaarbeten som sådana el- och driftstarbeten för vilka det krävs visad yrkeskompetens. Utgångspunkten är att den som utför elarbete och driftsarbete kan utföra arbetet och har förtrogenhet med det eller är instruerad för det. Bestämmelsen motsvarar 9 § i handels- och industriministeriets beslut om arbeten inom elbranschen.

55 §. *Förutsättningar för utförande av elarbeten.* I *1 mom.* föreskrivs om förutsättningar för utförande av elarbeten. Elarbete definieras i 54 §. Med elarbete avses underhålls- och reparationsarbeten på elektrisk utrustning samt byggnads-, reparations- och underhållsarbeten på elanläggningar. Som elarbete betraktas inte demontering av elektrisk utrustning eller elanläggningar, om utrustningen eller anläggningarna på tillförlitligt och behörigt sätt gjorts spänningslösa. Verksamhetsutövaren ska se till att förutsättningarna för elarbete blir uppfyllda. Närmare bestämmelser om förutsättningarna utfärdas nedan.

Enligt 1 mom. 1 punkten ska en person med tillräcklig behörighet vars behörighet konstaterats av ett kompetensbedömningsorgan enligt 65 §, som utfärdat ett behörighetsintyg som visar att personen i fråga är behörig, utses till ledare av elarbeten. Ledaren av elarbeten ska svara för att säkerhetskraven blir uppfyllda. Bestämmelser om de uppgifter som hör till en ledare av elarbeten finns i 59 §.

För elarbeten som utförs under ledning av en ledare av elarbeten krävs dessutom, när det gäller en person som självständigt utför och övervakar arbetet, att denne har tillräckliga yrkeskunskaper enligt 1 mom. 2 punkten. Av en sådan person ska det dock inte krävas något behörighetsintyg eller annat motsvarande bevis, utan ledaren av elarbeten ska se till att man för de elarbeten som utförs under hans eller hennes ledning anlitar personer med tillräcklig yrkeskompetens. På detta sätt kan förfarandena för visande av att kraven på formell behörighet uppfylls hållas relativt enkla.

I 1 mom. 3 punkten föreslås en allmän bestämmelse om att verksamhetsutövaren ska förfoga över sådana arbetsredskap, såsom verktyg och mätredskap, samt bestämmelser om elsäkerhet som är relevanta med tanke på arbetet.

I 1 mom. 4 punkten föreskrivs att en anmälan om verksamheten ska göras till elsäkerhetsmyndigheten innan verksamheten för elarbeten inleds.

Enligt *2 mom.* ska det i den anmälan som avses i 1 mom. 4 punkten klarläggas att de krav som ställs i 1 mom. och 58 § är uppfyllda. Av anmälan ska framgå att ledaren av elarbeten har gett sitt samtycke till uppgiften. En skriftlig anmälan om ändringar i registrerade uppgifter ska göras till elsäkerhetsmyndigheten inom en månad från det att de skett. Anmälan kan även göras elektroniskt.

De grundläggande kraven i paragrafen är inte nya, utan de har varit i kraft med samma innehåll redan i flera årtionden.

En adekvat och yrkesmässig elplanering skapar grund för det vilka slags elsystem som genomförs i byggnader och det sätt på vilket detta görs. Den skapar också grund för elsäkerhet. Planeringens betydelse för dimensioneringen av elsystem och funktionen av skyddet har också

framhävts i kraven i de nya elinstallationsstandarderna. De formella behörighetskraven i fråga om elplanering slopades dock redan i samband med lagreformen år 1996, eftersom det ansågs att auktorisering med anknytning till säkerhet som genomförts i form av författningskrav inte gav tillräckligt stort mervärde. I samband med den förevarande lagreformen anses det inte heller ändamålsenligt att återinföra säkerhetsauktorisationen. Däremot anses det att krav på auktorisering för byggandet av elanläggningar fortfarande behövs, eftersom det förekommer många säkerhetsbrister på installationsarbetsplatserna till följd av okunskap, medvetna försummelser och ändringar som görs under arbetets gång.

Elsäkerhetslagen omfattar dock också planeringen. En elplan ska uppfylla de tekniska krav som utfärdats med stöd av lag, fastän några auktorisationskrav inte har föreslagits. I en säkerhetslag kan det å sin sida inte utfärdas bestämmelser om auktorisation av sådan elplanering som har samband med funktionaliteten av en byggnad. För närvarande har inga bestämmelser om formella behörighetskrav i samband med elplaneringen utfärdats, men ett frivilligt certifieringssystem tillämpas inom branschen.

56 §. *Undantag från förutsättningarna för utförande av elarbeten.* I paragrafen föreslås bestämmelser om sådana arbeten för vilka någon ledare av elarbeten inte krävs eller för vilkas del det inte krävs att andra förutsättningar enligt 55 § är uppfyllda.

Till *1 mom.* föreslås en ny 1 punkt. I punkten undantas elarbeten på kraftsystemet hos ett elfordon som registrerats för vägtrafikbruk från kraven enligt 55 §, om personen i fråga är tillräckligt insatt i eller instruerad för elsystemet i den ifrågavarande fordonsmodellen och farorna med elektriciteten. Fordon som har försetts med eldrivet kraftsystem har konstruerats så att de är säkra att använda och underhålla, och tillverkarna har dessutom utarbetat detaljerade reparations- och underhållsanvisningar för dem. De spänningar som förekommer i elfordonens kraftsystem är dock av samma storlek som nätspänningen och således farliga, men de underhållsarbeten som utförs på fordonen består närmast av byte av stickproppskomponenter mot nya eller är annars ganska enkla och de kan väl behärskas om man är förtrogen med färdmedlet i fråga. Därför anses kravet att ha en ledare av elarbeten vara onödigt. Också jämfört med andra tekniska säkerhetsrisker som en bilmontör kan orsaka för sig själv eller för den som använder fordonet (t.ex. hantering av bensinen, tryckluft, bromsarnas funktion), skulle regleringen av endast elsäkerheten genom formella kompetenskrav vara onödigt strängt. Kravet att bilverkstäder ska ha en ledare av elarbeten som har ett behörighetsintyg, vilket förutsätter en elsäkerhetsexamen, samt kraven på utbildning och arbetserfarenhet skulle öka den administrativa bördan för särskilt företag med endast några få anställda. I Förenta staterna och i majoriteten av EU-medlemsstater ställs det inte heller, utöver arbetarskyddslagstiftningen, några krav angående underhållsarbeten på eldrivna fortskaffningsmedel.

Till 1 mom. föreslås en ny 2 punkt. Där behandlas särskilt nersänkning av jordkablar i jorden, så att de krav som ställs på en jordbyggnadsentreprenör inte ska vara oskäliga, men ska dock garantera tillräcklig nivå av elsäkerhet. Installering och nersänkning i jorden av jordkablar utgör också elarbete, och därvid bör det bl.a. säkerställas att kabeln läggs på ett tillräckligt djup, att den skyddas mekaniskt och att den märks ut innan installationsskyddet täcks. Dessa delarbeten inom jordkabelarbetena utförs i praktiken av en verksamhetsutövare som är en grävmaskinentreprenör, och det skulle vara orimligt att på denne ställa krav på anställning av en ledare av elarbeten. Enbart arbetet för installation av jordkablar kan betraktas som sådant begränsat arbetsområde som kraven på kortare arbetserfarenhet enligt 73 § 4 mom., som gäller yrkeskunskapskrav, kan tillämpas på.

Den som utför sådant elarbete behöver inte uppfylla kraven enligt 55 § för verksamhetsutövare som utför elarbeten, men denne ska dock uppfylla kraven på yrkesskicklighet enligt 73 §. Eftersom det är fråga om mycket begränsade elarbeten som alltid inriktar sig på elanläggning-

ar av samma slag, kan lättare krav enligt 73 § 4 mom. tillämpas, varvid det räcker med två års arbetserfarenhet av liknande arbeten eller en viss utbildning och ett års arbetserfarenhet. Ifrågavarande elarbeten i samband med jordkablar ska utföras under ledning och övervakning av en verksamhetsutövare enligt 55 §. Verksamhetsutövaren svarar för att jordkabelinstallationen i dess helhet överensstämmer med kraven.

Enligt 1 mom. 3 punkten ska ringa elarbeten, t.ex. installationer av en enskild stickpropp eller en gruppledning, kunna utföras av en person med det behörighetsintyg som krävs av en ledare av elarbeten, utan att denne behöver göra någon anmälan om sin verksamhet till elsäkerhetsmyndighetens register. En bestämmelse med motsvarande innehåll finns i den gällande lagstiftningen.

Enligt 1 mom. 4 punkten ska det för byggandet av en temporär elanläggning i undervisningssyfte inte förutsättas att kraven enligt 55 § uppfylls, om arbetet utförs i laboratorieutrymmen till en läroanstalt inom elbranschen och arbetet leds och övervakas av en person som avses i 73 §.

Enligt 1 mom. 5 punkten ska en yrkesutbildad elektriker få utföra elarbeten i sitt eget bostadshus eller i ett bostadshus som ägs av en nära släkting till honom eller henne och på gårdsplanen i anslutning till ett sådant hus utan ledare av elarbeten. En ytterligare förutsättning är att elektrikern kan visa att han eller hon är behörig och att arbetet besiktas av ett auktoriserat organ eller en auktoriserad besiktningsman i egenskap av tredje part. Möjligheten till ett dylikt undantag från den allmänna regeln har också funnits i den gällande lagen och i dess föregångare.

Enligt *2 mom.* ska lekmän också i fortsättningen få utföra vissa relativt enkla elarbeten, såsom arbeten på enfasiga skarvsladdar och inredningsarmaturer, arbeten inom skyddsspänningsgräns och reparation av elektrisk utrustning som uppförts för eget bruk, om detta ansluter sig till hobbyverksamhet, t.ex. reparation av radioamatörsutrustning. Inga ändringar föreslås i fråga om dessa arbeten.

I *3 mom.* föreskrivs att närmare bestämmelser om elarbeten enligt 1 och 2 mom. och om arbetsobjekten utfärdas genom förordning av statsrådet.

57 §. *Utsedd ledare av elarbeten.* I *1 mom.* föreskrivs att verksamhetsutövaren ska utse en ledare av elarbeten innan verksamheten inleds.

I det verkliga livet förekommer det situationer i vilka en ledare av elarbeten byter arbetsplats. Det skulle vara orimligt om en verksamhetsutövare var tvungen att avbryta elarbetena tills han eller hon lyckas anställa en ny ledare av elarbeten. Därför föreskrivs det i *2 mom.* att en ny ledare av elarbeten ska utses inom tre månader från det att ledaren frånträder sin uppgift eller blir förhindrad att sköta sina uppgifter av någon annan orsak än en kortvarig frånvaro. Bestämmelsen motsvarar innehållsmässigt 2 och 7 § i handels- och industriministeriets gällande beslut om arbeten inom elbranschen.

58 §. *Krav på verksamhetsutövare och ledare av elarbeten.* I det föreslagna *1 mom.* föreskrivs att ledare av elarbeten ska vara verksamhetsutövaren själv eller en person som är anställd hos denne. För att det ska kunna säkerställas att arbetena på elektrisk utrustning och elanläggningar utförs på tillbörligt sätt är det ändamålsenligt att ansvaret för att bestämmelserna och föreskrifterna om verksamheten iakttas klart är lagt på ledaren av elarbeten, som ska ha faktiska möjligheter att sköta sin uppgift. En väsentlig förutsättning föreslås därför vara att personen i fråga har en sådan ställning i organisationen att han eller hon har faktiska möjligheter att sköta sin uppgift. För att detta krav ska bli uppfyllt ska personen i fråga antingen vara en verksam-

hetsutövare som själv utför elarbeten eller på basis av ett anställningsförhållande ha en sådan position där denne har möjlighet att påverka de saker för vilka han eller hon ansvarar, men å andra sidan ska han eller hon ha faktisk kontakt med utförandet av arbetet. För att kriteriet för anställning ska uppfyllas förutsätts enligt förslaget inte nödvändigtvis ett tjänste- eller arbetsavtalsförhållande, utan också en person som har en ställning som bolagsman eller direktör kan komma i fråga. Villkoren för ett anställningsförhållande kan inte uppfyllas genom ett uppdragsavtal.

I 1 mom. föreskrivs dessutom att en och samma person får vara utsedd till ledare av elarbeten för högst tre verksamhetsutövare samtidigt. Kravet infördes i den gällande elsäkerhetslagen år 2010 för att förhindra att en och samma person skulle kunna verka som ledare av elarbeten hos för många verksamhetsutövare samtidigt, eftersom fler brister hade upptäckts i sådana personers verksamhet än i andras. Enbart kravet på anställningsförhållande begränsar i och för sig inte antalet, eftersom det inte ansetts ändamålsenligt med ett krav att ledaren av elarbeten ska ha uppgiften som huvudsyssla. Därför skulle en enskild person i princip kunna stå i ett löneförhållande till ett obegränsat antal företag. Begränsningen av antalet ledarpositioner till tre i stället för en innebär en möjligt att fungera som ledare av elarbeten vid två företag och dessutom upprätthålla sin egen personliga behörighet till elarbeten, vilket garanterar tillräcklig flexibilitet med tanke på konkreta situationer.

Enligt *2 mom.* ska verksamhetsutövaren ge ledaren av elarbeten tillräckliga möjligheter att leda och övervaka elarbetena. Den som leder elarbeten ska ha en faktisk möjlighet att sköta sin uppgift. Paragrafen motsvarar innehållsmässigt 9 § i elsäkerhetslagen och 4 § i handels- och industriministeriets beslut om arbeten inom elbranschen.

Enligt *3 mom*. åläggs ledaren av elarbeten, för att kunna behålla sin yrkeskompetens, att känna till de vid tidpunkten gällande kraven angående elsäkerhet och att upprätthålla sina yrkeskunskaper. Det föreslås dock inte några bestämmelser om formella åtgärder för att visa detta, för att inte några fortlöpande krav på upprätthållande som medför oskäligt stora kostnader inte ska riktas mot verksamhetsutövare, som ofta är småföretagare, eller mot ledare av elarbeten. Paragrafen motsvarar innehållsmässigt 5 § i handels- och industriministeriets beslut om arbeten inom elbranschen.

59 §. *Uppgifter för en ledare av elarbeten.* Enligt paragrafen har den säkerhetsansvarige, yrkeskompetenta ledaren av elarbeten till uppgift att svara för att verksamheten uppfyller kraven i den föreslagna lagen. I praktiken handlar uppgifterna om att leda arbetet, att säkerställa att arbetstagarna är yrkeskunniga och att instruera arbetstagarna i sina uppgifter, att se till att de elinstallationer och den elektriska utrustning som överlämnas överensstämmer med de tekniska kraven samt att sörja för arbetsredskap och de yttre arbetsförhållandena.

60 §. *Elanläggningar som kräver en driftsledare.* Enligt *1 mom.* ska innehavaren av en elanläggning som betraktas som krävande för anläggningen utse en yrkeskunnig ansvarig person, en driftsledare, för att se till att elanläggningen kan drivas på ett säkert sätt. Dylika anläggningar är anläggningar som innehåller högspänningsdelar eller andra anläggningar av motsvarande storlek. Innehållet i paragrafen och de kriterier för en elanläggning för vilken en driftsledare ska utses motsvarar 2 § i handels- och industriministeriets beslut om arbeten inom elbranschen.

Enligt *2 mom.* ska en driftsledare utses inom tre månader från det att anläggningen tagits i drift.

Enligt *3 mom*. ska innehavaren av en elanläggning göra en anmälan om en elanläggning enligt 1 mom. och den utnämnda driftsledaren till elsäkerhetsmyndigheten inom tre månader från det

att elanläggningen tagits i drift. Av anmälan ska framgå de väsentliga uppgifter om elanläggningen som handlar om kraven enligt den föreslagna lagen samt driftsledarens samtycke till uppgiften. I anmälan ska det klarläggas att de krav som föreskrivs i 61 §, såsom kraven angående anställningsförhållande och antalet transformatorstationer, är uppfyllda. En anmälan ska också göras om sådana väsentliga ändringar som gäller elanläggningen eller driftsledaren inom en månad från att de skett.

När driftsledare byts ska enligt *4 mom.* en ny driftsledare, liksom hittills, utses inom tre månader.

61 §. *Krav på innehavare av elanläggningar och driftsledare.* Enligt *1 mom*. behöver driftsledaren på grund av driftsarbetets natur inte nödvändigtvis vara anställd hos innehavaren av en elanläggning på samma sätt som ledaren av elarbeten ska vara anställd hos en verksamhetsutövare som utför elarbeten (58 §). Drifts- och underhållsarbeten är också nuförtiden ofta utlagda på företag som producerar ifrågavarande tjänster. I paragrafen föreskrivs, i likhet med de nuvarande bestämmelserna, att driftsledaren kan vara anställd antingen hos elanläggningens innehavare eller hos ett underhållsföretag. Om elanläggningen är försedd med högst tre transformatorer och den nominella spänningen är högst 20 kV, behöver driftsledaren inte vara anställd hos någondera.

Det har inte ansetts vara behövligt att fastställa begränsningar i fråga om antalet verksamhetsutövare som en driftsledare får arbeta för på samma sätt som för ledaren av elarbeten. Övervakningsobservationer talar inte direkt för sådana begränsningar. Fysiska anläggningar och företag som är verksamhetsutövare är inte annars heller direkt jämförbara, eftersom en verksamhetsutövare kan fysiskt sett ha flera verksamhetsställen runt om i landet, men det räcker naturligtvis med att denne har en ledare av elarbeten. På motsvarande sätt skulle en person kunna vara driftsledare för flera fysiskt skilda elanläggningar.

Paragrafens *2 mom.* behövs av informationsskäl. I 6 § 4 mom. i elmarknadslagen ställs det som villkor för beviljande av elnätstillstånd att sökanden som anställd har en sådan driftsledare som uppfyller de behörighetsvillkor som föreskrivs i elsäkerhetslagen. Därför finns det inte något behov att i elsäkerhetslagen föreskriva om anställningsförhållandet för en driftsledare hos en elnätsinnehavare.

Enligt *3 mom.* ska elanläggningens innehavare ge driftsledaren tillräckliga möjligheter att leda och övervaka driftsarbetena. Elanläggningens innehavare ska dessutom lämna driftsledaren behövliga uppgifter om de byggnads- och reparationsarbeten som utförts på elanläggningen och om besiktningarna i anslutning till dessa. Paragrafen motsvarar innehållsmässigt 3 § och 4 § 2 mom. i handels- och industriministeriets beslut om arbeten inom elbranschen.

På motsvarande sätt som i 58 § 3 mom. i fråga om ledaren av elarbeten föreslås i *4 mom.* bestämmelser om att driftsledaren ska känna till säkerhetskraven och upprätthålla sina yrkeskunskaper. Paragrafen motsvarar innehållsmässigt 5 § 2 och 3 mom. i handels- och industriministeriets beslut om arbeten inom elbranschen.

62 §. *Driftsledarens uppgifter.* I paragrafen föreslås bestämmelser om driftsledarens uppgifter. Enligt paragrafen ska driftsledaren se till att den föreslagna lagen iakttas vid driften och underhållet av en elanläggning, t.ex. att anläggningen har ett underhållsprogram, att programmet följs och att de periodiska besiktningarna görs vid rätt tidpunkt. På motsvarande sätt som i 59 § 1 mom. 2 punkten i fråga om ledaren av elarbeten föreslås i 2 punkten att driftsledaren ska se till att elanläggningen befinner sig i sådant skick under driften som förutsätts enligt den föreslagna lagen. Driftsledaren ska vidare enligt 3 punkten svara för att de som utför driftsarbeten är yrkeskunniga och tillräckligt instruerade för sina uppgifter.

63 §. *Enkla reparations- och underhållsarbeten som utförs under ledning av driftsledaren.* I paragrafen föreslås, i enlighet med gällande bestämmelser, att sådana enkla reparations- och underhållsarbeten som kan likställas med driftsarbeten, såsom byte eller reparation av enskilda komponenter, kan i fråga om en elanläggning för vilken driftsledare krävs utföras under ledning av driftsledaren. I ett sådant fall behöver alltså någon ledare av elarbeten inte utses skilt eller någon anmälan till tillsynsmyndigheten göras. Genom förfarandet minskas byråkratin, eftersom behörighetsintyget för driftsledaren i vilket fall som helst också ger behörighet att fungera som ledare av ifrågavarande elarbeten.

64 §. *Driftsarbeten som är tillåtna för lekmän och instruerade personer.* Enligt *1 mom.* får den som saknar yrkeskompetens inom elbranschen utföra driftsarbeten på anläggningar vars spänningsförande delar har skyddats mot beröring.

Enligt *2 mom.* får den som är instruerad för vissa uppgifter och en viss typ av anläggning också utföra driftsarbeten på en anläggning vars spänningsförande delar har skyddats mot oavsiktlig beröring och riskerna är under kontroll. Med instruerad person avses en person som saknar yrkeskompetens inom elbranschen, men som dock som instruerad för en viss uppgift skulle kunna utföra vissa driftsåtgärder i en elanläggning som inte är fullständigt skyddad mot beröring och där riskerna är väl under kontroll. Det vanligaste exemplet på sådana åtgärder är byte av skaftpropp som görs av en person inom fastighetsunderhållet.

Paragrafen motsvarar innehållsmässigt kraven i 10 § i handels- och industriministeriets beslut om arbeten inom elbranschen. Det har dock ansetts ändamålsenligt att ställningen för en instruerad person, vilken som begrepp förekommer inom elbranschen, behöver fastställas mer exakt också på lagnivå.

65 §. *Kompetensbedömningsorgan och behörighetsintyg.* Enligt *1 mom*. ska ledare av elarbeten och driftsledare ha ett behörighetsintyg. Bestämmelser om kraven angående behörighetsintyg som förutsätts av en ledare av elarbeten och en driftsledare finns angivna i 66—71 §.

Enligt *2 mom.* bedöms kompetensen hos ledaren av elarbeten och driftsledaren och behörighetsintyget utfärdas av ett kompetensbedömningsorgan. Kompetensbedömningsorganet ska ge ett behörighetsintyg till en person som uppfyller de krav angående elbehörighet som anges i den föreslagna lagen. Som kompetensbedömningsorgan fungerar för närvarande Person- och företagsbedömning SETI Ab, som har beviljats verksamhetsrättigheter av Säkerhets- och kemikalieverket.

Enligt *3 mom.* kan kompetensbedömningsorganet utfärda också ett intyg enligt 56 § 1 mom. 5 punkten, ett s.k. behörighetsbevis, som berättigar att utföra elarbeten i den egna bostaden. En motsvarande bestämmelse ingår i 10 § i den gällande elsäkerhetslagen.

Av enhetlighetsskäl föreslås i *4 mom.* att innehållet i och formen för det behörighetsintyg och det behörighetsbevis som avses i 1—3 mom. ska fastställas av elsäkerhetsmyndigheten. Detta stämmer överens med 24 § i handels- och industriministeriets gällande beslut om arbeten inom elbranschen.

Enligt *5 mom.* ska kompetensbedömningsorganet vid behov utfärda intyg över i Finland bedriven yrkesverksamhet inom elbranschen. Detta behövs särskilt i sådana fall där någon från Finland utstationeras i något annat land i Europa.

66 §. *Elbehörighet 1.* Behörighetsintygets omfattning bestämmer hur omfattande elarbetsbehörighet en verksamhetsutövare har. Systemet för behörighetsintyg som krävs av ledaren av elarbeten och av driftsledaren har förenklats och kravnivån i fråga om utbildning har sänkts

under årtiondena. Specialkompetenserna har slopats och det nuvarande systemet med tre kompetensnivåer har skapats i samband med lagreformen år 1996. Detta relativt enkla system som är förenligt med de nuvarande bestämmelserna föreslås inte bli ändrat. I kraven på utbildningsnivå ska man också fortsättningsvis beakta förutom de nuvarande examina dessutom också examina enligt de gamla utbildningssystemen, eftersom personer med sådana examina fortfarande ansöker om behörighetsintyg.

Enligt *1 mom.* ger elbehörighet 1 rätt att arbeta som ledare av elarbeten vid alla elarbeten och som driftsledare vid alla driftsarbeten.

I *2 mom.* föreslås bestämmelser om att kraven för elbehörighet 1 ska vara uppfyllda för att man ska kunna erhålla ett intyg över elbehörighet 1. Kraven för elbehörighet 1 är en lämplig yrkesutbildning inom elbranschen, tillräckligt omfattande arbetserfarenhet inom elbranschen som skaffats efter utbildningen samt avlagd elsäkerhetsexamen. Varje delfaktor betraktas som obligatorisk. Också kraven för andra behörigheter enligt 68, 69 och 70 § baserar sig på samma tredelning som har gällt som författningskrav sedan 1970-talet. Bestämmelser om kravet angående tillräckligt omfattande arbetserfarenhet föreslås bli utfärdat på lagnivå. I 74 § 2 mom. i den föreslagna lagen föreslås ett bemyndigande att genom förordning av statsrådet utfärda närmare bestämmelser om hur den arbetserfarenhet som krävs enligt 66—68 § definieras.

Syftet med kravet på lämplig yrkesexamen är att garantera tillräckligt omfattande teoretiska kunskaper i elteknik. Enbart en yrkesexamen anses dock inte räcka till som behörighetskrav för ledaren av elarbeten som svarar för säkerheten oberoende av om examen har avlagts på kursbasis eller genom fristående prov. De lärdomar som skaffats under en utbildning som leder till examen behöver först omsättas i praktiken under ledning och tillsyn av en erfaren person, dvs. i ett slags gesäll–mästar-system, för att en tillräcklig praktisk förtrogenhet kan säkerställas. När en tillräckligt lång arbetserfarenhet skaffats, skulle personen i fråga först uppfylla kraven för självständigt arbete enligt 73 §. Efter ytterligare arbetserfarenhet och när personen i fråga även skaffat förmåga att självständigt utföra arbeten, anses arbetserfarenheten vara tillräckligt omfattande för att denne ska kunna erhålla någon elbehörighet. När den praktiska erfarenheten ökar, kan personen i fråga först från att ha utfört arbetet under ständig övervakning övergå till självständigt arbete, och när arbetserfarenheten ökar ytterligare, få möjlighet att skaffa ett behörighetsintyg som berättigar till arbete som ledare av elarbeten eller driftsledare. Genom säkerhetsexamen säkerställs dessutom att personen är tillräckligt insatt i elsäkerhetsbestämmelserna och de väsentliga säkerhetsstandarderna.

För elbehörighet 1 krävs omfattande teoretiska kunskaper, erfarenhet av arbetsledning samt av planering och dokumentering. Därför har det ansetts att minimikravet i fråga om utbildning ska vara en teknikerexamen i enlighet med det gamla utbildningssystemet. I 2 mom. 1 punkten avses med motsvarande examen att de examenssystem som gällt under olika perioder ska motsvara varandra. I 2 punkten förutsätts dessutom två års arbetserfarenhet. Eftersom elbehörighet 1 också berättigar att utföra arbeten på högspänningsanläggningar (över 1000 V spänning), ska minst ett år av arbetserfarenheten vara tillräckligt omfattande för att ge förtrogenhet med sådana arbeten. För att det ska kunna säkerställas att arbetserfarenheten är tillräckligt omfattande ska en del av arbetserfarenheten ha skaffats i elarbeten som ger förtrogenhet med byggandet av fastigheters elnät eller motsvarande elanläggningar. Sådan arbetserfarenhet kan fås också inom industrin, men exempelvis arbetet med endast anslutning av industrimotorer eller byggande av luftburna ledningar ska inte som sådant ge tillräckligt omfattande arbetserfarenhet som krävs för elbehörighet. Det föreslås att bestämmelser om tillräckligt omfattande arbetserfarenhet under två år som ger förtrogenhet med ledning av elarbeten ska utfärdas på lagnivå och att detaljerade bestämmelser om innehållet i den arbetserfarenhet som krävs föreslås bli utfärdare med stöd av bemyndigandet i 74 § 2 mom. genom förordning av statsrådet.

Kraven är förenliga med 12 § i handels- och industriministeriets gällande beslut om arbeten inom elbranschen.

67 §. *Begränsad elbehörighet 1*. Enligt *1 mom.* ger den begränsade elbehörighet 1 personen rätt att fungera som driftsledare för driften av elanläggningar för högst 20 kV nominell spänning inom högspänningsområdet, men inte berättiga att utföra elarbeten inom denna spänningsgräns. Dessutom föreslås den täcka området för elbehörighet 2, dvs. elarbeten och driftsarbeten på elanläggningar för högst 1 000 V.

Enligt *2 mom.* ska begränsad elbehörighet 1 kunna ges en person som avlagt en lämplig specialyrkesexamen för elövermontör eller lämplig specialyrkesexamen inom elnätsbranschen eller motsvarande gammal yrkesexamen som elövermontör. I fråga om arbetserfarenhet krävs sex års arbetserfarenhet som skaffats efter utbildningen, av vilken minst två år skaffats i uppgifter som ger förtrogenhet med arbetena på eller ledning av arbetena på högspänningsanläggningar (över 1 000 V spänning). En del av arbetserfarenheten ska dessutom ha skaffats i elarbeten som ger förtrogenhet med byggandet av fastigheters elnät eller motsvarande elanläggningar på samma sätt som vid den obegränsade elbehörighet 1 (66 §). Dessutom krävs avlagd säkerhetsexamen. Bestämmelser om kravet angående tillräckligt omfattande arbetserfarenhet ska utfärdas på lagnivå. Genom förordning av statsrådet ska detaljerade bestämmelser om innehållet i den arbetserfarenhet som krävs utfärdas med stöd av bemyndigandet i 74 § 2 mom.

Kraven är förenliga med 12 § 3 mom. i handels- och industriministeriets beslut om arbeten inom elbranschen.

68 §. *Elbehörighet 2*. Elbehörighet 2 är den mest allmänna behörigheten enligt det nuvarande systemet. Enligt *1 mom.* ger elbehörighet 2 rätt att arbeta som ledare av elarbeten och som driftsledare vid alla elarbeten där långspänning (högst 1000 V) gäller, vilka omfattar elinstallationer i byggnader och vanliga elanläggningar i andra områden.

För elbehörighet 2 krävs enligt *2 mom.* minst en avlagd lämplig grundexamen inom elbranschen samt tre års arbetserfarenhet. Av dem som avlagt utbildning på minst teknikernivå krävs två års arbetserfarenhet. För att säkerställa att arbetserfarenheten är tillräckligt omfattande ska en del av arbetserfarenheten ha skaffats i elarbeten som ger förtrogenhet med byggandet av fastigheters elnät eller motsvarande elanläggningar. Sådan arbetserfarenhet kan fås också inom industrin, men exempelvis arbetet med endast anslutning av industrimotorer eller byggande av luftburna ledningar ska inte som sådant ge sådan tillräckligt omfattande arbetserfarenhet som krävs för elbehörighet. Dessutom krävs avlagd säkerhetsexamen.

I 2 mom. föreskrivs att arbetserfarenheten enligt 2 mom. ska vara tillräckligt omfattande och ge förtrogenhet med byggande av elanläggningar. I 74 § 2 mom. i den föreslagna lagen föreslås ingå ett bemyndigande att genom förordning av statsrådet utfärda detaljerade bestämmelser om innehållet i den arbetserfarenhet som krävs.

Kravet i fråga om den utbildningsnivå som ger elbehörighet 2 sänktes till den nuvarande nivån i samband med lagreformen år 1996, och vid övervakningen har den inte upptäckts vålla särskilda problem. Det föreslås att kraven för elbehörighet 2 ska behållas sådana som de är i de gällande bestämmelserna. Kraven är förenliga med 13 § i handels- och industriministeriets beslut om arbeten inom elbranschen.

69 §. *Elbehörighet 3*. Enligt *1 mom.* ger elbehörighet 3 rätt att arbeta som ledare av elarbeten vid reparation av elektrisk utrustning som är avsedd att anslutas till ett nät med växelspänning på högst 1 000 V eller likspänning på högst 1 500 V. Elbehörighet 3 är ursprungligen sådan behörighet som endast berättigar att göra reparationer på elanläggningar med lågspänning

(spänning under 1 000 V), men i samband med lagreformen 1996 utvidgades den så att den utöver reparationer på elapparater dessutom ger behörighet till byte av enstaka komponenter i en elanläggning samt installation av en gruppledning, som matar el till enskild elektrisk utrustning, från en installationsdosa eller fastighetens fördelningscentral. Därigenom gjordes det möjligt att en verksamhetsutövare som t.ex. installerar en spis eller luftvärmepump på sin plats eller en nätansluten brandlarmanläggning inte behöver ha egentlig behörighet att utföra elinstallationer (elbehörighet 2).

Enligt *2 mom.* ska med reparationsarbeten likställas byte av en enstaka komponent i en elanläggning och installation av en enstaka matarledning för elektrisk utrustning eller elanläggning som ska repareras eller som ny anslutas till nätet, då installationen görs ifrån en installationsdosa eller fastighetens fördelningscentral utan att centralens struktur ändras. Elbehörighet 3 ska dock inte ge behörighet att bygga en fastighets elanläggning till övriga delar.

För elbehörighet 3 krävs enligt *3 mom.* sådana tillräckliga yrkeskunskaper för el- och driftsarbeten som avses i 73 § samt en avlagd elsäkerhetsexamen. Elbehörighet 3 är alltså den enda elbehörighet för vilken kravet på lämplig yrkesexamen inte är ovillkorligt, utan utbildningen ska kunna ersättas genom en tillräckligt lång arbetserfarenhet.

Det föreslås inga ändringar i kraven för elbehörighet 3 jämfört med de gällande bestämmelserna, men ordalydelsen föreslås bli preciserad, så att det av den framgår att behörigheten inte berättigar att göra mer omfattande elinstallationsarbeten. Kraven är förenliga med 14 § i handels- och industriministeriets beslut om arbeten inom elbranschen.

70 §. *Kompletterande krav i fråga om elbehörighet.* I paragrafen föreslås bestämmelser om sådana situationer i vilka elbehörighet 3 ska kunna ges en person som inte har avlagt lämplig yrkesexamen eller vars arbetserfarenhet inte helt uppfyller villkoren för obegränsat behörighetsintyg.

Enligt *1 mom.* ska kompetensbedömningsorganet på ansökan kunna bevilja den som inom arbetsområdet har avlagt en yrkesinriktad grundexamen, yrkesexamen, specialyrkesexamen eller motsvarande tidigare utbildning eller examen och skaffat sig minst ett års arbetserfarenhet av elarbeten inom arbetsområdet eller som har två års erfarenhet av ifrågavarande elarbeten och grundläggande kunskap i branschen ett intyg över sådan behörighet som avses i 69 §, begränsat till det arbetsområde inom elbranschen som motsvarar sökandens utbildning.

I *2 mom.* föreskrivs att den som inte inhämtat tillräckligt omfattande arbetserfarenhet enligt 69 §, kan av kompetensbedömningsorganet beviljas ett behörighetsintyg begränsat till det arbetsområde som stämmer överens med arbetserfarenheten.

I *3 mom.* föreslås att närmare bestämmelser om beaktande av arbetserfarenhet som skaffats före sådan lämplig yrkesinriktad examen som förutsätts enligt behörighetskraven utfärdas genom förordning av statsrådet.

Paragrafen motsvarar innehållsmässigt 18 och 19 § i handels- och industriministeriets beslut om arbeten inom elbranschen.

71 §. *Utländsk utbildning och arbetserfarenhet.* I paragrafen föreslås bestämmelser om det sätt på vilket kompetensbedömningsorganet vid beviljande av behörighetsintyg ska beakta sådan utbildning och arbetserfarenhet som skaffats utomlands. Utländska sökande kan inbegripa sökande från dels EU-länder och dels tredjeländer.

Enligt *1 mom.* ska kompetensbedömningsorganet, när det beviljar behörighetsintyg, utöver vad som annars föreskrivs dessutom beakta utbildning som skaffats och arbetserfarenhet som förvärvats utomlands. Det föreslås att kompetensbedömningsorganet till stöd för beslutsfattandet vid behov kan be ett universitet, en högskola eller någon annan läroanstalt om ett utlåtande på det sätt som föreskrivs i 4 § i lagen om erkännande av yrkeskvalifikationer (1384/2015). Hittills har ett utlåtande om motsvarighet begärts av Utbildningsstyrelsen.

I *2 mom.* föreskrivs att kompetensbedömningsorganet också ska kunna bevilja finländskt behörighetsintyg utgående från ett utländskt behörighetsintyg, om det anser att intyget i tillräcklig utsträckning motsvarar de inhemska kraven. Vad gäller bedömningen av motsvarighet bör det noteras att det i många länder inte finns något exakt motsvarande system med särskild elsäkerhetsexamen som i Finland, och att man i dessa länder skaffar förtrogenhet med säkerhetsbestämmelserna på annat sätt. Avsikten är att kompetensbedömningsorganet ska kunna bevilja personer som härstammar från något annat land ett behörighetsintyg, trots att det i villkoren för det behörighetsintyg som skaffats i ursprungslandet inte finns något omnämnande av särskild säkerhetsexamen.

Genom bestämmelserna i *3 mom.* blir det möjligt för personer från annat land inom EU/EES-området att flytta till Finland i enlighet med direktivet om erkännandet av yrkeskvalifikationer. Kompetensbedömningsorganet ska ta hänsyn till kraven i direktivet och bevilja behörighetsintyg, om direktivet berättigar personen i fråga att flytta från ett land till ett annat för att där bedriva yrke, och personen uppfyller kraven i fråga. Direktivet om erkännande av yrkeskvalifikationer inbegriper flera system för ömsesidigt erkännande. Om behörighetsintyg ansöks på basis av sådan arbetserfarenhet som skaffats i överensstämmelse med bestämmelserna i direktivet (bedrivit yrket i fråga under tillräckligt lång tid i ursprungslandet), ska kompetensbedömningsorganet vid behov begränsa omfattningen av behörighetsintyget i enlighet med den erfarenhet av elarbeten som personen i fråga skaffat.

Direktivet om yrkeskvalifikationer har genomförts nationellt bl.a. genom en allmän lag om erkännande av yrkeskvalifikationer (1093/2007), som innehåller bestämmelser om förfaranden för godkännande av yrkeskvalifikationer. En ny lag om erkännande av yrkeskvalifikationer har stiftats den 4 december 2015 och den trädde i kraft vid ingången av 2016. I den nya lagen har inkluderats bestämmelser i det direktiv (2013/55/EU) genom vilket direktivet om yrkeskvalifikationer ändrades och vilka handlar om bl.a. europeiskt yrkeskort och partiell rätt att utöva yrke.

Europeiskt yrkeskort är ett beslut om erkännande av yrkeskvalifikationer vars form avviker från det nuvarande, dvs. det fattas med hjälp av kommissionens system för elektroniskt informationsutbyte IMI. Detaljerna kring det europeiska yrkeskortet fastställs i kommissionens genomförandeakter (EU) 2015/983. Enligt genomförandeförordningen kan ett yrkeskort i praktiken beviljas en som utövar sjukskötar-, provisor-, fysioterapeut-, fastighetsförmedlar- eller bergsguideyrket. Arbeten inom el- och hissbranschen har inte varit uppe vid diskussionerna mellan kommissionen och medlemsstaterna såsom yrken för vilka införandet av yrkeskort övervägs.

Den nya lagen om erkännande av yrkeskvalifikationer innehåller också bestämmelse om förutsättningarna för beviljande av partiell rätt att utöva ett visst yrke. Bestämmelsen baserar sig på artikel 4 f i det ändrade direktivet. I artikel 4.f sjätte stycket föreskrivs att artikeln inte ska tillämpas på de yrkesutövare som omfattas av automatiskt erkännande av deras yrkeskvalifikationer enligt avdelning III kapitel II, III och IIIa. Detta innebär i praktiken att bestämmelsen om partiell rätt att utöva yrke gäller endast yrken som omfattas av det allmänna systemet för erkännande, och inte t.ex. arbeten inom elbranschen, om besluten om erkännande baserar sig på erkännandet av arbetserfarenhet. Om beviljandet av behörighetsintyg däremot baserar sig

på en utbildning som skaffats i ett annat land inom EU/EES-området, fattar kompetensbedömningsorganet beslut i enlighet med bestämmelserna i det allmänna systemet för erkännande och därvid blir det också aktuellt att bedöma möjligheterna att bevilja partiell rätt att utöva yrke, om de villkor som anges i den allmänna lagen är uppfyllda.

72 §. *Elsäkerhetsexamen.* Ett av villkoren för beviljande av behörighetsintyg är avlagd elsäkerhetsexamen. I *1 mom.* med elsäkerhetsexamen enligt 66—69 § i den föreslagna lagen avses en examen som visar att personen i fråga har förtrogenhet med bestämmelser, standarder och anvisningar som hänför sig till säkerheten vid elarbeten.

Enligt *2 mom.* ska elsäkerhetsmyndigheten fastställa examensfordringarna samt examensintygets innehåll och form. Elsäkerhetsmyndigheten ska dessutom sörja för anordnandet av examina och övervaka nivån på och bedömningen av examina.

I praktiken har systemet fungerat så att elsäkerhetsmyndigheten har avfattat examensuppgifterna och fastställt bedömningsgrunderna, men själva examenstillfället, bedömning av svaren och utfärdandet av examensintyg har skett vid de läroanstalter och andra motsvarande inrättningar för vilka myndigheten gett behörighet därtill. Systemet har fungerat på det avsedda sättet och de författningskrav som har samband med det föreslås inte bli ändrade. Kraven har dock formulerats på ett flexibelt sätt så att också elsäkerhetsmyndigheten vid behov själv ska kunna ordna examenstillfällen.

I *3 mom.* föreslås i likhet med gällande bestämmelser att ett intyg över avlagd elsäkerhetsexamen ska gälla i fem år. När behörighetsintyg ansöks får alltså visad kännedom om bestämmelserna inte vara av äldre datum än fem år för att garantera att sökanden har tillräckligt uppdaterade kunskaper. I och med de nuvarande bestämmelserna förkortades tiden från tio år till fem år 2010, och därför behövs det en övergångsbestämmelse i 122 § 6 mom. i den föreslagna lagen för att garantera de giltighetstider som anges i äldre examensintyg.

Paragrafen motsvarar innehållsmässigt 20 och 21 § i handels- och industriministeriets beslut om arbeten inom elbranschen.

73 §. *Yrkesutbildade personer inom elbranschen.* I paragrafen förelås närmare bestämmelser om de krav angående yrkeskompetens som ställs på personer som självständigt utför elarbeten. Sådana personer ska under ledning av en ledare av elarbeten själv kunna utföra elarbetena eller inom ett arbetslag se till att elsäkerhetskraven uppfylls. Några formella krav på intyg eller annat sätt att visa kompetensen föreslås inte bli ställda på sådana personer, utan det föreslås att ledaren av elarbeten ska från fall till fall bedöma huruvida personen lämpar sig för arbetsuppgifterna i fråga.

I *1 mom*. föreslås detaljerade bestämmelser om de krav angående utbildning och arbetserfarenhet som ska ställas på personer som självständigt utför elarbete. Enbart utbildningen som sådan anses inte ge tillräcklig färdighet för självständigt arbete. Först bör man arbeta på riktiga arbetsplatser med praktiska arbetsuppgifter under ledning och tillsyn av en erfaren person, dvs. i ett slags gesäll–mästare -system, för att en tillräcklig praktisk förtrogenhet kan säkerställas. Hur lång arbetserfarenhet som ska krävas beror på utbildningen. Av den som har lägre utbildning krävs längre arbetserfarenhet än av den som har högre utbildning.

Enligt *2 mom.* ska den arbetserfarenhet som avses i 1 mom. ge förtrogenhet med el- och driftsarbetena i fråga.

Enligt *3 mom.* ska den som ger sådana instruktioner som avses i 1 mom., uppfylla de behörighetskrav som anges i 1 och 2 mom.

I *4 mom.* föreskrivs att trots bestämmelserna i 1 mom. betraktas även den som har två års arbetserfarenhet av el- och driftsarbete på elektrisk utrustning av ett bestämt slag och tillräckliga grundläggande kunskaper i branschen eller en lämplig utbildning inom elbranschen och ett års arbetserfarenhet av sådana elarbeten, vara tillräckligt yrkeskunnig för att självständigt utföra arbeten på likartad elektrisk utrustning eller på elanläggningar som kan jämföras med likartad elektrisk utrustning. Sådana arbeten skulle kunna vara nedmontering eller anslutning av en motor, arbeten på luftkonditioneringsmaskiner, arbeten på luftvärmepumpar, installationer av oljeldningsaggregat, nedgrävning av jordkablar och andra motsvarande arbeten på en relativt begränsad anläggningshelhet. Som sådana arbeten betraktas inte elektrifiering av ett helt egnahemshus eller en sommarstuga.

Inga ändringar jämfört med de gällande bestämmelserna föreslås i de krav på utbildning och arbetserfarenhet som anges i paragrafen. Kraven enligt de gällande bestämmelserna preciserades år 2010. I de nuvarande bestämmelserna har en dylik person ibland kallats ”person som avses i 11 §” och då åsyftas 11 § i handels- och industriministeriets beslut om arbeten inom elbranschen.

74 §. *Närmare bestämmelser om studieinnehållet i yrkesexamina och om arbetserfarenhet*. Av namnet på en yrkesexamen enligt det nuvarande utbildningssystemet kan man inte alltid direkt bedöma huruvida utbildningen innehållit undervisning i elkraftsteknik i en tillräcklig omfattning. Exempelvis har en ingenjör i husteknik eller en automationsingenjör i sin utbildning kunnat välja endast få kurser som ger förtrogenhet med elarbeten, medan en annan person med samma titel kan ha haft nämnda kurser i tillräcklig utsträckning. Av denna orsak fogades år 2010 en bilaga ”Studieinnehållet i och omfattningen av en lämplig examen” till handels- och industriministeriets beslut om arbeten inom elbranschen. I bilagan specificeras innehållet i den utbildning och det antal studiepoäng som ger elbehörighet av olika slag. Innehållet i bilagan har ansetts vara ganska detaljerat, och det föreslås nu bli förenklat i samband med denna totalreform, men de grundläggande principerna och omfattningen av de ämnesområden som krävs föreslås dock förbli oförändrade. Det föreslås att bestämmelser om huvudprincipen utfärdas på lagnivå, och att närmare bestämmelser om de detaljerade kraven angående studiepoäng utfärdas genom förordning av statsrådet. Enligt *1 mom.* ska kraven gälla det mer detaljerade studieinnehållet i lämplig yrkesexamen eller kompletterande utbildning enligt 66—70 § och 73 §.

Enligt *2 mom.* får närmare bestämmelser om definitionen av den omfattande arbetserfarenhet som förutsätts enligt 66—68 § utfärdas genom förordning av statsrådet. I den gällande lagstiftningen finns inga bestämmelser om den närmare definitionen av arbetserfarenhet.

75 §. *Auktoriserad besiktningsman och auktoriserat organ.* I samband med lagstiftningsreformen 1996 slopades systemet med tekniska elinspektioner som utförs av en myndighet och infördes ett system där de i lag bestämda besiktningarna utförs av en oberoende aktör som myndigheten beviljar verksamhetsrätt och som opererar enligt kommersiella principer. Med avseende på elsäkerhetsbranschen definierades två typer av aktörer: ett auktoriserat organ, som är en besiktningsorganisation, samt en auktoriserad besiktningsman som är en besiktningsperson. Dessa har utfört sådana certifieringsbesiktningar och periodiska besiktningar som anges i lag. Systemet har fungerat bra och det har garanterat tillgången på besiktningstjänster till rimliga priser på ett täckande sätt i Finland, och inga principiella ändringar föreslås i detta. Auktoriserade organ och auktoriserade besiktningsmän ska också i fortsättningen utföra sådana certifieringsbesiktningar och periodiska besiktningar som anges i elsäkerhetslagen.

76 §. *Godkännande som kompetensbedömningsorgan, auktoriserat organ eller auktoriserad besiktningsman samt registeranmälan.* I *1 mom*. föreslås att elsäkerhetsmyndigheten på ansökan ska godkänna ett kompetensbedömningsorgan, ett auktoriserat organ och en auktoriserad besiktningsman som kompetensorgan, auktoriserat organ eller auktoriserad besiktningsman ef-

ter att förutsättningarna angående godkännande har uppfyllts. En ansökan om godkännande ska ges in till elsäkerhetsmyndigheten. Elsäkerhetsmyndigheten ska också utöva tillsyn över deras verksamhet. Bestämmelser om förutsättningarna för godkännande som kompetensbedömningsorgan eller auktoriserat organ föreslås i 77 § och om förutsättningarna för godkännande som auktoriserad besiktningsman i 78 §.

I *2 mom*. föreslås bestämmelser om innehållet i beslutet om godkännande. I beslutet om godkännande bestäms organets eller den auktoriserade besiktningsmannens behörighetsområde, uppgifter och verksamhetsområde samt arrangemangen i anslutning till organets och besiktningsmannens tillsyn och ställs vid behov också andra krav, begränsningar och villkor som gäller organets och den auktoriserade besiktningsmannens verksamhet och som avser att säkerställa att uppgifterna sköts korrekt. För att säkerställa kontinuiteten i bedömningen har godkännanden som auktoriserade besiktningsmän beviljats för fem år i sänder. Beslutet om godkännande som ett organ ska kunna utfärdas så att det gäller för bestämd tid eller tills vidare.

I *3 mom.* föreskrivs att kompetensbedömningsorgan, auktoriserade organ och auktoriserade besiktningsmän ska göra en anmälan till elsäkerhetsmyndigheten för att bli antecknade i det register som avses i 86 §. Kompetensbedömningsorgan och auktoriserade organ ska i sin anmälan lämna uppgifter enligt 86 § 4 mom. och auktoriserade besiktningsmän i sin anmälan uppgifter enligt 86 § 3 mom. Kompetensbedömningsorgan, auktoriserade organ och auktoriserade besiktningsmän ska göra en anmälan till elsäkerhetsmyndigheten om väsentliga ändringar i ovan nämnda uppgifter inom en månad från det att de skett.

I *4 mom.* ges ett bemyndigande att genom förordning av statsrådet utfärda närmare bestämmelser om innehållet i ansökan om godkännande som kompetensbedömningsorgan, auktoriserat organ eller auktoriserad besiktningsman samt om innehållet i registeranmälan. Det kan vara behövligt att genom förordning närmare föreskriva om innehållet i en registeranteckning eftersom alla uppgifter som enligt 86 § ska antecknas i registret nödvändigtvis inte framgår av en ansökan om godkännande.

77 §. *Förutsättningar för godkännande som kompetensbedömningsorgan eller auktoriserat organ.* Inga väsentliga ändringar föreslås i kraven jämfört med den gällande lagen. Kraven betraktas som motiverade och tillräckliga, och motsvarande krav ställs också på besiktningsorgan och motsvarande organ inom andra branscher.

Enligt *1 mom*. ska ett organ vara oavhängigt exempelvis i fråga om ekonomiska faktorer som kan påverka besiktningen. Ett organ ska vara oberoende i sin verksamhet och bemöta alla kunder på samma sätt. De anställda hos organet ska vara tillräckligt yrkeskunniga och de ska ha en bra teknisk utbildning och yrkesutbildning samt tillräckligt omfattande erfarenhet av uppgifter som ger förtrogenhet med verksamheten. Den person som ansvarar för de besiktningar som organet utför ska ha ett behörighetsintyg som ger rätt att vara verksam som ledare av elarbeten hos byggare av elanläggningar som måste besiktas. En besiktningsman hos organet ska uppfylla de förutsättningar för självständigt arbete som avses i 73 §. Organet ska till sitt förfogande ha sådana anordningar, redskap och system som verksamheten förutsätter samt ett kvalitetssystem och en ansvarsförsäkring.

Enligt *2 mom.* ska organet vara föremål för bedömningar som görs av ackrediteringsorgan (t.ex. ackrediteringstjänsten FINAS) och på så sätt visa att det uppfyller kraven i 1 mom. När organet ansöker om godkännande ska det till sin ansökan foga en utredning om detta.

Enligt *3 mom.* ska ett organ få anlita utomstående provnings-, besiktnings- och bedömningstjänster, men i ett sådant fall ska organet se till att underleverantören på motsvarande sätt upp-

fyller kraven enligt 1 mom. Organet ska ansvara för det arbete som det låter en underleverantör utföra. Organet ska hålla de dokument som gäller bedömningen av en underleverantörs behörighet tillgängliga för elsäkerhetsmyndigheten. Organet ska utan dröjsmål göra en anmälan om en underleverantör som organet anlitar till elsäkerhetsmyndigheten för anteckning i registret. I registeranmälan ska nämnas de uppgifter som avses i 86 § 4 mom. 5 punkten. För att elsäkerhetsmyndigheten ska kunna utöva tillsyn över verksamheten förutsätts att den får tillgång till information om huruvida de krav som ställts på organets verksamhet är uppfyllda.

78 §. *Förutsättningar för godkännande som auktoriserad besiktningsman.* Inga väsentliga ändringar föreslås i de krav som ställs i paragrafen jämfört med den gällande lagen. De nuvarande kraven betraktas som motiverade och tillräckliga.

De krav som ställs på en auktoriserad besiktningsman är nästan lika som de som ställs på ett auktoriserat organ. När det gäller en auktoriserad besiktningsman förutsätts dock inte att FINAS gör en bedömning av besiktningsmannens kvalitetssystem, eftersom detta har ansetts vara ett alltför tungt förfarande när det är fråga om en besiktningsperson. Besiktningsmannens kvalitetsanvisningar ska kunna bedömas antingen av elsäkerhetsmyndigheten själv, liksom hittills, eller myndigheten ska enligt egen prövning kunna förutsätta att en bedömning görs av ett oberoende personcertifieringsorgan. Godkännandet som auktoriserad besiktningsman har beviljats för bestämd tid.

En annan, inte lika stor, praktisk skillnad har gällt kravet angående oavhängighet. Enligt de internationella standarderna för besiktningsorgan får ett besiktningsorgan inte delta i sådan verksamhet som konkurrerar med de objekt som den besiktar, såsom konstruktion, tillverkning, byggande eller reparation av en produkt eller en anläggning. Om det fanns t.ex. endast två tillverkare av en viss produkt, och endast den ena hade rätt att inspektera sin konkurrents produkter, skulle situationen kunna bli problematisk. När det gäller auktoriserade besiktningsmän har man inte ansett det nödvändigt att utsträcka kravet angående oberoende så här långt. De flesta auktoriserade besiktningsmän har inte besiktningsverksamheten som huvudsyssla, utan de gör exempelvis elplanering, bedriver elentreprenörsverksamhet eller utför olika slags konsultarbeten vid sidan av besiktningsuppgifterna. En problematisk situation av ovan nämnd typ kan dock inte uppstå, eftersom antalet elplanerare och elentreprenörer är ganska stort: det finns tusentals elplanerare och elentreprenörer i Finland. Avsikten är ju att auktoriserade besiktningsmän också fortsättningsvis ska kunna verka som elplanerare eller elentreprenörer, förutsatt att de inte besiktar sina egna arbeten. En besiktningsman ska ha tillräcklig yrkeskunskap och erfarenhet samt ett behörighetsintyg som berättigar att fungera som ledare av elarbeten hos byggaren av en elanläggning som är föremål för besiktning. Besiktningsmannen ska till sitt förfogande ha sådana anordningar, redskap och system som arbetet förutsätter, besiktningsmannen ska visa hur han eller hon säkerställer kvaliteten på sitt arbete och besiktningsmannen ska ha tillräcklig ansvarsförsäkring.

79 §. *Skyldigheter för organ och auktoriserade besiktningsmän.* Enligt *1 mom.* ska ett auktoriserat organ, ett kompetensbedömningsorgan och en auktoriserad besiktningsman bevaka hur bestämmelser och standarder inom sitt ansvarsområde utvecklas för att hålla sig à jour med utvecklingen inom branschen. Organen bör ha enhetliga förfaringssätt, bl.a. i fråga om bedömningskriterierna. För att säkerställa detta ska organet bedriva samarbete med andra organ och besiktningsmännen samarbete med andra auktoriserade besiktningsmän inom branschen.

I *2 mom.* föreskrivs att ett kompetensbedömningsorgan, ett auktoriserat organ och en auktoriserad besiktningsman årligen i tillsynssyfte ska lämna elsäkerhetsmyndigheten en berättelse om sin verksamhet. Berättelsen ska innehålla åtminstone en allmän beskrivning av verksamheten, uppgift om antalet utförda besiktningar eller bedömda kompetenser, klagomål som in-

kommit från kunder, åtgärder för upprätthållande av kvaliteten och uppgift om anlitande av utomstående besiktnings- eller bedömningstjänster.

Enligt *3 mom.* ska ett kompetensbedömningsorgan, ett auktoriserat organ och en auktoriserad besiktningsman till elsäkerhetsmyndigheten anmäla alla ändringar som kan ha betydelse med tanke på uppfyllandet av förutsättningarna för godkännande.

80 §. *Tjänsteansvar och principerna för god förvaltning.* Enligt *1 mom.* anses de anställda hos kompetensbedömningsorgan och de anställda hos auktoriserade organ samt auktoriserade besiktningsmän handla under tjänsteansvar när de fullgör sådana offentliga förvaltningsuppgifter som avses i den föreslagna lagen.

I *2 mom.* föreslås en förteckning över andra viktiga författningar som auktoriserade organ, kompetensbedömningsorgan och auktoriserade besiktningsmän ska iaktta när de utför sådana offentliga förvaltningsuppgifter som avses i den föreslagna lagen. Det föreslås att när auktoriserade organ, kompetensbedömningsorgan och auktoriserade besiktningsmän fullgör sådana offentliga förvaltningsuppgifter som avses i den föreslagna lagen ska de iaktta lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999), förvaltningslagen (434/2003), lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet (13/2003) och språklagen (423/2003). Bestämmelserna om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen. Genom dessa laghänvisningar åläggs auktoriserade organ, auktoriserade besiktningsmän och kompetensbedömningsorgan att iaktta de så kallade allmänna förvaltningslagarna.

81 §. *Återkallelse av godkännandet som organ eller som en auktoriserad besiktningsman.* I *1 mom*. föreskrivs att om ett auktoriserat organ eller en auktoriserad besiktningsman eller ett kompetensbedömningsorgan eller en i 77 § 3 mom. avsedd underleverantör till ett organ handlar i strid med bestämmelser eller föreskrifter, eller inte uppfyller föreskrivna krav eller iakttar villkor eller begränsningar, ska elsäkerhetsmyndigheten sätta ut en tillräckligt lång frist för organet eller den auktoriserade besiktningsmannen för att rätta till saken.

Enligt *2 mom.* ska elsäkerhetsmyndigheten återkalla sitt godkännande, om organet eller den auktoriserade besiktningsmannen inte har avhjälpt bristerna, förseelserna eller försummelserna inom utsatt tid eller om organet eller besiktningsmannen inte längre uppfyller förutsättningarna för godkännande.

82 §. *Krav som gäller säkerheten vid elarbeten.* I *1 mom.* föreslås bestämmelser om de speciella krav som behöver uppfyllas vid sidan av den allmänna arbetarskyddslagen för att elarbetena ska kunna utföras på ett säkert sätt. I paragrafen föreskrivs om kraven på den allmänna nivån. I paragrafen ska ingå en informativ hänvisning till arbetarskyddslagen. Det föreskrivs vidare att vid elarbete, driftsarbete och arbete i närheten av en elanläggning, som kan medföra risk för elektrisk stöt eller ljusbåge, ska de väsentliga säkerhetskraven iakttas. Dessa handlar om att det utses en person som svarar för säkerheten vid arbetsobjektet, om anvisningar och instruktioner, arbetsredskap, arbetsmetoder, användning av varningssymboler samt förhindrande av att arbetstagare och utomstående kommer in på ett farligt område.

Enligt *2 mom.* ska lekmannaarbeten inte omfattas av de speciella kraven, med andra ord att kraven endast i tillämpliga delar ska tillämpas på dem för att tillräcklig säkerhet om säkerheten vid elarbeten ska kunna ernås.

I *3 mom.* ingår ett bemyndigande att utfärda närmare bestämmelser om de väsentliga säkerhetskrav som avses i 1 mom. genom förordning av statsrådet.

Kraven enligt denna paragraf och de väsentliga säkerhetskraven ska inte ändras jämfört med de gällande bestämmelserna, men vissa detaljer har preciserats, och dessutom betonas det att den allmänna arbetarskyddslagen också omfattar elarbeten.

83 §. *Uppfyllande av säkerhetskraven.* Till den nya lagstiftningsramens principer hör att det i lag föreskrivs om de väsentliga kraven och att de tekniska detaljerna fastställs genom standarder. Också de väsentliga säkerhetskrav som utfärdas genom förordning av statsrådet ska innehålla endast grundläggande principer.

Enligt *1 mom*. ska arbetet anses uppfylla de väsentliga säkerhetskrav som avses i 82 §, om det utförs med tillämpning av de standarder eller publikationer vilkas motsvarighet med säkerhetskraven har fastställts i enlighet med 84 §. Detaljerna i de väsentliga säkerhetskraven ska fastställas i standarderna inom branschen: den standard som för närvarande är i kraft i Finland är SFS 6002 Säkerhet vid elarbeten. Det enklaste sättet att visa överensstämmelse med kraven är att följa standarden, men man ska också vid behov kunna avvika från standarden.

Enligt *2 mom.* ska det att säkerhetskraven uppfylls, med avvikelse från 1 mom., kunna påvisas med iakttagande av vad som föreskrivs i 85 §.

Ett sådant regleringssätt motsvarar det förfaringssätt som i stor utsträckning används i EU:s produktdirektiv. Förfarandet liknar också det förfarande som gäller de krav för elanläggningars konstruktion som föreskrivits med stöd av denna lag. Förfarandet är förenligt med den gällande författningen.

84 §. *Tillämpliga standarder och publikationer.* Enligt *1 mom.* åläggs elsäkerhetsmyndigheten att offentliggöra en förteckning över de standarder som, om de följs, anses medföra att säkerheten vid elarbeten anses uppfylla de speciella krav som anges i den föreslagna lagen.

I det föreslagna *2 mom*. föreskrivs att om standarder inte har uppgjorts i fråga om vissa arbetsmetoder eller elanläggningar, kan sådana publikationer tillämpas som är jämförbara med standarder och vilkas motsvarighet med de väsentliga säkerhetskraven har bekräftats i enlighet med 1 mom.

Förfarandet ska vara detsamma som i fråga om kraven på elanläggningars konstruktion. I enlighet med den gällande författningen ska elsäkerhetsmyndigheten begära ett utlåtande av delegationen för elsäkerhet innan någon förteckning publiceras. Avsikten är att förfarandet med begäran av utlåtande nu slopas som onödigt, men förfarandet motsvarar till övriga delar 29 j § 1 och 3 mom. i handels- och industriministeriets beslut om arbeten inom elbranschen.

85 §. *Avvikelse från standarder.* I paragrafen föreslås bestämmelser om förfaranden för avvikelse från listade standarder. Enligt *1 mom.* ska iakttagandet av standarder inte göras obligatoriskt i den föreslagna lagen. Också någon annan teknisk lösning ska kunna godkännas, om den som gör avvikelsen kan visa att lösningen uppfyller kraven angående motsvarande säkerhetsnivå.

I *2 mom.* föreslås bestämmelser om förfaranden för avvikelse från listade standarder. Utgångspunkten för lösningar som avviker från standarderna är att avvikelserna planeras i förväg. En skriftlig utredning om avvikelsen ska utarbetas innan arbetet inleds och ledaren av elarbeten eller driftsledaren ska skriftligen bekräfta införandet av en avvikande arbetsmetod.

Enligt *3 mom.* ska närmare bestämmelser om förfarandet för avvikelse från standarderna utfärdas genom förordning av statsrådet.

Innehållet i paragrafen motsvarar 29 k § 1 mom. i handels- och industriministeriets beslut om arbeten inom elbranschen.

86 §. *Elsäkerhetsmyndighetens register och offentliga informationstjänst.* I paragrafen föreslås bestämmelser om ett register över verksamhetsutövare, auktoriserade besiktningsmän, auktoriserade organ och kompetensbedömningsorgan. Paragrafen ska innehålla bestämmelser om den registeransvarige, syftet med registret, inklusive utlämning av uppgifter, uppgifter som ska antecknas i registret och om tiden för bevaring av uppgifterna. Syftet är att få elsäkerhetsmyndighetens elektroniska informationstjänst att i detta hänseende överensstämma med kraven i gällande lagstiftning.

Enligt *1 mom.* ska registret föras av elsäkerhetsmyndigheten. Elsäkerhetsmyndigheten ska föra register med tanke på tillsynsuppgifterna och för att säkerställa att de som behöver elarbetstjänster kan försäkra sig om att verksamheten bedrivs korrekt.

Det föreslås att uppgifter som antecknats i registret kan bevaras så länge som de behövs med tanke på tillsynen. Detta är motiverat eftersom uppgifterna om verksamhetsutövare, auktoriserade besiktningsmän, auktoriserade organ och kompetensbedömningsorgan måste kunna kontrolleras i efterhand. Bevarandet av uppgifterna kan motiveras också med det påföljdssystem som anges i lagen. I registret antecknas exempelvis uppgift om varningar och förbud som med stöd av 95 § meddelats en verksamhetsutövare eller ledare av elarbeten. Om den som fått en varning trots varningen upprepade gånger brutit mot sina skyldigheter, kan hans eller hennes verksamhet förbjudas enligt 95 §. I efterhand kan också uppgifter om tidpunkten för verksamhetsförbud behöva inhämtas ur registret. I registret ska även lagras uppgifter om de tillsynsåtgärder enligt 81 § som riktats mot auktoriserade besiktningsmän, auktoriserade organ och kompetensbedömningsorgan. Uppgifterna ska avföras ur registret utan dröjsmål när de inte längre behövs med tanke på tillsynen över verksamheten.

I 2—4 mom. föreslås bestämmelser om vilka uppgifter om olika verksamhetsutövare som ska antecknas i registret. Elsäkerhetsmyndigheten ska med tanke på tillsynsuppgifterna föra ett register över anmälda uppgifter enligt 55 §. I registret antecknas uppgifter om de verksamhetsutövare som gjort en verksamhetsanmälan och de ledare av elarbeten som verksamhetsutövare har utsett.

Enligt *2 mom.* ska följande uppgifter om verksamhetsutövare antecknas i registret: en fysisk persons namn, personbeteckning, firma, eventuella bifirma, företags- och organisationsnummer, adress till det verksamhetsställe där verksamheten bedrivs och andra kontaktuppgifter (1 punkten), en juridisk persons namn, firma, eventuella bifirma, företags- och organisationsnummer och adress till det verksamhetsställe där verksamheten bedrivs och andra kontaktuppgifter (2 punkten), namnet på ledaren av elarbeten, dennes personbeteckning och andra kontaktuppgifter (3 punkten), registreringsbeteckning (4 punkten) samt påföljder som med stöd av 95 § påförts en verksamhetsutövare eller en ledare av hissarbeten (5 punkten).

Enligt *3 mom.* ska följande uppgifter om auktoriserade besiktningsmän antecknas i registret: en fysisk persons namn, personbeteckning, firma, eventuella bifirma, företags- och organisationsnummer, adress till det verksamhetsställe där verksamheten bedrivs och andra kontaktuppgifter (1 punkten), auktorisationens omfattning (2 punkten), registreringsbeteckning (3 punkten) och återkallelse av godkännandet som auktoriserad besiktningsman.

Enligt *4 mom.* ska i registret antecknas följande uppgifter om auktoriserade organ och kompetensbedömningsorgan: firma, eventuell bifirma, företags- och organisationsnummer och adress till det verksamhetsställe där verksamheten bedrivs och andra kontaktuppgifter (1 punkten), auktorisationens omfattning (2 punkten), registreringsbetecknig (3 punkten), återkallelse av

godkännandet som organ (4 punkten) och namnet på en underleverantör, dennes personbeteckning, firma, eventuella bifirma, företags- och organisationsnummer, behörighetsområde, adress till det verksamhetsställe där verksamheten bedrivs och andra kontaktuppgifter (5 punkten).

I det föreslagna *5 mom.* fastställs närmare de uppgifter som kan lämnas ut offentligt via ett elektroniskt datanät (*offentlig informationstjänst*). Uppgifter ur registret ska få utlämnas via det elektroniska datanätet i den mån att medborgare har möjlighet att försäkra sig om att de verksamhetsutövare som de anlitar för elarbeten, de auktoriserade besiktningsmännen, de auktoriserade organen och kompetensbedömningsorganen har tillstånd att bedriva verksamhet.

Elsäkerhetsmyndighetens register är ett personregister, eftersom i det lagras också personuppgifter om fysiska personer, såsom namn och personbeteckning. På utlämnande av uppgifter som finns i en myndighets personregister tillämpas bestämmelserna i 16 § 3 mom. i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999). I momentet föreskrivs att personuppgifter ur en myndighets personregister får, om inte något annat särskilt bestäms i lag, lämnas ut i form av en kopia eller en utskrift eller i elektronisk form om mottagaren enligt bestämmelserna om skydd för personuppgifter har rätt att registrera och använda sådana personuppgifter. Eftersom det inte finns möjlighet att få reda på vilka mottagarna av sådana uppgifter som lämnas ut via internet är eller säkerställa ändamålet för användningen av uppgifterna, är utlämnande av personuppgifter via internet möjligt endast om särskilda bestämmelser om det utfärdas i lag eller med den registrerades entydiga samtycke enligt 8 § 1 mom. 1 punkten i personuppgiftslagen (523/1999). Begränsningen behövs inte med tanke på integritetsskyddet, om personbeteckningar och hemadresser för dem som registrerats inte lämnas ut via det elektroniska datanätet.

Med hjälp av den elektroniska informationstjänsten kan var och en kontrollera uppgifter om en verksamhetsutövare som gjort anmälan, få reda på namnet på denne och adressen till verksamhetsstället, företags- och organisationsnumret, registreringsbeteckningen och namnet på ledaren av elarbeten samt kontrollera namnet på en auktoriserad besiktningsman, dennes firma, ett auktoriserat organs och ett kompetensbedömningsorgans firma, adressen till verksamhetsstället, företags- och organisationsnumret, registreringsbeteckningen och omfattningen av auktorisationen. Andra uppgifter som lagras enligt 2—4 mom. ska inte kunna fås via internet. I enligt med de krav som gäller dataskyddet får information i den offentliga informationstjänsten bara sökas med enkel sökning där sökvillkoret är den registrerade verksamhetsutövarens namn eller verksamhetsutövarens rätt att bedriva verksamhet eller namnet på ledaren av elarbeten eller kommunen.

I *5 mom.* föreslås bestämmelser om avförande av uppgifter från elsäkerhetsmyndighetens webbsidor. Elsäkerhetsmyndigheten ska avföra uppgifter om en verksamhetsutövare, en auktoriserad besiktningsman, ett auktoriserat organ eller ett kompetensbedömningsorgan ur offentlig informationstjänst, om den som registrerats upphört med sin verksamhet eller om verksamhetsutövaren inte har en ledare av elarbeten som uppfyller kraven enligt 58 och 66—69 § och verksamhetsutövaren inte inom den frist som elsäkerhetsmyndigheten uppsatt i sin uppmaning inte anmält en ny ledare av elarbeten. Uppgifterna om en auktoriserad besiktningsman, ett auktoriserat organ eller ett kompetensbedömningsorgan ska avföras ur elsäkerhetsmyndighetens elektroniska datanät omedelbart efter det att godkännandet har återkallats genom ett lagakraftvunnet beslut eller verksamheten har upphört.

5 kap. **Tillsyn**

87 §. *Styrning av tillsynen.* Den högsta styrningen av tillsynen över efterlevnaden av lagen ska enligt paragrafen höra till arbets- och näringsministeriets uppgifter.

88 §. *Tillsynsmyndighet.* Enligt paragrafen ska elsäkerhetsmyndigheten, dvs. Säkerhets- och kemikalieverket (Tukes), utöva tillsyn över efterlevnaden av den föreslagna lagen. Säkerhets- och kemikalieverket är också i dagens läge tillsynsmyndighet enligt elsäkerhetslagen.

I en horisontell lag om marknadskontrollen av vissa produkter finns bestämmelser om marknadskontrollmyndighet. Säkerhets- och kemikalieverket föreslås vara marknadskontrollmyndighet. Säkerhets- och kemikalieverkets behörighet som marknadskontrollmyndighet bestäms enligt vad som föreskrivs i NLF-förordningen och i den horisontella lagen om marknadskontrollen av vissa produkter. I lagen om marknadskontrollen av vissa produkter finns bestämmelser om Tullens uppgifter som myndighet med ansvar för yttre gränskontroller enligt artiklarna 27—29 i NLF-förordningen. Bestämmelser om kontrollen av produkter som förs in på gemenskapsmarknaden finns i artiklarna 27—29 i NLF-förordningen. Utgångspunkten i artiklarna 27—29 i NLF-förordningen är att kontrollen av produkter ska ske innan de släpps ut på marknaden.

Strålsäkerhetscentralen övervakar den elektriska utrustningens strålsäkerhet med stöd av 21 § i strålskyddslagen (529/1991).

89 §. *Elsäkerhetsmyndighetens rätt att få information.* I paragrafen föreslås bestämmelser om elsäkerhetsmyndighetens rätt att få sådana uppgifter som är nödvändiga för tillsynen. Rätten att få uppgifter har en viktig betydelse för elsäkerhetsmyndighetens verksamhet. En effektiv tillsyn förutsätter en i lag tryggad rätt att få sådana uppgifter som behövs för tillsynen.

Enligt *1 mom.* har elsäkerhetsmyndigheten rätt att av ekonomiska aktörer, verksamhetsutövare, ledare av elarbeten, innehavare av elanläggningar och driftsledare få de uppgifter som är nödvändiga för tillsynen. I paragrafen föreskrivs dessutom med tanke på klarhet och exakthet och i informationssyfte att elsäkerhetsmyndighetens rätt att få information gäller även sådana upplysningar som är nödvändiga för tillsynen och som är sekretessbelagda på grund av att de gäller enskild affärsverksamhet eller yrkesutövning eller en enskild persons ekonomiska ställning eller hälsotillstånd eller är annars sekretessbelagda med stöd av lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet, när de innehas av en myndighet. I 24 § 1 mom. i den nämnda lagen finns bestämmelser om grunderna för handlingssekretess vilka är förpliktande för elsäkerhetsmyndigheten. Förteckningen användes endast med tanke på tillämpningen av paragrafen som riktgivande förteckning för att beskriva vilken sorts information som elsäkerhetsmyndigheten kan få. Det är ofta fråga om affärs- och yrkeshemligheter eller t.ex. om uppgifter om olyckor. Särskilt i samband med marknadskontrollen och övervakningen av elarbetena kan det också uppstå behov av att med tanke på tillsynen få sådana uppgifter som normalt inte omfattas av skyldigheten att lämna uppgifter.

I *2 mom.* föreslås bestämmelser om elsäkerhetsmyndigheten rätt att, oberoende av sekretessbestämmelserna, också av auktoriserade organ, auktoriserade besiktningsmän och av kompetensbedömningsorgan få de uppgifter som behövs för tillsynen. Bestämmelsen behövs eftersom de ovan nämnda parterna i egenskap av privata aktörer i Finland sköter en offentlig förvaltningsuppgift och de förpliktas av offentlighetslagstiftningen.

I 31 § 1 mom. i den gällande elsäkerhetslagen finns bestämmelser om elsäkerhetsmyndighetens rätt att få uppgifter.

I den horisontella lagen om marknadskontrollen av vissa produkter finns bestämmelser om marknadskontrollmyndighetens och Tullens rätt att av ekonomiska aktörer få sådana uppgifter som är nödvändiga för tillsynen.

90 §. *Rätt att få information av myndigheter samt att lämna ut sekretessbelagd information.* I paragrafen föreslås bestämmelser om elsäkerhetsmyndighetens rätt att få information av andra myndigheter och rätt att lämna ut information till andra myndigheter. Att få information är av väsentlig betydelse för elsäkerhetsmyndighetens verksamhet, och tillsynen och utredningen av orsakerna till elolyckor förutsätter en i lag tryggad rätt att få sådan information som är nödvändig.

Enligt *1 mom.* ska elsäkerhetsmyndigheten, oberoende av den sekretessplikt som föreskrivs i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet, ha rätt att av andra myndigheter få sådana uppgifter som är nödvändiga för tillsynen enligt den föreslagna lagen och för utredning av orsaker till elolyckor. Myndigheternas ömsesidiga informationstillförsel ska tryggas också i fråga om sekretessbelagda uppgifter. I lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet finns inte några bestämmelser om att sekretessbelagda uppgifter skulle kunna lämnas ut till någon annan myndighet för utförande av en viss uppgift. Bestämmelser om detta ska utfärdas skilt i speciallagstiftningen. Elsäkerhetsmyndighetens och andra myndigheters ömsesidiga informationstillförsel ska tryggas också i fråga om sekretessbelagda uppgifter.

Enligt *2 mom.* ska sekretessbestämmelserna inte hindra utlämnandet av sådan information till åklagaren och polisen och till andra förundersökningsmyndigheter som dessa behöver för förebyggande eller utredning av brott, till räddningsmyndigheterna, arbetarskydds-, miljöskydds- och konsumentskyddsmyndigheterna, om utlämnandet av informationen är nödvändigt för att myndigheten ska kunna utföra sina uppgifter eller till behöriga myndigheter i ett annat land och till internationella organ, för fullgörande av förpliktelser som grundar sig på Europeiska unionens rättsakter eller internationella överenskommelser som är bindande för Finland.

91 §. *Rätt att företa inspektioner.* I *1 mom.* säkerställs elsäkerhetsmyndighetens rätt att utföra inspektioner och få tillträde till sådana ställen till vilka tillträde är nödvändigt med tanke på tillsynen över efterlevnaden av den föreslagna lagen. För att myndigheten ska kunna försäkra sig om att de skyldigheter som föreskrivs i lag fullgörs föreslås den få tillträde till de ställen där elektrisk utrustning eller elanläggningar tillverkas, byggs, repareras, underhålls eller upplagras samt där elektrisk utrustning eller en elanläggning drivs. Vid inspektionerna följs bestämmelserna i 39 § i förvaltningslagen. Bestämmelserna motsvarar 32 § i elsäkerhetslagen.

I *2 mom.* finns bestämmelser om utsträckande av tillsynsåtgärderna till utrymmen som används till boende av permanent natur. Enligt 10 § 3 mom. i grundlagen kan genom lag bestämmas om åtgärder som ingriper i hemfriden och som är nödvändiga för att de grundläggande fri- och rättigheterna ska kunna tryggas eller för att brott ska kunna utredas. Enligt momentet ska tillsynsåtgärder få utsträckas till utrymmen som används för boende av permanent natur endast i en situation där inspektion av utrymmena är nödvändig för att utreda ett problem som misstänks bero på elektrisk utrustnings eller en elanläggnings bristande elektromagnetiska kompatibilitet. Någon inspektion ska inte kunna utföras, om det är möjligt att utreda störningen på något annat sätt. Utredningen av en störning kräver dock ofta att mätningar görs i de utrymmen där den störande utrustningen finns och där störningskällan misstänks finnas. Inspektionen ska vara nödvändig för att utreda de omständigheter som inspektionen gäller. En ytterligare förutsättning är att det finns skäl att misstänka att det är fråga om en överträdelse av bestämmelserna om elsäkerhet i 117 § 1 mom. 1—3, 8, 18, 21 eller 22 punkten. Den straffbestämmelse som det hänvisas till är förenad med hot om böter. Med tanke på principen om regleringens proportionalitet har grundlagsutskottet utgått från att man inte bör ingripa i skyddet för hemfriden för att utreda föga klandervärda förseelser som allra högst bestraffas med böter (GrUU 32/2010 rd). Den föreslagna bestämmelsen ska dock inte utfärdas för utredande av brott, utan för att trygga de grundläggande fri- och rättigheterna. Misstanken om elsäkerhetsförseelse är en av förutsättningarna för att en sådan inspektion som avses i momentet ska få

företas. Syftet med detta är att för sin del begränsa myndighetens rätt att utsträcka inspektionerna till utrymmen som används för boende av permanent natur. Bestämmelsen uppfyller de krav på exakthet och noggrann avgränsning som gäller vid begränsningen av de grundläggande fri- och rättigheterna, och inspektionerna står således i rätt proportion till de grundläggande fri- och rättigheterna som skyddas genom dem.

Bestämmelsen ska utfärdas i syfte att trygga de grundläggande fri- och rättigheterna. Elektrisk utrustning eller en elanläggning som strider mot bestämmelserna kan medföra elektromagnetiska störningar särskilt för sådan utrustning som används för elektronisk kommunikation. Elektromagnetiska störningar kan försvåra eller helt förhindra exempelvis följandet av rundradiosändningar eller radioamatörers kommunikation. Också internetförbindelser och telefontrafik kan störas och i värsta fall helt förhindras. Detta kunde innebära att det inte enbart blir svårt för enskilda människor att kommunicera med varandra utan också att företagens verksamhetsbetingelser försämras. Målet för regleringen är att trygga störningsfri kommunikation för dem som använder kommunikationstjänster av olika slag och således trygga yttrandefriheten enligt 12 § i grundlagen.

Ett ytterligare mål för regleringen är att trygga rätten till liv och trygghet enligt 7 § i grundlagen. Elektromagnetiska störningar kan orsaka fel i sådan utrustning vars syfte är att trygga användarens säkerhet, t.ex. sömnapnéapparater eller säkerhetsarmband. Nuförtiden är trenden inom åldrings- och sjukvården att allt fler människor vårdas i hemmet. Det är exempelvis möjligt att redan ge dialysbehandling självständigt eller med hjälp hemma. Felfunktioner i behandlingsutrustningen som beror på elektromagnetisk störning kan då medföra en mycket stor risk för patienten. Elektromagnetiska störningar kan störa eller hindra också användningen av myndigheternas VIRVE-nätverk och således medföra problem i bl.a. räddningsmyndigheternas, polisens, social- och hälsovårdssektorns, försvarsmaktens, gränsbevakningsväsendets, Tullens, Finavias och Nödcentralsverkets kommunikation.

Bestämmelser om befogenhet att utföra inspektioner ska utfärdas i den föreslagna lagen, och de är betingade av samhälleliga behov eftersom de har samband med yttrandefrihet och tryggandet av liv och säkerhet. Bemyndigandet att utföra inspektioner är nödvändigt enligt 10 § 3 mom. i grundlagen.

Bestämmelserna är likriktade med bestämmelserna i informationssamhällsbalken, men i den föreslagna lagen misstänks störningen i enlighet med lagens tillämpningsområde vara orsakad av elektrisk utrustning eller en elanläggning, medan en eventuell inspektion enligt informationssamhällsbalken inriktar sig på radioutrustning.

92 §. *Besiktning av elanläggningar som inte överensstämmer med kraven.* I *1 mom*. ges elsäkerhetsmyndigheten rätt att låta utföra besiktning av en elanläggning eller bestämma att elanläggningens innehavare ska låta besikta elanläggningen, om det finns grundad anledning att misstänka att en elanläggning inte överensstämmer med kraven på så sätt att den medför fara eller oskäliga problem som har att göra med elektromagnetisk kompatibilitet.

I *2 mom*. föreslås bestämmelser om kostnaderna för en besiktning enligt 1 mom. Om en elanläggning vid en undersökning visar sig orsaka fara eller störning, får elsäkerhetsmyndigheten ålägga innehavaren av elanläggningen att ersätta kostnaderna för besiktningen eller undersökningen. Om faran eller störningen har orsakats av åtgärder som vidtagits av den som har byggt elanläggningen, ska elsäkerhetsmyndigheten kunna ålägga byggaren att ersätta kostnaderna för besiktningen eller undersökningen. Bestämmelserna motsvarar 33 a § i den gällande elsäkerhetslagen.

93 §. *Anlitande av utomstående experter.* I paragrafen föreslås bestämmelser om elsäkerhetsmyndighetens rätt att anlita utomstående experter vid undersökningen av överensstämmelse med kraven och vid provning eller bedömning. I *1 mom.* föreslås att utomstående experter får assistera elsäkerhetsmyndigheten vid besiktningar samt undersöka och testa elektrisk utrustning och elanläggningar. Således utövar den utomstående experten inte självständigt sådan offentlig makt som anges i 124 § i grundlagen, utan expertens roll är biträdande och kompletterande.

Enligt *2 mom.* ska en utomstående expert ha sådan sakkunskap och kompetens som uppgifterna kräver.

I *3 mom.* föreslås att på en utomstående expert tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar när denne utför uppgifter som avses i paragrafen. Bestämmelserna om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen.

Enligt *4 mom.* kan en utomstående expert inte ges i 91 § 2 mom. avsedd rätt till tillträde till utrymmen som används för boende av permanent natur.

94 §. *Elsäkerhetsmyndighetens åtgärder i fråga om elektrisk utrustning och elanläggningar som inte överensstämmer med kraven samt underhållet och driften av dem.* I *1 mom.* föreskrivs om elsäkerhetsmyndighetens åtgärder om det upptäcks att elektrisk utrustning eller en elanläggning eller dess underhåll eller drift inte överensstämmer med den föreslagna lagen. Elsäkerhetsmyndigheten ska kunna ålägga innehavaren av elektrisk utrustning eller en elanläggning att korrigera bristerna inom utsatt tid eller förbjuda drivandet av utrustningen eller anläggningen och vid behov kunna kräva att den elektriska utrustningen eller elanläggningen kopplas bort från elnätet. Elsäkerhetsmyndigheten får dock inte förbjuda drivandet av en distributionsnätsinnehavares elanläggning, om förbudet skulle medföra oskäliga nackdelar för elanvändarna. Momentet motsvarar 29 § i elsäkerhetslagen.

I *2 mom.* föreskrivs att om det ur teknisk synpunkt är ändamålsenligt att koppla bort en elanläggning från nätet i elaggregatet hos det nätbolag som matar el in i anläggningen, ska nätbolaget vidta bortkopplingsåtgärden på elsäkerhetsmyndighetens begäran. Det föreslagna momentet är nytt.

95 §. *Tvångsmedel.* I *1 mom.* föreslås bestämmelser om elsäkerhetsmyndighetens åtgärder i det fall att det vid tillsynen konstateras att en verksamhetsutövare, ledare av elarbeten eller driftsledare inte iakttar den föreslagna lagen eller bestämmelser och föreskrifter som utfärdats med stöd av den. Elsäkerhetsmyndigheten ska först uppmana verksamhetsutövaren att avhjälpa bristen inom utsatt tid. Elsäkerhetsmyndigheten ska kunna rikta åtgärder mot en ledare av elarbeten eller en driftsledare, om ledaren av elarbeten eller driftsledaren konstateras sköta sina uppgifter bristfälligt eller felaktigt. Elsäkerhetsmyndigheten ska kunna ge en varning till en ledare av elarbeten eller en driftsledare, om denne vid utförandet av sina uppgifter inte iakttar den föreslagna lagen eller de bestämmelser och föreskrifter som utfärdats med stöd av den. Om bristerna eller försummelserna är allvarliga eller väsentliga, eller om en given uppmaning eller varning inte har resulterat i att bristerna eller försummelserna avhjälpts, kan elsäkerhetsmyndigheten för viss tid eller tills vidare helt eller delvis förbjuda verksamhetsutövaren eller ledaren av elarbeten eller driftsledaren att utöva verksamhet.

Enligt *2 mom*. ska elsäkerhetsmyndigheten omedelbart underrätta verksamhetsutövaren om en varning eller ett verksamhetsförbud som denne gett ledaren av elarbeten. Elsäkerhetsmyndigheten ska dessutom omedelbart underrätta elanläggningens innehavare om en varning eller ett verksamhetsförbud som myndigheten har gett driftsledaren.

I *3 mom.* föreskrivs att om de fall som avses i 1 mom. inbegriper allvarliga brister, kan elsäkerhetsmyndigheten bestämma att verksamhetsutövarens alla större elanläggningar inom viss tid ska genomgå en certifieringsbesiktning.

Bestämmelser om tillsynsmetoder finns i 26 § i den gällande elsäkerhetslagen samt i 8 § i handels- och industriministeriets beslut om arbeten inom elbranschen. Med avvikelse från den gällande elsäkerhetslagen ska de föreslagna åtgärderna endast gälla tillsynen under drifttiden. Bestämmelser om detta behöver utfärdas i den föreslagna lagen, eftersom lagen om marknadskontrollen av vissa produkter inte omfattar tillsynen under drifttiden.

96 §. *Vite och hot om tvångsutförande.* I paragrafen finns bestämmelser om vite och om hot om tvångsutförande. Brister i elsäkerheten kan orsaka omedelbar risk för liv, hälsa eller egendom, varför det är viktigt att bristerna snabbt avhjälps. Av denna anledning är det motiverat att det är möjligt att förena de förbud och förelägganden som utfärdats av elsäkerhetsmyndigheten med vite eller hot om tvångsutförande. Bestämmelser om tillämpning av nämnda administrativa tvångsmedel finns i viteslagen (1113/1990). Kostnaderna för en åtgärd som vidtagits genom tvångsutförande betalas i förskott av statens medel, men de kan indrivas hos den försumlige utan dom eller beslut. Det ska alltid fattas ett separat beslut om tvångsutförande, men något beslut behöver inte fattas om indrivning av de kostnader som föranleds av tvångsutförandet.

97 §. *En auktoriserad besiktningsmans eller ett auktoriserat organs åtgärder i fråga om verksamhet som inte överensstämmer med kraven.* I *1 mom*. föreskrivs att om en auktoriserad besiktningsman eller ett auktoriserat organ i samband med besiktning upptäcker att driften av elektrisk utrustning eller en elanläggning förorsakar omedelbara risker, ska denne anmäla detta skriftligen till innehavaren av utrustningen eller anläggningen samt uppmana innehavaren att sluta driva utrustningen eller anläggningen och att koppla bort den från elnätet. Den som har utfört besiktningen ska utan dröjsmål sända en kopia av anmälan till elsäkerhetsmyndigheten, som ska vidta nödvändiga åtgärder.

Enligt *2 mom.* ska den auktoriserade besiktningsmannen eller det auktoriserade organet bestämma att en ny besiktning ska utföras, om allvarliga brister upptäcks vid certifieringsbesiktningen eller den periodiska besiktningen. En ny besiktning ska utföras inom tre månader. Endast av väl motiverade skäl ska besiktningen kunna beställas hos någon annan än den som utfört den ursprungliga besiktningen.

Enligt *3 mom.* ska ett auktoriserat organ och en auktoriserad besiktningsman årligen i sin verksamhetsberättelse meddela elsäkerhetsmyndigheten vem som har byggt de certifieringsbesiktade objekt som blivit föremål för en ny besiktning samt lämna ett sammandrag av de elanläggningar som genomgått en ny besiktning. Förfarandet med en ny besiktning vid allvarliga brister tillämpas också inom vissa andra sektorer av teknisk kontroll.

I *4 mom.* föreskrivs att om det vid besiktning upptäcks att elektrisk utrustning eller en elanläggning har fel eller brister som minskar säkerheten vid drift, ska den auktoriserade besiktningsmannen eller det auktoriserade organet underrätta den elektriska utrustningens eller elanläggningens innehavare om detta.

98 §. *Handräckning av polisen.* I paragrafen föreslås bestämmelser om polisens befogenheter att ge handräckning. I paragrafen åläggs polisen att ge elsäkerhetsmyndigheten handräckning för tillsynen över efterlevnaden och verkställigheten av denna lag. Bestämmelser om handräckning av polisen finns i polislagen (872/2011). I 9 kap. 1 § i polislagen föreskrivs att polisen på begäran ska ge andra myndigheter handräckning, om så föreskrivs särskilt. Polisen ska ge andra myndigheter handräckning också för fullgörande av en lagstadgad tillsynsskyl-

dighet, om den myndighet som begär handräckning hindras i sin tjänsteutövning. Elsäkerhetsmyndigheten skulle kunna få handräckning av polisen bl.a. vid bortkopplingen från nätet av sådana elanläggningar som inte överensstämmer med kraven eller utgör en risk.

6 kap. **Skada och olägenhet**

99 §. *Ansvar oberoende av vållande.* I paragrafen föreskrivs att innehavaren av elektrisk utrustning eller en elanläggning som orsakat en elskada är, med de undantag som anges i den föreslagna lagen, skyldig att ersätta elskadan oberoende av vållande, dvs. enligt s.k. strikt ansvar. I en situation med strikt ansvar är det att man förorsakar risk i regel det huvudsakliga skäl som resulterar i skadeståndsskyldighet. Enligt 4 § 28 punkten i den föreslagna lagen avses med elskada en skada som elektrisk utrustning eller elanläggning förorsakat genom förmedling av elström eller magnetfält.

De skador som elektrisk utrustning eller en elanläggning som kan betraktas som produkter samt elektricitet förorsakar en person eller sådan egendom som är avsedd för och används för enskilt bruk kan också ersättas enligt produktansvarslagen (694/1990). Enligt produktansvarslagen ansvarar tillverkare eller importörer eller de som marknadsför produkten som sin egen produkt huvudsakligen för sådan skada som elektrisk utrustning, elanläggningar eller elektricitet orsakat. Ersättningsskyldighet föreligger inte, om den av vilken ersättning krävs gör sannolikt att den säkerhetsbrist som har orsakat skadan inte fanns när han satte produkten i omlopp.

I 1 § 3 mom. i produktansvarslagen föreskrivs att ”Stadgandena om produkter gäller även elektricitet”. Kretsen av de skador som ska ersättas enligt bestämmelserna i den gällande elsäkerhetslagen och i den föreslagna elsäkerhetslagen är mer omfattande än kretsen av skador som ska ersättas enligt produktansvarslagen. Enligt de föreslagna paragraferna ska samtliga person- och sakskador ersättas, och i vissa fall, som nämns i skadeståndslagen, ersätts ekonomisk skada som inte har något samband med sak- eller personskada. Enligt produktansvarslagen ersätts skada som en produkt har orsakat på person eller på sådan egendom som är avsedd för enskild användning eller konsumtion och som den skadelidande huvudsakligen har använt på ett sådant sätt endast till den delen att ett visst eurobelopp överskrids.

Av ovan nämnda skäl föreslås det att det skadeståndssystem som föreskrivs i den gällande elsäkerhetslagen ska bibehållas i den föreslagna elsäkerhetslagen utöver det ersättningssystem som anges i produktansvarslagen.

Bestämmelsen motsvarar 38 § i den gällande elsäkerhetslagen. Ett system som baserar sig på strikt ansvar slopas i allmänhet inte i fråga om sådan verksamhet på vilken det redan börjat tillämpas.

100 §. *Begränsning av skadeståndsansvaret.* Det föreslås att det strikta ansvaret enligt den föreslagna lagen inte ska omfatta sådana elskador som redan i den gällande elsäkerhetslagen har lämnats utanför det. I paragrafen föreskrivs att skadeståndsansvaret bestäms enligt skadeståndslagen om elskada har orsakats på annan elektrisk utrustning eller elanläggning vars märkspänning uppgår till högst 400 volt, eller om elskadan har orsakats av sådan elektrisk utrustning eller elanläggning som hör till en fastighets inre elförsörjning eller av elektrisk utrustning eller elanläggning som har anslutits till denna, och vars märkspänning uppgår till högst 400 volt. Elskador som orsakas på annan elektrisk utrustning eller andra elanläggningar är av sådan natur att undvikandet av dem förutsätter i regel aktiva skyddsåtgärder från innehavarna av båda utrustningar och anläggningar. Därför föreslås att sådant strikt ansvar som anges i 99 § inte ska tillämpas på bestämmandet av skadeståndsansvar. En innehavare av elinstallationer för lågspänning och eldrivna apparater inom en fastighet, t.ex. innehavaren eller ägaren av en bostadsfastighet, har inte möjligheter eller kompetens att kontinuerligt övervaka

anläggningarna i fråga. I detta fall skulle ett strikt ansvar som ålagts på innehavaren vara oskäligt.

Ersättning för sådana skador som avses i paragrafen kan sökas med stöd av andra lagar, såsom skadeståndslagen eller produktansvarslagen eller på basis av avtal. Bestämmelsen motsvarar 39 § i den gällande elsäkerhetslagen.

101 §. *Jämkning vid elskada.* I *1 mom.* föreslås bli intagen en princip enligt 6 kap. 1 § i skadeståndslagen som handlar om jämkning av skadeståndet när den skadelidande medverkat till skadan eller någon annan omständighet som inte hörde till den skadebringande handlingen även varit orsak till skadan.

I *2 mom.* finns en specialbestämmelse om den skadelidandes medverkan till personskada. Enligt bestämmelsen får ersättningen för personskada nedsättas endast om den skadelidande själv medverkat till skadan på annat sätt än genom lindrigt vållande. Bestämmelsen motsvarar 40 § i den gällande elsäkerhetslagen.

102 §. *Tillämpning av skadeståndslagen.* Den skada som ska ersättas bestäms i enlighet med 5 kap. i skadeståndslagen. Skadeståndet utgör således i allmänhet en gottgörelse för person- och sakskada. I vissa fall ska också sådan ekonomisk skada som inte har samband med person- eller sakskada ersättas. Bestämmelserna i skadeståndslagen ska också tillämpas på fördelningen av skadeståndsansvar samt på ett dödsbos rätt att yrka på skadestånd för immateriell skada. Bestämmelsen motsvarar 41 § i den gällande elsäkerhetslagen.

103 §. *Utrustnings- eller anläggningsägarens ansvar.* Om elektrisk utrustning eller en elanläggning har överlåtits i någon annans besittning, svarar ägaren enligt principen om strikt ansvar för elskada till utrustningens eller anläggningens värde. Också i ett sådant fall ska innehavaren av den elektriska utrustningen eller elanläggningen enligt huvudregeln ersätta ägaren för den gottgörelse som denne erlagt till den skadelidande. Ägaren till den elektriska utrustningen eller elanläggningen och den till vilken ägaren överlåtit utrustningen eller anläggningen ska ha solidariskt ansvar utan vållande upp till värdet av den elektriska utrustningen eller elanläggningen. Bestämmelsen motsvarar 42 § i den gällande elsäkerhetslagen.

104 §. *Preskriptionstiden för skadestånd.* I paragrafen föreskrivs att preskriptionstiden för skadeståndet ska beräknas från och med den tidpunkt då den händelse som orsakade skadan inträffade. Preskriptionstiden föreslås vara två år. Den föreslagna preskriptionstiden på två år ska bli tillämpad endast på det strikta ansvaret enligt elsäkerhetslagen. Bestämmelsen motsvarar 43 § i den gällande elsäkerhetslagen.

105 §. *Skadestånd med stöd av annan lag.* I paragrafen har det av tydlighetsskäl nämnts att den skadelidande kan söka ersättning för elskada också på andra grunder. På basis av ett avtal kan i regel skadestånd yrkas också för andra skador än sådana för vilka skadestånd kan yrkas på basis av den föreslagna elsäkerhetslagen. I ett sådant fall kan ett yrkande på skadestånd som baserar sig på avtal leda till ett slutresultat som är bättre ur den skadelidandes synvinkel.

I 1 § 3 mom. i produktansvarslagen föreskrivs att ”Stadgandena om produkter gäller även elektricitet”.

Lagen om ersättning för miljöskador (737/1994) är sekundär och den tillämpas således inte på ersättande av sådan skada som avses i elsäkerhetslagen fastän skadan skulle omfattas av begreppet miljöskada. Om däremot exempelvis ett kraftverks eller en kraftcentrals verksamhet orsakar en skada som kan betraktas som miljöskada, och som inte kan betraktas som sådan el-

skada som avses i elsäkerhetslagen, tillämpas lagen om ersättning för miljöskador på ersättningen för skadan. Bestämmelsen motsvarar 44 § i den gällande elsäkerhetslagen.

106 §. *Ogiltiga avtalsvillkor.* I *1 mom.* föreskrivs att i syfte att trygga ställningen för sådana elanvändare som med lågspänning anslutits till ett distributionsbolags nät föreslås avtalsfriheten bli begränsad, så att distributionsnätsbolagens ersättningsskyldighet som baserar sig på strikt ansvar inte kan begränsas genom anslutningsavtal. Däremot skulle det ersättningsansvar för skador som orsakats avtalspartnern och som baserar sig på elsäkerhetslagen kunna elimineras t.ex. genom avtal mellan näringsidkare inom elbranschen.

I *2 mom.* föreslås avtalsfriheten bli begränsad också i fråga om personskador och skador på egendom som är avsedd för enskilt bruk och som används för sådant. Med avvikelse från bestämmelserna i elsäkerhetslagen ska man kunna avtala om skador på egendom som används för näringsverksamhet. Bestämmelsen motsvarar 45 § i den gällande elsäkerhetslagen.

107 §. *Regressrätt gentemot den som förorsakat skadan.* Den som innehar elektrisk utrustning eller en elanläggning föreslås ha rätt att av den som orsakat skadan kräva det belopp som han eller hon betalat till den skadelidande. Ersättningsansvaret för den som orsakat skadan bestäms enligt grunderna för dennes ersättningsansvar. Således bestäms exempelvis ersättningsansvaret för en som orsakat skada och har ställningen av en arbetstagare enligt skadeståndslagen och arbetsavtalslagen (55/2001). Bestämmelsen motsvarar 46 § i den gällande elsäkerhetslagen.

108 §. *Störning eller fara som orsakas av en elanläggning.* Elanläggningar är ofta tekniskt komplicerade anläggningar. Driften av dem kan ibland få oanade konsekvenser. Med tanke på sådana fall där en elanläggning som helt överensstämmer med bestämmelserna och med god teknisk praxis orsakar störning eller fara för annan elanläggning som stämmer överens med bestämmelserna och god teknisk praxis, driften av en sådan eller en utomstående genom förmedling av en sådan, behövs det en bestämmelse om ett förfarande enligt vilket störningen eller faran elimineras. Samma princip gäller också för elektrisk utrustning.

I *1 mom.* föreskrivs att vid störnings- eller farosituationer ska enligt huvudregeln ägaren till den senare byggda anläggningen i sin anläggning vidta de åtgärder som behövs för att undanröja störningen eller faran. Om en störning eller fara dock kan avlägsnas med avsevärt mindre kostnader genom att den tidigare byggda anläggningens tekniska konstruktion ändras eller kompletteras, och detta kan göras utan oskäligt men för anläggningens funktion, ska den tidigare byggda anläggningens ägare enligt *2 mom.* göra de nödvändiga ändringarna eller kompletteringarna i sin anläggning. Bestämmelser om ersättandet av kostnaderna i det senare fallet finns i 109 §.

Paragrafen omfattar också sådana situationer där en elanläggning orsakar fara eller störning för kommunikationsnät eller radioutrustning. Bestämmelsen motsvarar 47 § i den gällande elsäkerhetslagen.

109 §. *Anläggningsägarens ersättningsskyldighet.* Ägaren till den senare byggda anläggningen ska ersätta kostnaderna för ändringsåtgärder då det är fråga om sådana fall som avses i 107 § 2 mom. När ersättningens storlek bestäms ska den nytta eller olägenhet beaktas som åtgärden eventuellt medför för ägaren till den tidigare byggda anläggningen på grund av att anläggningens prestationsförmåga eller driftskostnader ändras. Bestämmelsen motsvarar 48 § i den gällande elsäkerhetslagen.

110 §. *Tidpunkten för byggande av en elanläggning.* För att skapa klarhet i hur skyldigheten att göra ändringar enligt 108 § och skadeståndsskyldigheten enligt 109 i elsäkerhetslagen hän-

förs föreslås i paragrafen en definition av vad som avses med den senare byggda anläggningen. Bestämmelsen motsvarar 49 § i den gällande elsäkerhetslagen.

111 §. *Tvistlösning vid undanröjande av störning eller fara.* I de fall där ägarna till elanläggningarna inte uppnår enighet om de åtgärder som behövs för att undanröja en i 108—110 § avsedd störning eller fara, avgörs frågan av elsäkerhetsmyndigheten. Förfarandet är detsamma som det förfarande som föreskrivs i 51 § i ellagen med undantag för fördelningen av kostnaderna. Bestämmelsen motsvarar 50 § i den gällande elsäkerhetslagen.

112 §. *Fara eller störning som orsakas av elektrisk utrustning.* Viss typ av elektrisk utrustning kan orsaka störning eller fara för annan elektrisk utrustning eller en annan elanläggning. I sådana fall tillämpas bestämmelserna i 108—111 §. I fråga om enskild elektrisk utrustning kan störningsbenägenheten och en farosituation i allmänhet anses ha börjat vid den tidpunkt då den elektriska utrustningen har installerats på sitt driftsställe eller har tagits i bruk. Bestämmelsen motsvarar 51 § i den gällande elsäkerhetslagen.

113 §. *Flyttning eller ändring av byggd elanläggning.* Elanläggningar kräver i allmänhet ett visst skyddsområde. Av markanvändningsskäl eller andra skäl kan det vara ändamålsenligt att flytta eller ändra en redan byggd elanläggning, när en väg, farled, flyplats, ledning, byggnad eller konstruktion byggs i närheten av den. I sådana situationer är elanläggningens innehavare skyldig att flytta på eller ändra anläggningen om detta är möjligt. Kostnaderna ska betalas av ägaren till den konstruktion eller byggnad för vars skull ändringsarbetet görs. Bestämmelserna i paragrafen ska inte hindra parterna från att avtala om något annat förfarande för ersättning t.ex. i samband med att elanläggningen byggs. Ett typiskt fall där paragrafen äger tillämpning är en situation där man vill bygga exempelvis en byggnad eller en väg under en luftburen ledning. Pargrafen äger tillämpning också i en sådan situation där man placerar jordhögar under en luftburen ledning så att kraven angående ledningens avstånd från marken inte längre uppfylls, eller när virke lagras under ledningen så att en lyftkran behövs för hanteringen av det. Bestämmelsen motsvarar 52 § i den gällande elsäkerhetslagen.

114 §. *Anmälan om och undersökning av olyckor.* Undersökningen av olyckor utgör en viktig del av elsäkerhetsmyndighetens arbete. För att möjliggöra undersökningen föreslås i *1 mom*. att polisen, räddnings- och arbetarskyddsmyndigheterna och distributionsområdets distributionsnätsinnehavare åläggs att till elsäkerhetsmyndigheten anmäla allvarliga olyckstillbud och allvarliga person-, sak- eller miljöskador där elektrisk utrustning eller en elanläggning varit inblandad.

Enligt *2 mom*. ska en personskada betraktas som allvarlig, om den har dödlig utgång eller förorsakar allvarlig skada på en persons hälsa. Som allvarlig sak- eller miljöskada ska betraktas sak- eller miljöskada som inte är ringa. Ett olyckstillbud ska anses vara allvarligt om det har förorsakat en uppenbar risk för person-, sak- eller miljöskada.

Enligt *3 mom*. ska elsäkerhetsmyndigheten undersöka en olycka enligt 2 mom. som förorsakat allvarliga skador, om elsäkerhetsmyndigheten bedömer det vara behövligt för att utreda orsaken till olyckan eller föra att förebygga olyckor. Elsäkerhetsmyndigheten ska ha rätt att undersöka även andra olyckor och allvarliga olyckstillbud som förorsakats av el, om detta behövs för att utreda orsaken till olyckan eller för att förebygga olyckor. Säkerhets- och kemikalieverket för statistik över inträffade olyckor och publicerar sammanfattningar av dem.

I *4 mom.* konstateras informativt att bestämmelser om skyldighet att anmäla en olycka eller ett olyckstillbud till Olycksutredningscentralen finns i 16 § i lagen om säkerhetsutredning av olyckor och vissa andra händelser (525/2011).

7 kap. **Särskilda bestämmelser**

115 §. *Anmälda organs intyg över överensstämmelse.* I 5 § 5 mom. föreskrivs att bestämmelser om de krav som ställs på anmälda organ, om tillsynen över anmälda organ och om sökande av ändring finns i lagen om anmälda organ för vissa produktgrupper. Den allmänna lagen om anmälda organ innehåller bestämmelser genom vilka ett organ ska få ”status som anmält organ”, och i den allmänna lagen föreskrivs dessutom om förutsättningarna om förvärv av status och bevarande av statusen. I 7 kap. i den föreslagna elsäkerhetslagen ska finnas bestämmelser om omständigheter under verksamhetstiden för anmälda organ enligt EMC-direktivet.

I *1 mom.* föreslås bestämmelser om anmälda organs skyldighet att ge tillverkaren ett EU-typintyg eller intyg över överensstämmelse, om elektrisk utrustning eller en elanläggning uppfyller kraven i lag.

Enligt *2 mom.* ska det anmälda organet också bevara kopior på intyg som avses i 1 mom. och tillägg till dem samt den tekniska dokumentationen, inklusive dokumentationen från den elektriska utrustningens eller elanläggningens tillverkare, så länge som intyget i fråga är giltigt.

I *3 mom.* föreslås ett bemyndigande att genom förordning av statsrådet utfärda närmare bestämmelser om EU-typintyget och intyget över överensstämmelse samt om innehållet i dem.

De paragrafer i den föreslagna lagen som handlar om anmälda organ gäller sådana anmälda organ som utsetts enligt EMC-direktivet.

116 §. *Avslag eller återkallelse av intyg.* I paragrafen föreslås bestämmelser om anmälda organs skyldighet att låta bli att utfärda intyg och skyldighet att återkalla intyg. I *1 mom.* föreskrivs att om ett anmält organ upptäcker att elektrisk utrustning eller en elanläggning inte uppfyller de väsentliga säkerhetskrav som gäller den, ska det anmälda organet kräva att den elektriska utrustningens eller elanläggningens tillverkare avhjälper bristen. Organet får då inte utfärda något intyg om överensstämmelse till den elektriska utrustningens eller elanläggningens tillverkare.

I *2 mom.* föreskrivs att om ett anmält organ efter det att ett intyg har utfärdats anser att elektrisk utrustning eller en elanläggning inte längre överensstämmer med kraven, ska organet kräva att den elektriska utrustningens eller elanläggningens tillverkare avhjälper bristen, och vid behov återkalla intyget tillfälligt eller slutgiltigt.

I *3 mom.* föreskrivs att om bristen inte avhjälps eller åtgärderna inte har önskad verkan, ska det anmälda organet vid behov återkalla intyget temporärt eller varaktigt eller utfärda intyget belagt med restriktioner.

117 §. *Straffbestämmelser.* I paragrafen föreslås bestämmelser om straff för brott mot elsäkerhetsbestämmelserna. Det föreslås att straffet för ett sådant brott ska vara böter, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag. De föreslagna straffbestämmelserna handlar om straff för överträdelse enligt såväl direktiven som de nationella bestämmelserna.

I 54 § i den gällande elsäkerhetslagen finns det inte något omnämnande av graden av tillräknande (uppsåtlighet). Av denna anledning har det i praktiken kunnat råda osäkerhet om detta. I 3 kap. 5 § i strafflagen (39/1889) finns bestämmelser om uppsåtlighet. I 3 kap. 5 § 2 mom. i strafflagen föreskrivs att om inte något annat föreskrivs är en gärning som avses i denna lag straffbar endast när den begås uppsåtligen. I 5 § 3 mom. i strafflagen föreskrivs att vad som sägs i 2 mom. gäller också en gärning som avses någon annanstans i lag, om det föreskrivna strängaste straffet för gärningen är fängelse i mer än sex månader eller om straffbestämmelsen

har utfärdats efter ikraftträdandet av bestämmelsen (2003). Den gällande elsäkerhetslagen är given före år 2003 och maximistraffet enligt den är böter, varför det ovan nämnda 3 mom. i strafflagen inte är tillämpligt på den.

I 3 kap. 7 § i strafflagen finns bestämmelser om oaktsamhet. Där föreskrivs det att en gärningsmans förfarande är oaktsamt, om gärningsmannen åsidosätter den aktsamhetsplikt som han eller hon under de rådande omständigheterna har, trots att han eller hon hade kunnat rätta sig efter den (oaktsamhet). I 2 mom. föreskrivs om de fall där oaktsamheten ska anses vara grov. Frågan om oaktsamheten ska anses vara grov (grov oaktsamhet) avgörs utifrån en helhetsbedömning. Vid bedömningen beaktas hur betydande den åsidosatta aktsamhetsplikten är, hur viktiga de äventyrade intressena och hur sannolik kränkningen är, hur medveten gärningsmannen är om att han eller hon tar en risk samt övriga omständigheter som har samband med gärningen och gärningsmannen.

De försummelser av skyldigheter som föreslås bli sanktionerade i den föreslagna lagen gäller huvudsakligen tillverkare, importörer, distributörer, verksamhetsutövare, byggare av elanläggningar, ledare av elarbeten och driftsledare. Av nämnda aktörer krävs specialkunnande och speciell yrkeskompetens som framhäver aktsamhetsplikten. Kraven i den föreslagna lagen gäller säkerhet och orsakande av fara. Följderna av ett oaktsamt förfarande kan vara mycket allvarliga och av denna anledning kan särskild aktsamhet krävas vid skötseln av uppgifterna. Av denna anledning föreslås det att brott mot elsäkerhetsbestämmelserna, antingen genom vållande eller av oaktsamhet, ska vara straffbart. Eftersom avsikten är att också en oaktsam gärning föreslås vara straffbar, ska bestämmelser därom utfärdas uttryckligen i lag. I 3 kap. 6 § i strafflagen föreskrivs att gärningsmannen har uppsåtligen orsakat en följd som omfattas av en brottsbeskrivning, om han eller hon har avsett att orsaka följden eller ansett följden vara säker eller övervägande sannolik. Följden har likaså orsakats uppsåtligen, om gärningsmannen ansett att den med säkerhet har samband med den följd han eller hon avsett.

I syfte att säkerställa elsäkerheten är det motiverat att föreskriva straff för brott mot vissa bestämmelser i den föreslagna lagen. Skyldigheterna gäller säkerställande av att elektrisk utrustning och elanläggningar överensstämmer med kraven i anslutning till utsläppandet av dem på marknaden samt därmed relaterade skyldigheter för byggaren av elektriskt utrustning och elanläggningar, och dessutom de skyldigheter för verksamhetsutövare, ledare av elarbeten, driftsledare, anläggningsinnehavare, och anläggningsbyggare som handlar om elsäkerheten under drifttiden. Skyldigheterna i samband med utsläppande på marknaden, som baserar sig på Europeiska unionens lagstiftning, innehåller riktligt med tekniska detaljer om vilka det är motiverat att föreskriva närmare i bestämmelser på lägre nivå. Blankostraffbestämmelser har ansetts vara möjliga, om de kedjor av bemyndiganden som dessa kräver är exakt angivna och de materiella bestämmelser som utgör ett villkor för straffbarhet avfattas med den exaktheten som krävs av straffbestämmelser och att det av det normkomplex som bestämmelserna ingår i framgår att brott mot dem är straffbart. En lagbestämmelse som inbegriper kriminalisering av en gärning ska också innehålla saklig karakteristik om att en gärning är straffbar. De materiella bestämmelserna ska dessutom innehålla en klar karakteristik om att ett brott mot de materiella bestämmelserna är straffbart.

I *1 mom.* föreslås en förteckning över alla förseelser som ska vara straffbara antingen som uppsåtliga gärningar eller gärningar av oaktsamhet. I momentet samlas de viktigaste skyldigheterna enligt elsäkerhetslagen samt de förbud och förelägganden som meddelats med stöd av lagen. Brott mot skyldigheterna och mot förbuden eller förelägganden föreslås vara straffbara och straffet föreslås vara böter. I den föreslagna paragrafen har straffbestämmelserna preciserats genom en närmare specificering av de gärningar som är straffbara. I stället för en ren hänvisning till paragrafen, ges det en kort beskrivning av innehållet i paragrafen. Området av straffbarhet i paragraren inbegriper skyldigheter, förbud och begränsningar enligt de före-

slagna bestämmelserna. Straffbestämmelsen i den gällande elsäkerhetslagen (54 §) är en blankostraffbestämmelse. Eftersom de straffbara gärningarna bestäms utgående från en blankostraffbestämmelse, har det i fråga om straffbarhet inte gjorts några hänvisningar till enskilda lagrum. Av denna anledning lämnar straffbestämmelsen i den gällande lagen delvis rum för tolkning i fråga om vilka lagparagrafer som kriminaliserats.

I 3—7 samt 13 och 15 punkten föreskrivs om straff för försummelse av tillverkarens skyldigheter. I 3 punkten föreskrivs om straff för brott mot tillverkarens skyldighet att säkerställa att den elektriska utrustningen har konstruerats och tillverkats så att den uppfyller de väsentliga kraven på säkerhet och elektromagnetisk kompatibilitet. I 4 och 5 punkten föreskrivs om straff för försummelse av tillverkarens skyldighet att utföra bedömningen av överensstämmelse, att utarbeta den tekniska dokumentationen, att upprätta EU-försäkran om överensstämmelse eller att fästa CE-märkningen på den elektriska utrustningen. I 6 punkten föreskrivs om straffbarheten av brott mot tillverkarens skyldighet att säkerställa att serietillverkad elektrisk utrustning överensstämmer med kraven. Det är nödvändigt att föreskriva straff för försummelse av denna skyldighet, för att kravet angående den elektriska utrustningens överensstämmelse med kraven ska iakttas vid tillverkningen av komponenter också efter det att en komponent första gången har släppts ut på marknaden. I 7 punkten föreskrivs om straffbarheten av försummelse av tillverkarens skyldighet att säkerställa att elektrisk utrustning åtföljs av anvisningar och säkerhetsinformation. I praktiken eftersträvar man att säkerställa fullgörandet av denna skyldighet genom vite som påförs tillverkaren, men det är nödvändigt att föreskriva om straff för försummelserna i syfte att undvika upprepade försummelser. Det är viktigt ur elsäkerhetssynpunkt att man kan visa att elektrisk utrustning som släpps ut på marknaden överensstämmer med kraven och hur den elektriska utrustningen är konstruerad samt hur hissen drivs och underhålls. Uppgifterna i fråga behövs också för att de marknadskontrollåtgärder som inriktas på elektrisk utrustning ska kunna vidtas.

I 8—10 samt 13 och 15 punkten föreslås sanktioner mot försummelse av importörens skyldigheter. I 8—10 punkten föreslås sanktionering av brott mot importörens skyldighet att innan elektrisk utrustning släpps ut på marknaden säkerställa att den överensstämmer med kraven och att den åtföljs av den tekniska dokumentation som krävs, att CE-märkning har fästs på den och att den har behövliga märkningar och kontaktuppgifter samt att den åtföljs av behövlig säkerhetsinformation och behövliga bruksanvisningar. Enligt 10 punkten ska också importörens försummelse att informera tillverkaren eller elsäkerhetsmyndigheten om fara som är förenad med elektrisk utrustning sanktioneras. Det är nödvändigt att föreskriva om straff för försummelse av importörens skyldigheter t.ex. för att kunna säkerställa överensstämmelse med kraven för sådana anordningar som härstammar från länder utanför Europeiska unionen. Sanktioner föreslås också enligt 13 punkten för importörens försummelse av skyldigheten att vidta åtgärder för att få elektrisk utrustning att överensstämma med den föreslagna lagen. Dessutom föreslås försummelse av skyldigheten enligt 15 punkten, dvs. att underrätta de behöriga nationella myndigheterna i andra EU-stater, bli sanktionerad.

I 11, 12, 14 och 15 punkten föreslås sanktioner mot försummelse av distributörens skyldigheter. I 11 punkten föreskrivs om straffbarheten av försummelse av distributörens skyldighet att innan elektrisk utrustning släpps ut på marknaden säkerställa att den överensstämmer med kraven och att CE-märkning har fästs på den och att den åtföljs av behövliga dokument, märkningar och kontaktuppgifter samt av behövlig säkerhetsinformation och behövliga bruksanvisningar. Enligt 12 punkten ska sanktion föreskrivas också för distributörens försummelse att informera tillverkaren eller importören och elsäkerhetsmyndigheten om en fara som är förenad med elektrisk utrustning. I 14 punkten föreslås distributörens försummelse av skyldigheten att vidta korrigerande åtgärder vara straffbar. Också försummelse av informationsskyldigheten i samband därmed föreslås vara straffbar enligt 15 punkten. Med tanke på elsäkerheten är det nödvändigt att straff föreskrivs också för försummelse av dessa skyldigheter.

I 13 punkten föreskrivs om straffbarheten av tillverkarens eller importörens försummelse av skyldigheten att vidta korrigerande åtgärder. I 15 punkten föreslås att ekonomiska aktörers försummelse av skyldigheten att underrätta om faran ska vara straffbar. Det är ur elsäkerhetssynpunkt nödvändigt att straff föreskrivs för försummelse av att vidta åtgärder för reparation av den elektriska utrustningen och att informera om den fara som är förenad med utrustningen.

I syfte att säkerställa elsäkerheten under en anläggnings drifttid föreskrivs i punkterna nedan om straff mot försummelse av nämnda aktörers lagstadgade skyldigheter: i 16, 20—24 och 27 punkten om försummelse av anläggningsinnehavarens skyldigheter, i 25 punkten om försummelse av verksamhetsutövarens skyldigheter, i 18—20 punkten om försummelse av anläggningsbyggarens skyldigheter, i 26 punkten om försummelse av skyldigheterna för ledaren av elarbeten och i 28 punkten om försummelse av driftsledarens skyldigheter.

Försummelse av de skyldigheter som anges i 1, 2, 17 och 29 punkten ska vara öppet sanktionerad när det gäller gärningsmannen. Vem som helst som försummar skyldigheterna enligt de ovan nämnda punkterna ska således kunna straffas. Med tanke på tryggandet av elsäkerheten behövs bestämmelser om att skyldigheterna gäller vem som helst och att vem som helst som gör sig skyldig till försummelse av skyldigheterna enligt ovan kan därför bli straffad.

I 30 punkten föreskrivs om straffet för underlåtenhet att iaktta förbud och förelägganden som meddelats i samband med tillsynen över elektrisk utrustning och elanläggningar. Straffbarheten är motiverad för att elsäkerhetsmyndigheten effektivt ska kunna använda sig av sina tillsynsmetoder och för att säkerställa elsäkerheten.

Om det är fråga om en överträdelse av elsäkerhetsbestämmelserna, är elsäkerhetsmyndighetens första åtgärd sällan en anmälan till polisen och yrkande på straff. En anmälan till polisen är ett reaktionssätt av den mer strängare arten och enligt förvaltningens proportionalitetsprincip används den inte om det är fråga om en lindrig brist. Elsäkerhetsmyndigheten ska i första hand tillgripa administrativa tvångsmedel. Målet är att administrativa tvångsmedel ska användas i första hand vid brott mot elsäkerhetslagen och att bötesstraff ska bli aktuellt endast vid allvarliga överträdelser. Med tanke på fullgörandet av skyldigheterna enligt elsäkerhetslagen är det viktigt att böter kan utdömas för allvarliga brott mot elsäkerhetslagen, exempelvis vid upprepade brott mot bestämmelserna i elsäkerhetslagen. I praktiken är böter som utdöms för brott mot elsäkerhetsbestämmelserna i många fall en ändamålsenlig sanktion, eftersom önskat resultat i alla situationer inte längre kan nås genom t.ex. vite.

I den föreslagna paragrafen ingår en subsidiaritetsklausul liksom också i 54 § i den gällande elsäkerhetslagen. Bestämmelserna om brott mot liv och hälsa enligt 21 kap. i strafflagen skulle kunna äga tillämpning, om vissa skyldigheter enligt den föreslagna elsäkerhetslagen försummades uppsåtligen eller av oaktsamhet, och detta skulle leda till en annan människas död eller kroppsskada eller risk för sådan. Då kan det handla om t.ex. dödsvållande eller grovt dödsvållande (8 och 9 §) eller vållande av personskada eller grovt vållande av personskada (10 och 11 §) eller framkallande av fara (13 §). Bestämmelsen om straff för arbetarskyddsbrott enligt 47 kap. 1 § i strafflagen skulle också kunna äga tillämpning på försummelse av skyldigheterna för ledaren av elarbeten enligt 59 § eller på försummelse av driftsledarens skyldigheter enligt 62 § i den föreslagna lagen.

I det föreslagna *2 mom.* föreskrivs att den som bryter mot ett förbud eller ett föreläggande som förstärkts med vite får inte dömas till straff för samma gärning. Momentet motsvarar 54 § 2 mom. i den gällande elsäkerhetslagen.

I *3 mom.* föreslås i fråga om CE-märkningsförseelse en hänvisning till lagen om CE-märkningsförseelse (187/2010). I lagen i fråga finns bestämmelser om påföljderna för använd-

ning av den i NLF-förordningen avsedda CE-märkningen i strid med bestämmelserna. Lagen tillämpas på CE-märkningsförseelser, om inte något annat föreskrivs någon annanstans i lag. Genom lagen ifråga säkerställs för sin del den felfria funktionen av systemet med CE-märkning i enlighet med artikel 17.3 i lågspänningsdirektivet och artikel 17.3 i EMC-direktivet i sådana fall där CE-märkningen används i strid med bestämmelserna. I lagen om CE-märkningsförseelse kriminaliseras inte utsläppande på marknaden av produkter som saknar CE-märkning, utan den saken har lämnats att bero av den sektorspecifika regleringen.

De ovan föreslagna bestämmelserna om påföljder baserar sig också på artikel 42 i EMC-direktivet och artikel 24 i lågspänningsdirektivet där det konstateras att medlemsstaterna ska föreskriva sanktioner för ekonomiska aktörers överträdelser av bestämmelser i nationell rätt som har utfärdats med tillämpning av detta direktiv och ska vidta de åtgärder som krävs för att se till att dessa sanktioner tillämpas. Sådana sanktioner kan omfatta straffrättsliga påföljder för allvarliga överträdelser. De föreskrivna påföljderna ska vara effektiva, proportionella och avskräckande.

118 §. *Sökande av ändring i elsäkerhetsmyndighetens beslut.* I *1 mom.* i den föreslagna paragrafen föreskrivs att i ett förvaltningsbeslut som elsäkerhetsmyndigheten fattat får ändring sökas genom besvär på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen. I förvaltningsdomstolens beslut får ändring sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen endast, om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd. I den gällande elsäkerhetslagen finns inga bestämmelser om besvärstillstånd.

I den gällande elsäkerhetslagen finns det inte några bestämmelser om begäran om omprövning av elsäkerhetsmyndighetens beslut, och det föreslås inte nu heller att möjlighet till omprövning ska införas. Något förfarande för begäran om omprövning föreslås inte bli infört eftersom ett sådant skulle i onödan bromsa rättsäkerheten i sådana fall där det är motiverat att ärendet snabbt förs till domstol för avgörande.

För att elsäkerheten ska förverkligas förutsätts att driften av en anordning som vid besiktning har konstaterats strida mot bestämmelserna eller annars äventyra elsäkerheten kan förhindras eller begränsas. Därför har det i *2 mom*. föreslagits en bestämmelse där det föreskrivs att elsäkerhetsmyndighetens beslut ska iakttas trots att det överklagats, om inte besvärsmyndigheten beslutar något annat.

I *3 mom.* föreslås att beslut som gäller föreläggande och utdömande av vite samt föreläggande och verkställighet av hot om tvångsutgörande eller hot om avbrytande dock ska kunna överklagas på det sätt som bestäms i viteslagen.

I den föreslagna lagen föreslås inte längre några bestämmelser om ministeriets beslutsfattande, och därför föreslås det inte heller några bestämmelser om sökande av ändring i ministeriets beslut.

119 §. *Sökande av ändring i beslut som fattats av ett auktoriserat organ, ett kompetensbedömningsorgan eller en auktoriserad besiktningsman.* I paragrafen föreslås bestämmelser om begäran om omprövning av och sökande av ändring i beslut som fattats av ett anmält organ, ett kompetensbedömningsorgan, ett auktoriserat organ eller en auktoriserad besiktningsman.

Enligt förslaget ska det i bestämmelsen om ansökan om omprövning i *1 mom.* ingå en hänvisning till förvaltningslagen. De allmänna bestämmelserna om förfarandet för sökande av omprövning finns i 7 a kap. i förvaltningslagen. I momentet föreslås att omprövning av ett beslut som ett anmält organ, ett kompetensbedömningsorgan, ett auktoriserat organ eller en auktoriserad besiktningsman fattat med stöd av den föreslagna lagen får sökas på det sätt som före-

skrivs i förvaltningslagen. Begäran av omprövning ska riktas till en privat aktör som utövar offentlig makt och som har fattat förvaltningsbeslutet. Det föreslås inte att begäran om prövning ska riktas till en myndighet, eftersom det är fråga om saker av relativt teknisk natur och den som fattat beslutet har den bästa sakkännedomen i frågan, varför det är motiverat att begäran om omprövning riktas till den som fattat beslutet. Momentet motsvarar till denna del 53 § 2 mom. i den gällande elsäkerhetslagen.

I ett beslut som har fattats med anledning av en begäran om omprövning får enligt *2 mom.* ändring sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen. Behörig förvaltningsdomstol är den förvaltningsdomstol inom vars domkrets den elektriska utrustningen eller elanläggningen i fråga är belägen eller, när det är fråga om bedömning av kompetens, där den som berörs av beslutet har sin hemort. I förvaltningsdomstolens beslut ska ändring få sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

I *3 mom.* föreslås att ett beslut som ett anmält organ, ett kompetensbedömningsorgan, ett auktoriserat organ eller en auktoriserad besiktningsman fattat med stöd av den föreslagna lagen ska iakttas trots att det överklagats, om inte besvärsmyndigheten beslutar något annat.

120 §. *Delegationen för el- och hissäkerhet.* I *1 mom.* föreslås att arbets- och näringsministeriet och elsäkerhetsmyndigheten vid utvecklingen och uppföljningen av el- och hissäkerhetsfrågorna biträds av en delegation för el- och hissäkerhet som tillsätts av statsrådet. Delegationen föreslås utöver elsäkerhetsfrågorna också vid behov kunna behandla frågor kring hissäkerheten och då inkalla företrädare för myndigheter, organisationer och olika aktörer inom hissbranschen till delegationens möten.

I *2 mom.* föreslås att närmare bestämmelser om delegationens sammansättning och uppgifter ska utfärdas genom förordning av statsrådet.

Enligt den gällande lagstiftningen tillsätts delegationen för elsäkerhet av arbets- och näringsministeriet. I den föreslagna lagen föreslås det att delegationen ska tillsättas av statsrådet, eftersom statsrådet nuförtiden tillsätter också andra motsvarande delegationer. Delegationens namn föreslås bli ändrat från delegationen för elsäkerhet till delegationen för el- och hissäkerhet, eftersom det har föreslagits att bestämmelserna om hissars säkerhet åtskiljs från elsäkerhetslagen och bildar en separat lag. Det är ändamålsenligt och klart att denna tudelning av den föreslagna lagstiftningen också syns i delegationens namn. Bestämmelsen motsvarar i övrigt 57 § i den gällande elsäkerhetslagen.

121 §. *Ikraftträdande.* Enligt *1 mom.* föreslås lagen träda i kraft så snart som möjligt. Tillämpningen av EMC-direktivet och av lågspänningsdirektivet började den 20 april 2016.

I *2 mom.* föreslås att elsäkerhetslagen (410/1996) ska upphävas genom den föreslagna lagen. På samma gång blir alla nedan nämnda författningar på lägre nivå, som utfärdats med stöd av elsäkerhetslagen, också upphävda: elsäkerhetsförordning (498/1996), handels- och industriministeriets beslut om tillämpning av elsäkerhetslagen (657/1996), handels- och industriministeriets beslut om arbeten inom elbranschen (516/1996), handels- och industriministeriets beslut om elanläggningars säkerhet (1193/1999), handels- och industriministeriets beslut om ibruktagande och drivande av elanläggningar (517/1996), statsrådets förordning om den elektriska utrustningens och elanläggningarnas elektromagnetiska kompatibilitet (1466/1996), handels- och industriministeriets beslut om hissars säkerhet (564/1997) och handels- och industriministeriets förordning om ibruktagning och drivande av eldrivna hissar (663/1996).

Dessutom upphävs handels- och industriministeriets beslut om utrustning och säkerhetssystem som är avsedda för explosionsfarliga luftblandningar (918/1996), som utfärdats med stöd av elsäkerhetslagen, elsäkerhetsförordningen och förordningen om utrustning och säkerhetssystem som är avsedda för explosionsfarliga luftblandningar (917/1996).

Med stöd av elsäkerhetslagens övergångsbestämmelse har handels- och industriministeriets beslut om elsäkerhetskrav på elektromedicinsk utrustning inom human- och veterinärmedicin (1697/1993) och handels- och industriministeriets beslut om elektrisk utrustnings säkerhet (1694/1993), vilka utfärdats med stöd av ellagen, förblivit i kraft. Också de två sistnämnda författningarna blir nu upphävda i och med att elsäkerhetslagen upphävs.

122 §. *Övergångsbestämmelser.* I *1 mom.* föreskrivs att elektrisk utrustning och elanläggningar, som släppts ut på marknaden före den föreslagna lagens ikraftträdande och vars överensstämmelse med kraven har säkerställts i enlighet med sådana bestämmelser som var i kraft vid ikraftträdandet av den föreslagna lagen, får tillhandahållas på marknaden vid lagens ikraftträdande. Dessutom föreslås bestämmelser om att intygen över sådan elektrisk utrustnings och sådana elanläggningars överensstämmelse med kraven förblir fortsättningsvis i kraft. Bestämmelsen baserar sig på artikel 43 i EMC-direktvet och artikel 25 i lågspänningsdirektivet.

I *2 mom.* föreskrivs att elanläggningar som har byggts innan den föreslagna lagen träder i kraft behöver inte ändras så att de stämmer överens med den föreslagna lagen, om de inte medför fara för någons liv, hälsa eller egendom. För byggda elanläggningars del räcker det att dessa stämmer överens med de krav som gällde vid tidpunkten för byggandet.

I *3 mom.* föreskrivs att de behörighetsintyg, undantagslov och dispenser som beviljats före denna lags ikraftträdande förblir i kraft i samma omfattning som hittills.

I *4 mom.* föreskrivs att en verksamhetsutövare som vid den föreslagna lagens ikraftträdande har behörighet att utföra elarbeten får fotsätta med sin verksamhet i den omfattning som framgår av hans eller hennes tidigare verksamhetsanmälan eller det tidigare beviljade tillståndet.

I *5 mom.* föreskrivs att den certifieringsbehörighet för elentreprenörer som beviljats med stöd av den lag som upphävs förblir i kraft till den dag som anges i beslutet om beviljande av behörighet, men dock i högst fem år från ikraftträdandet av den föreslagna lagen.

I *6 mom.* finns en övergångsbestämmelse enligt vilken de intyg över avlagd elsäkerhetsexamen som utfärdats före den 31 maj 2010 ska med avvikelse från 72 § 3 mom. gälla i tio år.

I *7 mom.* föreskrivs att ett auktoriserat organ, ett kompetensbedömningsorgan och en auktoriserad besiktningsman som har godkänts före denna lags ikraftträdande får utan särskilt godkännande fortsätta som sådant auktoriserat organ, kompetensbedömningsorgan eller auktoriserad besiktningsman som avses i denna lag på de villkor som anges i auktorisationsbeslutet. En auktoriserad besiktningsman som har godkänts före denna lags ikraftträdande ska anses uppfylla också kravet angående behörighetsintyg enligt 78 § 2 punkten, om dennes behörighet ansetts vara tillräcklig i beslutet om godkännande som auktoriserad besiktningsman enligt den föregående lagen.

I *8 mom.* föreskrivs att om intervallen mellan periodiska besiktningar av en elanläggning på grund av de ändringar som görs genom denna lag förkortas, kan nästa periodiska besiktning av anläggningen dock göras med iakttagande av tidigare gällande besiktningsintervall.

I *9 mom*. föreskrivs att på sökande av ändring i ett förvaltningsbeslut som har meddelats före denna lags ikraftträdande tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

I *10 mom*. föreskrivs att den delegation för elsäkerhet som arbets- och näringsministeriet tillsatt den 22 oktober 2014 ska fortsätta sitt arbete tills mandatperioden löper ut. Efter den föreslagna lagens ikraftträdande avses med delegationen för elsäkerhet den delegation för el- och hissäkerhet om vilken det föreskrivs i den föreslagna lagen.

I *11 mom.* föreskrivs om övergångsbestämmelserna för den lag som upphävs och den föreslagna elsäkerhetslagen samt för den hissäkerhetslag som finns hos riksdagen för behandling. Genom den föreslagna lagen upphävs den gällande elsäkerhetslagen (410/1996), som ska ersättas med en ny elsäkerhetslag och en ny hissäkerhetslag. I momentet föreskrivs att om det i någon annan lag eller i bestämmelser som utfärdats med stöd av den eller i beslut som meddelats med stöd av den lag som upphävs hänvisas till den lag som upphävs, ska en hänvisning enligt den föreslagna lagens tillämpningsområde anses avse motsvarande bestämmelse i den föreslagna lagen och en hänvisning enligt hissäkerhetslagens tillämpningsområde anses avse motsvarande bestämmelse i hissäkerhetslagen.

1.2 Lag om ändring av lagen om anmälda organ för vissa produktgrupper

1 §. *Tillämpningsområde.* Paragrafen föreslås bli ändrad så att lagen också ska tillämpas på organ för bedömning av överensstämmelse med kraven av produkter som omfattas av tillämpningsområdet för hissäkerhetslagen, lagen om tryckbärande anordningar, lagen om överensstämmelse med kraven för utrustning och säkerhetssystem som är avsedda för användning i explosionsfarliga omgivningar, lagen om explosiva varors överensstämmelse med kraven och elsäkerhetslagen. Regleringen motsvarar nuläget och produktlagstiftningsreformen beaktas i regleringen.

2 §. *Förhållande till annan lagstiftning*. Det föreslås att 2 mom. ändras så att till momentet fogas följande mening: bestämmelser om marknadskontrollen av de produkter som omfattas av denna lags tillämpningsområde finns i lagen om marknadskontrollen av vissa produkter. Tillägget behövs eftersom 2 mom. annars hänvisar bara till informationssamhällsbalken, som gäller endast radioutrustning. Bestämmelser om marknadskontrollen av andra produktgrupper enligt 1 § än radioutrustning finns i lagen om marknadskontrollen av vissa produkter.

5 §. *Behörig myndighet.* Paragrafens moment föreslås blir ändrat så att arbets- och näringsministeriet ska vara behörig myndighet också i de ärenden där ansökan gäller att till anmälda organ utse och godkänna organ för bedömning av sådana produkters överensstämmelse med kraven som omfattas av tillämpningsområdet för hissäkerhetslagen, lagen om tryckbärande anordningar, lagen om överensstämmelse med kraven för utrustning och säkerhetssystem som är avsedda för användning i explosionsfarliga omgivningar, lagen om explosiva varors överensstämmelse med kraven och elsäkerhetslagen. Den behöriga myndigheten bestäms alltså på samma sätt som i de gällande bestämmelserna. Produktlagstiftningsreformen beaktas i regleringen.

2 Närmare bestämmelser och föreskrifter

Avsikten är att följande fem förordningar av statsrådet ska utfärdas med stöd av den föreslagna lagen: 1) statsrådets förordning om den elektriska utrustningens och elanläggningarnas elektromagnetiska kompatibilitet, 2) statsrådets förordning om den elektriska utrustningens säkerhet, 3) statsrådets förordning om elarbeten och driftsarbeten, 4) statsrådets förordning om elanläggningar och 5) statsrådets förordning om delegationen för el- och hissäkerhet.

Elsäkerhetsmyndigheten föreslås ha befogenhet att meddela anvisningar inom sitt ansvarsområde utan explicit bemyndigande i lag (GrUU 6/2003 rd, 20/2004 rd och 30/2005 rd).

3 Ikraftträdande

3.1 Elsäkerhetslagen

Lagen föreslås träda i kraft så snart som möjligt, eftersom tillämpningen av EMC-direktivet och lågspänningsdirektivet började den 20 april 2016.

3.2 Lagen om ändring av lagen om anmälda organ för vissa produktgrupper

Denna lag innehåller bestämmelser om godkännande av organ för bedömning av överensstämmelse med kraven för produkter som omfattas av tillämpningsområdet för hissäkerhetslagen, lagen om tryckbärande anordningar, lagen om överensstämmelse med kraven för utrustning och säkerhetssystem som är avsedda för användning i explosionsfarliga omgivningar, lagen om explosiva varors överensstämmelse med kraven och elsäkerhetslagen som anmälda organ och om de skyldigheter som gäller dessa organs verksamhet från och med tidpunkten för ikraftträdandet av de ovan nämnda lagarna.

4 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

Genom propositionen reformeras elsäkerhetslagstiftningen så att den uppfyller kraven i grundlagen. Vissa bestämmelser som ingår i propositionen är av betydelse mot bakgrund av grundlagen.

4.1 Bemyndigande att utfärda förordning och överföring av lagstiftningsbehörighet

I 80 § 1 mom. i grundlagen föreskrivs att republikens president, statsrådet och ministerierna kan utfärda förordningar med stöd av ett bemyndigande i denna grundlag eller i någon annan lag. Genom lag ska dock utfärdas bestämmelser om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter samt om frågor som enligt grundlagen i övrigt hör till området för lag.

Den grundregel som finns i lagen är bidande för och begränsar behörigheten för den som utfärdar förordning. I lag ska föreskrivas om grundläggande saker, och av lagen ska tydligt framgå de saker om vilka det ska föreskrivas genom förordning. Tillämpningsområdet för ett bemyndigande ska vara exakt avgränsat. Också enligt grundlagsutskottets praxis ska de befogenheter som har att göra med utfärdandet av förordning och delegering av lagstiftningsbehörighet vara tillräckligt exakta och noggrant avgränsade (GrUU 16/2002 rd, s. 2, GrUU 19/2002 rd, s. 5, GrUU 1/2002 rd, s. 2 och GrUU 17/2010 rd, s.2). Exempelvis i grundlagsutskottets utlåtande GrUU 10/2014 rd betonas kraven på exakthet och noggrann avgränsning. I samma utlåtande konstaterar grundlagsutskottet att det är typiskt för miljölagstiftningen att en betydande del av den detaljerade regleringen ingår i författningar på lägre nivå än lag. Enligt utskottet beror detta i stor utsträckning på att bestämmelserna behöver vara synnerligen detaljerade och av teknisk karaktär. Grundlagsutskottet påpekar dessutom att det ofta behövs bemyndiganden när Europeiska unionens relativt omfattande och detaljerade lagstiftning ska genomföras. Alla ovan nämnda argument är tillämpliga också på fallet med den föreslagna elsäkerhetslagen. Enligt 80 § 2 mom. i grundlagen ska tillämpningsområdet för ett bemyndigande vara exakt avgränsat (GrUU 46/2001 rd, s. 3/I och GrUU 16/2002 rd, s. 2/I).

En av de viktigaste orsakerna till totalreformen av elsäkerhetslagstiftningen var att den gällande lagstiftningen inte uppfyller kraven i grundlagen. I den gällande elsäkerhetslagstiftningen har bestämmelser om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter inte utfärdats på ett tillräckligt täckande sätt på lagnivå. Det gällande lågspänningsdirektivet har nästan i sin helhet genomförts genom handels- och industriministeriets beslut.

I lagförslaget ingår flera bemyndiganden att utfärda bestämmelser på lägre nivå. Samtliga bemyndiganden att utfärda förordning har riktats till statsrådet. Nästan alla bestämmelser som innehåller ett bemyndigande har i den föreslagna lagen placerats i och sakligt kopplats till den paragraf där saken i fråga regleras (8, 12, 13, 16, 28, 31, 34, 37, 39, 43, 45, 46, 51, 56, 70, 74, 76, 82, 85, 115 och 120 § i lagförslaget). I den föreslagna lagen ingår bemyndiganden att utfärda förordning om bl.a. de väsentliga säkerhetskraven för elektrisk utrustning som avses i 12 § och om de väsentliga kraven angående elektromagnetisk kompatibilitet samt om förfarandena för bedömning av deras överensstämmelse med kraven i 13 §. Avsikten är man med stöd av det senast nämnda bemyndigandet i statsrådets förordning med hjälp av statisk hänvisningsteknik hänvisar till bilagorna III och IV till lågspänningsdirektivet samt till bilagorna II—IV till EMC-direktivet. Grundlagsutskottet har i sitt utlåtande (GrUU 5/2013 rd) ansett att dynamiska hänvisningar är förenade med problem. Utskottet anser att ett särskilt problem med denna hänvisningsteknik är att hänvisningen är dynamisk, alltså också syftar till att så att säga på förhand genomföra framtida EU-bestämmelser. Utskottet påpekade att ett avsevärt tydligare sätt än att ha dynamiska hänvisningar på lagnivå vore att ta in de tekniska bestämmelserna i en förordning som utfärdas med stöd av ett normalt bemyndigande. Avsikten är att bilaga I (De viktigaste säkerhetskraven för elektrisk utrustning konstruerad för användning inom vissa spänningsgränser) till lågspänningsdirektivet, bilaga II (Utrustning och fenomen som ligger utanför tillämpningsområdet för detta direktiv) till lågspänningsdirektivet samt bilaga I (Väsentliga krav) till EMC-direktivet ska inkluderas, dvs. inkorporeras, i statsrådets förordningar med stöd av en sedvanlig bestämmelse om bemyndigande. De ovan nämnda bilagorna kan trots sitt tekniska innehåll ur laganvändarens synvinkel betraktas som så pass viktiga att det kan anses nödvändigt att införliva dem i den nationella lagstiftningen. Förfaringssättet kan motiveras också med att det är systematiskt att föreskriva om alla väsentliga krav (de väsentliga kraven angående elektromagnetisk kompatibilitet, de väsentliga kraven för elektrisk utrustning avsedd för användning inom vissa spänningsgränser, de väsentliga säkerhetskraven på elanläggningar och de väsentliga kraven i fråga om säkerheten vid elarbeten) i bilagorna till statsrådets förordningar. Eftersom de väsentliga kraven för elarbeten utgör nationell reglering, kan hänvisningsteknik med hänvisningar till direktiv inte användas i dem.

De övriga bilagorna till lågspänningsdirektivet (bilagorna III och IV) och till EMC-direktivet (bilagorna II, III och IV) handlar om tekniska detaljer och de används av en mycket begränsad skara människor. I de ifrågavarande bilagorna till direktiven har inget nationellt rörelseutrymme lämnats åt medlemsstaterna när det gäller det materiella innehållet. Således anses det ändamålsenligt att dessa bilagor till direktiv, vilka handlar om innehållet i förfarandena för bedömning av överensstämmelse med kraven och i EU-försäkran om överensstämmelse, sätts i kraft genom statsrådets förordning där statisk hänvisningsteknik med hänvisningar till direktivens bilagor används. Dessa hänvisningar är statiska, dvs. avsikten är inte att så att säga på förhand genomföra kommande EU-lagstiftning. Också i dessa fall har de detaljer som omfattas av bemyndigandet definierats exakt i lag och tillämpningen av bemyndigandet har avgränsats.

I den föreslagna lagen ska det föreskrivas om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter samt om frågor som enligt grundlagen hör till området för lag. Bemyndiganden har formulerats så att de är exakta och noggrant avgränsade. Lagförslagets bestämmelser om bemyndigande strider inte mot grundlagen.

Genomförandet av EMC-direktivet och lågspänningsdirektivet ska ske genom en helhet av följande sju författningar: elsäkerhetslagen, statsrådets förordning om den elektriska utrustningens och elanläggningarnas elektromagnetiska kompatibilitet, statsrådets förordning om den elektriska utrustningens säkerhet, EMC-direktivet, lågspänningsdirektivet, lagen om marknadskontrollen av vissa produkter och lagen om anmälda organ för vissa produktgrupper. En stor del av innehållet i elsäkerhetslagen ska dock bestå av annan nationell reglering än be-

stämmelser om genomförandet av EMC-direktivet och lågspänningsdirektivet. Genomförandet av EMC-direktivet och lågspänningsdirektivet och den övriga nationella elsäkerhetsregleringen bildar tillsammans en kompakt helhet av elsäkerhetsbestämmelser.

4.2 Överföring av förvaltningsuppgifter på andra än myndigheter

Enligt 124 § i grundlagen kan offentliga förvaltningsuppgifter anförtros andra än myndigheter endast genom lag eller med stöd av lag, om det behövs för en ändamålsenlig skötsel av uppgifterna och det inte äventyrar de grundläggande fri- och rättigheterna, rättssäkerheten eller andra krav på god förvaltning. Uppgifter som innebär betydande utövning av offentlig makt får dock ges endast myndigheter.

Enligt 124 § i grundlagen kan offentliga förvaltningsuppgifter anförtros andra än myndigheter endast, om det behövs för en ändamålsenlig skötsel av uppgifterna och det inte äventyrar de grundläggande fri- och rättigheterna, rättssäkerheten eller andra krav på god förvaltning. Det att förvaltningsuppgifter anförtros någon annan än myndigheterna utgör en avvikelse från regeln. Skötseln av offentliga förvaltningsuppgifter ska i första hand höra till organ som organiserats i form av en myndighet. Bestämmelsen i 124 § i grundlagen tillåter dock privatisering av offentliga förvaltningsuppgifter, men ställer ramvillkor för detta. Bestämmelsen möjliggör flexibel utveckling av en offentlig förvaltningsuppgift genom att aktörer utanför myndighetsmaskineriet utnyttjas. Offentliga förvaltningsuppgifter kan dock endast i begränsad omfattning anförtros andra än myndigheter. Grundlagsutskottet har behandlat frågan om överföring av förvaltningsuppgifter på andra än myndigheter exempelvis i sina utlåtanden GrUU 23/2000 rd (lotterilagen) och GrUU 28/2001 rd (lagen om privata säkerhetstjänster). Grundlagsutskottet har konstaterat att kravet på ändamålsenlighet är en rättslig förutsättning som ska bedömas från fall till fall (GrUU 11/2006 rd). Då måste man bland annat beakta vilken typ av förvaltningsuppgift det handlar om (GrUU 48/2010 rd, lagen om Finlands skogscentral).

Utgående från grundlagsutskottets ställningstaganden förutsätter tryggandet av att kraven på god förvaltning uppfylls att kompetensen och lämpligheten av dem som sköter administrativa uppgifter, övervakningen och styrningen av den administrativa uppgiften samt exaktheten och annan ändamålsenlighet av regleringen säkerställs. Bestämmelser om skötseln av uppgifter som anförtros andra än myndigheter och om de förfaranden som ska följas därvid ska utfärdas i lag och de ska vara tillräckligt detaljerade, noggrant avgränsade och täckande. Uppgifter och eventuella självständiga befogenheter ska definieras exakt. I 4 kap. i den föreslagna lagen har exakta bestämmelser om uppgifterna och behörighetskraven för och tillsynen över verksamheten hos auktoriserade organ, auktoriserade besiktningsmän och kompetensbedömningsorgan utfärdats. Elsäkerhetsmyndigheten ska övervaka den verksamhet som bedrivs av kompetensbedömningsorgan, auktoriserade organ, auktoriserade besiktningsmän.

Enligt 65 § i lagförslaget ska ett kompetensbedömningsorgan bedöma en persons kompetens och ge denne ett behörighetsintyg. Enligt 71 § i den föreslagna lagen ska kompetensbedömningsorganet även bedöma tillräckligheten av examen som avlagts utomlands eller av arbetserfarenhet som skaffats utomlands i enlighet med direktivet om erkännande av yrkeskvalifikationer.

Enligt 76 § i lagförslaget godkänner elsäkerhetsmyndigheten ett organ som kompetensbedömningsorgan. Ett villkor för godkännandet är att kompetensbedömningsorganet uppfyller de krav på kompetens och oavhängighet som föreskrivs i 77 § samt andra villkor som avses i 77 §.

Ändamålsenlighetskravet i samband med överföring av offentliga förvaltningsuppgifter på annan än myndigheter är enligt förarbetena till grundlagen och grundlagsutskottet en rättslig för-

utsättning vars uppfyllelse måste prövas från fall till fall. Då måste det bland annat beaktas vilken typ av förvaltningsuppgift det handlar om (GrUU 48/2010 rd och GrUU 53/2010 rd). Det har dessutom i den juridiska litteraturen ansetts att ändamålsenligheten måste bedömas varje gång då en förvaltningsuppgift föreslås bli anförtrodd någon utanför myndighetsorganisationen. (Keravuori-Rusanen, Marietta: Yksityinen julkisen vallan käyttäjänä. Valtiosääntöoikeudellinen tutkimus julkisen hallintotehtävän antamisesta muulle kuin viranomaiselle. Helsingfors 2008, s. 321).

Elsäkerhetsmyndigheten utövar tillsyn över kompetensbedömningsorganets verksamhet och det att de föreskrivna kriterierna för godkännande uppfylls. I 79 § i lagförslaget åläggs kompetensbedömningsorganet att regelbundet till elsäkerhetsmyndigheten lämna de uppgifter och dokument om skötseln av offentliga förvaltningsuppgifter som anges i paragrafen. Med stöd av 89 § 2 mom. i lagförslaget har elsäkerhetsmyndigheten rätt att av kompetensbedömningsorganet få sådana uppgifter som behövs för tillsynen över efterlevnaden av lagen. 81 § i lagförslaget gör det möjligt för elsäkerhetsmyndigheten att vid behov snabbt och skarpt ingripa mot missförhållanden. Det bör dessutom märkas att ett behörighetsintyg som kompetensbedömningsorganet utfärdat inte direkt ger rätt till utövande av yrke utan också andra förutsättningar som föreslås i lagen ska vara uppfyllda.

Kompetensbedömningsorganets prövningsrätt vid beslutsfattande begränsas väsentligt av att innehållet i och omfattningen av lämplig examen har i bestämmelserna definierats exakt och avgränsats noggrant. De olika delfaktorer som utför förutsättningarna för erhållande av behörighetsintyg, dvs. utbildning, arbetserfarenhet och säkerhetsexamen, är förenade med prövning i någon mån. Kompetensbedömningsorganet beviljar inte rätt till att inleda elarbeten och det utövar inte heller tillsyn över verksamhetsutövare. Först efter det att elsäkerhetsmyndigheten fått en anmälan enligt 55 § ska verksamhetsutövaren få rätt att inleda elarbetena. Av anmälan ska framgå att det utsetts en ledare av elarbeten som har ett behörighetsintyg. Behörighetsintyget som sådant berättigar alltså inte att utföra elarbeten utan det krävs dessutom en anmälan till elsäkerhetsmyndigheten. Å andra sidan är avsaknaden av behörighetsintyg inte heller något hinder för utövande av yrke, eftersom det alltid finns en möjlighet att anställa en kompetent ledare av elarbeten under vars ledning också en person utan behörighetsintyg kan utföra elarbeten.

Den uppgift att bedöma kompetensen som anförtrotts kompetensbedömningsorganet har visat sig vara en sådan förvaltningslösning som är ändamålsenlig på det sätt som avses i 124 § i grundlagen. Vid bedömningen av kompetensbedömningsorganets skötsel av de föreslagna offentliga förvaltningsuppgifterna ska man beakta det faktum att kompetensbedömningsorganet ända sedan 1996 haft befogenhet att ge behörighetsintyg till personer som uppfyller kraven i lag, således handlar det alltså om en i högsta grad etablerad administrativ lösning (GrUU 53/2010 rd). Kompetensbedömningsorganet har skött sin offentliga förvaltningsuppgift väl, och de grundläggande fri- och rättigheterna, rättssäkerheten eller andra krav avseende god förvaltning har inte äventyrats. Kompetensbedömningsorganets uppgifter ska förbli oförändrade och inga nya uppgifter föreslås för organet.

Avsikten med den föreslagna lagen är inte att ändra kompetensbedömningsorganets uppgifter, ställning eller arten av den offentliga förvaltningsuppgift som redan en gång, år 1996, och genom lagändringen 2004 anförtrotts organet. När det gäller kompetensbedömningsorganet är regleringen inte problematisk i konstitutionellt hänseende.

På de i lagförslaget avsedda auktoriserade organens, auktoriserade besiktningsmännens och kompetensbedömningsorganens verksamhet tillämpas de allmänna förvaltningslagarna enligt en uttrycklig hänvisning i 80 § 2 mom. Det föreslås att det i lagförslaget tas in en informativ hänvisning till de allmänna förvaltningslagarna, trots att det enligt grundlagsutskottets nyare

praxis inte längre är nödvändigt att ta in en hänvisning till allmänna förvaltningslagar, eftersom dessa med stöd av bestämmelserna om tillämpningsområde, definitionen på myndigheter eller skyldigheten att ge språklig service även tillämpas på enskilda när de sköter offentliga förvaltningsuppgifter (t.ex. GrUU 15/2012 rd, GrUU 13/2010 rd och GrUU 42/2005 rd). Grundlagsutskottet har dock ansett att inget hindrar från att i bestämmelser ta in en hänvisning till de allmänna förvaltningslagarna, om en täckande förteckning över vilka lagar som ska tillämpas tas in i en separat paragraf (GrUU 37/2010 rd).

När personalen hos ett auktoriserat organ och ett kompetensbedömningsorgan samt en auktoriserad besiktningsman fullgör offentliga förvaltningsuppgifter enligt den föreslagna lagen handlar de enligt det föreslagna 80 § 1 mom. under straffrättsligt tjänsteansvar.

Ett auktoriserat organ eller ett kompetensbedömningsorgan får enligt 77 § 3 mom. i lagförslaget anlita utomstående provningstjänster och besiktningstjänster eller andra utomstående tjänster för delåtgärder inom utförandet av bedömningsuppgifterna. Därvid ska dessa se till att underleverantören i fråga uppfyller de krav som anges i lag, och de ansvarar också i övrigt för sådant arbete som de låter utföras av underleverantörer. Ett auktoriserat organ och ett kompetensbedömningsorgan har alltid ett helhetsansvar gentemot kunderna, och organet kan inte delegera helhetsbedömningen till underleverantören. Således kan en underleverantör betraktas som organets osjälvständiga kontrollant (GrUU 16/2002 rd).

I 93 § i lagförslaget föreskrivs om elsäkerhetsmyndighetens möjlighet att anlita experter vid undersökning, provning och bedömning. I 2 mom. föreslås bestämmelser om de krav som ställs på utomstående experter. I den avsedda övervakningen är det fråga om en offentlig förvaltningsuppgift vid vilken elsäkerhetsmyndigheten enligt bestämmelsen ska kunna assisteras av utomstående experter. Enligt Finlands grundlag ska kraven på rättssäkerhet och god förvaltning uppfyllas när offentliga förvaltningsuppgifter anförtros andra än myndigheter. Enligt grundlagsutskottets praxis (GrUU 18/2007 rd, GrUU 20/2006 rd och GrUU 33/2004 rd) förutsätter skötseln av offentliga förvaltningsuppgifter att personalen handlar under tjänsteansvar.

4.3 Rätten till arbete och näringsfrihet

Enligt 18 § 1 mom. i grundlagen har var och en i enlighet med lag rätt att skaffa sig sin försörjning genom näring som han eller hon valt fritt. Grundlagsutskottet har i sin praxis betraktat näringsfriheten som huvudregel, men ansett att tillståndsplikt för näringsverksamhet är möjligt i undantagsfall. Begränsningarna av näringsfriheten bör vara exakta och noggrant avgränsade. Inskränkningarnas substans, såsom omfattning och förutsättningar, ska framgå av lagen (GrUU 13/2014 rd inkl. hänvisningar).

Grundlagsutskottet har behandlat förhållandet mellan tillståndsplikt och näringsfrihet bland annat i sina utlåtanden GrUU 24/2010 rd, GrUU 33/2005 rd, GrUU 23/2000 rd och GrUU 35/1998 rd. En registreringsplikt har konstitutionellt jämställts med tillståndsplikt (GrUU 15/2008 rd och GrUU 24/2000 rd).

Enligt grundlagsutskottet ska tillståndsplikten föreskrivas genom lag, som ska uppfylla de allmänna villkoren för en lag som inskränker en grundläggande rättighet. Begränsningarna av näringsfriheten bör vara exakta och noggrant avgränsade. Deras substans, såsom omfattning och förutsättningar, ska framgå av lagen. När det gäller innehållet i regleringen är det viktigt att bestämmelserna om tillståndsvillkor och tillståndets giltighet garanterar en tillräcklig förutsebarhet i myndigheternas verksamhet. Betydelsefullt i detta avseende är bland annat i vilken omfattning myndigheternas befogenheter bygger på s.k. bunden prövning eller ändamålsenlighetsprövning (t.ex. GrUU 32/2010 rd, GrUU 15/2008 rd, GrUU 33/2005 rd och GrUU 66/2002 rd).

Fastän den föreslagna regleringen inte handlar om begränsande av näringsfriheten, som tryggas i 18 § i grundlagen, genom tillståndsförfarande, kan det bedömas att anmälningsskyldigheten enligt 42 § i lagförslaget har faktiska konsekvenser för idkande av näring i fråga om verksamhetsutövare och ledare av elarbeten. Bestämmelserna ska således uppfylla de allmänna villkor som ställs på en lag som inskränker de grundläggande fri- och rättigheterna inklusive kraven på noggrann avgränsning och exakthet i fråga om begränsningarna av näringsfriheten liksom också kravet angående tillräcklig förutsägbarhet i myndigheternas verksamhet. Bakom den anmälan som ska göras till elsäkerhetsmyndigheten kan anses ligga sådana viktiga samhälleliga intressen som har samband med säkerheten och som talar för en sådan reglering som föreslagits i lagförslaget.

Bestämmelserna i 66—69 § i lagförslaget uppfyller i sak de krav som ställts i grundlagsutskottets ovan beskrivna tolkningspraxis. Kompetensbedömningsorganets prövningsrätt är bunden enligt 65 §, dvs. organet ska bevilja elbehörighet och utfärda behörighetsintyg till en person som uppfyller kraven i lag.

Grundlagsutskottet har i sin praxis i fråga om reglering av näringsverksamhet ansett att återkallande av ett tillstånd är en myndighetsåtgärd som ingriper kraftfullare i individens rättsliga ställning än avslag på en ansökan om tillstånd (GrUU 19/2002 rd och GrUU 28/2001 rd). Därför har utskottet ansett att det för att lagstiftningen ska vara proportionerlig är nödvändigt att möjligheten att återkalla tillstånd kopplas till allvarliga eller väsentliga förseelser eller försummelser och till att eventuella anmärkningar och varningar till tillståndshavaren inte har lett till att bristerna i verksamheten har korrigerats (t.ex. GrUU 32/2010 rd, GrUU 31/2006 rd, GrUU 8/2006 rd, GrUU 48/2005 rd och GrUU 40/2002 rd). Tillståndshavaren ska dessutom innan tillståndet återkallas beredas tillfälle att rätta till en brist som upptäckts i koncessionsvillkoren (GrUU 66/2002 rd).

Elbehörighet beviljas på livstid och den kan inte återkallas. Elsäkerhetsmyndigheten ska dock ha möjlighet att ingripa i en verksamhetsutövares, elarbetsledares och driftsledares verksamhet. I 95 § i lagförslaget föreskrivs det att om en verksamhetsutövare, ledare av elarbeten eller driftsledare inte iakttar denna lag eller de bestämmelser och föreskrifter som utfärdats med stöd av den kan elsäkerhetsmyndigheten tillgripa tvångsmedel. Innan elsäkerhetsmyndigheten förbjuder verksamheten ska myndigheten uppmana verksamhetsutövaren att avhjälpa bristen inom utsatt tid eller ge ledaren av elarbeten eller driftsledaren en varning. Om bristerna eller försummelserna är allvarliga eller väsentliga, eller om en given uppmaning eller varning inte har resulterat i att bristerna eller försummelserna avhjälpts, kan elsäkerhetsmyndigheten först därefter för viss tid eller tills vidare helt eller delvis förbjuda verksamhetsutövaren eller ledaren av elarbeten att utöva verksamhet. Det föreslås däremot att elsäkerhetsmyndighetens beslut om godkännande som auktoriserad besiktningsman, auktoriserat organ eller kompetensbedömningsorgan ska kunna återkallas med stöd av den föreslagna 81 §. I ett sådant fall kan beslutet om godkännande dock inte annulleras genast, utan man ska först sätta ut en frist för avhjälpande av bristen.

Propositionen innehåller exakta och noggrant avgränsade behörighetskrav för ledaren av elarbeten och för driftsledaren samt grundläggande krav på yrkeskompetens för den som självständigt utför elarbeten. I propositionen ingår flera nya preciserande skyldigheter för ekonomiska aktörer, vilka baserar sig på EU:s produktreglering, så att skyldigheterna och ansvaret för den elektriska utrustningens och anläggningarnas tillverkare samt för dem som importerar produkter till EU-området betonas ytterligare, och att också skyldigheterna för dem som distribuerar elektrisk utrustning och elanläggningar och tillverkarens representants skyldigheter preciseras.

Ändringarna handlar särskilt om skyldigheterna att märka produkter, vilket förbättrar spårbarheten av elektrisk utrustning och elanläggningar i fråga om uppgifterna om leverantörskedjan, och skyldigheterna att bevara handlingarna samt skapandet av klarhet i ansvarsfördelningen mellan de ekonomiska aktörerna. Innehållsmässigt är propositionen långt lagteknisk och innebär inte någon betydande ändring i nuläget, dvs. utrustnings- och anläggningstillverkarens roll att tillräckligt omsorgsfullt säkerställa att den elektriska utrustningen och elanläggningarna överensstämmer med kraven innan de släpps ut på marknaden. Förslaget innehåller inte några betydande ändringar i de tekniska kraven eller säkerhetskraven för elektrisk utrustning och elanläggningar. Elektrisk utrustning och elanläggningar kan, om de fungerar felaktigt, leda till döden eller förorsaka betydliga person- eller egendomsskador. Ur detta perspektiv kan de föreslagna bestämmelserna om begränsning av näringsfriheten anses vara motiverade.

Den föreslagna regleringen kan således inte betraktas som problematisk mot bakgrund av 18 § 1 mom. i grundlagen.

4.4 Skyddet för privatliv, yttrandefrihet och rätten till trygghet

Enligt 10 § 1 mom. i grundlagen är vars och ens privatliv, heder och hemfrid tryggade. Närmare bestämmelser om skyddet för personuppgifter utfärdas genom lag.

Grundlagsutskottet har bedömt bestämmelserna om myndigheternas rätt att få och skyldighet att lämna ut uppgifter med avseende på skyddet för privatliv och personuppgifter och då noterat bland annat vad och vem rätten att få uppgifter gäller och hur rätten är kopplad till nödvändighetskriteriet. Myndigheternas rätt att få och möjlighet att lämna ut uppgifter kan enligt utskottet gälla "behövliga uppgifter" för ett visst syfte, om lagen ger en uttömmande förteckning över innehållet i uppgifterna. Om innehållet däremot inte anges i form av en förteckning, ska det i lagstiftningen ingå ett krav på att "uppgifterna är nödvändiga" för ett visst syfte (GrUU 10/2014 rd).

Enligt 10 § 1 mom. i grundlagen utfärdas närmare bestämmelser om skydd för personuppgifter genom lag. Enligt grundlagsutskottets tolkningspraxis begränsas lagstiftarens spelrum dock av att skyddet för personuppgifter utgör en del av skyddet för privatlivet i samma moment. Det är alltså fråga om att lagstiftaren ska trygga denna rättighet på ett sätt som kan anses godtagbart med hänsyn till de grundläggande fri- och rättigheterna. Grundlagsutskottet har i sin tolkningspraxis ansett att det med tanke på skyddet för personuppgifter är viktigt att reglera åtminstone målet med registret, vad som får ingå i personuppgifterna, tillåtna syften inklusive hur de får ges ut och hur länge uppgifterna ska lagras i personregistret och de registrerades rättssäkerhet (GrUU 27/2006 rd, GrUU 35/2004 rd och GrUU 51/2002 rd). Kravet på bestämmelse i lag sträcker sig också till möjligheten att överlåta uppgifter via en teknisk anslutning (GrUU 54/2010 rd).

Bestämmelsen om samling av personuppgifter ingår i bestämmelserna om anmälningar i 55 och 60 § och bestämmelsen om utlämnande av personuppgifter ingår i 86 §. Av de föreslagna bestämmelserna framgår syftet med registreringen, innehållet i de personuppgifter som ska registreras, tillåtna användningsändamål och hur länge uppgifterna får bevaras. Bestämmelserna kan således anses uppfylla de villkor som grundlagsutskottet fastställt i sin tolkningspraxis.

Den föreslagna regleringen är av betydelse också mot bakgrund av 10 § 3 mom. i grundlagen, där det föreskrivs att genom lag kan bestämmas om åtgärder som ingriper i hemfriden och som är nödvändiga för att de grundläggande fri- och rättigheterna ska kunna tryggas eller för att brott ska kunna utredas.

Bestämmelser om utsträckande av tillsynsåtgärderna till utrymmen som används till boende av permanent natur föreslås i 91 § 2 mom. i den föreslagna lagen. I momentet föreslås att tillsynsåtgärder ska få utsträckas till utrymmen som används för boende av permanent natur endast i en situation där inspektion av utrymmena skulle vara nödvändig för att utreda ett problem som misstänks bero på elektrisk utrustnings eller en elanläggnings bristande elektromagnetiska kompatibilitet. En inspektion ska inte kunna utföras, om det är möjligt att utreda störningen på något annat sätt. Utredningen av en störning kräver dock ofta att mätningar görs i de utrymmen där den störande utrustningen finns och där störningskällan misstänks finnas. Inspektionen ska vara nödvändig för att utreda de omständigheter som inspektionen gäller. En ytterligare förutsättning är att elsäkerhetsmyndigheten har skäl att misstänka att det är fråga om ett brott mot bestämmelserna om elsäkerhet i 117 § 1 mom. 1—3, 8, 18, 21 eller 22 punkten i den föreslagna lagen.

Grundlagsutskottet har ansett att åtgärder som går in på hemfridsskyddade områden är godtagbara för att utreda brott, om åtgärden hänger samman med en konkret och specificerad anledning att misstänka att ett lagbrott har skett eller kommer att ske. Misstanken ska rikta sig mot en gärning som är straffbar som brott, dvs. huruvida det t.ex. finns skäl att misstänka att man brutit eller ska bryta mot bestämmelserna om någon verksamhet på ett sätt som enligt lag är straffbart. Grundlagsutskottet har utgått från att man inte bör ingripa i skyddet för hemfriden för att utreda föga klandervärda förseelser som allra högst bestraffas med böter. Utskottet har i sin tidigare praxis ansett att proportionalitetskravet beträffande en begränsning av en grundläggande fri- och rättighet inte uppfylls när inspektion förrättas i affärslokaler vid misstanke om ett sådant brott som högst kan leda till böter (GrUU 40/2002 rd, s. 2). När det å andra sidan gäller inspektioner för kontroll av hur stöd och bidrag som beviljats av offentliga medel används ansåg utskottet att inspektioner kan tillåtas om det finns grundad anledning att misstänka sådana straffbara förseelser som allra högst ger ett bötesstraff (GrUU 69/2002 rd, s. 2—3). Inspektionsrätten har genom en vanlig lag kunnat kopplas samman med ett förfarande som är sanktionerat med en straffavgift (GrUU 7/2004 rd, s. 2/II, GrUU 40/2010 rd, s. 3, GrUU 37/2010 rd, s. 5).

I den föreslagna bestämmelsen är dock en misstanke om elsäkerhetsförseelse inte orsaken till en inspektion som utsträcker sig till ett hemfridsskyddat utrymme, utan den är en av förutsättningarna vars syfte är att för sin del begränsa myndighetens rätt att utföra inspektioner i dylika utrymmen. Inspektionsbefogenheten har i den föreslagna bestämmelsen inte kopplats till en misstanke om brott mot elsäkerhetsbestämmelserna och bestämmelsen i den föreslagna utformningen berättigar inte myndigheten till att utföra inspektioner i utrymmen som skyddas av hemfriden ”för att brott ska kunna utredas”, utan rätten att utföra inspektion ska ges i den bemärkelse som avses i 10 § 3 mom. i grundlagen, när en inspektion är nödvändig "för att de grundläggande fri- och rättigheterna ska kunna tryggas” (se även GrUU 18/2010 rd, s. 7).

Elektrisk utrustning eller en elanläggning som strider mot bestämmelserna kan medföra elektromagnetiska störningar särskilt för sådan utrustning som används för elektronisk kommunikation. Det grundläggande målet för regleringen är att trygga störningsfri kommunikation för dem som använder kommunikationstjänster av olika slag och således trygga yttrandefriheten enligt 12 § i grundlagen. Målet med regleringen är att också att trygga rätten till liv och trygghet enligt 7 § i grundlagen. Elektromagnetiska störningar kan orsaka fel i sådan utrustning vars syfte är att trygga användarens säkerhet, t.ex. sömnapnéapparater eller säkerhetsarmband. Elektromagnetiska störningar kan också störa eller hindra användningen av myndighetsnätverk.

Enligt förslaget ska en inspektion i utrymmen som skyddas av hemfriden kunna utföras endast av en myndighet. I 93 § 4 mom. föreskrivs att en utomstående expert inte kan ges rätt att utföra inspektion i utrymmen som används för boende av permanent natur. Grundlagsutskottet

har i sin utlåtandepraxis ansett att kontrollbefogenheter som gör intrång i hemfriden innebär en rätt att befatta sig i betydande grad med skyddet för hemfriden som är garanterat var och en i grundlagen och att en enskild därmed inte kan få en sådan befogenhet genom en vanlig lag. I samband med lagstiftning som tillåter att utomstående utför inspektioner brukar utskottet kräva att det föreskrivs explicit att inspektioner i utrymmen som används för boende av permanent natur inte får utföras av någon annan än en myndighet (se t.ex. GrUU 62/2010 rd, s. 6, GrUU 46/2001 rd, s. 4—5).

Den föreslagna befogenheten att utföra inspektioner i utrymmen som skyddas av hemfriden behövs också för att inspektionen inte kan baseras på samtycke från den person som är föremål för inspektion. Grundlagsutskottet har sett vissa problem med en lagstiftningsmetod med samtycke som rättslig grund. Problemen med en inspektionsrätt som baserar sig på samtycke framhävs särskilt i de fall där inspektionen skulle ingripa i hemfriden för flera personer som bor i samma lägenhet. Oftast kan det vara fråga om just en sådan situation, eftersom det kan hända att inspektionen behöver utföras uttryckligen i utrymmen som används som bostad. Utskottet har poängterat hur viktigt det är att vara mycket återhållsam med att godkänna samtycke som rättslig grund för ingrepp i de grundläggande fri- och rättigheterna. Enligt utskottet framhävs kravet angående återhållsamhet ytterligare om bestämmelsen om de grundläggande fri- och rättigheterna, liksom i det aktuella fallet, är förenad med s.k. kvalificerad lagreservation. Enligt utskottet går samtycke som rättslig grund för lagstiftningen svårligen att förena med rättsstatsprincipen enligt 2 § 3 mom. i grundlagen, som kräver att all utövning av offentlig makt ska bygga på lag. Befogenheten att ingripa i den enskildes grundläggande fri- och rättigheter ska alltid läggas fast i en tillräckligt noggrant avgränsad lag med ett exakt tillämpningsområde (GrUU 30/2010 rd, s. 6—7/I, GrUU 30/2014, s. 3).

Den föreslagna bestämmelsen kan anses uppfylla de kriterier som i 10 § 3 mom. i grundlagen fastställs för stiftandet av vanlig lag (GrUB 24/1994 rd, s. 5/II). Den föreslagna inspektionsrätten är exakt och den har avgränsats noggrant. En inspektion skulle kunna utföras i utrymmen som skyddas av hemfriden endast om det finns skäl att misstänka att elektrisk utrustning eller elanläggning som finns i utrymmena orsakar oskälig störning för radiokommunikationen, eldistributions- eller kommunikationsnätverken eller för elektrisk utrusning eller elanläggning som anslutits till dem. En ytterligare förutsättning är att elsäkerhetsmyndigheten har skäl att misstänka att det är fråga om ett brott mot bestämmelserna om elsäkerhet i 117 § 1 mom. 1—3, 8, 18, 21 eller 22 punkten. Inspektionen ska också vara nödvändig för att utreda de omständigheter som inspektionen gäller. Utredning av en störning kräver ofta att mätningar görs i de utrymmen där den utrustning som blir störd finns och där störningskällan misstänks finnas.

Den föreslagna grunden till begränsning av skyddet för privatlivet är godtagbar, och begränsningen följer av ett tungt vägande samhälleligt behov (störningsfri kommunikation, personlig säkerhet). Begränsningen sträcker sig inte heller till den grundläggande fri- och rättighetens kärna. Den föreslagna bestämmelsen uppfyller också proportionalitetskravet: rätten att utföra inspektion i utrymmen som omfattas av hemfriden är nödvändig för att ett godtagbart syfte ska kunna uppnås. Inspektionen skulle vara tillåten endast om orsaken till den elektromagnetiska störningen inte kan utredas genom metoder som i mindre grad ingriper i hemfriden. Det att nödvändighet nämns i bestämmelsen betonar det exceptionella med en inspektion som utförs i en bostad. Den föreslagna inspektionsbefogenheten är motiverad med tanke på tryggandet av de grundläggande fri- och rättigheterna.

4.5 Sammanfattning

Enligt regeringens uppfattning kan det lagförslag som ingår i propositionen behandlas i vanlig lagstiftningsordning. Fastän propositionen inbegriper flera olika grundlagsaspekter har dessa vid beredningen kunnat bedömas i ljuset av grundlagsutskottets tidigare praxis och de före-

slagna bestämmelserna har utformats på ett sätt som inte anses orsaka problem i förhållande till grundlagen. Regeringen anser det därför inte nödvändigt att ett utlåtande av grundlagsutskottet inhämtas.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Lagförslag

1.

Elsäkerhetslag

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Lagens syfte

Syftet med denna lag är att säkerställa en trygg användning av elektrisk utrustning och elanläggningar och att förhindra uppkomsten av skadliga verkningar av de elektromagnetiska störningar, som förorsakas av elanvändningen samt att trygga rättigheterna för den som lidit skada av elström eller magnetfält från elektrisk utrustning eller elanläggningar. Ett ytterligare syfte med denna lag är att säkerställa den elektriska utrustningens överensstämmelse med kraven och den fria rörligheten för elektrisk utrustning.

Denna lag innehåller bestämmelser om de krav som ställs på elektrisk utrustning och elanläggningar, om visande av att elektrisk utrustning och elanläggningar överensstämmer med kraven och om tillsynen över överensstämmelsen, om arbeten i elbranschen och övervakningen av dem samt om skadeståndsskyldigheten för innehavare av elektrisk utrustning och elanläggningar.

Genom denna lag genomförs Europarlamentets och rådets direktiv 2014/30/EU om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning om elektromagnetisk kompatibilitet, nedan *EMC-direktivet*, och Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/35/EU om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning om tillhandahållande på marknaden av elektrisk utrustning, nedan *lågspänningsdirektivet.*

2 §

Lagens tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på elektrisk utrustning och elanläggningar som används vid produktion, överföring, distribution eller användning av el och vilkas elektriska eller elektromagnetiska egenskaper kan förorsaka risk för skada eller störningar.

Denna lag tillämpas också på radioutrustning och kommunikationsnät till den del som dessa kan förorsaka fara för någons liv, hälsa eller egendom eller skadliga störningar, om vilka det inte föreskrivs i informationssamhällsbalken (917/2014) eller i de bestämmelser som utfärdats med stöd av den.

3 §

Begränsningar av tillämpningsområdet

Denna lag tillämpas inte på

1) utsläppande på marknaden och ibruktagande av eldrivna maskiner till den del det finns bestämmelser om eldrivna maskiner i statsrådets förordning om maskiners säkerhet (400/2008),

2) sådana produkter och sådan utrustning för hälso- och sjukvård och tillbehör till dem som avses i lagen om produkter och utrustning för hälso- och sjukvård (629/2010); denna lag tillämpas dock på produkterna, utrustningen och tillbehören i fråga, om det gäller reparations- och underhållsarbeten,

3) skada som beror på avbrott i elöverföringen, eldistributionen eller elleveransen eller på ersättandet av skada som uppstått på grund av ett i 97 § i elmarknadslagen (588/2013) avsett fel eldistributionen, den övriga nättjänsten eller elleveransen.

Genom förordning av statsrådet kan närmare bestämmelser utfärdas om tillämpning av bestämmelserna i 2—5 kap. på elektrisk utrustning och elanläggningar, till den del som bestämmelserna i de kapitlen gäller visande av överensstämmelse med kraven i fråga om produkter som är uteslutande avsedda för militärt bruk, den som utför certifieringsbesiktning eller periodisk besiktning, anmälningar om elanläggningar och ansvariga personer, lämnande av uppgifter och ordnande av övervakning vid objekt som är sekretessbelagda av skäl som sammanhänger med landets försvar. Huvudstaben övervakar under försvarsministeriets styrning elsäkerheten vid sådana objekt med iakttagande av denna lag.

4 §

Definitioner

I denna lag avses med

1) *elektrisk utrustning* med elektricitet driven och för produktion, överföring eller mätning av elektricitet avsedd

a) färdig anordning,

b) installationsutrustning,

c) sådan kombination av anordningar, som tillhandahålls på marknaden som en funktionell enhet,

d) komponent eller sammansatt inbyggnadsdel som är avsedd att byggas in i en apparat av slutanvändaren,

2) *elanläggning* fast installation eller annan motsvarande funktionell helhet bestående av elektrisk utrustning och eventuellt andra anordningar, förnödenheter och konstruktioner,

3) *elektromagnetisk störning* ett elektromagnetiskt fenomen som kan försvaga den elektriska utrustningens eller elanläggningars funktion; störningen kan utgöras av ett elektromagnetiskt brus, en oönskad signal eller en förändring i själva överföringsmediet,

4) *elektromagnetisk kompatibilitet* den elektriska utrustningens och elanläggningars förmåga att fungera tillfredsställande i sin elektromagnetiska omgivning utan att förorsaka oacceptabla elektromagnetiska störningar för annan elektrisk utrustning eller andra elanläggningar i samma omgivning,

5) *elektromagnetisk miljö* de sammanlagda elektromagnetiska fenomen som kan observeras på en viss plats,

6) *organ för bedömning av överensstämmelse* organ som utför kalibrering, provning, certifiering och kontroll samt andra åtgärder för bedömning av överensstämmelse,

7) *ekonomisk aktör* tillverkare av elektrisk utrustning, tillverkarens representant samt importörer och distributörer av elektrisk utrustning,

8) *teknisk dokumentation* dokument för beskrivning av den elektriska utrustningens egenskaper som tillverkaren ska upprätta för att visa att viss elektrisk utrustning överensstämmer med kraven,

9) *tillverkare* varje fysisk eller juridisk person som tillverkar eller som låter konstruera eller tillverka elektrisk utrustning och saluför utrustningen i fråga, i eget namn eller under eget varumärke,

10) *harmoniserad standard* en europeisk standard som antagits på grundval av Europeiska kommissionens begäran för tillämpningen av unionens harmoniseringslagstiftning,

11) *teknisk specifikation* dokument där det fastställs vilka tekniska krav som elektrisk utrustning eller en elanläggning ska uppfylla,
12) *ackreditering* ackreditering enligt definitionen i artikel 2.10 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 765/2008 om krav för ackreditering och marknadskontroll i samband med saluföring av produkter och upphävande av förordning (EEG) nr 339/93, nedan *NLF-förordningen*,
13) *CE-märkning* märkning genom vilken tillverkaren visar att elektrisk utrustning överensstämmer med de i den harmoniserade unionslagstiftningen om anbringande av CE-märkning föreskrivna kraven,
14) *tillverkarens representant* varje fysisk eller juridisk person som är etablerad inom unionen och som enligt fullmakt från tillverkaren har rätt att i dennes ställe utföra särskilda uppgifter,
15) *importör* varje fysisk eller juridisk person som är etablerad inom unionen och som släpper ut elektrisk utrustning från ett tredjeland på unionsmarknaden,
16) *utsläppande på marknaden* tillhandahållande för första gången av elektrisk utrustning av viss typ på unionsmarknaden,
17) *bedömning av överensstämmelse* en process där det utreds huruvida de väsentliga säkerhetskraven för elektrisk utrustning och elanläggningar är uppfyllda,
18) *distributör* varje fysisk eller juridisk person i leveranskedjan, förutom tillverkaren eller importören, som tillhandahåller elektrisk utrustning på marknaden,
19) *tillhandahållande på marknaden* varje leverans av elektrisk utrustning för distribution, förbrukning eller användning på unionsmarknaden i samband med kommersiell verksamhet, antingen mot betalning eller kostnadsfritt,
20) *tillbakadragande* varje åtgärd för att förhindra att elektrisk utrustning som befinner sig i leveranskedjan tillhandahålls på marknaden,
21) *återkallelse* varje åtgärd för att dra tillbaka elektrisk utrustning som redan tillhandahållits slutanvändarna,
22) *fast installation* elanläggning som är en kombination av olika typer av apparater eller andra anordningar, som är monterad, installerad och avsedd för permanent användning på en på förhand fastställd plats,
23) *distributionsnätsinnehavare* en sammanslutning eller inrättning som i sin besittning har ett distributionsnät och som utövar tillståndspliktig elnätsverksamhet,
24) *auktoriserad besiktningsman* en person som utför besiktningar av elanläggningar och som elsäkerhetsmyndigheten har godkänt som auktoriserad besiktningsman,
25) *auktoriserat organ* en juridisk person som elsäkerhetsmyndigheten har godkänt för att utföra besiktningar av elanläggningar,
26) *kompetensbedömningsorgan* en juridisk person som elsäkerhetsmyndigheten har godkänt för att utföra kompetensbedömningar när det gäller personer, som ansöker om elbehörighet,
27) *verksamhetsutövare* varje fysisk eller juridisk person som utför byggnads-, reparations- eller underhållsarbeten på elanläggningar eller reparations- och underhållsarbeten på elektrisk utrustning,
28) *elskada* skada som elektrisk utrustning eller elanläggning förorsakat genom förmedling av elström eller magnetfält,
29) *störningståglighet* den elektriska utrustningens och elanläggningars förmåga att fungera som avsett utan försämring trots inverkan av en elektromagnetisk störning,
30) *anmält organ* ett organ som utsetts av någon av Europeiska unionens medlemsstater och som anmälts till Europeiska kommissionen och som har rätt att utföra bedömningar av överensstämmelse,
31) *harmoniserad unionslagstiftning* all unionslagstiftning genom vilken villkoren för saluföring av elektrisk utrustning harmoniseras.

5 §

Förhållande till annan lagstiftning

Bestämmelser om minimikraven på ackrediteringen av organ för bedömning av överensstämmelse, på marknadskontrollen, på yttre gränskontrollen av produkter som importeras från tredje länder samt på CE-märkningen av produkter finns i NLF-förordningen.

Bestämmelser om hissar finns i hissäkerhetslagen (/).

Bestämmelser om överensstämmelse med kraven i fråga om utrustning och säkerhetssystem som är avsedda att användas i explosionsfarliga utrymmen finns i lagen om överensstämmelse med kraven för utrustning och säkerhetssystem som är avsedda för användning i explosionsfarliga omgivningar (/).

Bestämmelser om marknadskontroll, yttre gränskontroll enligt artiklarna 27—29 i NLF-förordningen, tillsynsmyndigheterna och sökande av ändring finns i lagen om marknadskontrollen av vissa produkter (/).

Bestämmelser om de krav som ställs på anmälda organ, om tillsynen över anmälda organ och om sökande av ändring finns i lagen om anmälda organ för vissa produktgrupper (278/2016).

Bestämmelser om kraven avseende säkerheten i arbetet finns i arbetarskyddslagen (738/2002).

Bestämmelser om ersättningsfrågor i samband med avbrott i elöverföring, eldistribution och elleverans, och i samband med fel i eldistribution, den övriga nättjänsten eller elleveransen finns i elmarknadslagen (588/2013).

Bestämmelser om utsläppande på marknaden av radioutrustning finns i 30 kap. i informationssamhällsbalken.

6 §

Allmänna krav på elektrisk utrustning och elanläggningar

Elektrisk utrustning och elanläggningar ska konstrueras, byggas, tillverkas och repareras samt underhållas och användas på ett sådant sätt att

1) de inte medför fara för någons liv, hälsa eller egendom,
2) de inte medför oskälig elektrisk eller elektromagnetisk störning,
3) deras funktion inte lätt påverkas av elektriska eller elektromagnetiska störningar.

Elektrisk utrustning eller elanläggningar som inte uppfyller de krav som ställs i 1 mom. får inte släppas ut på marknaden, överlåtas till någon annan eller tas i bruk.

2 kap.

Krav på elektrisk utrustning

7 §

Påvisande av den elektriska utrustningens överensstämmelse med kraven

Den som släpper ut elektrisk utrustning på marknaden ska kunna visa att den elektriska utrustningen uppfyller kraven i 6 §.

Den som tillverkar eller importerar elektrisk utrustning som inte släpps ut på marknaden, men som överlåts till att användas också av andra, ska kunna visa att den elektriska utrustningen uppfyller kraven i 6 §.

8 §

Tillämpningsområdet för kraven på elektrisk utrustning

Bestämmelserna i 9—28 § tillämpas på elektrisk utrustning som är konstruerad för användning vid en märkspänning mellan 50 och 1000 V för växelström och mellan 75 och 1500 V för likström.

Bestämmelserna i 9—28 § tillämpas dessutom, oberoende av spänningsgränser, på elektrisk utrustning vars fysiska egenskaper är av sådan karaktär att

1) utrustningen kan alstra eller bidra till elektromagnetisk emission som överstiger den nivå som tillåter radio- och teleutrustning och annan utrustning att fungera som avsett, och

2) utrustningens funktion i oacceptabel utsträckning kan försämras av de elektromagnetiska störningar som normalt uppstår när den används som avsett.

Närmare bestämmelser om begränsningar av tillämpningsområdet för bestämmelserna om krav på elektrisk utrustning utfärdas genom förordning av statsrådet.

9 §

Elektrisk utrustning för marknadsföringsändamål

En ekonomisk aktör får förevisa elektrisk utrustning på utställningar eller använda elektrisk utrustning i marknadsföringssyfte trots att dess överensstämmelse med kraven inte har visats. I ett sådant fall ska den elektriska utrustningen vara försedd med en tydlig märkning av vilken det framgår namnet på och datumet för mässan, demonstrationstillfället eller utställningen. Dessutom ska det av märkningen framgå att den elektriska utrustningen inte överensstämmer med kraven och att den inte är till salu förrän tillverkaren eller importören har fått den att överensstämma med kraven. Visningar får endast äga rum under förutsättning att tillräckliga åtgärder har vidtagits för att säkerställa elsäkerheten och undvika elektromagnetiska störningar.

10 §

Tillhandahållande på marknaden

Elektrisk utrustning får tillhandahållas på marknaden endast om den uppfyller kraven i denna lag.

11 §

Begränsning av utsläppandet på marknaden och användningen av elektrisk utrustning

Elsäkerhetsmyndigheten får begränsa utsläppande på marknaden och ibruktagande av elektrisk utrustning, om

1) ett befintligt eller förutsett problem i fråga om den elektromagnetiska kompatibiliteten på en viss plats måste undanröjas, eller

2) begränsningar behövs av säkerhetsskäl för att skydda allmänt tillgängliga kommunikationsnät eller mottagar- eller sändarstationer när utrustningen används för förbättrande av säkerheten inom noggrant angivna frekvensområden.

Elsäkerhetsmyndigheten ska anmäla begränsningar av utsläppande på marknaden och ibruktagande till Europeiska kommissionen och de övriga medlemsstaterna.

12 §

Väsentliga krav på elektrisk utrustning

Elektrisk utrustning ska med beaktande av aktuell tillämpbar teknik vara så konstruerad och tillverkad att den, när den har installerats och underhållits på rätt sätt och används för avsett

ändamål, är elektromagnetiskt kompatibel och inte medför någon risk för människors hälsa, säkerhet, husdjur eller egendom. Skyddet av elektrisk utrustning mot den fara som utrustningen kan orsaka och skyddet mot sådan fara som kan orsakas av yttre påverkan på den elektriska utrustningen ska säkerställas.

Elnätsinnehavaren får inte införa strängare säkerhetskrav på elektrisk utrustning än de säkerhetskrav som föreskrivs i denna paragraf eller med stöd av den när det gäller anslutning till nät eller elleverans till användare av elektrisk utrustning.

Närmare bestämmelser om de väsentliga säkerhetskraven på teknisk utrustning och de väsentliga kraven i fråga om elektromagnetisk kompatibilitet utfärdas genom förordning av statsrådet.

13 §

Tillverkarens skyldighet att säkerställa att den elektriska utrustningen överensstämmer med kraven

Innan elektrisk utrustning släpps ut på marknaden ska tillverkaren säkerställa och kunna visa att den elektriska utrustningen har konstruerats och tillverkats så att den uppfyller de i 12 § föreskrivna väsentliga kraven i fråga om säkerhet och elektromagnetisk kompatibilitet.

Tillverkaren ska genomföra ett lämpligt förfarande för bedömning av den elektriska utrustningens överensstämmelse med kraven och upprätta den tekniska dokumentation som krävs för att visa att den elektriska utrustningen överensstämmer med kraven.

Tillverkaren ska upprätta en EU-försäkran om överensstämmelse och fästa en CE-märkning på elektrisk utrustning, när den elektriska utrustningens överensstämmelse med tillämpliga krav har visats. I och med att tillverkaren upprättar EU-försäkran om överensstämmelse övertar tillverkaren ansvaret för att den elektriska utrustningen överensstämmer med de väsentliga krav som ställs på den.

Den tekniska dokumentationen och EU-försäkran om överensstämmelse ska finnas på finska eller svenska eller på ett annat språk som elsäkerhetsmyndigheten godtar.

Tillverkaren ska bevara den tekniska dokumentationen om elektrisk utrustning och EU-försäkran om överensstämmelse i tio år från att den elektriska utrustningen har släppts ut på marknaden.

Närmare bestämmelser om förfaranden för bedömning av överensstämmelse, den tekniska dokumentationen och EU-försäkran om överensstämmelse och dess innehåll utfärdas genom förordning av statsrådet.

14 §

Tillverkarens skyldighet att säkerställa att serietillverkning överensstämmer med kraven

Tillverkaren ska säkerställa att elektrisk utrustning som tillverkas i serie överensstämmer med kraven i denna lag.

Tillverkaren ska ta hänsyn till ändringar i konstruktionen eller egenskaperna hos elektrisk utrustning och ändringar i de harmoniserade standarder eller andra tekniska specifikationer som det hänvisas till när överensstämmelse med kraven uppges.

Tillverkaren ska, i syfte att skydda konsumenternas hälsa och säkerhet, utföra provning av elektrisk utrustning som tillhandahålls på marknaden, om tillverkaren anser det befogat på grund av de risker som är förenade med den elektriska utrustningen. Tillverkaren ska granska och vid behov föra bok över klagomål, elektrisk utrustning som inte överensstämmer med kraven och återkallelser av elektrisk utrustning samt informera distributörerna om sådan övervakning.

15 §

CE-märkning

Bestämmelser om de allmänna principerna för CE-märkning finns i artikel 30 i NLF-förordningen.

Tillverkaren ska fästa en CE-märkning på elektrisk utrustning som uppfyller kraven i denna lag innan den elektriska utrustningen släpps ut på marknaden. Märkningen ska fästas på den elektriska utrustningen så att märkningen är synlig, lätt läsbar och varaktig. Om det inte är möjligt eller motiverat att fästa CE-märkningen på den elektriska utrustningen, ska den fästas på utrustningens förpackning och på de dokument som åtföljer förpackningen.

16 §

Märkningar på elektrisk utrustning, kontaktuppgifter och medföljande dokument

Tillverkaren ska säkerställa att elektrisk utrustning som släpps ut på marknaden har försetts med sådana märkningar som krävs enligt denna lag och att utrustningen åtföljs av relevanta bruksanvisningar och tillbörlig säkerhetsinformation.

Den elektriska utrustningen ska vara försedd med typnummer, partinummer eller serienummer eller annan identifieringsmärkning. Om den elektriska utrustningens storlek eller art inte tillåter detta, ska de obligatoriska uppgifterna finnas på förpackningen eller i den dokumentation som åtföljer den elektriska utrustningen.

Tillverkaren ska ange sitt namn, sitt registrerade produktnamn eller registrerade varumärke och sin postadress, på den elektriska utrustningen eller, om detta inte är möjligt, på förpackningen eller i den dokumentation som åtföljer utrustningen. I adressen ska det anges en enda kontaktpunkt där tillverkaren kan kontaktas.

Den säkerhetsinformation och de bruksanvisningar som åtföljer den elektriska utrustningen ska innehålla behövliga uppgifter om hur den elektriska utrustningen kan användas på ett säkert sätt för avsett ändamål.

Märkningarna på den elektriska utrustningen, säkerhetsinformationen och bruksanvisningarna samt de dokument som åtföljer den elektriska utrustningen ska vara avfattade på finska och svenska. De ska vara tydliga, begripliga och lättfattliga.

Närmare bestämmelser om de krav som gäller märkningarna på, uppgifterna om och bruksanvisningarna för elektrisk utrustning utfärdas genom förordning av statsrådet.

17 §

Tillverkarens representant

En tillverkare får genom skriftlig fullmakt utse tillverkarens representant.

Tillverkaren får inte överlåta de skyldigheter som avses i 13 § 1 och 2 mom. på tillverkarens representant.

Tillverkarens representant ska utföra de uppgifter som specificeras i fullmakten från tillverkaren. Fullmakten ska ge tillverkarens representant rätt att åtminstone

1) hålla EU-försäkran om överensstämmelse och den tekniska dokumentationen tillgängliga för elsäkerhetsmyndigheten i tio år från det att den elektriska utrustningen har släppts ut på marknaden,

2) på motiverad begäran från elsäkerhetsmyndigheten lämna denna alla behövliga uppgifter och dokument som behövs för att visa att den elektriska utrustningen överensstämmer med kraven,

3) på begäran av elsäkerhetsmyndigheten samarbeta med denna i åtgärder som syftar till att undanröja risker som är förenade med den elektriska utrustning som omfattas av representantens uppdrag.

18 §

Importörens skyldigheter i samband med att elektrisk utrustning släpps ut på marknaden

Importören får släppa ut på marknaden endast sådan elektrisk utrustning som överensstämmer med kraven.

Innan elektrisk utrustning släpps ut på marknaden ska importören säkerställa att

1) tillverkaren har genomfört ett i 13 § 2 mom. avsett tillbörligt förfarande för bedömning av den elektriska utrustningens överensstämmelse med kraven,

2) tillverkaren har utarbetat teknisk dokumentation,

3) den elektriska utrustningen är försedd med CE-märkning,

4) den elektriska utrustningen åtföljs av behövlig dokumentation,

5) den elektriska utrustningen har försetts med märkningar och kontaktuppgifter enligt 16 § 2 och 3 mom.,

6) den elektriska utrustningen åtföljs av säkerhetsinformation och bruksanvisningar enligt 16 § 4 mom.

Om importören har skäl att misstänka att elektrisk utrustning inte uppfyller de väsentliga säkerhetskraven eller de väsentliga krav som gäller elektromagnetisk kompatibilitet enligt denna lag, får importören inte tillhandahålla den elektriska utrustningen på marknaden innan den har fåtts att överensstämma med kraven. Om den elektriska utrustningen är förenad med en risk, ska importören informera tillverkaren och elsäkerhetsmyndigheten om den.

19 §

Importörens skyldighet att lämna sina kontaktuppgifter

Importören ska ange sitt namn, registrerade produktnamn eller registrerade varumärke och sin postadress på den elektriska utrustningen eller, om detta inte är möjligt, på förpackningen eller i den dokumentation som åtföljer utrustningen.

20 §

Importörens skyldighet att bevara och lämna dokument

Importören ska hålla en kopia av EU-försäkran om överensstämmelse tillgänglig för elsäkerhetsmyndigheten i tio år från det att den elektriska utrustningen har släppts ut på marknaden och säkerställa att den tekniska dokumentationen på begäran kan ställas till elsäkerhetsmyndighetens förfogande.

21 §

Distributörens skyldigheter vid tillhandahållande av elektrisk utrustning på marknaden

En distributör ska iaktta vederbörlig omsorg för att säkerställa att den elektriska utrustning som denne tillhandahåller på marknaden överensstämmer med kraven enligt denna lag.

Innan elektrisk utrustning tillhandahålls på marknaden ska distributören kontrollera att

1) den elektriska utrustningen är försedd med CE-märkning,

2) den elektriska utrustningen åtföljs av föreskriven dokumentation,

3) den elektriska utrustningen har försetts med de märkningar och kontaktuppgifter som avses i 16 § 2 och 3 mom. och i 19 §,

4) den elektriska utrustningen åtföljs av säkerhetsinformation och bruksanvisningar enligt 16 § 4 mom.

Om distributören har skäl att misstänka att elektrisk utrustning inte uppfyller de väsentliga säkerhetskraven eller de väsentliga krav som gäller elektromagnetisk kompatibilitet, får distributören inte tillhandahålla den elektriska utrustningen på marknaden innan den har fåtts att överensstämma med kraven enligt denna lag. Om den elektriska utrustningen är förenad med en risk, ska distributören informera tillverkaren eller importören och elsäkerhetsmyndigheten om den.

22 §

Importörens och distributörens skyldighet att säkerställa lagrings- och transportförhållandena för elektrisk utrustning

Importören och distributören ska, så länge dessa har ansvaret för förvaring eller transport av elektrisk utrustning, se till att den elektriska utrustningens överensstämmelse med kraven inte äventyras.

23 §

Tillämpning av bestämmelserna om tillverkarens skyldigheter på importören och distributören

Importören och distributören har samma skyldigheter som tillverkaren, om de släpper ut elektrisk utrustning på marknaden i eget namn eller under eget varumärke eller ändrar elektrisk utrustning som redan släppts ut på marknaden på ett sådant sätt att överensstämmelsen med kraven i denna lag kan påverkas.

24 §

Ekonomiska aktörers identifieringsuppgifter

Ekonomiska aktörer ska på begäran för elsäkerhetsmyndigheten identifiera alla ekonomiska aktörer som har levererat elektrisk utrustning till dem eller som de har levererat elektrisk utrustning till.

Ekonomiska aktörer ska kunna lägga fram de uppgifter som avses i 1 mom. i tio år från det att de fått elektrisk utrustning levererad och i tio år från det att de själva har levererat elektrisk utrustning.

25 §

Ekonomiska aktörers skyldigheter när elektrisk utrustning inte överensstämmer med kraven

Om tillverkaren eller importören har skäl att misstänka att den elektriska utrustning som denne släppt ut på marknaden inte uppfyller kraven i denna lag, ska tillverkaren eller importören omedelbart vidta åtgärder för att få den elektriska utrustningen att överensstämma med kraven, dra tillbaka den eller vid behov ordna med återkallelse av den.

Om distributören har skäl att misstänka att den elektriska utrustning som denne tillhandahåller på marknaden inte överensstämmer med kraven i denna lag, ska distributören se till att det vidtas behövliga åtgärder för att få den elektriska utrustningen att överensstämma med kraven, dra tillbaka den eller ordna med återkallelse av den.

Om elektrisk utrustning medför en risk, ska den ekonomiska aktören omedelbart informera de nationella behöriga myndigheterna i de EU-medlemsstater på vilkas marknader denne tillhandahållit den elektriska utrustningen och meddela detaljerade uppgifter om bristande överensstämmelse med kraven och de korrigerande åtgärder som vidtagits.

När det anses behövligt för att skydda konsumenternas hälsa och säkerhet, ska tillverkaren och importören utföra provning av elektrisk utrustning som tillhandahålls på marknaden, granska och vid behov föra bok över klagomål, elektrisk utrustning som inte överensstämmer med kraven och återkallelser av elektrisk utrustning samt informera distributörerna och leverantörerna om sådan övervakning.

26 §

Ekonomiska aktörers skyldighet att lämna uppgifter och samarbeta med elsäkerhetsmyndigheten

En ekonomisk aktör ska på begäran lämna elsäkerhetsmyndigheten alla uppgifter och dokument som behövs för att den elektriska utrustningens överensstämmelse med kraven ska kunna visas. Uppgifterna och dokumenten ska lämnas på finska, svenska eller på ett annat språk som elsäkerhetsmyndigheten godtar.

En ekonomisk aktör ska på begäran av elsäkerhetsmyndigheten samarbeta med myndigheten i åtgärder som syftar till att undanröja risker som är förenade med elektrisk utrustning som den ekonomiska aktören tillhandahåller på marknaden.

27 §

Krav på elektromagnetisk kompatibilitet för elektrisk utrustning som byggs in i en fast installation

På elektrisk utrustning som tillhandahålls på marknaden och som kan byggas in i en fast installation tillämpas kraven på elektriska utrustningars elektromagnetiska kompatibilitet.

På sådan elektrisk utrustning som är avsedd att bli inbyggd i en bestämd fast installation och som inte annars tillhandahålls på marknaden tillämpas inte bestämmelserna om kraven på elektromagnetisk kompatibilitet i 11—25 §. Den fasta installationens identitet och dess egenskaper avseende elektromagnetisk kompatibilitet ska framgå av den medföljande dokumentationen tillsammans med de försiktighetsåtgärder som ska vidtas när apparaten byggs in i den fasta installationen för att installationens överensstämmelse med kraven inte ska äventyras. Dokumenten ska vara försedda med de märkningar och kontaktuppgifter som avses i 16 § 2 och 3 mom. och i 19 §. Av dokumenten ska dessutom framgå vilken goda tekniska praxis som iakttagits.

Den som bygger en fast installation ska säkerställa att den dokumentation som krävs överlämnas till innehavaren av elanläggningen. Innehavaren ska bevara dokumentationen så att elsäkerhetsmyndigheten har tillgång till den under hela den tid installationen är i bruk.

28 §

Presumtion om överensstämmelse för elektrisk utrustning

Elektrisk utrustning anses uppfylla de väsentliga säkerhetskrav och de väsentliga krav på elektromagnetisk kompatibilitet som avses i 12 §, om den helt eller delvis överensstämmer med de harmoniserade standarder vars referensuppgifter har offentliggjorts i Europeiska unionens officiella tidning.

Elektrisk utrustning kan uppfylla de väsentliga säkerhetskraven och de väsentliga kraven på elektromagnetisk kompatibilitet fastän den inte överensstämmer med de harmoniserade standarderna. Den elektriska utrustningens överensstämmelse med kraven ska då kunna visas på ett tillförlitligt sätt.

Närmare bestämmelser om de standarder som ger presumtion om överensstämmelse med kraven för elektrisk utrustning och om den ordning i vilken dessa ska tillämpas utfärdas genom förordning av statsrådet.

29 §

Särskilda krav på anslutningsdon för hushållsbruk

Stickproppar och vägguttag för hushållsbruk får tillhandahållas på marknaden, överlåtas till andra eller tas i bruk endast om de överensstämmer med den standard om anslutningsdon som tillämpas i Finland.

Bestämmelsen i 1 mom. omfattar också stickproppar och vägguttag som är inbyggda i elektrisk utrustning.

En ekonomisk aktör som tillverkar stickproppar eller vägguttag eller släpper sådana ut på marknaden i Finland ska säkerställa att ett intyg över att stickpropparna eller vägguttagen uppfyller kraven i den standard som avses i 1 mom. står till elsäkerhetsmyndighetens förfogande.

3 kap.

Krav på elanläggningar

30 §

Begränsning av tillämpningsområdet

Bestämmelserna i 32—34 § tillämpas inte på elanläggningar i kommunikationsnät, hissar, luftfartyg, fordon eller farkoster.

31 §

Säkerhetskrav på elanläggningar

Elanläggningar ska konstrueras, byggas och repareras i enlighet med god säkerhetsteknisk praxis med beaktande av de krav som anges i 6 § 1 mom. 1 punkten.

Utöver vad som föreskrivs i 1 mom. ska elanläggningar uppfylla väsentliga säkerhetskrav. De väsentliga säkerhetskraven omfattar skyddet mot elektriska stötar, skyddet mot brand och hetta och andra skadeverkningar, kraven på specialutrustning samt kraven under exceptionella förhållanden, den ömsesidiga kompatibiliteten av olika anläggningar samt andra väsentliga strukturella krav. Kraven gäller också behövliga märkningar och dokument.

I elanläggningars konstruktion ska de förhållanden som råder i Finland och de installationssätt som tillämpas här beaktas.

Närmare bestämmelser om de väsentliga säkerhetskraven på elanläggningar utfärdas genom förordning av statsrådet.

32 §

Uppfyllande av säkerhetskraven

Elanläggningar anses uppfylla de väsentliga säkerhetskrav som avses i 31 §, om de konstrueras, byggs och repareras med tillämpning av de standarder eller publikationer som avses i 33 § vilkas motsvarighet med de väsentliga kraven har fastställts i enlighet med 33 §.

Utöver vad som föreskrivs i 1 mom. kan elanläggningar vid behov visas uppfylla de väsentliga säkerhetskraven genom iakttagande av vad som föreskrivs i 34 §.

33 §

Tillämpliga standarder och publikationer

Elsäkerhetsmyndigheten offentliggör en förteckning över de standarder vilka, om de följs, medför att en elanläggning anses överensstämma med kraven i denna lag.

Om standarder inte har uppgjorts i fråga om vissa elanläggningar, kan sådana publikationer tillämpas som är jämförbara med standarder och vilkas motsvarighet med de väsentliga säkerhetskraven har fastställts i enlighet med 1 mom.

Om en standard eller dess upplaga byts ut, uppdaterar elsäkerhetsmyndigheten förteckningen över standarder. En elanläggning som vid tidpunkten för uppdatering av förteckningen är under uppbyggnad får färdigställas och tas i bruk enligt den föregående standarden inom tre år från uppdateringen.

34 §

Avvikelse från standarderna

Avvikelser från standarderna får göras vid behov, om motsvarande nivå av säkerhet kan uppnås på annat sätt.

Den som konstruerar eller bygger en elanläggning ska utarbeta en skriftlig redogörelse för avvikelsen innan byggandet eller reparationen av en elanläggning inleds, och ha beställarens samtycke till avvikelsen. Redogörelsen ska vara så avfattad att det utgående från den kan konstateras att kraven är uppfyllda. Redogörelsen kan vid behov kompletteras med ett utlåtande från ett auktoriserat organ eller en auktoriserad besiktningsman.

Närmare bestämmelser om förfarandet för avvikelse från standarderna utfärdas genom förordning av statsrådet.

35 §

Ändring i driftsförhållandena

Innehavaren av en elanläggning ska, om driften eller driftsförhållandena ändras, sörja för att det vidtas behövliga åtgärder för att säkerställa elanläggningens säkerhet under de förändrade förhållandena.

36 §

Sammankoppling av elanläggningar

Den som sammankopplar elanläggningar ska säkerställa att åtgärden inte förorsakar sådan fara eller störning som avses i 6 §. För att detta ska kunna säkerställas ska innehavarna av de elanläggningar som ska kopplas samman ge varandra tillräckliga tekniska uppgifter om sina elanläggningars konstruktion.

37 §

Tillämpningsområdet för kraven på elanläggningars elektromagnetiska kompatibilitet

Kraven i 38—41 § tillämpas på elanläggningar vars fysiska egenskaper är av sådan karaktär att

1) anläggningarna kan alstra eller bidra till elektromagnetisk emission som överstiger den nivå där radio- och teleutrustning och annan utrustning kan fungera som avsett, eller
2) anläggningarnas funktion i oacceptabel utsträckning kan försämras av de elektromagnetiska störningar som normalt uppstår när anläggningarna används som avsett.

Närmare bestämmelser om noggrannare begränsningar av tillämpningsområdet för kraven på elanläggningars elektromagnetiska kompatibilitet utfärdas genom förordning av statsrådet.

38 §

Elanläggningar för marknadsföringsändamål

En elanläggning får förevisas på utställningar eller användas för marknadsföringsändamål fastän den inte uppfyller kraven enligt denna lag. I ett sådant fall ska elanläggningen vara försedd med en tydlig märkning av vilken det framgår namnet på och datumet för mässan, demonstrationstillfället eller utställningen. Av märkningen på elanläggningen ska det dessutom klart framgå att elanläggningen inte överensstämmer med kraven och inte får tillhandahållas på marknaden innan den har fåtts att överensstämma med kraven. Visningar får endast äga rum under förutsättning att tillräckliga åtgärder har vidtagits för att säkerställa elsäkerheten och undvika elektromagnetiska störningar.

39 §

Väsentliga krav med avseende på elanläggningars elektromagnetiska kompatibilitet

Elanläggningar ska konstrueras och byggas i enlighet med god teknisk praxis så att de, om de underhålls och repareras på rätt sätt, är elektromagnetiskt kompatibla. När det gäller fasta installationer ska uppgifterna om komponenters avsedda användning beaktas för att det ska kunna säkerställas att de väsentliga kraven på elanläggningar är uppfyllda.

Den som bygger en elanläggning ska dokumentera tillämpad teknisk praxis och överlämna dokumentationen till elanläggningens innehavare. Denne ska hålla dokumentationen tillgänglig för kontroll för elsäkerhetsmyndigheten så länge som elanläggningen i fråga är i drift.

Närmare bestämmelser om de väsentliga kraven på elanläggningars elektromagnetiska kompatibilitet och de särskilda kraven på fasta installationer utfärdas genom förordning av statsrådet.

40 §

Presumtion om elanläggningars överensstämmelse med kraven när det gäller väsentliga krav på elektromagnetisk kompatibilitet

En elanläggning anses uppfylla de väsentliga krav på elektromagnetisk kompatibilitet som avses i 39 §, om anläggningen överensstämmer med de harmoniserade standarder vars referensuppgifter har offentliggjorts i Europeiska unionens officiella tidning eller delar av dessa standarder.

En elanläggning kan uppfylla de väsentliga kraven på elanläggningars elektromagnetiska kompatibilitet fastän den inte överensstämmer med de harmoniserade standarderna. I sådana fall ska elanläggningens överensstämmelse med kraven kunna visas på ett tillförlitligt sätt.

41 §

Ibruktagande av elanläggningar och begränsningar som gäller ibruktagande

En elanläggning får tas i bruk endast, om den uppfyller de krav som ställs på den i denna lag.

Innan en elanläggning tas i bruk ska den som byggt elanläggningen säkerställa att elanläggningen har konstruerats och tillverkats så att den uppfyller säkerhetskraven enligt 31 § och de väsentliga kraven angående elektromagnetisk kompatibilitet enligt 39 §.

Elsäkerhetsmyndigheten får begränsa ibruktagande och drift av en elanläggning, om

1) ett befintligt eller förutsett problem i fråga om den elektromagnetiska kompatibiliteten på en viss plats måste undanröjas, eller

2) begräsningar behövs av säkerhetsskäl för att skydda allmänt tillgängliga kommunikationsnät eller mottagar- eller sändarstationer när anläggningen används för förbättrande av säkerheten inom noggrant angivna frekvensområden.

Elsäkerhetsmyndigheten ska anmäla begränsningar av ibruktagande och drift av elanläggningar till Europeiska kommissionen och de övriga medlemsstaterna.

42 §

Tidpunkten för ibruktagande av elanläggningar

En elanläggning anses ha blivit tagen i bruk vid den tidpunkt då till anläggningen kopplas spänning för att den ska kunna drivas. Som ibruktagande av en elanläggning betraktas dock inte sådana övervakade driftssituationer vilka behövs vid provkörning eller ibruktagningsbesiktning av anläggningen.

En elanläggning anses ha blivit tagen i bruk för sitt egentliga bruksändamål vid den tidpunkt då den lokal där elanläggningen har installerats tas i bruk för sitt planerade bruksändamål eller den verksamhet som elanläggningen har konstruerats för inleds.

43 §

Ibruktagningsbesiktning av elanläggningar

En elanläggning får tas i bruk först när det vid ibruktagningsbesiktningen i tillräcklig mån har utretts att anläggningen inte förorsakar sådan fara eller störning som avses i 6 §. Också ändrings- och ombyggnadsarbeten på elanläggningar ska genomgå en ibruktagningsbesiktning. Den som bygger en elanläggning ska utföra en ibruktagningsbesiktning av elanläggningen. Om byggaren försummar sina skyldigheter eller är förhindrad att fullgöra dem, ska elanläggningens innehavare sörja för besiktningarna.

Den som bygger en elanläggning ska till anläggningsinnehavarens förfogande sätta upp ett besiktningsprotokoll över ibruktagningsbesiktningen, förutom när det gäller för ringa arbeten. Också vid ringa arbeten ska elanläggningens provningsresultat dock vid behov lämnas till anläggningsinnehavaren.

Närmare bestämmelser om innehållet i protokollet över ibruktagningsbesiktningen och om sådana ringa arbeten över vilka något protokoll inte behöver upprättas utfärdas genom förordning av statsrådet.

44 §

Klassificering av elanläggningar

Elanläggningar delas in i olika klasser utgående från kraven på certifieringsbesiktningar och periodiska besiktningar samt kraven i fråga om underhållsprogram enligt följande:

1) elanläggningar av klass 1:

a) elanläggningar i ett bostadshus med fler än två lägenheter,

b) andra elanläggningar än elanläggningar i bostadshus och vilka som skyddsanordning har ett överströmsskydd med märkström på över 35 ampere och inte hör till klasserna 2 eller 3,
2) elanläggningar av klass 2:
c) elanläggningar till vilka det hör delar med över 1 000 V nominell spänning, med undantag av sådana elanläggningar som endast innehåller anordningar med över 1 000 V spänning som matas med högst 1 000 V nominell spänning, eller med dem jämförbara anläggningar, och
d) elanläggningar vars anslutningseffekt, som här avser totalvärdet av anslutningseffekterna för anslutningar i anläggningsinnehavarens fastighet eller i en enhetlig fastighetsgrupp, överstiger 1 600 kilovoltampere,
3) elanläggningar av klass 3:
c) nätinnehavarens distributions- och överföringsnät och annat motsvarande elnät.
Klassificeringen av elanläggningar tillämpas inte på elanläggningar i kommunikationsnät, hissar, luftfartyg, fordon eller farkoster.

45 §

Certifieringsbesiktning av elanläggningar

Elanläggningar ska utöver ibruktagningsbesiktning dessutom genomgå certifieringsbesiktning, om det är fråga om elanläggning av klass 1, 2 eller 3. Också betydande ändrings- och utbyggnadsarbeten på elanläggningarna ska genomgå certifieringsbesiktning.
Den som bygger en elanläggning ska se till att elanläggningen genomgår certifieringsbesiktning. Om byggaren försummar sin skyldighet eller är förhindrad att fullgöra den, ska elanläggningens innehavare sörja för besiktningen.
Närmare bestämmelser om sådana ändrings- och utbyggnadsarbeten på en elanläggning som ska betraktas som betydande utfärdas genom förordning av statsrådet.

46 §

Tidpunkten för, innehållet i och den som utför certifieringsbesiktningen

Certifieringsbesiktningen ska utföras innan elanläggningen tas i bruk för sitt egentliga bruksändamål eller inom en bestämd tid därefter. I certifieringsbesiktningen ska genom stickprov eller på något annat lämpligt sätt i tillräcklig mån säkerställas att elanläggningen uppfyller de föreskrivna kraven på elsäkerhet och elektromagnetisk kompatibilitet och att anläggningen har genomgått tillbörlig ibruktagningsbesiktning. Certifieringsbesiktningen ska alltid inbegripa eventuella behandlingsrum, explosionsfarliga omgivningar och brandfarliga utrymmen som finns inom objektet.
Certifieringsbesiktningen får utföras av ett auktoriserat organ eller en auktoriserad besiktningsman som avses i 75 §.
Den som utför en certifieringsbesiktning ska till anläggningsinnehavarens förfogande utfärda ett besiktningsintyg och fästa en besiktningsdekal på huvudcentralen eller på motsvarande ställe. Anläggningsinnehavaren ska bevara besiktningsintyget i minst 10 år.
Närmare bestämmelser om tidpunkten för certifieringsbesiktning i fråga om olika anläggningstyper samt om innehållet i besiktningsintyget och besiktningsdekalen utfärdas genom förordning av statsrådet.

47 §

Elanläggningsinnehavarens ansvar för anläggningens säkerhet och elektromagnetiska kompatibilitet

Innehavaren av en elanläggning ansvarar för anläggningens säkerhet, det underhåll som behövs för att hålla anläggningen i skick samt för att anläggningen uppfyller kraven enligt denna lag.

Innehavaren av en elanläggning ska se till att anläggningens skick och säkerhet övervakas och att de brister och fel som upptäckts i anläggningen avhjälps tillräckligt snabbt.

48 §

Underhåll av och underhållsprogram för elanläggningar

Innehavaren av en elanläggning av klass 2 eller 3 ska se till att det görs upp ett underhållsprogram för upprätthållande av elsäkerheten. Anläggningsinnehavaren svarar för att underhållsprogrammet följs. När underhållsprogram görs upp ska de behov som härleds från elanläggningens driftmiljö beaktas.

För andra elanläggningars del kan underhållsprogrammet ersättas med bruks- och serviceanvisningar för apparatur och anläggningar.

49 §

Periodisk besiktning av elanläggningar

Elanläggningar av klass 1 eller 2 som är i drift ska, med undantag av elanläggningar i bostadshus, genomgå en periodisk besiktning med tio års intervaller.

Om en del av ett bostadshus består av affärslokaler eller andra utrymmen vilka i huvudsak tjänar något annat syfte än boende och vilka som skyddsanordning har ett överströmsskydd med märkström på över 35 ampere, ska en periodisk besiktning av elanläggningarna i dem utföras med tio års intervaller.

Elanläggningar av klass 3 ska genomgå periodisk besiktning med fem års intervaller.

Innehavaren av en elanläggning ska sörja för den periodiska besiktningen av anläggningen.

50 §

Innehållet i en periodisk besiktning och den som utför besiktningen

Vid en periodisk besiktning ska genom stickprov eller på något annat lämpligt sätt i tillräcklig mån säkerställas att

1) anläggningen kan drivas på ett tryggt sätt, underhållet är tillräckligt för att upprätthålla en tillräcklig säkerhetsnivå och de åtgärder som krävs i underhållsprogrammet har utförts på anläggningen,

2) de redskap, ritningar, scheman och anvisningar som behövs vid användning och skötsel av elanläggningen är tillgängliga,

3) det finns adekvata besiktningsprotokoll över utbyggnads- och ändringsarbeten på anläggningen.

En periodisk besiktning ska alltid inbegripa eventuella behandlingsrum, explosionsfarliga omgivningar och brandfarliga utrymmen inom objektet.

Periodiska besiktningar får utföras av ett auktoriserat organ eller en auktoriserad besiktningsman som avses i 75 §.

51 §

Besiktningsprotokollet över periodisk besiktning samt besiktningsdekal

Den som utför en periodisk besiktning ska till anläggningsinnehavarens förfogande utfärda ett besiktningsprotokoll och fästa en besiktningsdekal på huvudcentralen eller på motsvarande ställe.

Anläggningsinnehavaren ska bevara besiktningsprotokollet samt beviset på att de brister som nämnts i protokollet har avhjälpts åtminstone till följande periodiska besiktning.

Närmare bestämmelser om innehållet i besiktningsprotokollet och besiktningsdekalen utfärdas genom förordning av statsrådet.

52 §

Distributionsnätsinnehavarens register

Distributionsnätsinnehavaren ska föra register över elanläggningar vid anslutningarna inom sitt distributionsområde. I registret ska sådana uppgifter lagras utgående från vilka anläggningens typ, byggare samt innehavare eller ägare på tillbörligt sätt kan identifieras med tanke på övervakning av elsäkerheten och utredning av eventuella skador.

4 kap.

Krav på elarbeten och driftsarbeten

53 §

Definition av elarbete och driftsarbete

Med elarbete avses reparations- och underhållsarbeten på elektrisk utrustning samt byggnads-, reparations- och underhållsarbeten på elanläggningar.

Som elarbete betraktas inte demontering av elektrisk utrustning eller elanläggningar, om utrustningen eller anläggningarna på tillförlitligt och behörigt sätt gjorts spänningslösa.

Med driftsarbete avses åtgärder för att driva en elanläggning och åtgärder för besiktning av en elanläggning.

54 §

Grundläggande krav på elarbete och driftsarbete

Den som utför elarbete eller driftsarbete ska ha förtrogenhet med eller vara instruerad för uppgiften och de relevanta elsäkerhetskraven.

55 §

Förutsättningar för utförande av elarbeten

En verksamhetsutövare får utföra elarbete under följande förutsättningar:

1) en person med tillräcklig behörighet har utsetts för att leda arbetena (*ledare av elarbeten*),

2) en person som självständigt utför och övervakar arbetet har tillräcklig behörighet eller annars tillräcklig yrkeskunskap,

3) verksamhetsutövaren förfogar över arbetsredskap som behövs för arbetet i fråga samt över bestämmelser om elsäkerhet,

4) en anmälan om verksamheten har gjorts till elsäkerhetsmyndigheten innan verksamheten för elarbeten inleds.

I en anmälan enligt 1 mom. 4 punkten ska det dessutom klarläggas att de krav som ställs i 1 mom. och 58 § är uppfyllda. Av anmälan ska framgå att ledaren av elarbeten har gett sitt sam-

tycke till uppgiften. Anmälan ska också innehålla i 86 § 2 mom. 1—3 punkten avsedda uppgifter för anteckning i registret. En skriftlig anmälan om ändringar i registrerade uppgifter ska lämnas till elsäkerhetsmyndigheten inom en månad från det att det skett förändringar i omständigheterna. Anmälan får också lämnas elektroniskt.

56 §

Undantag från förutsättningarna för utförande av elarbeten

Undantag från de i 55 § föreskrivna kraven kan göras

1) vid elarbeten på kraftsystemet hos ett elfordon som lämpar sig för vägtrafikbruk, om personen i fråga är tillräckligt insatt eller instruerad i elsystemet i den ifrågavarande fordonsmodellen och farorna med elektriciteten,

2) vid delentreprenad i samband med installation av jordkabel, som omfattar endast nedsättning av kabeln i diket, övertäckande av kabeln eller plogning, om personen i fråga uppfyller de i 73 § föreskrivna kraven och arbetet leds och övervakas av en verksamhetsutövare som uppfyller de i 55 § föreskrivna förutsättningarna och som också ansvarar för kabelinstallationen i dess helhet,

3) vid sådana ringa elarbeten av engångskaraktär, som utförs av en person med behörighetsintyg som avses i 66—71 § och som berättigar till sådant arbete,

4) vid byggandet av en temporär elanläggning i undervisningssyfte, om arbetet utförs i laboratorieutrymmen till en läroanstalt inom elbranschen och arbetet leds och övervakas av en i 73 § avsedd yrkesutbildad person inom elbranschen,

5) vid elarbete som utförs av en i 73 § avsedd yrkesutbildad person inom elbranschen och som omfattar en elanläggning i en bostad eller ett bostadshus som är i hans eller hennes eget eller någon av de närmast anhörigas besittning; en sådan yrkesutbildad person ska ha ett av ett kompetensbedömningsorgan utfärdat intyg över sin behörighet, och med undantag av ringa arbeten ska sådana arbeten genomgå en certifieringsbesiktning.

Undantag från de i 55 § föreskrivna kraven kan dessutom göras vid följande lekmannaarbeten

1) löstagning och fastsättning av täcklock för installationsdosor för högst 250 V nominell spänning, installation, reparation och underhåll av enfasiga stickproppar, anslutningsledningar, skarvsladdar och inredningsarmaturer, samt med dem jämförbara arbeten,

2) elarbeten på anläggningar för högst 50 V nominell växelspänning eller 120 V nominell likspänning,

3) reparation av elektrisk utrustning som uppförts för eget bruk, om reparationen anknyter till hobbyverksamhet inom elbranschen.

Närmare bestämmelser om de elarbeten och de arbetsobjekt som avses i 1 och 2 mom. utfärdas genom förordning av statsrådet.

57 §

Utsedd ledare av elarbeten

Verksamhetsutövaren ska utse en ledare av elarbeten innan verksamheten inleds.

En ny ledare av elarbeten ska utses inom tre månader från det att ledaren av elarbeten frånträder sin uppgift eller blir förhindrad att sköta sina uppgifter av någon annan orsak än en kortvarig frånvaro.

58 §

Krav på verksamhetsutövare och ledare av elarbeten

Ledaren av elarbeten ska vara en verksamhetsutövare eller vara anställd hos någon som bedriver verksamhet med elarbeten. Samma person får vara utsedd till ledare av elarbeten för högst tre verksamhetsutövare samtidigt.

Verksamhetsutövaren ska ge ledaren av elarbeten tillräckliga möjligheter att leda och övervaka elarbetena. En ledare av elarbeten ska ha en faktisk möjlighet att sköta sin uppgift.

Ledaren av elarbeten ska känna till de krav som gäller elsäkerhet och upprätthålla sina yrkeskunskaper.

59 §

Uppgifter för en ledare av elarbeten

Ledaren av elarbeten svarar för att

1) denna lag iakttas vid elarbeten,

2) elektrisk utrustning och elanläggningar befinner sig i sådant skick som förutsätts i denna lag innan de tas i bruk eller överlämnas till någon annan,

3) de som utför elarbeten är yrkeskunniga och tillräckligt instruerade för sina uppgifter.

60 §

Elanläggningar som kräver en driftsledare

Innehavaren av en elanläggning ska utse en driftsledare för driftsarbeten, om

1) elanläggningen omfattar delar med över 1 000 V nominell spänning, med undantag av elektrisk utrustning med över 1 000 V spänning som matas med högst 1 000 V nominell spänning eller med sådan utrustning jämförbara anläggningar, eller

2) elanläggningens anslutningseffekt, som här avser totalvärdet av anslutningseffekterna för anslutningar i anläggningsinnehavarens fastighet eller i en enhetlig fastighetsgrupp, överstiger 1 600 kilovoltampere.

Innehavaren av en elanläggning ska utse en driftsledare inom tre månader från det att anläggningen tagits i drift.

Innehavaren av en elanläggning ska göra en anmälan om elanläggningen och den utsedda driftsledaren enligt 1 mom. till elsäkerhetsmyndigheten inom tre månader från det att elanläggningen tagits i drift. I anmälan ska klarläggas att de i 61 § föreskrivna kraven är uppfyllda. Av anmälan ska framgå att driftsledaren har gett sitt samtycke till uppgiften. En anmälan ska också göras om sådana väsentliga ändringar som gäller elanläggningen eller driftsledaren inom en månad från det att de skett.

Innehavaren av en elanläggning ska utse en ny driftsledare inom tre månader från det att driftsledaren frånträder sin uppgift eller blir förhindrad att sköta sina uppgifter av någon annan orsak än en kortvarig frånvaro.

61 §

Krav på innehavare av elanläggningar och driftsledare

Driftsledaren ska vara antingen anläggningens innehavare eller anställd hos denne. Som driftsledare kan också en sådan person arbeta som är anställd av en sammanslutning med vilken elanläggningens innehavare ingått ett underhållsavtal som gäller elanläggningen. Dessutom kan en person som inte är anställd hos elanläggningens innehavare vara driftsledare, om elanläggningen omfattar högst tre transformatorstationer för högst 20 kilovolts nominell spänning eller sådana separata ställverk för över 1 000 V nominell spänning som kan likställas med en transformatorstation.

På anställningsförhållandet för en elnätsinnehavares driftsledare tillämpas bestämmelserna i elmarknadslagen (588/2013).

Anläggningsinnehavaren ska ge driftsledaren tillräckliga möjligheter att leda och övervaka driftsarbetena. Innehavaren ska dessutom meddela driftsledaren behövliga uppgifter om de byggnads- och reparationsarbeten som utförts på elanläggningen och om de besiktningar som gjorts med anledning av dem.

Driftsledaren ska känna till de krav som gäller elsäkerhet och upprätthålla sina yrkeskunskaper.

62 §

Driftsledarens uppgifter

Driftsledaren svarar för att
1) denna lag iakttas vid driften och underhållet av en elanläggning,
2) elanläggningen befinner sig i sådant skick under driften som förutsätts i denna lag,
3) de som utför driftsarbeten är yrkeskunniga och tillräckligt instruerade för sina uppgifter.

63 §

Enkla reparations- och underhållsarbeten som utförs under ledning av driftsledaren

Oberoende av bestämmelserna i 55 § får enkla reparations- och underhållsarbeten som kan likställas med driftsarbeten utföras under ledning av driftsledaren.

64 §

Driftsarbeten som är tillåtna för lekmän och instruerade personer

Den som saknar yrkeskompetens inom elbranschen får utföra driftsarbeten på anläggningar vars spänningsförande delar har skyddats mot beröring.

Den som är instruerad för vissa uppgifter och en viss typ av anläggning får också utföra driftsarbeten på en anläggning vars spänningsförande delar har skyddats mot oavsiktlig beröring och där riskerna är under kontroll.

65 §

Kompetensbedömningsorgan och behörighetsintyg

Ledare av elarbeten och driftsledare ska ha behörighetsintyg för arbetena i fråga. Bestämmelser om den behörighet som krävs för olika uppgifter finns i 66—71 §.

Kompetensen hos ledare av elarbeten och driftsledare bedöms och behörighetsintyg utfärdas av ett kompetensbedömningsorgan. Kompetensbedömningsorganet ska ge behörighetsintyg till personer som uppfyller kraven på elbehörighet enligt denna lag.

Kompetensbedömningsorganet utfärdar också intyg som avses i 56 § 1 mom. 5 punkten.

Elsäkerhetsmyndigheten fastställer innehållet i och formen för behörighetsintyg som avses i 1—3 mom.

Kompetensbedömningsorganet ska på begäran utfärda intyg över i Finland bedriven yrkesverksamhet inom elbranschen.

66 §

Elbehörighet 1

Elbehörighet 1 ger rätt att arbeta som ledare av elarbeten vid alla elarbeten och som driftsledare vid alla driftsarbeten.

För elbehörighet 1 krävs en avlagd lämplig elsäkerhetsexamen samt

1) en lämplig högskoleexamen inom det tekniska området, ingenjörsexamen inom elkraftsteknik eller teknikerexamen inom elkraftsteknik eller motsvarande examen och

2) efter avlagd examen minst två års tillräckligt omfattande arbetserfarenhet som ger förtrogenhet med byggande av elanläggningar, av vilken minst ett år skaffats i uppgifter som ger förtrogenhet med byggande eller driftsledning av elanläggningar för över 1 000 V växelspänning eller över 1 500 V likspänning.

67 §

Begränsad elbehörighet 1

Begränsad elbehörighet 1 ger rätt att arbeta som ledare av elarbeten för elektrisk utrustning och elanläggningar för högst 1 000 V växelspänning och 1 500 V likspänning samt som driftsledare för driften av elanläggningar för högst 20 kilovolts nominell spänning.

För begränsad elbehörighet 1 krävs en avlagd lämplig elsäkerhetsexamen samt

1) en lämplig specialyrkesexamen för elövermontör eller lämplig specialyrkesexamen inom elnätsbranschen eller motsvarande examen och

2) efter avlagd examen minst sex års tillräckligt omfattande arbetserfarenhet som ger förtrogenhet med byggande av elanläggningar, av vilken minst två år skaffats i uppgifter som ger förtrogenhet med byggande eller driftsledning av elanläggningar för över 1 000 V växelspänning eller över 1 500 V likspänning.

68 §

Elbehörighet 2

Elbehörighet 2 ger rätt att arbeta som ledare av elarbeten och driftsledare för elektrisk utrustning och elanläggningar för högst 1 000 V växelspänning och 1 500 V likspänning.

För elbehörighet 2 krävs en avlagd lämplig elsäkerhetsexamen samt

1) en lämplig högskoleexamen inom det tekniska området, ingenjörsexamen inom elkraftsteknik eller teknikerexamen inom elkraftsteknik eller motsvarande examen och efter avlagd examen minst två års arbetserfarenhet, eller

2) en lämplig grundexamen, yrkesexamen, specialyrkesexamen eller motsvarande tidigare utbildning eller examen och efter avlagd examen minst tre års arbetserfarenhet.

Den arbetserfarenhet som avses i 2 mom. ska inbegripa tillräckligt omfattande erfarenhet av arbeten som ger förtrogenhet med byggande av elanläggningar.

69 §

Elbehörighet 3

Elbehörighet 3 ger rätt att arbeta som ledare av elarbeten vid reparation av elektrisk utrustning som är avsedd att anslutas till ett nät med växelspänning på högst 1 000 V eller likspänning på högst 1 500 V.

Med reparation likställs byte av en enstaka komponent i en elanläggning och installation av en enstaka matarledning för elektrisk utrustning eller elanläggning som ska repareras eller som ny anslutas till nätet, då installationen görs ifrån en installationsdosa eller fastighetens fördelningscentral utan att centralens struktur ändras. Elbehörighet 3 ger dock inte behörighet att bygga en fastighets elanläggning till övriga delar.

För elbehörighet 3 krävs en avlagd lämplig elsäkerhetsexamen och sådan tillräcklig yrkeskunskap i fråga om el- och driftsarbeten som avses i 73 §.

70 §

Kompletterande krav i fråga om elbehörighet

Ett intyg över sådan behörighet som avses i 69 §, begränsat till det arbetsområde inom elbranschen som motsvarar sökandens utbildning, kan av kompetensbedömningsorganet på ansökan beviljas den som inom arbetsområdet har avlagt en yrkesinriktad grundexamen, yrkesexamen, specialyrkesexamen eller motsvarande tidigare utbildning eller examen och skaffat sig minst ett års arbetserfarenhet av elarbeten inom arbetsområdet eller som har två års erfarenhet av ifrågavarande elarbeten och tillräcklig grundläggande kunskap i branschen.

Den som inte inhämtat tillräckligt omfattande arbetserfarenhet enligt 69 §, kan av kompetensbedömningsorganet beviljas ett behörighetsintyg begränsat till det arbetsområde som stämmer överens med arbetserfarenheten.

Närmare bestämmelser om beaktande av arbetserfarenhet som skaffats före den utbildning som krävs för behörigheten utfärdas genom förordning av statsrådet.

71 §

Utländsk utbildning och arbetserfarenhet

När kompetensbedömningsorganet beviljar behörighetsintyg ska organet beakta utbildning som skaffats utomlands och arbetserfarenhet från elbranschen som förvärvats utomlands. Bestämmelser om begäran om utlåtande från universitet, högskolor eller andra läroanstalter till stöd för beslutsfattandet finns i 4 § 2 mom. i lagen om erkännande av yrkeskvalifikationer (1384/2015).

Kompetensbedömningsorganet kan bedöma en persons kompetens också utgående från ett utländskt behörighetsintyg eller motsvarande dokument.

När kompetensbedömningsorganet beviljar behörighetsintyg ska det iaktta kraven i lagen om erkännande av yrkeskvalifikationer. Om behörighetsintyg söks på basis av yrkeserfarenhet, beviljar kompetensbedömningsorganet behörighetsintyget i den omfattning som motsvarar arbetserfarenheten av elarbeten.

72 §

Elsäkerhetsexamen

Med elsäkerhetsexamen enligt 66—69 § avses en examen som visar att personen i fråga har förtrogenhet med de bestämmelser, standarder och anvisningar som hänför sig till säkerheten i elarbeten.

Elsäkerhetsmyndigheten fastställer examensfordringarna samt examensintygets innehåll och form. Elsäkerhetsmyndigheten sörjer även för anordnandet av examina och utövar tillsyn över nivån på och bedömningen av examina.

Ett intyg över avlagd elsäkerhetsexamen gäller i fem år.

73 §

Yrkesutbildade personer inom elbranschen

Som tillräckligt yrkeskunnig för att övervaka och självständigt utföra el- och driftsarbeten inom den bransch som motsvarar utbildningen och arbetserfarenheten betraktas den som instruerats i dessa arbeten och som

1) avlagt en lämplig högskoleexamen inom det tekniska området och skaffat sig sex månaders arbetserfarenhet av elarbeten,

2) avlagt en lämplig ingenjörs- eller teknikerexamen inom elbranschen och skaffat sig sex månaders arbetserfarenhet av elarbeten,

3) avlagt en lämplig yrkesexamen, specialyrkesexamen eller motsvarande tidigare utbildning eller examen och skaffat sig sex månaders arbetserfarenhet av elarbeten,

4) avlagt en lämplig yrkesinriktad grundexamen eller motsvarande tidigare utbildning eller examen och skaffat sig ett års arbetserfarenhet av elarbeten, eller

5) skaffat sig sex års arbetserfarenhet av elarbeten och tillräckliga grundläggande kunskaper i branschen.

Den arbetserfarenhet som avses i 1 mom. ska ge förtrogenhet med el- och driftsarbetena i fråga.

Den som ger sådana instruktioner som avses i 1 mom., ska uppfylla de behörighetskrav som anges i 1 och 2 mom.

Trots bestämmelserna i 1 mom. betraktas även den som har två års arbetserfarenhet av el- och driftsarbete på elektrisk utrustning av ett bestämt slag tillräckliga grundläggande kunskaper i branschen eller en lämplig utbildning inom elbranschen och ett års arbetserfarenhet av sådana elarbeten som tillräckligt yrkeskunnig för att självständigt utföra arbeten på likartad elektrisk utrustning eller anläggningar som kan jämföras med likartad elektrisk utrustning.

74 §

Närmare bestämmelser om studieinnehållet i yrkesexamina och om arbetserfarenhet

Närmare bestämmelser om studieinnehållet i en lämplig yrkesexamen eller kompletterande utbildning enligt 66—70 § och 73 § utfärdas genom förordning av statsrådet.

Närmare bestämmelser om definitionen av den arbetserfarenhet som förutsätts enligt 66—68 § utfärdas genom förordning av statsrådet.

75 §

Auktoriserad besiktningsman och auktoriserat organ

Certifieringsbesiktningar och periodiska besiktningar av elanläggningar får utföras av en auktoriserad besiktningsman eller av ett auktoriserat organ så som föreskrivs i denna lag.

76 §

Godkännande som kompetensbedömningsorgan, auktoriserat organ eller auktoriserad besiktningsman samt registeranmälan

Elsäkerhetsmyndigheten godkänner på ansökan ett kompetensbedömningsorgan, ett auktoriserat organ och en auktoriserad besiktningsman efter att myndigheten har försäkrat sig om att förutsättningarna för godkännande som kompetensbedömningsorgan, auktoriserat organ eller auktoriserad besiktningsman är uppfyllda.

I beslutet om godkännande bestäms organets eller den auktoriserade besiktningsmannens behörighetsområde, uppgifter, verksamhetsområde och arrangemangen i anslutning till tillsynen över organet eller den auktoriserade besiktningsmannen samt ställs vid behov också andra krav, begränsningar och villkor som gäller organets eller den auktoriserade besiktningsmannens verksamhet och som syftar till att säkerställa att uppgifterna sköts på tillbörligt sätt. Be-

slutet kan meddelas för bestämd tid eller tills vidare. Godkännandet som auktoriserad besiktningsman gäller fem år i sänder.

Kompetensbedömningsorgan, auktoriserade organ och auktoriserade besiktningsmän ska göra en anmälan till elsäkerhetsmyndigheten för att bli antecknade i registret enligt 86 §. I sin anmälan ska kompetensbedömningsorgan och auktoriserade organ ska lämna de uppgifter som avses i 86 § 4 mom. och auktoriserade besiktningsmän de uppgifter som avses i 86 § 3 mom. Kompetensbedömningsorgan, auktoriserade organ och auktoriserade besiktningsmän ska göra en anmälan till elsäkerhetsmyndigheten om väsentliga ändringar i ovan nämnda uppgifter inom en månad från det att ändringarna skett.

Närmare bestämmelser om innehållet i ansökan om godkännande som kompetensbedömningsorgan, auktoriserat organ eller auktoriserad besiktningsman och om innehållet i registeranmälan får utfärdas genom förordning av statsrådet.

77 §

Förutsättningar för godkännande som kompetensbedömningsorgan eller auktoriserat organ

Förutsättningar för godkännande som kompetensbedömningsorgan eller auktoriserat organ är att

1) organet i sin verksamhet som kompetensbedömningsorgan eller auktoriserat organ är opartiskt och oavhängigt,

2) organet har tillräckligt med yrkeskunnig personal med god teknisk och yrkesinriktad utbildning samt tillräckligt omfattande erfarenhet av arbeten som ger förtrogenhet med verksamheten i fråga,

3) den person som ansvarar för de besiktningar som organet utför har ett behörighetsintyg som ger rätt att vara verksam som ledare av elarbeten hos byggare av elanläggningar som måste besiktas, och organets besiktningsmän uppfyller förutsättningarna för självständigt arbete enligt 73 §,

4) organet förfogar över sådana anordningar, redskap och system som verksamheten förutsätter,

5) organet har ett på ett opartiskt sätt bedömt och övervakat system för att säkerställa verksamhetens kvalitet med avseende på elsäkerheten samt ändamålsenliga anvisningar för verksamheten och övervakningen av den,

6) organet har en ansvarsförsäkring som med hänsyn till verksamhetens omfattning och art är tillräcklig för att ersätta de skador som verksamheten orsakar.

Den aktör som ansöker om godkännande som kompetensbedömningsorgan eller auktoriserat organ ska genom en ackreditering som gjorts av ett ackrediteringsorgan som omfattas av Säkerhets- och kemikalieverkets ackrediteringsenhets (*ackrediteringstjänsten FINAS*) eller något annat ackrediteringsorgans avtal om ömsesidigt erkännande visa att den uppfyller vad som föreskrivs i 1 mom.

Ett kompetensbedömningsorgan och ett auktoriserat organ får anlita utomstående provningstjänster och besiktningstjänster samt andra utomstående tjänster. I det fallet ska organet se till att den som producerar tjänsten på motsvarande sätt uppfyller vad som föreskrivs i 1 mom. Organet ansvarar för det arbete som det lagt ut på en underleverantör. Organet ska hålla de dokument som gäller bedömningen av en underleverantörs behörighet tillgängliga för elsäkerhetsmyndigheten. Organet ska utan dröjsmål göra en anmälan om en underleverantör som organet anlitar till elsäkerhetsmyndigheten för anteckning i registret. Registeranmälan ska innehålla de uppgifter som avses i 86 § 4 mom. 5 punkten.

78 §

Förutsättningar för godkännande som auktoriserad besiktningsman

Förutsättningar för godkännande som auktoriserad besiktningsman är att besiktningsmannen
1) är opartisk och oavhängig i sina besiktningsuppgifter,
2) har tillräcklig yrkeskunskap och erfarenhet samt ett behörighetsintyg som ger rätt att vara verksam som ledare av elarbeten hos byggare av elanläggningar som måste besiktas,
3) förfogar över sådana anordningar, redskap och system som verksamheten förutsätter,
4) på ett tillförlitligt sätt visar hur han eller hon säkerställer kvaliteten på sitt arbete med avseende på elsäkerheten,
5) har en ansvarsförsäkring som med hänsyn till verksamhetens omfattning och art är tillräcklig för att ersätta de skador som verksamheten orsakar.

79 §

Skyldigheter för organ och auktoriserade besiktningsmän

Ett kompetensbedömningsorgan, ett auktoriserat organ och en auktoriserad besiktningsman ska bevaka utvecklingen av bestämmelser och standarder inom sitt ansvarsområde och samverka med andra organ och auktoriserade besiktningsmän inom ansvarsområdet i den omfattning som behövs för att säkerställa att arbetsmetoderna är enhetliga.

Ett kompetensbedömningsorgan, ett auktoriserat organ och en auktoriserad besiktningsman ska årligen lämna elsäkerhetsmyndigheten en berättelse om sin verksamhet.

Ett kompetensbedömningsorgan, ett auktoriserat organ och en auktoriserad besiktningsman ska till elsäkerhetsmyndigheten anmäla alla ändringar som har betydelse med tanke på uppfyllandet av förutsättningarna för godkännande.

80 §

Tjänsteansvar och principerna för god förvaltning

De anställda hos kompetensbedömningsorgan och de anställda hos auktoriserade organ samt auktoriserade besiktningsmän handlar under straffrättsligt tjänsteansvar när de fullgör offentliga förvaltningsuppgifter som avses i denna lag.

När kompetensbedömningsorgan, auktoriserade organ, och auktoriserade besiktningsmän fullgör offentliga förvaltningsuppgifter enligt denna lag ska de iaktta lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999), förvaltningslagen (434/2003), lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet (13/2003) och språklagen (423/2003). Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen (412/1974).

81 §

Återkallelse av ett godkännande

Om ett auktoriserat organ, en auktoriserad besiktningsman eller ett kompetensbedömningsorgan eller en i 77 § 3 mom. avsedd underleverantör till ett organ handlar i strid med bestämmelser eller föreskrifter, eller inte uppfyller föreskrivna krav eller iakttar de villkor eller begränsningar som ställts i beslutet, ska elsäkerhetsmyndigheten sätta ut en tillräckligt lång frist för organet eller den auktoriserade besiktningsmannen för att rätta till saken.

Elsäkerhetsmyndigheten ska återkalla sitt godkännande, om organet eller den auktoriserade besiktningsmannen inte har avhjälpt bristerna, förseelserna eller försummelserna inom utsatt tid eller om organet eller besiktningsmannen inte längre uppfyller förutsättningarna för godkännande.

82 §

Krav som gäller säkerheten vid elarbeten

Vid sådant elarbete, driftsarbete och arbete i närheten av en elanläggning som kan medföra risk för elstöt eller ljusbåge iakttas arbetarskyddslagen. Vid arbetet ska dessutom de väsentliga säkerhetskraven enligt denna lag iakttas. Dessa krav gäller den person som ska utses att svara för säkerheten vid arbetsobjektet, anvisningar och instruktioner, arbetsredskap, arbetsmetoder och varningssymboler samt förhindrande av att arbetstagare och utomstående kommer in på ett farligt område.

De väsentliga säkerhetskrav som avses i 1 mom. iakttas i tillämpliga delar vid sådant lekmannaarbete som avses i 56 § 2 mom., på så sätt att säkerheten vid elarbetet kan tryggas i tillräcklig mån.

Närmare bestämmelser om de väsentliga säkerhetskrav som avses i 1 mom. utfärdas genom förordning av statsrådet.

83 §

Uppfyllande av säkerhetskraven

Arbetet anses uppfylla de väsentliga säkerhetskrav som avses i 82 §, om det utförs med tillämpning av de standarder eller publikationer som avses i 84 §.

Att säkerhetskraven är uppfyllda ska vid behov, med avvikelse från 1 mom., kunna påvisas genom iakttagande av vad som föreskrivs i 85 §.

84 §

Tillämpliga standarder och publikationer

Elsäkerhetsmyndigheten offentliggör en förteckning över de standarder vilka, om de följs, medför att säkerheten i elarbetet anses överensstämma med de väsentliga säkerhetskraven enligt denna lag.

Om standarder inte har uppgjorts i fråga om vissa arbetsmetoder eller elanläggningar, får sådana publikationer tillämpas som är jämförbara med standarder och vilkas motsvarighet med de väsentliga säkerhetskraven har bekräftats i enlighet med 1 mom.

85 §

Avvikelse från standarder

Avvikelser från standarderna får göras vid behov, om motsvarande säkerhetsnivå kan uppnås på annat sätt.

En skriftlig redogörelse för avvikelsen ska upprättas innan elarbetet eller driftsarbetet inleds. Redogörelsen ska vara så avfattad att det utgående från den kan konstateras att kraven uppfylls. En avvikelse ska bekräftas skriftligen av ledaren av elarbeten eller driftsledaren.

Närmare bestämmelser om detaljerna i förfarandet för avvikelse från standarder utfärdas genom förordning av statsrådet.

86 §

Elsäkerhetsmyndighetens register och offentliga informationstjänst

Elsäkerhetsmyndigheten för register över verksamhetsutövare, auktoriserade besiktningsmän, auktoriserade organ och kompetensbedömningsorgan för tillsynen över dessa samt för säkerställande av att de som är i behov av elarbetstjänster kan försäkra sig om att verksamhet-

en bedrivs på tillbörligt sätt. Uppgifter som antecknats i registret ska avföras utan dröjsmål när de inte längre behövs med tanke på tillsynen över verksamheten.

I registret antecknas följande uppgifter om verksamhetsutövare:

1) en fysisk persons namn, personbeteckning, firma, eventuella bifirma, företags- och organisationsnummer, adress till det verksamhetsställe där verksamheten bedrivs och andra kontaktuppgifter,

2) en juridisk persons firma, eventuella bifirma, företags- och organisationsnummer och adress till det verksamhetsställe där verksamheten bedrivs och andra kontaktuppgifter,

3) namnet på ledaren av elarbeten, dennes personbeteckning och andra kontaktuppgifter,

4) registreringsbeteckning,

5) påföljder som med stöd av 95 § påförts en verksamhetsutövare eller en ledare av elarbeten.

I registret antecknas följande uppgifter om auktoriserade besiktningsmän:

1) en fysisk persons namn, personbeteckning, firma, eventuella bifirma, företags- och organisationsnummer, adress till det verksamhetsställe där verksamheten bedrivs och andra kontaktuppgifter,

2) auktorisationens omfattning,

3) registreringsbeteckning,

4) uppgift om återkallelse av godkännandet som auktoriserad besiktningsman.

I registret antecknas följande uppgifter om auktoriserade organ och kompetensbedömningsorgan:

1) organets firma, eventuella bifirma, företags- och organisationsnummer och adress till det verksamhetsställe där verksamheten bedrivs och andra kontaktuppgifter,

2) auktorisationens omfattning,

3) registreringsbeteckning,

4) uppgift om återkallelse av godkännandet som auktoriserat organ eller kompetensbedömningsorgan,

5) namnet på organets underleverantör, dennes personbeteckning, firma, eventuella bifirma, företags- och organisationsnummer, behörighetsområde, adress till det verksamhetsställe där verksamheten bedrivs och andra kontaktuppgifter.

Oberoende av bestämmelserna i 16 § 3 mom. i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet kan elsäkerhetsmyndigheten via ett elektroniskt datanät offentliggöra namnet på en verksamhetsutövare som gjort en anmälan enligt 55 §, dennes firma, adress till verksamhetsstället, företags- och organisationsnummer, registreringsbeteckning och namnet på ledaren av elarbeten samt namnet på en auktoriserad besiktningsman, dennes firma, ett auktoriserat organs eller ett kompetensbedömningsorgans firma, adress till verksamhetsstället, företags- och organisationsnummer, registreringsbeteckning, och omfattningen av auktorisationen (*offentlig informationstjänst*). I den offentliga informationstjänsten får information bara sökas med enkel sökning där sökvillkoret är den registrerade verksamhetsutövarens namn eller verksamhetsutövarens rätt att bedriva verksamhet eller namnet på ledaren av elarbeten eller kommunen. Elsäkerhetsmyndigheten ska avföra uppgifterna om en verksamhetsutövare eller ledare av elarbeten ur den offentliga informationstjänsten omedelbart, om verksamhetsutövaren eller ledaren av elarbeten har upphört med sin verksamhet eller om elsäkerhetsmyndigheten har förbjudit verksamhetsutövaren eller ledaren av elarbeten att bedriva verksamhet. Elsäkerhetsmyndigheten ska avföra uppgifterna om en auktoriserad besiktningsman, ett auktoriserat organ eller ett kompetensbedömningsorgan ur den offentliga informationstjänsten omedelbart efter det att godkännandet har återkallats eller verksamheten har upphört.

5 kap.

Tillsyn

87 §

Styrning av tillsynen

Styrningen av tillsynen över efterlevnaden av bestämmelserna i denna lag hör till arbets- och näringsministeriets uppgifter.

88 §

Tillsynsmyndighet

Elsäkerhetsmyndigheten utövar tillsyn över att denna lag iakttas. Elsäkerhetsmyndighet är Säkerhets- och kemikalieverket.

89 §

Elsäkerhetsmyndighetens rätt att få information

Elsäkerhetsmyndigheten har rätt att av ekonomiska aktörer, verksamhetsutövare, ledare av elarbeten, innehavare av elanläggningar och driftsledare få uppgifter som nödvändiga för tillsynen. Rätten att få information gäller även sådana för tillsynen nödvändiga upplysningar som är sekretessbelagda på grund av att de gäller enskild affärsverksamhet eller yrkesutövning eller en enskild persons ekonomiska ställning eller hälsotillstånd eller annars är sekretessbelagda med stöd av lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet när de innehas av en myndighet.

Elsäkerhetsmyndigheten har, oberoende av sekretessbestämmelserna, rätt att också av auktoriserade organ, auktoriserade besiktningsmän och av kompetensbedömningsorgan få uppgifter som är nödvändiga för tillsynen.

90 §

Rätt att få information av myndigheter samt att lämna ut sekretessbelagd information

Elsäkerhetsmyndigheten har, oberoende av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter, rätt att av andra myndigheter få uppgifter som är nödvändiga för tillsyn eller utredning av orsaker till elolyckor.

Elsäkerhetsmyndigheten får, oberoende av sekretessbestämmelserna, lämna ut sådan information som den fått vid tillsynen och som gäller en enskild persons eller en sammanslutnings ekonomiska ställning eller affärs- eller yrkeshemlighet eller en enskilds personliga förhållanden

1) till åklagaren för åtalsprövning och till polisen och andra förundersökningsmyndigheter för förebyggande eller utredning av brott,

2) till räddningsmyndigheterna samt till arbetarskydds-, miljöskydds- och konsumentskyddsmyndigheterna, om det är nödvändigt att lämna ut informationen för att myndigheten ska kunna utföra sina uppgifter,

3) till behöriga myndigheter i ett annat land och till internationella organ, för fullgörande av förpliktelser som grundar sig på Europeiska unionens rättsakter eller internationella överenskommelser som är bindande för Finland.

91 §

Rätt att företa inspektioner

För tillsynen över att denna lag iakttas har elsäkerhetsmyndigheten rätt att företa inspektioner på de ställen där elektrisk utrustning eller elanläggningar tillverkas, byggs, repareras, un-

derhålls, upplagras eller säljs samt där elektrisk utrustning eller en elanläggning drivs. Vid inspektionerna följs bestämmelserna i 39 § i förvaltningslagen.

I utrymmen som används för boende av permanent natur får tillsynsåtgärder vidtas endast om det finns anledning att misstänka att elektrisk utrustning eller en elanläggning som finns i utrymmena orsakar oskäliga störningar för radiokommunikationen eller för eldistributionsnäten eller kommunikationsnätverken eller elektrisk utrustning eller elanläggningar som kopplats till dem, och det finns skäl att misstänka i 117 § 1 mom. 1—3, 8, 18, 21 eller 22 punkten avsedd överträdelse av elsäkerhetsbestämmelserna, och inspektionen är nödvändig för att utreda de omständigheter som inspektionen gäller.

92 §

Besiktning av elanläggningar som inte överensstämmer med kraven

Om elsäkerhetsmyndigheten har grundad anledning att misstänka att en elanläggning inte uppfyller kraven i 31 eller 40 §, har myndigheten rätt att låta utföra besiktning av elanläggningen eller bestämma att elanläggningens innehavare ska låta besikta elanläggningen.

Om elsäkerhetsmyndigheten låter utföra en besiktning eller någon annan motsvarande undersökning av en elanläggning och elanläggningen visar sig strida mot de i 31 och 40 § föreskrivna kraven, kan elsäkerhetsmyndigheten ålägga innehavaren av elanläggningen att ersätta kostnaderna för besiktningen eller undersökningen. Om det vid besiktningen eller undersökningen upptäcks att avvikelse från kraven har orsakats av åtgärder som vidtagits av den som har byggt elanläggningen, kan elsäkerhetsmyndigheten ålägga byggaren att ersätta kostnaderna för besiktningen eller undersökningen.

93 §

Anlitande av utomstående experter

Elsäkerhetsmyndigheten har rätt att anlita utomstående experter vid undersökning, provning och bedömning av överensstämmelse med kraven. Utomstående experter får assistera elsäkerhetsmyndigheten vid besiktningar som avses i denna lag samt undersöka och testa elektrisk utrustning och elanläggningar.

En utomstående expert ska ha den sakkunskap och kompetens som uppgifterna kräver.

På utomstående experter tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar när de utför uppgifter som avses i denna paragraf. Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen.

En utomstående expert har inte den rätt som föreskrivs i 91 § 2 mom. att vidta tillsynsåtgärder i utrymmen som används för boende av permanent natur.

94 §

Elsäkerhetsmyndighetens åtgärder i fråga om elektrisk utrustning och elanläggningar som inte överensstämmer med kraven samt underhållet och driften av dem

Om elektrisk utrustning eller en elanläggning eller dess underhåll eller drift inte överensstämmer med denna lag, kan elsäkerhetsmyndigheten ålägga innehavaren av utrustningen eller anläggningen att avhjälpa bristerna och försummelserna inom utsatt tid eller förbjuda driften. Elsäkerhetsmyndigheten kan vid behov kräva att den elektriska utrustningen eller anläggningen ska kopplas bort från elnätet. Elsäkerhetsmyndigheten får dock inte förbjuda driften av en distributionsnätsinnehavares elanläggning, om förbudet medför oskäliga nackdelar för elanvändarna.

Om det ur teknisk synpunkt är ändamålsenligt att koppla bort en elanläggning från nätet i elaggregatet hos det nätbolag som matar el in i anläggningen, ska nätbolaget vidta bortkopplingsåtgärden på elsäkerhetsmyndighetens begäran.

95 §

Tvångsmedel

Om en verksamhetsutövare inte iakttar denna lag eller de bestämmelser och föreskrifter som utfärdats med stöd av den, ska elsäkerhetsmyndigheten uppmana verksamhetsutövaren att inom utsatt tid avhjälpa bristen. Om en ledare av elarbeten eller en driftsledare vid utförandet av sina uppgifter inte iakttar denna lag eller de bestämmelser och föreskrifter som utfärdats med stöd av den kan elsäkerhetsmyndigheten ge denne en varning. Om bristerna eller försummelserna är allvarliga eller väsentliga eller om de trots en uppmaning eller varning inte har avhjälpts, kan elsäkerhetsmyndigheten för viss tid eller tills vidare helt eller delvis förbjuda verksamhetsutövaren, ledaren av elarbeten eller driftsledaren att utöva verksamhet.

Elsäkerhetsmyndigheten ska omedelbart underrätta verksamhetsutövaren om en varning eller ett verksamhetsförbud som myndigheten har gett ledaren av elarbeten samt anläggningsinnehavaren om en varning eller ett verksamhetsförbud som myndigheten har gett driftsledaren.

Om de fall som avses i 1 mom. inbegriper allvarliga brister, kan elsäkerhetsmyndigheten bestämma att verksamhetsutövarens alla större elanläggningar inom viss tid ska genomgå en certifieringsbesiktning.

96 §

Vite och hot om tvångsutförande

Elsäkerhetsmyndigheten får förena ett förbud eller föreläggande som den meddelat med stöd av denna lag med vite eller med hot om att den försummade åtgärden utförs på den försumliges bekostnad. Bestämmelser om vite och tvångsutförande finns i viteslagen (1113/1990).

97 §

En auktoriserad besiktningsmans eller ett auktoriserat organs åtgärder i fråga om verksamhet som inte överensstämmer med kraven

Om en auktoriserad besiktningsman eller ett auktoriserat organ i samband med besiktning upptäcker att driften av elektrisk utrustning eller en elanläggning medför omedelbara risker, ska besiktningsmannen eller organet anmäla detta skriftligen till innehavaren av utrustningen eller anläggningen samt uppmana innehavaren att sluta driva utrustningen eller anläggningen och att koppla bort den från elnätet. Den som har utfört besiktningen ska utan dröjsmål sända en kopia av anmälan till elsäkerhetsmyndigheten, som ska vidta behövliga åtgärder.

Om en auktoriserad besiktningsman eller ett auktoriserat organ vid en certifieringsbesiktning eller periodisk besiktning upptäcker allvarliga brister, ska besiktningsmannen eller organet bestämma att den elanläggning som varit föremål för besiktningen ska besiktas på nytt. Elanläggningens innehavare ska beställa en ny besiktning inom tre månader från det att det bestämts att en sådan besiktning ska göras. Endast av väl motiverade skäl kan besiktningen beställas hos någon annan än den som utfört den ursprungliga besiktningen.

Auktoriserade besiktningsmän och auktoriserade organ ska årligen meddela elsäkerhetsmyndigheten vem som har byggt de certifieringsbesiktade objekt som blivit föremål för ny besiktning samt lämna ett sammandrag av de elanläggningar för vilka en ny besiktning har bestämts.

Om det vid besiktning upptäcks att elektrisk utrustning eller en elanläggning har fel eller brister som minskar säkerheten vid drift, ska den auktoriserade besiktningsmannen eller det auktoriserade organet underrätta innehavaren av den elektriska utrustningen eller elanläggningen om detta.

98 §

Handräckning av polisen

Polisen är skyldig att ge elsäkerhetsmyndigheten handräckning för tillsynen över efterlevnaden och verkställigheten av denna lag. Bestämmelser om polisens skyldighet att ge handräckning finns i 9 kap. 1 § i polislagen (872/2011).

6 kap.

Skada och olägenhet

99 §

Ansvar oberoende av vållande

Innehavaren av elektrisk utrustning eller en elanläggning som orsakat en elskada är skyldig att ersätta elskadan oberoende av vållande, om inte något annat föreskrivs i detta kapitel.

100 §

Begränsningar av skadeståndsansvaret

Innehavaren av elektrisk utrustning eller en elanläggning är enligt denna lag inte ansvarig för en elskada, om

1) elskadan har förorsakats annan elektrisk utrustning eller elanläggning, vars märkspänning överstiger 400 V eller

2) elskadan har förorsakats av sådan elektrisk utrustning eller elanläggning som hör till en fastighets inre elförsörjning, eller av elektrisk utrustning eller elanläggning som har anslutits till denna, och vars märkspänning uppgår till högst 400 V.

101 §

Jämkning vid elskada

Om den skadelidande har medverkat till skadan eller om någon annan omständighet som inte har samband med den elektriska utrustningen eller elanläggningen eller med användningen av dem även varit orsak till skadan, kan skadeståndet enligt vad som är skäligt jämkas.

Ersättning för personskada får till följd av den skadelidandes medverkan nedsättas endast om den skadelidande själv eller, i ett fall där någon med försörjningsplikt har förolyckats, den förolyckade har medverkat till skadan på annat sätt än genom lindrigt vållande.

102 §

Tillämpning av skadeståndslagen

Vid bestämmande av skadestånd ska 5 kap., 6 kap. 2 och 3 § samt 7 kap. 3 § i skadeståndslagen iakttas.

103 §

Utrustnings- eller anläggningsägarens ansvar

Den som äger elektrisk utrustning eller en elanläggning och som har överlåtit utrustningen eller anläggningen i någon annans besittning svarar för elskada till utrustningens eller anläggningens värde på samma sätt som innehavaren av utrustningen eller anläggningen. Innehavaren av utrustningen eller anläggningen är skyldig att ersätta ägaren för det belopp som denne har erlagt, om inte domstolen finner det vara riktigt att ägaren ska svara för skadan.

104 §

Preskriptionstid för skadestånd

Skadestånd enligt denna lag för elskada ska krävas inom två år från den tidpunkt när den händelse som förorsakade skadan inträffade.

105 §

Skadestånd med stöd av annan lag

Denna lag begränsar inte den skadelidandes rätt till skadestånd för elskada på basis av avtal eller med stöd av skadeståndslagen, produktansvarighetslagen (694/1990) eller någon annan lag.

106 §

Ogiltiga avtalsvillkor

Ett villkor i ett anslutningsavtal mellan distributionsnätsinnehavaren och en elanvändare, som anslutits till distributionsnätsinnehavarens nät med en märkspänning om högst 400 V, genom vilket den skadelidandes rätt till skadestånd enligt denna lag begränsas, är utan verkan.

Ett villkor i ett avtal som har ingåtts innan skadan visade sig och som inte är ett sådant avtal som avses i 1 mom. är utan verkan, om villkoret begränsar den skadelidandes rätt till skadestånd enligt denna lag för personskada eller för skada på egendom som är avsedd för enskild användning eller konsumtion och som den skadelidande har använt huvudsakligen för detta ändamål.

107 §

Regressrätt gentemot den som förorsakat skadan

En ägare eller innehavare av elektrisk utrustning eller elanläggning, som har betalat skadestånd enligt denna lag, är berättigad att kräva det belopp han eller hon har betalat av den som förorsakat skadan enligt de grunder som gäller dennes skadeståndsansvar.

108 §

Störning eller fara som orsakas av en elanläggning

Om en elanläggning förorsakar en annan elanläggning eller dess drift störning eller fara, eller genom förmedling av den andra anläggningen orsakar utomstående störning eller fara trots

att båda anläggningarna stämmer överens med föreskrifter och god teknisk sed, ska ägaren till den senare byggda anläggningen, om inte något annat följer av 2 mom., i sin anläggning vidta de åtgärder som behövs för att avlägsna störningen eller faran.

Om en störning eller fara kan avlägsnas med avsevärt mindre kostnader än vad åtgärderna i 1 mom. skulle medföra, genom att den tidigare byggda anläggningens tekniska konstruktion ändras eller kompletteras, och detta kan göras utan oskäligt men för anläggningens funktion, ska den tidigare byggda anläggningens ägare göra de nödvändiga ändringarna eller kompletteringarna i sin anläggning.

109 §

Anläggningsägarens ersättningsskyldighet

Ägaren till den senare byggda elanläggningen är skyldig att ersätta kostnaderna för de åtgärder som avses i 108 § 2 mom. När kostnaderna bestäms ska den nytta eller olägenhet beaktas som åtgärden eventuellt medför för ägaren till den tidigare byggda anläggningen på grund av att anläggningens prestationsförmåga eller driftskostnader ändras.

110 §

Tidpunkten för byggande av en elanläggning

Som senare byggd betraktas den av två elanläggningar eller den del av dem vars byggande har inletts senare. Om en anläggning eller en del av den ändras till sitt driftssätt eller sin tekniska konstruktion så att anläggningen eller dess drift förorsakar sådan störning eller fara som avses i 108 § eller så att anläggningen blir väsentligt mera utsatt för störning eller fara, anses dock anläggningen till denna del vara byggd vid tidpunkten för ändringen.

111 §

Tvistlösning vid undanröjande av störning eller fara

Om ägarna till elanläggningarna inte uppnår enighet om de åtgärder som behövs för undanröjande av en i 108—110 § avsedd störning eller fara avgörs frågan av elsäkerhetsmyndigheten, om inget annat har avtalats.

112 §

Fara eller störning som orsakas av elektrisk utrustning

Vad som i 108—111 § föreskrivs om elanläggningar gäller också enskild elektrisk utrustning.

113 §

Flyttning eller ändring av byggd elanläggning

Om det sedan byggnadsarbetena på en elanläggning eller på en del av en sådan har inletts i dess närhet har byggts eller kommer att byggas en landsväg, farled, järnväg, ett flygfält, en gasledning, vattenledning eller någon annan motsvarande ledning eller en byggnad eller någon annan konstruktion på ett sådant sätt att elanläggningen med hänsyn till den allmänna säkerheten eller för skyddande av anläggningen bör flyttas eller ändras, är elanläggningens ägare

skyldig att göra de behövliga ändringarna. De kostnader som detta medför ska dock ersättas av den som äger vägen, farleden, flygfältet, ledningen, byggnaden eller konstruktionen.

114 §

Anmälan om och undersökning av olyckor

Polisen, räddnings- och arbetarskyddsmyndigheten och distributionsområdets distributionsnätsinnehavare ska till elsäkerhetsmyndigheten anmäla allvarliga olyckstillbud och olyckor som orsakat allvarliga person-, sak- eller miljöskador och där elektrisk utrustning eller en elanläggning varit inblandad.

En personskada ska betraktas som allvarlig, om den har dödlig utgång eller förorsakar allvarlig skada på en persons hälsa. Som allvarlig sak- eller miljöskada ska betraktas sak- eller miljöskada som inte är ringa. Ett olyckstillbud ska betraktas som allvarligt om det har förorsakat uppenbar risk för person-, sak- eller miljöskada.

Elsäkerhetsmyndigheten ska undersöka en i 2 mom. avsedd olycka som förorsakat allvarliga skador, om elsäkerhetsmyndigheten bedömer det behövligt för att utreda orsaken till olyckan eller för att förebygga olyckor. Elsäkerhetsmyndigheten har också rätt att undersöka andra olyckor och allvarliga olyckstillbud som förorsakats av el, om detta behövs för utredning av orsaken till olyckan eller för förebyggande av olyckor.

Bestämmelser om skyldighet att anmäla en olycka eller ett olyckstillbud till Olycksutredningscentralen finns i 16 § i lagen om säkerhetsutredning av olyckor och vissa andra händelser (525/2011).

7 kap.

Särskilda bestämmelser

115 §

Anmälda organs intyg över överensstämmelse

Ett anmält organ ska utfärda ett EU-typintyg eller intyg över överensstämmelse till tillverkaren, om elektrisk utrustning eller en elanläggning uppfyller kraven i denna lag.

Anmälda organ ska förvara kopior av intyg som avses i 1 mom. och tillägg till dem samt den tekniska dokumentationen, inklusive dokumentation som utarbetats av tillverkaren, så länge som intyget i fråga är giltigt.

Närmare bestämmelser om EU-typintyg och intyg över överensstämmelse samt om innehållet i intygen utfärdas genom förordning av statsrådet.

116 §

Avslag eller återkallelse av intyg

Om ett anmält organ upptäcker att elektrisk utrustning eller en elanläggning inte uppfyller de väsentliga säkerhetskrav som gäller den, ska det anmälda organet kräva att tillverkaren avhjälper bristen. Organet får då inte utfärda något intyg om överensstämmelse till tillverkaren.

Om ett anmält organ efter det att ett intyg har utfärdats anser att elektrisk utrustning eller en elanläggning inte längre överensstämmer med kraven, ska organet kräva att tillverkaren avhjälper bristen, och vid behov återkalla intyget tillfälligt eller slutgiltigt.

Om bristen inte avhjälps eller om åtgärderna inte får önskat resultat, ska det anmälda organet enligt behov återkalla intyget tillfälligt eller slutgiltigt eller belägga intyget med restriktioner.

117 §

Straffbestämmelser

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot

1) skyldigheten enligt 7 § 1 mom. att endast släppa sådan elektrisk utrustning ut på marknaden som uppfyller kraven enligt 6 §,

2) skyldigheten enligt 7 § 2 mom. att tillverka eller importera endast sådan elektrisk utrustning som uppfyller kraven enligt 6 §,

3) tillverkarens skyldighet enligt 13 § 1 mom. att säkerställa att den elektriska utrustningen har konstruerats och tillverkats så att den uppfyller de väsentliga kraven på säkerhet och elektromagnetisk kompatibilitet,

4) tillverkarens skyldighet enligt 13 § 2 mom. att genomföra ett lämpligt förfarande för bedömning av den elektriska utrustningens överensstämmelse med kraven eller upprätta den tekniska dokumentation som krävs för att visa att elektrisk utrustning överensstämmer med kraven,

5) tillverkarens skyldighet att upprätta en EU-försäkran om överensstämmelse eller skyldighet att fästa en CE-märkning på elektrisk utrustning enligt 13 § 3 mom.,

6) tillverkarens skyldighet enligt 14 § 1 mom. att säkerställa att elektrisk utrustning i serietillverkning överensstämmer med kraven,

7) tillverkarens skyldighet enligt 16 § 1 mom. att se till att elektrisk utrustning som släpps ut på marknaden har försetts med sådana märkningar som krävs och att elektrisk utrustning åtföljs av relevanta bruksanvisningar och tillbörlig säkerhetsinformation,

8) importörens skyldighet enligt 18 § 1 mom. att endast släppa sådan elektrisk utrustning ut på marknaden som överensstämmer med kraven,

9) importörens skyldighet enligt 18 § 2 mom. att säkerställa att tillverkaren har genomfört bedömning av överensstämmelse med kraven, att tillverkaren har utarbetat teknisk dokumentation, att den elektriska utrustningen är försedd med CE-märkning, att den elektriska utrustningen åtföljs av behövlig dokumentation, att den elektriska utrustningen har försetts med behövliga märkningar och kontaktuppgifter samt att den elektriska utrustningen åtföljs av säkerhetsinformation och bruksanvisningar,

10) importörens skyldighet enligt 18 § 3 mom. att informera tillverkaren och elsäkerhetsmyndigheten om en risk som är förenad med den elektriska utrustningen,

11) distributörens skyldighet enligt 21 § 2 mom. att kontrollera att den elektriska utrustningen är försedd med CE-märkning, att den elektriska utrustningen åtföljs av behövlig dokumentation, att den elektriska utrustningen är försedd med behövliga märkningar och kontaktuppgifter samt att den elektriska utrustningen åtföljs av säkerhetsinformation och bruksanvisningar,

12) distributörens skyldighet enligt 21 § 3 mom. att informera tillverkaren eller importören och elsäkerhetsmyndigheten om en risk som är förenad med den elektriska utrustningen,

13) tillverkarens och importörens skyldighet enligt 25 § 1 mom. att vidta korrigerande åtgärder,

14) distributörens skyldighet enligt 25 § 2 mom. att se till att det vidtas korrigerande åtgärder,

15) ekonomiska aktörers skyldighet enligt 25 § 3 mom. att underrätta om risker,

16) anläggningsinnehavarens skyldighet enligt 35 § att säkerställa en elanläggnings säkerhet när driften eller driftsförhållandena ändras,

17) skyldigheten enligt 36 § att säkerställa att sammankopplingen av elanläggningar inte medför fara,

18) anläggningsbyggarens skyldighet enligt 41 § 2 mom. att innan en elanläggning tas i bruk säkerställa att elanläggningen har konstruerats och tillverkats så att den uppfyller de väsentliga kraven på säkerhet och elektromagnetisk kompatibilitet,

19) anläggningsbyggarens skyldighet enligt 43 § 1 mom. att utföra en ibruktagningsbesiktning av elanläggningen,
20) anläggningsbyggarens eller anläggningsinnehavarens skyldighet enligt 45 § att se till att elanläggningen genomgår en certifieringsbesiktning,
21) anläggningsinnehavarens skyldighet enligt 47 § 1 mom. att sörja för elanläggningens säkerhet och elektromagnetiska kompatibilitet,
22) anläggningsinnehavarens skyldighet enligt 47 § 2 mom. att se till att de fel och brister som upptäckts i elanläggningen avhjälps,
23) anläggningsinnehavarens skyldighet enligt 48 § 1 mom. att se till att det görs upp ett underhållsprogram för elanläggningen och att programmet följs,
24) anläggningsinnehavarens skyldighet enligt 49 § att se till att elanläggningen genomgår periodiska besiktningar,
25) verksamhetsutövarens skyldighet enligt 55 § 1 mom. att se till att förutsättningarna för elarbete uppfylls,
26) skyldigheten enligt 59 § för ledaren av elarbeten,
27) anläggningsinnehavarens skyldighet enligt 60 § 3 mom. att göra en anmälan om elanläggningen och den utsedda driftsledaren till elsäkerhetsmyndigheten,
28) driftsledarens skyldighet enligt 62 §,
29) skyldigheten att iaktta de väsentliga säkerhetskrav som föreskrivs i 82 § eller med stöd av den,
30) förbud eller föreläggande som meddelats med stöd av 94 eller 95 §,
ska, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag, för *brott mot bestämmelserna om elsäkerhet* dömas till böter.
Den som bryter mot ett förbud eller ett föreläggande som utfärdats med stöd av denna lag och som förstärkts med vite får inte för samma gärning dömas till straff med stöd av 1 mom.
Bestämmelser om CE-märkningsförseelse finns i lagen om CE-märkningsförseelse (187/2010).

118 §

Sökande av ändring i elsäkerhetsmyndighetens beslut

I ett förvaltningsbeslut som elsäkerhetsmyndigheten har fattat i enlighet med denna lag får ändring sökas genom besvär på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen. I förvaltningsdomstolens beslut får ändring sökas genom besvär endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.
Ett beslut som elsäkerhetsmyndigheten har fattat ska iakttas trots ändringssökande, om inte besvärsmyndigheten beslutar något annat.
I ett beslut som gäller föreläggande och utdömande av vite samt föreläggande och verkställighet av hot om tvångsutgörande eller hot om avbrytande får ändring dock sökas på det sätt som föreskrivs i viteslagen.

119 §

Sökande av ändring i beslut som fattats av ett auktoriserat organ, ett kompetensbedömningsorgan eller en auktoriserad besiktningsman

Omprövning av ett beslut som ett anmält organ, ett kompetensbedömningsorgan, ett auktoriserat organ eller en auktoriserad besiktningsman har fattat med stöd av denna lag får begäras på det sätt som föreskrivs i förvaltningslagen.
I ett beslut som har meddelats med anledning av en begäran om omprövning får ändring sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocess-

lagen. I förvaltningsdomstolens beslut får ändring sökas genom besvär endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

Ett beslut som ett anmält organ, ett kompetensbedömningsorgan, ett auktoriserat organ eller en auktoriserad besiktningsman har fattat ska iakttas trots ändringssökande, om inte besvärsmyndigheten beslutar något annat.

120 §

Delegationen för el- och hissäkerhet

Vid utvecklingen och uppföljningen av bestämmelserna i denna lag och hissäkerhetslagen biträds arbets- och näringsministeriet och elsäkerhetsmyndigheten av en delegation för el- och hissäkerhet som statsrådet tillsätter för tre år.

Närmare bestämmelser om delegationens sammansättning och uppgifter utfärdas genom förordning av statsrådet.

121 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 .

Genom denna lag upphävs elsäkerhetslagen (410/1996), nedan *den lag som upphävs*.

122 §

Övergångsbestämmelser

Elektrisk utrustning och elanläggningar som har släppts ut på marknaden före denna lags ikraftträdande och vars överensstämmelse med kraven har säkerställts i enlighet med bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet av denna lag får fortsätta att tillhandahållas på marknaden vid lagens ikraftträdande. Intygen över sådan utrustnings och sådana elanläggningars överensstämmelse med kraven förblir fortsättningsvis i kraft.

Elanläggningar som har byggts före denna lags ikraftträdande behöver inte ändras så att de stämmer överens med denna lag, om de inte medför fara för någons liv, hälsa eller egendom.

De behörighetsintyg, undantagslov och dispenser som beviljats före denna lags ikraftträdande förblir i kraft i samma omfattning som hittills.

En verksamhetsutövare som med stöd av den lag som upphävs gjort en anmälan om elarbeten till elsäkerhetsmyndigheten eller som har fått fortsätta sin verksamhet med stöd av övergångsbestämmelsen i ellagen (319/1979), får fortsätta sin verksamhet i samma omfattning som hittills.

Den certifieringsbehörighet för elentreprenörer som beviljats med stöd av den lag som upphävs förblir i kraft till den dag som anges i beslutet om beviljande av behörighet, men dock i högst fem år från ikraftträdandet av denna lag.

Med avvikelse från 72 § 3 mom. gäller de intyg över elsäkerhetsexamen som utfärdats före den 31 maj 2010 i tio år.

Ett auktoriserat organ, ett kompetensbedömningsorgan och en auktoriserad besiktningsman som har godkänts före denna lags ikraftträdande får utan särskilt godkännande fortsätta som sådant auktoriserat organ, sådant kompetensbedömningsorgan eller sådan auktoriserad besiktningsman som avses i denna lag på de villkor som anges i auktorisationsbeslutet. En auktoriserad besiktningsman som har godkänts före denna lags ikraftträdande anses uppfylla också kravet på behörighetsintyg enligt 78 § 2 punkten, om dennes behörighet ansetts vara tillräcklig i beslutet om godkännande.

Om intervallen mellan periodiska besiktningar av en elanläggning förkortas till följd av denna lag, kan nästa periodiska besiktning av anläggningen dock göras med iakttagande av tidigare gällande besiktningsintervall.

När ändring söks i ett förvaltningsbeslut som har meddelats före denna lags ikraftträdande tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

Delegationen för elsäkerhet, som arbets- och näringsministeriet tillsatt den 22 oktober 2014, fortsätter sitt arbete mandatperioden ut. Efter denna lags ikraftträdande avses med delegationen för elsäkerhet den delegation för el- och hissäkerhet som det föreskrivs om i denna lag.

Om det i någon annan lag eller i bestämmelser som utfärdats med stöd av den eller i beslut som meddelats med stöd av den lag som upphävs hänvisas till den lag som upphävs, ska en hänvisning enligt denna lags tillämpningsområde anses avse motsvarande bestämmelse i denna lag och en hänvisning enligt hissäkerhetslagens tillämpningsområde anses avse motsvarande bestämmelse i hissäkerhetslagen.

———

2.

Lag

om ändring av lagen om anmälda organ för vissa produktgrupper

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om anmälda organ för vissa produktgrupper (278/2016) 1, 2 och 5 §, sådana de lyder i lag 457/2016, som följer:

1 §

Tillämpningsområde

Denna lag innehåller bestämmelser om godkännande av organ för bedömning av överensstämmelse med kraven för produkter som omfattas av tillämpningsområdet för hissäkerhetslagen (/), lagen om mätinstrument (707/2011), lagen om tryckbärande anordningar (/), lagen om pyrotekniska artiklars överensstämmelse med kraven (180/2015), lagen om överensstämmelse med kraven för utrustning och säkerhetssystem som är avsedda för användning i explosionsfarliga omgivningar (/) lagen om explosiva varors överensstämmelse med kraven (/), elsäkerhetslagen (/) och 30 kap. i informationssamhällsbalken (917/2014) som anmälda organ och om de skyldigheter som gäller dessa organs verksamhet.

2 §

Förhållande till annan lagstiftning

Bestämmelser om ett nationellt system för ackreditering av bedömningsorgan finns i lagen om konstaterande av tillförlitligheten hos tjänster för bedömning av överensstämmelse med kraven (920/2005).
Bestämmelser om marknadskontrollen av produkter som omfattas av denna lags tillämpningsområde finns i lagen om marknadskontrollen av vissa produkter (/). Bestämmelser om marknadskontrollen av radioutrustning finns i 30 kap. i informationssamhällsbalken.

5 §

Behörig myndighet

Arbets- och näringsministeriet är behörig myndighet, om ansökan gäller att till anmälda organ utse organ för bedömning av sådana produkters överensstämmelse med kraven som omfattas av tillämpningsområdet för hissäkerhetslagen, lagen om mätinstrument, lagen om tryckbärande anordningar, lagen om pyrotekniska artiklars överensstämmelse med kraven, lagen om överensstämmelse med kraven för utrustning och säkerhetssystem som är avsedda för användning i explosionsfarliga omgivningar, lagen om explosiva varors överensstämmelse med kraven och elsäkerhetslagen.
Kommunikationsverket är behörig myndighet, om ansökan gäller att till anmälda organ utse organ för bedömning av överensstämmelse för produkter som hör till tillämpningsområdet för informationssamhällsbalken.
De behöriga myndigheterna övervakar de anmälda organ som de har godkänt.

_____

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

Helsingfors den 7 juli 2016

Vid förhinder för statsministern, undervisnings- och kulturminister

Sanni Grahn-Laasonen

Justitie- och arbetsminister Jari Lindström

Bilagor
Parallelltext

2.

Lag

om ändring av lagen om anmälda organ för vissa produktgrupper

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om anmälda organ för vissa produktgrupper (278/2016) 1, 2 och 5 §, sådana de lyder i lag 457/2016, som följer:

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
1 §	1 §
Tillämpningsområde	*Tillämpningsområde*
Denna lag innehåller bestämmelser om godkännande av organ för bedömning av överensstämmelsen med kraven för produkter som omfattas av tillämpningsområdet för lagen om mätinstrument (707/2011), lagen om tryckbärande anordningar (869/1999), lagen om pyrotekniska artiklars överensstämmelse med kraven (180/2015), elsäkerhetslagen (410/1996), *lagen om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor (390/2005)* och 30 kap. i informationssamhällsbalken (917/2014) som anmälda organ och om de skyldigheter som gäller dessa organs verksamhet.	Denna lag innehåller bestämmelser om godkännande av organ för bedömning av överensstämmelse med kraven för produkter som omfattas av tillämpningsområdet för *hissäkerhetslagen* (/), lagen om mätinstrument (707/2011), lagen om tryckbärande anordningar (/), lagen om pyrotekniska artiklars överensstämmelse med kraven (180/2015), *lagen om överensstämmelse med kraven för utrustning och säkerhetssystem som är avsedda för användning i explosionsfarliga omgivningar (/), lagen om explosiva varors överensstämmelse med kraven (/),* elsäkerhetslagen *(/)* och 30 kap. i informationssamhällsbalken (917/2014) som anmälda organ och om de skyldigheter som gäller dessa organs verksamhet.
2 §	2 §
Förhållande till annan lagstiftning	*Förhållande till annan lagstiftning*
Bestämmelser om ett nationellt system för ackreditering av bedömningsorgan finns i lagen om konstaterande av tillförlitligheten hos tjänster för bedömning av överensstämmelse med kraven (920/2005).	Bestämmelser om ett nationellt system för ackreditering av bedömningsorgan finns i lagen om konstaterande av tillförlitligheten hos tjänster för bedömning av överensstämmelse med kraven (920/2005).
	Bestämmelser om marknadskontrollen av produkter som omfattas av denna lags tillämpningsområde finns i lagen om marknadskontrollen av vissa produkter (/).
Bestämmelser om marknadskontrollen av radioutrustning finns i 30 kap. i informat-	Bestämmelser om marknadskontrollen av radioutrustning finns i 30 kap. i informations-

ionssamhällsbalken.	samhällsbalken.
5 §	5 §
Behörig myndighet	*Behörig myndighet*
Arbets- och näringsministeriet är behörig myndighet, om ansökan gäller att till anmälda organ utse organ för bedömning av sådana produkters överensstämmelse med kraven som omfattas av tillämpningsområdet för lagen om mätinstrument, lagen om tryckbärande anordningar, lagen om pyrotekniska artiklars överensstämmelse med kraven, elsäkerhetslagen och lagen om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor. *Arbets- och näringsministeriet övervakar de anmälda organ som det har godkänt*.	Arbets- och näringsministeriet är behörig myndighet, om ansökan gäller att till anmälda organ utse organ för bedömning av sådana produkters överensstämmelse med kraven som omfattas av tillämpningsområdet för *hissäkerhetslagen*, lagen om mätinstrument, lagen om tryckbärande anordningar, lagen om pyrotekniska artiklars överensstämmelse med kraven, *lagen om överensstämmelse med kraven för utrustning och säkerhetssystem som är avsedda för användning i explosionsfarliga omgivningar, lagen om explosiva varors överensstämmelse med kraven* och elsäkerhetslagen.
Kommunikationsverket är behörig myndighet, om ansökan gäller att till anmälda organ utse organ för bedömning av överensstämmelse för produkter som hör till tillämpningsområdet för informationssamhällsbalken. De behöriga myndigheterna övervakar de anmälda organ som de har godkänt.	Kommunikationsverket är behörig myndighet, om ansökan gäller att till anmälda organ utse organ för bedömning av överensstämmelse för produkter som hör till tillämpningsområdet för informationssamhällsbalken. De behöriga myndigheterna övervakar de anmälda organ som de har godkänt.
	Denna lag träder i kraft den 20 .

Förordningsutkast

Statsrådets förordning

om den elektriska utrustningens och elanläggningarnas elektromagnetiska kompatibilitet

I enlighet med statsrådets beslut föreskrivs med stöd av elsäkerhetslagen (/):

1 §

Tillämpningsområde

I denna förordning föreskrivs det om de väsentliga kraven angående elektromagnetisk kompatibilitet, förfaranden för bedömning av överensstämmelse med kraven, den tekniska dokumentationen, EU-försäkran om överensstämmelse och om märkningar i fråga om sådan elektrisk utrustning och sådana elanläggningar som omfattas av tillämpningsområdet för Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/30/EU om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning om elektromagnetisk kompatibilitet, nedan EMC-direktivet.

2 §

Begränsningar av tillämpningsområdet

Bestämmelser om tillämpningsområdet i fråga om elektrisk utrustning och elanläggningar finns i 7 och 31 § i elsäkerhetslagen. Denna förordning tillämpas dock inte på

1) elektrisk utrustning och elanläggningar som omfattas av informationssamhällsbalkens (917/2014) tillämpningsområde,

2) utrustning och elanläggningar som omfattas av luftfartslagens (1194/2009) tillämpningsområde,

3) utvärderingsbyggsatser som utformats särskilt för enskilda kunder och som används av fackmän endast i forsknings- och utvecklingsanläggningar,

4) radioutrustning som används av radiosändaramatörer, i den mening som anges i radioreglementet som antagits inom ramen för Internationella teleunionens stadga och Internationella teleunionens konvention, om inte utrustningen tillhandahålls på marknaden.

Vid tillämpning av 1 mom. 4 punkten ska byggsatser bestående av komponenter som ska monteras av radiosändaramatörer och utrustning som tillhandahålls på marknaden och modifieras och används av radiosändaramatörer inte betraktas som utrustning som tillhandahålls på marknaden.

3 §

Väsentliga krav

De väsentliga kraven med avseende på den elektriska utrustningens och elanläggningarnas elektromagnetiska kompatibilitet finns angivna i bilaga 1.

4 §

Förfaranden för bedömning av överensstämmelse med kraven

Tillverkaren ska vid bedömningen av överensstämmelse med kraven enligt 12 § iaktta det ena av följande förfaranden för bedömning av överensstämmelse:

Intern tillverkningskontroll enligt bilaga II till EMC-direktivet (modul A, intern tillverkningskontroll),

EU-typkontroll (modul B, EU-typkontroll) följt av överensstämmelse med typ som grundar sig på intern tillverkningskontroll (modul C, överensstämmelse med typ som grundar sig på intern tillverkningskontroll) enligt bilaga III till EMC-direktivet.

Tillverkaren får välja att tillämpa det förfarande som avses i 1 mom. 2 punkten endast i fråga om vissa aspekter av de väsentliga kraven, under förutsättning att det förfarande som avses i 1 mom. 1 punkten tillämpas i fråga om de övriga aspekterna av de väsentliga kraven.

5 §

Teknisk dokumentation

Den tekniska dokumentation om elektrisk utrustning som avses i 12 § i elsäkerhetslagen ska göra det möjligt att bedöma om den elektriska utrustningen uppfyller de tillämpliga kraven och den ska innehålla en tillfredsställande analys och bedömning av risken eller riskerna. På kraven angående innehållet i den tekniska dokumentationen tillämpas i tillämpliga delar bestämmelserna i bilagorna II och III till EMC-direktivet.

Om den tekniska dokumentationen inte har upprättats på finska, svenska eller ett annat språk som elsäkerhetsmyndigheten godtar, ska tillverkaren på elsäkerhetsmyndighetens begäran lämna en översättning av den tekniska dokumentationen, eller av den del av den som behövs för tillsynen, till finska, svenska eller ett annat språk som elsäkerhetsmyndigheten godtar.

6 §

EU-försäkran om överensstämmelse

I en EU-försäkran om överensstämmelse enligt 12 § i elsäkerhetslagen ska det anges att de väsentliga kraven i fråga om elektromagnetisk kompatibilitet enligt bilaga 1 har visats vara uppfyllda.

En EU-försäkran om överensstämmelse ska till sin struktur vara förenlig med den mall som ingår i bilaga IV till EMC-direktivet. Den ska innehålla de uppgifter om förfarandena för överensstämmelse med kraven som specificerats i bilagorna II och III till EMC-direktivet och ska regelbundet uppdateras. EU-försäkran om överensstämmelse ska översättas till finska, svenska eller ett annat språk som elsäkerhetsmyndigheten godtar.

Om elektrisk utrusning omfattas av mer än en av Europeiska unionens rättsakter där det ställs krav på EU-försäkran om överensstämmelse, ska en enda EU-försäkran om överensstämmelse upprättas för alla dessa unionsakter. I denna försäkran ska det anges vilka av unionens rättsakter som berörs, och det ska lämnas en publikationshänvisning till dem.

7 §

Uppgifter om användningen av elektrisk utrustning

Utöver vad som föreskrivs i 15 § i elsäkerhetslagen ska elektrisk utrustning åtföljas av information om eventuella särskilda försiktighetsåtgärder som ska vidtas i samband med montering, installation, underhåll eller användning av den elektriska utrustningen för att den, när den tas i bruk, ska överensstämma med de väsentliga kraven angående elektromagnetisk kompatibilitet enligt bilaga 1.

Utrustning vars överensstämmelse med de väsentliga kraven enligt bilaga 1 inte är säkerställd i bostadsområden ska åtföljas av en tydlig uppgift om denna begränsade användning. Uppgiften om begränsad användning ska i förekommande fall finnas även på förpackningen.

8 §

Ikraftträdande

Denna förordning träder i kraft den 20 .

Bilaga 1: VÄSENTLIGA KRAV MED AVSEENDE PÅ ELEKTROMAGNETISK KOMPATIBILITET

1. Allmänna krav

Elektrisk utrustning och elanläggningar ska med beaktande av aktuell tillämpbar teknik vara så konstruerade och tillverkade att
1) den elektromagnetiska störning som den elektriska utrustningen eller elanläggningarna alstrar inte överskrider den nivå över vilken radio- eller teleapparater eller annan utrustning inte kan fungera som avsett,
2) elektrisk utrustning och elanläggningar har en sådan tålighet mot den elektromagnetiska störning som kan förväntas vid avsedd användning att utrustningens eller anläggningens avsedda funktion inte i oacceptabel utsträckning försämras.

2. Särskilda krav för fasta installationer

Installation och avsedd användning av komponenter:
En fast installation ska utföras enligt god teknisk praxis och i enlighet med informationen om hur dess komponenter är avsedda att användas för att det kan säkerställas att de väsentliga kraven enligt punkt 1 är uppfyllda.

Statsrådets förordning

om den elektriska utrusningens säkerhet

I enlighet med statsrådets beslut föreskrivs med stöd av elsäkerhetslagen (/):

1 §

Tillämpningsområde

I denna förordning föreskrivs det om de väsentliga säkerhetskraven, förfaranden för bedömning av överensstämmelse med kraven, den tekniska dokumentationen, EU-försäkran om överensstämmelse och om standarder som ger presumtion om överensstämmelse och den ordning i vilken de ska tillämpas i fråga om sådan elektrisk utrustning och sådana elanläggningar som omfattas av tillämpningsområdet för Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/35/EU om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning om tillhandahållande på marknaden av elektrisk utrustning, nedan lågspänningsdirektivet.

2 §

Begränsningar av tillämpningsområdet

Denna förordning tillämpas inte på
1) elektrisk utrusning som omfattas av ATEX-lagens (/) tillämpningsområde,
2) elektrisk utrustning som omfattas av lagen om produkter och utrustning för hälso- och sjukvård (629/2010),
3) elektrisk utrustning som omfattas av hissäkerhetslagens (/) tillämpningsområde,
4) elenergimätare,
5) elstängsel,
6) stickproppar och eluttag som är avsedda för hushållsbruk,
7) specialiserad elektrisk utrustning för användning på vattenfarkoster, luftfartyg eller tåg, som uppfyller sådana säkerhetsbestämmelser som är utarbetade av internationella organ i vilka Finland är representerat,
8) utvärderingsbyggsatser som utformats särskilt för enskilda kunder och används av fackmän endast i forsknings- och utvecklingsanläggningar för sådana ändamål.

3 §

Väsentliga säkerhetskrav

De väsentliga säkerhetskraven för elektrisk utrustning finns angivna i bilaga 1.

4 §

Förfaranden för bedömning av överensstämmelse med kraven

Vid bedömningen av överensstämmelse med kraven enligt 12 § i elsäkerhetslagen ska tillverkaren tillämpa den interna tillverkningskontroll som avses i bilaga III (modul A) till lågspänningsdirektivet.

5 §

Teknisk dokumentation

Den tekniska dokumentation angående elektrisk utrustning som avses i 12 § i elsäkerhetslagen ska göra det möjligt att bedöma om en produkt uppfyller de tillämpliga kraven och den ska innehålla en tillfredsställande analys och bedömning av risken eller riskerna. På kraven angående innehållet i den tekniska dokumentationen tillämpas i tillämpliga delar bestämmelserna i bilaga III till lågspänningsdirektivet.

Om den tekniska dokumentationen inte har upprättats på finska, svenska eller ett annat språk som elsäkerhetsmyndigheten godtar ska tillverkaren på elsäkerhetsmyndighetens begäran lämna en översättning av den tekniska dokumentationen, eller av den del av den som behövs för tillsynen, till finska, svenska eller ett annat språk som elsäkerhetsmyndigheten godtar.

6 §

EU-försäkran om överensstämmelse

I EU-försäkran om överensstämmelse enligt 12 § i elsäkerhetslagen ska det anges att de väsentliga säkerhetskraven enligt bilaga 1 har visats vara uppfyllda.

En EU-försäkran om överensstämmelse ska till sin struktur vara förenlig med den mall som ingår i bilaga IV till lågspänningsdirektivet, innehålla de uppgifter om förfarandet för bedömning av överensstämmelse enligt intern tillverkningskontroll (modul A) som specificeras i bilaga III till lågspänningsdirektivet och ska regelbundet uppdateras. EU-försäkran om överensstämmelse ska översättas till finska, svenska eller ett annat språk som elsäkerhetsmyndigheten godtar.

Om elektrisk utrusning omfattas av mer än en av Europeiska unionens rättsakter där det ställs krav på EU-försäkran om överensstämmelse, ska en enda EU-försäkran om överensstämmelse upprättas för alla dessa unionsakter. I denna försäkran ska det anges vilka av unionens rättsakter som berörs, och det ska lämnas en publikationshänvisning till dem.

7 §

Presumtion om överensstämmelse på grundval av harmoniserade standarder

Elektrisk utrustning som överensstämmer med de harmoniserade standarder eller delar av dem, till vilka hänvisningar har offentliggjorts i Europeiska unionens officiella tidning, anses överensstämma med de väsentliga säkerhetskrav som avses i 11 § i elsäkerhetslagen och räknas upp i bilaga I vilka omfattas av dessa standarder eller delar av dem.

8 §

Presumtion om överensstämmelse på grundval av internationella standarder

När sådana harmoniserade standarder som avses i 7 § ännu inte utarbetats och offentliggjorts, anses den elektriska utrustningen överensstämma med de väsentliga säkerhetskrav som avses i 11 § i elsäkerhetslagen och räknas upp i bilaga 1, om den elektriska utrustningen överensstämmer med de säkerhetsbestämmelser som fastställs genom internationella standarder från Internationella elektrotekniska kommissionen (IEC), för vilkas del förfarandet för offentliggörande enligt artiklarna 13.2 och 13.3. i lågspänningsdirektivet tillämpats.

9 §

Presumtion om överensstämmelse på grundval av nationella standarder

När sådana standarder som nämns i 7 och 8 § ännu inte har utarbetats och offentliggjorts, kan den elektriska utrustningen anses uppfylla de väsentliga säkerhetskrav som avses i 11 § i

elsäkerhetslagen och räknas upp i bilaga 1, om utrustningen har tillverkats i en stat som är part till EES-avtalet och vid tillverkningen har sådana i tillverkningslandet gällande standarder som garanterar motsvarande nivå av säkerhet som krävs i Finland, tillämpats.

10 §

Ikraftträdande

Denna förordning träder i kraft den 20 .

Bilaga 1: VÄSENTLIGA SÄKERHETSKRAV PÅ ELANLÄGGNINGAR AVSEDDA ATT ANVÄNDAS INOM VISSA SPÄNNINGSGRÄNSER

1. Allmänna villkor

a) För att säkerställa att den elektriska utrustningen används säkert och i tillämpningar som den är avsedd för, ska de väsentliga uppgifterna anges på den elektriska utrustningen eller, om detta inte är möjligt, i ett medföljande dokument.
b) Den elektriska utrustningen, tillsammans med tillhörande komponenter, ska tillverkas på ett sådant sätt att det finns garantier för att den kan monteras och anslutas till elnätet på ett säkert och korrekt sätt.
c) Den elektriska utrustningen ska konstrueras och tillverkas så att skydd mot sådana risker som anges i punkterna 2 och 3 garanteras, förutsatt att utrustningen används till de ändamål den är avsedd för och underhålls på tillbörligt sätt.

2. Skydd mot risker orsakade av elektrisk utrustning

För skydd mot risker orsakade av elektrisk utrustning ska med åtgärder av teknisk art säkerställas att

a) människor och husdjur är tillräckligt skyddade mot risk för fysisk skada eller annan skada som kan orsakas av direkt eller indirekt beröring,
b) temperaturer, ljusbågar eller strålning, som skulle kunna orsaka fara, inte kan uppstå,
c) människor, husdjur och egendom är tillräckligt skyddade mot faror som inte är av elektrisk natur, men som man av erfarenhet vet kan orsakas av den elektriska utrustningen,
d) isoleringen är lämplig för de förhållanden som kan förutses.

3. Skydd mot risker som kan orsakas av yttre påverkan på den elektriska utrustningen

Med tanke på sådana risker som kan orsakas av yttre påverkan på den elektriska utrustningen ska det genom tekniska åtgärder säkerställas att den elektriska utrustningen

a) uppfyller de förväntade mekaniska kraven på ett sådant sätt att människor, husdjur och egendom inte utsätts för fara,
b) är motståndskraftig mot påverkan som inte är av mekanisk natur under de förväntade miljöbetingelserna på ett sådant sätt att människor, husdjur och egendom inte utsätts för fara,
c) inte utsätter människor, husdjur och egendom för fara vid överbelastningsförhållanden som kan förutses.

Statsrådets förordning

om elarbeten och driftsarbeten

I enlighet med statsrådets beslut föreskrivs med stöd av elsäkerhetslagen (/):

1 §

Tillämpningsområde

I denna förordning finns bestämmelser om sådana el- och driftsarbeten som avses i 4 kap. i elsäkerhetslagen samt om dem som utför sådana.

2 §

Elarbeten i egen bostad

Med de närmast anhöriga i 56 § 1 mom. 6 punkten i elsäkerhetslagen avses make eller maka samt egna barn eller makens/makans barn, föräldrar samt mor- och farföräldrar.

id certifieringsbesiktningen ska det utredas att den som utför elarbete har den behörighet som krävs enligt lag.

3 §

Grundläggande krav med avseende på utbildning inom elbranschen

De lämpliga yrkesexamina enligt 66—73 § i elsäkerhetslagen eller den utbildning som kompletterar dessa ska innehålla teoretiska studier inom elbranschen motsvarande minst 45 studiepoäng eller 40 studieveckor. Studierna kan vara teorikurser, laboratoriekurser, övningsarbeten, projektarbetesstudier eller andra motsvarande studier. Praktik och lärdomsprov räknas dock inte in i antalet studiepoäng.

Studierna ska omfatta följande ämnesområden, så att studiernas omfattning i varje punkt är minst en studievecka eller 1,5 studiepoäng:

1) teoretisk elektroteknik och elmätningsteknik,
2) elsäkerhetsförfattningar och standarder,
3) säkerheten vid elarbeten,
4) elnät i byggnader och elarbeten på dem,
5) besiktningar som hänför sig till elsäkerheten.

4 §

Kompletterande krav och förmildrande omständigheter i fråga om studier inom elbranschen

Sådan utbildning som förutsätts enligt 68 § i elsäkerhetslagen (Elbehörighet 2) ska utöver vad som anges i föregående paragraf dessutom omfatta elöverförings- och eldistributionsnät.

Sådan utbildning som förutsätts enligt 66—67 § i elsäkerhetslagen (Elbehörighet 1 och begränsad elbehörighet 1) ska utöver vad som anges i föregående paragraf dessutom omfatta elöverförings- och eldistributionsnät samt högspänningsteknik.

I sådana utbildningar som förutsätts enligt 70 § 1 mom. och 73 § 4 mom. i elsäkerhetslagen räcker det med sådana studier inom elbranschen som omfattar 25 studiepoäng eller 20 studieveckor.

5 §

Grundläggande krav angående erfarenhet av arbeten inom elbranschen

För att intyg över elbehörighet 1 enligt 66 § i elsäkerhetslagen ska kunna erhållas krävs minst ett års erfarenhet av arbeten på högspänningsanläggningar. Arbetserfarenheten ska dessutom inbegripa minst ett års tillräckligt omfattande arbetserfarenhet av tillsynsuppgifter i samband med konstruktion, byggande, besiktning, drift eller installation av elanläggningar i fastigheter eller motsvarande.

För att intyg över begränsad elbehörighet 1 enligt 67 § i elsäkerhetslagen ska kunna erhålls krävs minst två års arbetserfarenhet av högspänningsanläggningar. Arbetserfarenheten ska dessutom inbegripa minst fyra års tillräckligt omfattande arbetserfarenhet av tillsynsuppgifter i samband med konstruktion, byggande, besiktning, drift eller installation av elanläggningar i fastigheter eller motsvarande.

För att intyg över elbehörighet 2 enligt 68 § i elsäkerhetslagen ska kunna erhållas krävs att minst hälften av den krävda arbetserfarenheten inbegriper tillräckligt omfattande tillsynsuppgifter i samband med konstruktion, byggande, besiktning eller installation av elanläggningar i fastigheter eller motsvarande.

6 §

Beaktande av arbetserfarenhet som skaffats före utbildningen

Av den arbetserfarenhet som skaffats före den utbildning som krävs för behörigheten enligt 70 § i elsäkerhetslagen, kan beaktas

1) för intyg över elbehörighet 1, hälften, om arbetserfarenheten skaffats efter avlagd minst tvåårig utbildning som lämpar sig för arbeten inom elbranschen och den är tillräckligt omfattande för att ge förtrogenhet med konstruktion, byggande, besiktning, drift eller installation av elanläggningar i fastigheter eller motsvarande,

2) för intyg över elbehörighet 2, hälften, om arbetserfarenheten är tillräckligt omfattande för att ge förtrogenhet med elinstallationsarbeten i fastigheter.

7 §

Väsentliga säkerhetskrav i fråga om säkerheten vid elarbeten

I de arbeten som avses i 83 § i elsäkerhetslagen ska de väsentliga säkerhetskraven för säkert utförande av arbeten enligt bilaga 1 iakttas.

8 §

Avvikelse från standarderna

Om avvikelse från standarderna görs i enlighet med 85 § i elsäkerhetslagen, ska det av den utredning som utarbetas framgå

1) de lösningar som valts för att säkerhetskraven ska uppfyllas,

2) en beskrivning av hur lösningarna uppfyller säkerhetskraven samt

3) individualisering och underskrift av den som utarbetat utredningen.

9 §

Ikraftträdelse

Denna förordning träder i kraft den 20 .

Bilaga 1: VÄSENTLIGA SÄKERHETSKRAV FÖR SÄKERT UTFÖRANDE AV ELARBETEN

1 §. *Allmänna krav angående arbetet.* Arbetet ska utföras noggrant och yrkesmässigt utan att riskera någons liv eller hälsa.

Vid arbetet ska sådana arbetsmetoder följas som är vedertagna och som har konstaterats vara säkra. Om arbetet emellertid utförs med en exceptionell eller ny metod, ska de riskfaktorer som eventuellt sammanhänger med denna bedömas särskilt noggrant och beaktas.

Vid arbetet ska de förfaringssätt som ska iakttas i Finland, rådande arbetsförhållanden och elanläggningarnas strukturella egenskaper beaktas.

2 §. *Övervakare av elsäkerhet under arbetet.* Ledaren av elarbeten ska se till att det för varje arbetsobjekt för elarbeten utses en yrkesutbildad person inom elbranschen enligt 73 § i elsäkerhetslagen för att övervaka elsäkerheten under arbetstiden. Den som utses till övervakare av elsäkerheten under arbetstiden kan delta i elarbetet eller utföra arbetet själv.

Om ingen ledare av elarbeten behövs för utförande av elarbetet, ska den som utför elarbetet övervaka elsäkerheten under arbetstiden.

3 §. *Anvisningar och handledning.*För elarbeten och driftsarbeten ska vid behov utarbetas skriftliga anvisningar för varje arbetsmetod eller arbete, vilka kompletterar kraven i denna bilaga.

Arbetstagaren ska ges utbildning och handledning så att kunskaperna hela tiden motsvarar kraven i arbetet.

4 §. *Arbetsredskap och utrustning.* I elarbeten och driftsarbeten samt i arbeten i närheten av en elanläggning som kan orsaka risk för elstöt eller ljusbåge, ska användas säkra arbetsredskap och utrustningar som är avsedda eller annars lämpar sig för arbetet. Redskapens och utrustningens säkerhet ska vid behov säkerställas både innan arbetet inleds och under arbetets gång.

5 §. *Elarbeten på spänningsfri elanläggning.*Vid utförandet av elarbete ska det säkerställas att den elanläggning på vilken arbeten utförs inte har farlig spänning. Detta krav anses bli uppfyllt, om följande åtgärder vidtas efter att arbetsobjektet identifierats men innan elarbetet inleds:
1) arbetsobjektet kopplas på ett tillförlitligt sätt bort från driftsspänningen i varje riktning för spänningstillförsel,
2) det förhindras på ett tillförlitligt sätt att spänningen kan kopplas på till arbetsobjektet under den tid som arbetet pågår,
3) det konstateras på ett tillförlitligt sätt att arbetsobjektet är spänningsfritt,
4) arbetsobjektet jordas för arbetet med adekvata medel, i de fall att objektet sannolikt kan bli spänningsförande på annat sätt än genom normal tillförsel, eller om elanläggningens nominella spänning överstiger 1000 volt eller om det är fråga om en öppen ledning eller en elcentral med högström,
5) de spänningsförande delarna i en elanläggning i närheten av arbetsobjektet isoleras på ett tillförlitligt sätt från det område där arbete pågår.

Spänning får kopplas på till en elanläggning som har varit arbetsobjekt först när alla arbeten har avslutats, jordningen för arbetet har hävts och det även i övrigt har säkerställts att det är säkert att koppla på spänningen.

6 §. *Elarbeten på spänningsförande elanläggningar.* Med avvikelse från 4 § får ett elarbete utföras på spänningsförande delar av en elanläggning (som spänningsarbete), om det medför stor olägenhet att koppla bort elanläggningen från elnätet så att den blir spänningsfri och om arbetet utförs enligt särskilda arbetsmetoder, på så sätt att det inte medför risk för en elstöt eller ljusbåge.

Vid elarbete som avses i 1 mom. ska följande krav iakttas:
1) arbetet utförs av sådana yrkesutbildade personer inom elbranschen som har specialutbildning för detta och är förtrogna med arbetsmetoden i fråga,
2) för arbetet finns tillräckliga skriftliga anvisningar,
3) i arbetet används arbetsredskap och utrustningar som är avsedda för detta och som har konstaterats vara säkra,
4) arbetstagarnas och övriga personers säkerhet under arbetstiden har säkerställts med de särskilda säkerhetsåtgärder som förhållandena kräver,
5) arbetet ökar inte risken för en explosion eller brand eller någon annan motsvarande risk.

7 §. *Arbeten i närheten av elanläggningar*. Vid elarbeten, driftsarbeten eller arbeten i närheten av en elanläggning eller vid inträde i eller utträde ur arbetsobjektet ska den som utför arbetet inte oavsiktligt eller ovetande kunna nå oskyddade spänningsförande delar eller komma i närheten av dem. Vid fastställandet av vad som avses med säkert avstånd ska elanläggningens spänningsnivå, arbetsredskapen och arbetssättet beaktas.

Arbetsområdet ska vid behov märkas ut med skyltar och avgränsas med tillförlitliga bommar eller skydd.

Om ett arbetsområde sträcker sig så nära sådana spänningsförande delar av elanläggningen som inte har skyddats mot beröring att elsäkerheten i arbetet kan äventyras, ska dessa delar isoleras på ett tillförlitligt sätt från arbetsområdet eller också ska det som bestäms i 4 och 5 § följas vid arbetet.

8 §. *Driftsarbeten.* Driftsarbetena på en elanläggning ska utföras med tillräcklig omsorg på så sätt att det inte förorsakar risk för elstöt eller ljusbåge. Vid behov ska förfaranden enligt 4—6 § iakttas.

Statsrådets förordning

om elanläggningar

I enlighet med statsrådets beslut föreskrivs med stöd av elsäkerhetslagen (/):

1 §

Tillämpningsområde

Denna förordning omfattar sådana elanläggningar som avses i 3 kap. i elsäkerhetslagen.

Denna förordning tillämpas inte på elanläggningar i kommunikationsnät, hissar, luftfartyg, fordon eller farkoster.

2 §

Väsentliga säkerhetskrav

Elanläggningar ska enligt 31 § i elsäkerhetslagen uppfylla de väsentliga säkerhetskrav som räknas upp i bilaga 1 till denna förordning.

3 §

Avvikelse från standarderna

En skriftlig utredning av att de väsentliga säkerhetskraven uppfylls ska utarbetas innan byggandet och reparerandet av en elanläggning inleds, om avvikelse görs från de standarder eller publikationer som motsvarar de väsentliga säkerhetskraven i enlighet med 85 § i elsäkerhetslagen.

Till den del avvikelse görs från standarder eller publikationer som motsvarar de väsentliga säkerhetskraven ska i utredningen företes

1) de lösningar som valts för att de väsentliga säkerhetskraven ska uppfyllas,
2) en beskrivning av hur lösningarna uppfyller de väsentliga säkerhetskraven,
3) beställarens samtycke till att avvikelse får göras från standarderna eller publikationerna,
4) individualisering och underskrift av den som utarbetat utredningen.

Utredningen kan kompletteras med ett utlåtande om huruvida elanläggningen uppfyller de väsentliga säkerhetskraven vilket har avgetts av ett auktoriserat organ eller en auktoriserad besiktningsman med behörighet att utföra besiktning av i 75 § i elsäkerhetslagen avsedda elanläggningar.

Utredningen ska fogas till det protokoll som upprättats över ibruktagningsbesiktningen av elanläggningen.

4 §

Innehållet i protokollet över ibruktagningsbesiktningen

Av det besiktningsprotokoll som avses i 43 § i elsäkerhetslagen ska framgå anläggningens identifieringsuppgifter, namnet på och kontaktuppgifterna för den som byggt elanläggningen och ledaren av elarbeten, utredning om att elanläggningen stämmer överens med bestämmelser och föreskrifter, tillämpliga standarder, i fråga om eventuella avvikelser en utredning enligt 34 § i elsäkerhetslagen, allmän beskrivning av besiktningsmetoderna samt besiktnings- och provningsresultat. Den som utfört besiktningen ska underteckna besiktningsprotokollet eller bestyrka riktigheten av det på något annat tillförlitligt sätt.

5 §

Arbeten som betraktas som ringa arbeten vid ibruktagningsbesiktningen

Något protokoll över ibruktagningsbesiktningen enligt 43 § i elsäkerhetsarbeten förutsätts inte i fråga om

1) arbeten inom elbranschen som endast kan medföra fara eller störning av ringa betydelse,
2) installationer av elanläggningar med högst 50 V nominell växelspänning eller 120 V nominell likspänning,
3) utbyte eller tillägg av enstaka komponenter eller med dessa jämförbara åtgärder,
4) installationer vid högst 1 000 V nominell spänning, med vilka ändras matning av enskilda apparater,
5) arbeten, med vilka ställverk med högst 1 000 V nominell spänning ändras utan att ställverkets nominella värden ändras,
6) uppförande av en tillfällig anläggning, som består av standardenliga arbetsplatscentraler.

6 §

Certifieringsbesiktning

De ändrings- och utbyggnadsarbeten som görs på elanläggningar av klass 1—3 ska, med undantag för följande fall, genomgå en certifieringsbesiktning enligt 45 § i elsäkerhetslagen:

1) det är fråga om sådana arbeten inom elbranschen som avses i 5 §,
2) den elanläggning som ändras eller utvidgas har högst 1 000 V nominell spänning och märk- eller inställningsströmmen för arbetsområdets överströmsskydd är högst 35 ampere, om någon ledare av elarbeten inte krävs, och i andra fall 250 ampere, eller
3) ändrings- och utbyggnadsarbetena utförs på ett ställverk utan att ställverkets nominella värden ändras.

Om ändrings- eller utbyggnadsarbetet gäller elanläggningar i följande utrymmen ska en certifieringsbesiktning dock, med avvikelse från 1 mom., utföras i fråga om alla andra ändrings- och utbyggnadsarbeten än sådana som avses i 5 §. Elanläggningarna anses omfatta även sådana elanläggningar utanför utrymmet vilka har direkt koppling till säkerhetssystemen för elanläggningarna inom utrymmet:

1) inom zon 0, 1, 20 eller 21 på explosionsfarliga områden enligt bilaga 1 till statsrådets förordning om förebyggande av fara som explosiv atmosfär orsakar arbetstagare (576/2003),
2) i utrymmen för tillverkning av explosiva varor, eller
3) operationssalar på sjukhus och läkarstationer.

Med operationssal avses ett utrymme där sådana kirurgiska ingrepp som kräver allmän anestesi eller omfattande bedövning utförs.

7 §

Tidpunkten för certifieringsbesiktning

En certifieringsbesiktning enligt 45—46 § i elsäkerhetslagen ska utföras inom tre månader från ibruktagandet av en elanläggning.

En certifieringsbesiktning av en nätinnehavarens elnät som byggts under kalenderåret ska dock utföras senast under det följande kalenderåret.

En certifieringsbesiktning av elanläggningar som avses i 6 § 2 mom. ska dock utföras innan utrymmena tas i bruk för sitt egentliga bruksändamål.

8 §

Intyg över certifieringsbesiktningen

Om certifieringsbesiktningen enligt 46 § i elsäkerhetslagen ska ett besiktningsintyg utfärdas till anläggningsinnehavarens förfogande. Av intyget ska framgå anläggningens identifieringsuppgifter, besiktningsmetod och utredning om att elanläggningen stämmer överens med bestämmelser och föreskrifter.

De omständigheter som strider mot bestämmelserna och som upptäckts vid certifieringsbesiktningen ska dokumenteras i besiktningsintyget. Den som utför besiktningen ska underteckna intyget eller bestyrka riktigheten av det på något annat tillförlitligt sätt.

9 §

Certifieringsbesiktningens besiktningsdekal

Av den besiktningsdekal som avses i 46 § i elsäkerhetslagen ska framgå vem som utfört besiktningen, tidpunkten för besiktningen och vid behov tidpunkten för följande periodiska besiktning.

10 §

Protokollet över periodiska besiktningar

I ett protokoll enligt 51 § i elsäkerhetslagen ska uppgifterna om besiktningen specificeras och upptäckta brister i elsäkerheten dokumenteras. Den som utför besiktningen ska underteckna protokollet eller bestyrka riktigheten av det på något annat tillförlitligt sätt.

11 §

Ikraftträdande

Denna förordning träder i kraft den 20 .

Bilaga 1: VÄSENTLIGA SÄKERHETSKRAV FÖR ELANLÄGGNINGAR

1. Människor och husdjur ska skyddas mot faror som kan uppkomma när de rör vid de spänningsförande delarna i en elanläggning eller kommer för nära dessa delar.

Skyddet ska genomföras så att det kan förhindras att ström går genom människan eller husdjuret eller så att strömstyrkan begränsas så att den är ofarlig.

Som skyddande metod ska vanligtvis användas en isolering eller kapsling som skyddar mot beröring, om inte strömstyrkan har begränsats så att den är ofarlig.

Om det inte är tekniskt eller ekonomiskt möjligt eller ändamålsenligt att använda isolering eller kapsling, får skyddsmetoden gå ut på att de spänningsförande konstruktionerna placeras tillräckligt långt utanför beröringsavstånd.

Om det inte är möjligt att använda isolering eller kapsling i forsknings- eller provningsanläggningar, får också hinder som skyddar mot oavsiktlig beröring eller någon annan lämplig skyddsmetod användas, förutsatt att det på ett tillförlitligt sätt kan förhindras att utomstående får tillträde till det farliga området.

2. Människor och husdjur ska skyddas mot sådana faror som kan uppkomma om de, medan det förekommer fel i elanläggningen, rör i delar som är utsatta för spänning eller befinner sig i närheten av elanläggningen.

3. En elanläggnings konstruktion ska vara sådan att det inte uppkommer risk att ett brännbart ämne som inte hör till elanläggningen antänds som en följd av hög temperatur eller en ljusbåge.

4. Elanläggningarna får inte medföra risk för att människor eller husdjur ska få brännskador.

5. Den överström som eventuellt går i strömförande kablar får inte förorsaka sådana höga temperaturer eller elektromekaniska belastningar som kan skada människor, husdjur eller egendom.

6. I samband med ett fel som förekommer i en elanläggning, ska de spänningsfria kablarna och andra ledande delar i en normal situation tåla den felaktiga ström som eventuellt går genom dem, utan att deras temperatur stiger så att den blir farligt hög eller så att de medför mekanisk fara.

7. Skyddsanordningarna ska fungera med sådan ström, sådana spänningar och under en sådan tid som garanterar en tillräcklig säkerhet.

8. Det elektriska skyddssystemet i en elanläggning ska väljas så att det kan hållas funktionsdugligt och tillförlitligt under hela elanläggningens driftstid.

9. Ett fel mellan de spänningsförande delarna i strömkretsar i vilka olika spänningar har tillförts eller en överspänning som elanläggningen av något skäl förorsakar får inte medföra fara eller skada för människor, husdjur eller egendom.

10. Spänningshållfastheten och isoleringsnivån i en elanläggning ska motsvara de spänningar som förekommer i driftsförhållandena.

11. Elanläggningens konstruktion ska vara sådan att den tål yttre påfrestningar och förhållanden som sannolikt förekommer under den drift och på det driftställe som elanläggningen är avsedd för.

12. Elanläggningar ska byggas av sådan elektrisk utrustning och annan materiel samt sådana tillbehör vilka är avsedda för driften och förhållandena i fråga och vilkas konstruktion uppfyller kraven i de författningar som gäller dem. Utrustning och tillbehör ska installeras på det sätt som tillverkaren avser och så att deras säkerhet bibehålls.

13. Anläggningar som är avsedda att användas av sådana personer som saknar yrkeskunskaper inom elbranschen ska ha en sådan konstruktion att dessa personer kan använda anläggningen och vidta de åtgärder som syftet är att de ska vidta på ett säkert sätt, utan risk för att de kommer i beröring med de spänningsförande delarna och utan risk före en ljusbåge.

14. En elanläggning ska konstrueras och placeras så att personer som inte känner till dess risker inte lätt kommer i kontakt med de spänningsförande delarna.

15. De exceptionella riskmoment som eventuellt sammanhänger med en elbaneanläggning eller en annan speciell elanläggning ska beaktas i anläggningens konstruktion eller skydd.

16. I ett behandlingsrum, ett explosionsfarligt utrymme eller annat utrymme som innehåller exceptionella riskmoment får endast sådan elanläggning placeras vars konstruktion eller skydd säkerställer att anläggningen är säker i utrymmet i fråga.

17. I konstruktionen hos luftkablar och andra elanläggningar som sammanhänger med eldistributionen ska, utöver de krav som gäller sedvanliga elanläggningars säkerhet, dessutom beaktas följande faktorer:
– värmebelastningar, mekaniska belastningar och andra verkningar, vilka förorsakas av väderleksförhållanden och andra faktorer,
– spänningsförande konstruktioners avstånd till byggnader, träd och motsvarande,
– människors rörelser och trafik,
– den ömsesidiga verkan av luftburna ledningar som har placerats i samma stolpar eller annars nära varandra,
– verkan av andra anläggningar och annan utrustning som har placerats i samma stolpar som luftburna ledningar.

18. De olika delarna av elanläggningen ska vara sinsemellan kompatibla. En elanläggning eller elektrisk utrustning får inte äventyra en annan elinstallations eller elutrustnings säkerhet.

19. En elanläggning ska vara sådan att det inte förekommer skadliga verkningar mellan den och anläggningar som inte är elektriska.

20. En elanläggning ska ha en så entydig konstruktion att det inte uppkommer sådana risksituationer vid driften eller underhållet av dem som beror på missförstånd.

21. En elanläggning ska utrustas med de märkningar och varningsplåtar som behövs för drivandet och skötseln av den.
Skyddsanordningar, ledningar och kablar ska grupperas tydligt och vid behov märkas ut på så sätt att strömkretsarna kan identifieras.
De scheman och anvisningar som behövs för byggandet, drivandet och skötseln av en elanläggning ska utarbetas för den.

22. En elanläggnings konstruktion ska vara sådan att alla besiktnings-, provnings-, underhålls- eller reparationsåtgärder som kan förutses i fråga om den kan göras säkert och ändamålsenligt.

23. I en elanläggning ska det finnas tillräckligt med anordningar för frånskiljning så att strömkretsar eller enskilda anordningar kan kopplas bort från nätet för underhåll, provning, felsök eller reparationer.

24. Om det, när en fara uppkommer, är nödvändigt att avbryta eltillförseln omedelbart, ska den anordning som bryter strömmen eller den anordning som styr detta installeras så att den kan upptäckas lätt och användas effektivt och snabbt.

Statsrådets förordning

om delegationen för el- och hissäkerhet

I enlighet med statsrådets beslut föreskrivs med stöd av elsäkerhetslagen (/) och hissäkerhetslagen (/):

1 §

Ställning

En delegation för el- och hissäkerhet biträder arbets- och näringsministeriet och Säkerhets- och kemikalieverket vid behandlingen av de elsäkerhets- och hissäkerhetsärenden som enligt elsäkerhetslagen (/) och hissäkerhetslagen (/) hör till dem.

2 §

Delegationens uppgifter

Delegationen för el- och hissäkerhet ska utöver vad som föreskrivs i 120 § i elsäkerhetslagen och i 87 § i hissäkerhetslagen särskilt

1) främja samarbetet mellan myndigheterna och el- och hissbranschen,
2) dra upp allmänna riktlinjer för el- och hissäkerhet,
3) främja el- och hissäkerheten,
4) följa med och främja det internationella samarbetet på el- och hisssäkerhetsområdet,
5) följa utvecklingen av och forskningen i el- och hissäkerhet,
6) biträda vid beredningen av bestämmelser och anvisningar om el- och hissäkerhet,
7) vara sakkunnig i frågor som gäller el- och hissäkerhet,
8) komma med andra initiativ på området el- och hissäkerhet,
9) sköta andra beredningsuppgifter som anförtrotts delegationen.

3 §

Delegationens sammansättning

Delegationen har en ordförande, en vice ordförande och högst 18 andra medlemmar, av vilka var och en har en personlig suppleant.

I delegationen ska finnas företrädare för de förvaltningsområden som är centrala ur el- och hissäkerhetens synpunkt samt företrädare för näringslivet, arbetsgivarna, arbetstagarna och konsumenterna. Om en medlem eller suppleant avgår under mandattiden, förordnar ministeriet en ny medlem respektive suppleant för den återstående mandattiden.

Delegationen kan inom sig bilda sektioner och vid behov anlita sakkunniga samt anställa sekreterare. Sektionerna kan för beredning av ärenden tillsätta arbetsgrupper, till vilka kan kallas sakkunniga.

4 §

Ikraftträdande

Denna förordning träder i kraft den 20 .